

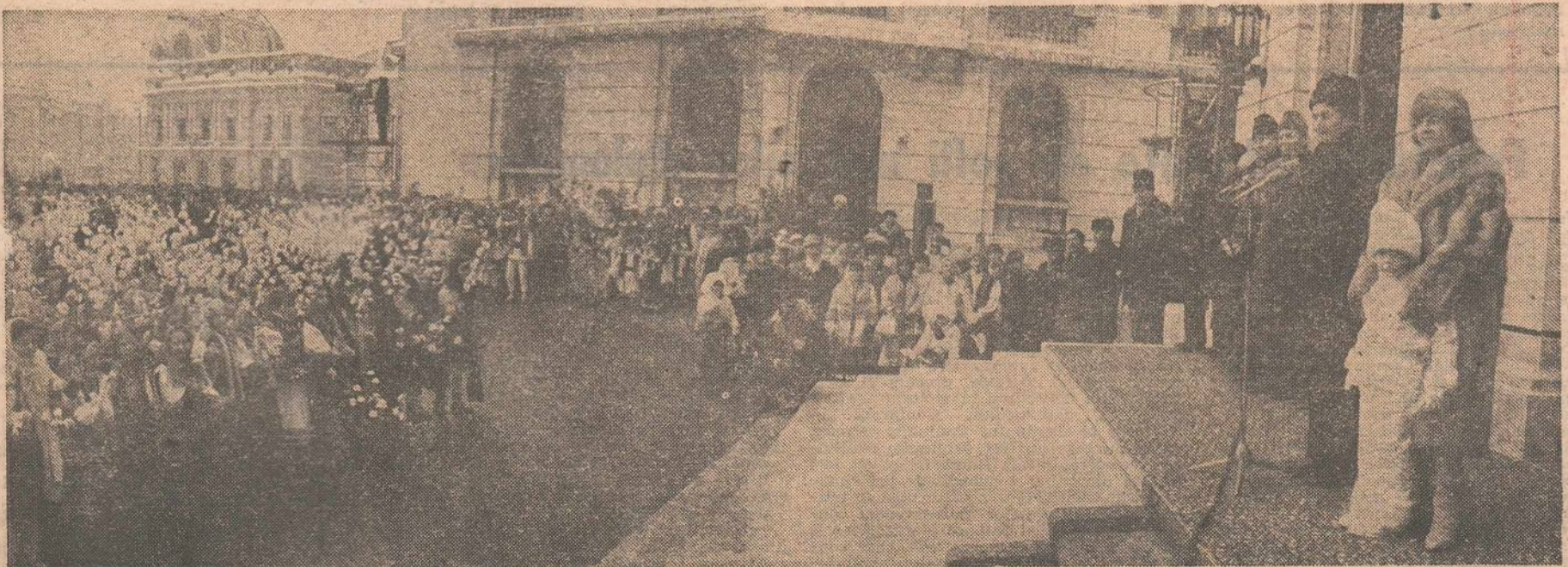
Primul document politic al anului

Mesajul tovarășului Nicolae Ceaușescu cu prilejul Anului Nou

Să facem totul ca anul 1985 să asigure realizarea în cele mai bune condiții a prevederilor cincinalului actual, să marcheze noi și tot mai mari progrese în îndeplinirea Programului partidului, în ridicarea nivelului general de viață al poporului român, în întărirea independenței și suveranității patriei noastre socialiste!

*Să fie bine-n țară,
Grîu la vară,
Pace fără seară!*

Tinăra generație a patriei a adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu, un fierbinte mesaj de recunoștință, un vibrant omagiu, înflăcărata urare „La mulți ani!”

M E S A J U L

adresat de tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU**

**întregului nostru popor, la posturile de radio și televiziune,
cu prilejul Anului Nou**

Dragi tovarăși și prieteni,
Cetățeni ai Republicii Socialiste România,

Incheiem anul care a trecut cu rezultate remarcabile în dezvoltarea patriei noastre socialiste. În anul 1984, poporul român a sărbătorit împlinirea a 40 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, care a deschis o nouă eră de transformări revoluționare, de edificare a orânduirii socialiste în România. Tot în acest an — în luna noiembrie — a avut loc Congresul al XIII-lea al partidului, care a adoptat hotăriri de însemnătate istorică pentru dezvoltarea economico-socială a țării în cel de-al 8-lea cincinal și, în perspectivă, până în anul 2000, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea neabătută a României spre comunism.

În anul pe care-l încheiem, în industrie s-a realizat un ritm de creștere de circa 7 la sută, iar în agricultură s-a obținut cea mai mare producție de cereale din istoria țării, de peste o tonă pe locuitor. A fost dat în folosință Canalul Dunăre — Marea Neagră, grandioasă realizare a acestei epoci, a geniului creator al mîpnatului nostru popor. Am obținut, de asemenea, progrese însemnate în dezvoltarea învățămîntului, științei și culturii. Pe baza creșterii avuției naționale și a veniturilor naționale s-a asigurat majorarea cu 6 la sută a retribuției reale și a pensiilor; au sporit, în continuare, veniturile țărănimii, ale tuturor oamenilor muncii. Marile realizări din acest an demonstrează, încă o dată, forța economiei noastre naționale, superioritatea orânduirii socialiste pe care o edificăm, capacitatea poporului nostru de a înfringe orice greutăți și de a asigura — acționînd unit, sub conducerea partidului — mersul ferm înainte al României pe calea progresului, bunăstării și civilizației.

Pentru toate aceste realizări, în numele Comitetului Central al partidului, al Consiliului de Stat și al guvernului, precum și al meu personal, adresez acum, la încheierea anului, clasei noastre muncitoare, țărănimii, intelectualității, tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, întregii națiuni, cele mai calde felicitări, împreună cu urarea de noi și tot mai mari victorii în activitatea viitoare.

Dragi tovarăși și prieteni,
Cetățeni ai României socialiste,

Intrăm în noul an 1985 cu hotărîrea fermă de a înfăptui neabătut prevederile planului pe ultimul an al actualului cincinal, asigurînd astfel realizarea în bune condiții a întregului plan cincinal 1981—1985 și ridicarea patriei noastre pe o nouă treaptă a dezvoltării sale socialiste. Acordăm, în continuare, o importanță deosebită lărgirii bazei energetice și de materii prime, înfăptuirii programelor speciale privind ridicarea nivelului tehnic și al calității producției, creșterea productivității muncii, reducerea consumurilor materiale și energetice, aplicarea fermă a principiilor noului mecanism economico-financiar, ale autoconducerii și autogestunii muncitorești, sporirea mai puternică a eficienței întregii activități. Va continua, de asemenea, procesul de dezvoltare și modernizare a agriculturii, de înfăptuire a noii revoluții agrare în România, de transformare a modului de muncă, de viață și de gîndire al țărănimii. Se va acționa cu toată hotărîrea în vederea îndeplinirii planului în domeniul investițiilor, precum și în celelalte sectoare de activitate.

Un accent deosebit se va pune pe dezvoltarea științei, învățămîntului și culturii — factori de cea mai mare importanță pentru desfășurarea cu succes a întregii opere de construcție socialistă din patria noastră. Se va intensifica activitatea politico-educativă pentru lărgirea orizontului de cunoștințe al oamenilor muncii, de formare a omului nou, cu o conștiință patriotică revoluționară, înaintată.

Toate acestea ne cer să acționăm neabătut pentru perfecționarea continuă a întregii activități, pentru lărgirea democrației muncitorești revoluționare, pentru a pune în valoare inițiativa și capacitatea creatoare a oamenilor muncii, pentru introducerea unui înalt spirit de ordine, disciplină și responsabilitate în toate domeniile vieții economice și sociale.

Să facem totul ca anul 1985 să asigure realizarea în cele mai bune condiții a prevederilor cincinalului actual, să marcheze noi și tot mai mari progrese în înfăptuirea Programului partidului, în ridicarea nivelului general de viață al poporului român, în întărirea independenței și suveranității patriei noastre socialiste!

Dragi tovarăși și prieteni,

Anul 1984 s-a caracterizat printr-o încordare deosebit de gravă a situației internaționale, prin intensificarea cursei înarmărilor — îndeosebi a celor nucleare — ceea ce a dus la creșterea pericolului unui nou război mondial, care s-ar transforma, inevitabil, într-o catastrofă nucleară ce ar putea distruge întreaga viață și civilizație de pe planeta noastră. Iată de ce problema fundamentală a epocii noastre este oprirea cursei înarmărilor nucleare și trecerea la dezarmare, înlăturarea primejdiei de război și apărarea păcii. Intrînd în anul 1985 este necesar să facem astfel încît să fie oprită evoluția periculoasă a evenimentelor spre agravarea încordării, să asigurăm reluarea politicii de destindere și soluționarea pașnică a tuturor problemelor, apărarea dreptului suprem al popoarelor, al oamenilor — la existență, la libertate și independență, la viață, la pace!

Salutăm negocierile ce urmează să aibă loc, la începutul acestui an, între Uniunea Sovietică și Statele Unite — și dorim ca ele să răspundă așteptărilor popoarelor de a deschide calea unor înțelegeri corespunzătoare în problema armamentelor nucleare și a neutilizării Cosmosului în scopuri militare.

Dat fiind că problema rachetelor privește nemijlocit viața și existența popoarelor europene, considerăm că toate țările continentului nostru — și în primul rînd cele din N.A.T.O. și Tratatul de la Varșovia — trebuie să participe nemijlocit, într-o formă sau alta, la realizarea unor înțelegeri corespunzătoare, care să ducă la înlăturarea rachetelor cu rază medie de acțiune și, apoi, a oricăror arme nucleare din Europa și din întreaga lume.

Popoarele europene — care în 1985 vor aniversa împlinirea a patru decenii de la încheierea celui de-al doilea război mondial și de la înfrîngerea fascismului — vor trebui să țină seama de învățămîntele istoriei și să conlucreze activ pentru a realiza — pe deasupra oricăror deosebiri de orînduire socială — o Europă unită, a păcii și colaborării, fără arme și fără războaie.

Ca și pînă acum, România va milita cu toată hotărîrea pentru dezarmare, pentru securitate, colaborare și pace în Europa și în lume. O atenție deosebită vom acorda dezvoltării colaborării în Balcani, transformării acestei regiuni într-o zonă a păcii și conlucrării rodnice, fără arme nucleare și baze militare străine.

În întreaga noastră activitate internațională vom promova, în modul cel mai ferm, principiile deplinei egalități în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, ale respectării dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur destinele, fără nici un amestec din afară. Sintem hotărîți ca, și în viitor, să ne aducem contribuția activă la soluționarea pașnică, prin tratative, a problemelor litigioase dintre state, la lichidarea subdezvoltării și instaurarea noii ordini economice mondiale bazate pe deplină egalitate și echitate în relațiile dintre state.

Consecvență a politicii sale de pace și colaborare, România va întări continuu conlucrarea cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare și nealiniate, cu statele capitaliste dezvoltate, cu toate popoarele lumii, fără deosebire de orînduire socială, pentru soluționarea constructivă a marilor și complexelor probleme ce confruntă epoca noastră.

Intrăm în noul an avînd convingerea că popoarele, mișcările pentru pace și dezarmare de pretutîndeni — cărora poporul român li se alătură cu toată forța — au capacitatea de a-și impune voința și de a da un nou curs evenimentelor, de a asigura triumful politicii de colaborare și pace, de independență, de afirmare liberă și suverană a tuturor națiunilor într-o lume mai bună și mai dreaptă.

Dragi tovarăși și prieteni,
Cetățeni ai Republicii Socialiste România,

Fie ca anul 1985 să aducă poporului nostru noi victorii în activitatea sa de construcție pașnică, în realizarea actualului cincinal și trecerea cu succes la înfăptuirea noului plan de cinci ani, a istoricelor hotăriri ale Congresului al XIII-lea al partidului!

Fie ca anul 1985 să marcheze un moment important în lupta pentru pace, destindere, securitate și înțelegere între toate națiunile lumii, pentru o largă și rodnică colaborare internațională!

Vă urez, dragi compatrioți, un An nou fericit, plin de satisfacții și bucurii, realizări tot mai mari în muncă și în viață, îndeplinirea tuturor dorințelor de mai bine, multă sănătate și fericire!

„LA MULȚI ANI!“

Felicitările adresate de șefii misiunilor diplomatice

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit, sîmbătă, 29 decembrie, pe șefii misiunilor diplomatice, pe reprezentanții unor organizații acreditate în țara noastră, care au prezentat felicitări cu prilejul celei de a 37-a aniversări a proclamării Republicii și al Anului Nou.

Ca în fiecare an, diplomații au transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu din partea șefilor de state și guverne, a conducătorilor organizațiilor pe care le reprezintă, calde felicitări, urări de sănătate și fericire, de noi succese în bogata și rodnică activitate ce o desfășoară în fruntea statului român, spre fericirea și prosperitatea poporului, pentru prietenie, înțelegere și colaborare între toate națiunile, pentru securitate și pace în lume.

La primire au participat tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășii Ion Dincă, Manea Mănescu, Gheorghe Oprea, Ștefan Andrei, Petru Enache, Nicolae Giosan, Ion Stoian, Aurel Duma, ministru secretar de stat la Ministerul Afacerilor Externe.

În cuvîntul său adresat tovarășului

Nicolae Ceaușescu, președintele României, în numele corpului diplomatic de la București, decanul ad-interim al corpului diplomatic, ambasadorul Republicii Filipine, Mario C. Belisario, a relevat evenimentele istorice majore trăite de poporul român în anul care s-a încheiat: sărbătorirea a 40 de ani de la aniversarea eliberării României, eveniment prin care s-a comemorat lupta eroică a poporului român pentru libertate, precum și contribuția lui neprețuită la victoria aliaților împotriva fascismului, Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român, prilej cu care au fost subliniate rezultatele remarcabile ale României și au fost trasate direcțiile și obiectivele principale care vor călăuzi țara noastră pînă în pragul secolului următor și încheierea construcției Canalului Dunăre-Marea Neagră, realizare inginerescă măreață, care constituie o mărturie a progresului tehnic înregistrat de România, o reflectare elocventă a viziunii de conducător a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Cu acest prilej, în numele corpului diplomatic

acreditat la București, domnul Mario C. Belisario a reînnoit felicitările adresate tovarășului Nicolae Ceaușescu cu ocazia realegerii sale în fruntea partidului, precum și urările de deplin succes în activitatea pe care o desfășoară la cirna României. În cuvîntul său, decanul ad-interim al corpului diplomatic a subliniat că strădaniile președintelui României pentru realizarea securității globale, pentru apărarea idealului de pace, pentru dezarmare și destindere au început să dea roade, astăzi mișcarea pentru pace devenind o forță politică majoră în Europa și în întreaga lume. În încheierea cuvîntului rostit cu acest prilej, domnul Mario C. Belisario a mulțumit tovarășului Nicolae Ceaușescu, membrilor guvernului român pentru spiritul de cooperare și sprijinul pe care l-au primit în cursul anului care s-a încheiat, a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu cele mai calde urări cu ocazia Anului Nou iar poporului român speranța ca anul 1985 să-i rezerve noi înfăptuiri, fericire și prosperitate.

Mulțumind pentru felicitările și urările adresate, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu care a adresat, cu prilejul Anului Nou, diplomaților, conducătorilor de state și guverne, popoarelor pe care le reprezintă cele mai bune gânduri și urări de succese în dezvoltarea economico-socială a fiecărei națiuni, de pace. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat speranța ca, prin lupta tuturor popoarelor, în lume să fie pace, să se dezvolte colaborarea internațională, astfel încît poporul român, toate popoarele lumii să-și poată realiza dorințele lor de dezvoltare economico-socială, de independență, de bunăstare și fericire. „Noi vom face totul, și în viitor, pentru respectarea neabătută, în relațiile dintre state, a principiilor deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne, respectului independenței și suveranității naționale, ale avantajului reciproc“, a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu. La încheierea cuvîntării, urmărită cu atenție și interes, subliniată cu vii aplauze, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ridicat o cupă de șampanie în sănătatea diplomaților prezenți, urîndu-le multă fericire, sănătate, succese în activitatea lor precum și tradiționalul „La mulți ani!“.

OPREA GEORGESCU ■

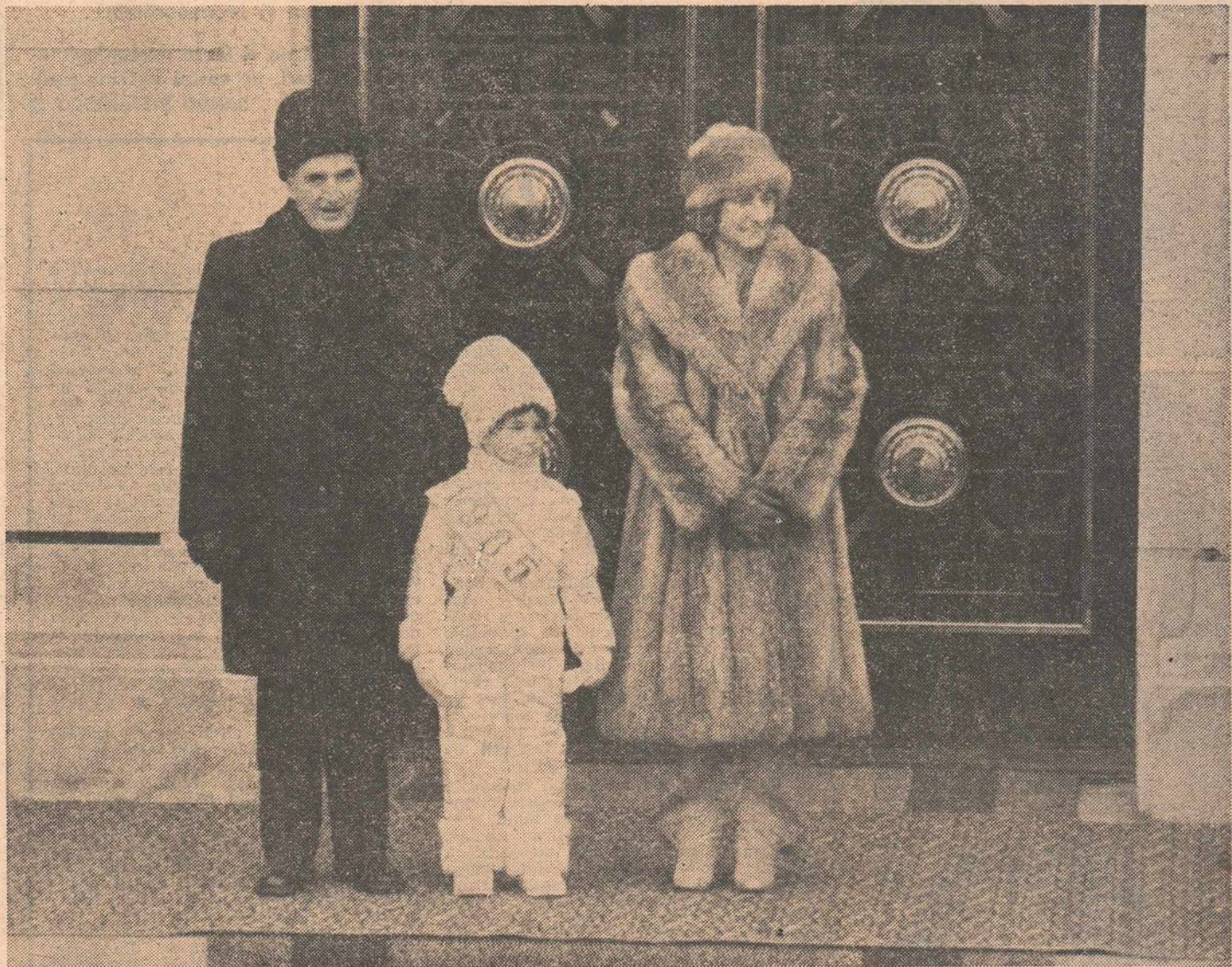
În fața sediului Comitetului Central al partidului

tradiționala urare a tinerei generații revoluționare

pentru patrie și partid, pentru gloria poporului român,
tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU**, tovarășei **ELENA CEAUȘESCU**

„Pregătiți-vă temeinic
pentru viață, pentru
muncă! În același timp
fiți copii, fiți voioși,
jucați-vă și petreceți,
pentru că numai voioșia
și tinerețea vor putea
să dea oameni sănătoși
din toate punctele de
vedere“

NICOLAE CEAUȘESCU

Ca și în anii trecuți, sărbătoarea Plugușorului, a vestirii Anului nou, a reunit și în pragul lui 1985, în fața sediului Comitetului Central al partidului, un mare număr de tineri, pionieri și șoimi ai patriei de pe întreg cuprinsul țării, care au venit să adreseze, cu sentimente de aleasă prețuire și adâncă recunoștință, tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu, celorlalți tovarăși din conducerea partidului și statului nostru urări de viață lungă, de sănătate și putere de muncă, spre binele și fericirea întregului popor, pentru împlinirea nă-

zuințelor sale de progres și prosperitate, de pace pe întregul glob pământesc.

Încadrându-se în tradiția românească de mult statornicită, Plugușorul 1985 a readus în atenție, într-o revărsare de voioșie și fantezie, frumusețea unei datini străvechi. A fost un spectacol de mare frumusețe, mărturisind deopotrivă vitalitatea poporului român, dragostea sa de muncă și de viață. Mii de bucureșteni au ținut să fie prezenți la sărbătoarea Plugușorului, pentru a-și exprima satisfacția de a fi părtașii marilor împliniri ale anilor socialismului, de a-și reafirma,

alături de întreaga noastră națiune, sentimentele de dragoste, de profundă recunoștință față de secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, față de tovarășa Elena Ceaușescu, bucuria pentru viața pe care o trăiesc.

În această atmosferă au răsunat cu putere urările din Plugușor: „Aho, aho, voinici flăcăi / Cu bice și zurgălăi! / Voi, tineri și, voi, copii / Vestitori de bucurii, / Ce-ai venit din toată țara / Pe chipuri cu primăvara / Să rostim cea mai frumoasă / Cea mai mândră, mri alorș”, /

Urare de Plugușor / Bravului conducător. / Fiu al patriei iubit / Cel mai bun, mzi prețuit / Vă aducem azi prinos / Gîndul țării luminos / Și vi-l dăruim fierbinte / Că ne sinteți drag părinte“. Au urmat momente în care copiii țării, șoimi ai patriei și pionieri, au rostit cuvinte de profundă mulțumire pentru condițiile minunate de viață și învățatură ce le sint create, pentru grija părintească cu care sint inconjurați în permanentă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de tovarășa Elena Ceaușescu. Ei și-au afirmat în fața conducerii partidului și statului, în numele tinerei generații a patriei, angajamentul de a-și însuși și traduce în fapte istoricele hotărâri ale Congresului al XIII-lea al partidului, de a munci cu sîrguință pentru a deveni demni continuatori ai operei minunate de construcție socialistă și comunistă în țara noastră. Avînd chipul unui șoim al patriei, Anul nou, 1985, anul ce marchează împlinirea a 20 de ani de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, de cînd în fruntea partidului nostru se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, fiu eminent al poporului român, care și-a dedicat întreaga sa viață și activitate revoluționară slujirii intereselor fundamentale ale națiunii noastre, a urât: „Eu, «Anul XX-mă mai numesc / Al epocii noastre de glorie, / Cea mai măreață din istorie / De cînd la Congresul IX / S-a deschis o eră nouă / Prin bărbatul temerar / Comunist vizionar / Ce-a condus ca nimeni altul / Țara sus, țintind înaltul“.

Cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la sărbătoarea Plugușorului se constituie într-un vibrant și tonic îndemn adresat tinerei generații de a învăța, de a se pregăti temeinic pentru că de nivelul de cunoștințe al tinerilor depinde viitorul de aur al României. „Intrăm în Anul Nou 1985, ultimul al acestui cincinal, — a spus conducătorul partidului și statului nostru — cu un program de muncă și înfăptuiri care vă asigură împlinirea întregului plan cincinal și realizarea unuia din obiectivele fundamentale ale acestuia — ridicarea României pe o nouă treaptă de dezvoltare, ceea ce va duce la creșterea în continuare a veniturilor și a nivelului de trai al poporului, va crea condiții pentru ca patria noastră să devină mai bogată, mai puternică, pentru a putea să înainteze cu pași tot mai fermi spre visul de aur al omenirii, spre comunism!“.

Cinstire

Mamă a patriei
generațiile
se regăsesc oricind
lingă Tine.

Opera Ta
trăiește vie
în făurirea viitorului,
e însemnată
cu slove de marmură
pe colonne

Țara
poartă în suflet
rază
din făptura-ți nemărginită

MIHAI CULMAN

Recunoștință

E datină străbună cinstirea celor care,
La vreme de răscruce, au rechemat la viață
Emblema libertății pe-a gleei noastre față —
Nădejdea României de veacuri muncitoare.

Accastă zi revine cu dalbe flori în brațe,
Cunoaște iarăși straiul curat de sărbătoare —
E ziua celei care, cu miinile de soare,
A scris pe fruntea țării o nouă dimineață.

Un gând curat Femeii de oameni iubitoare
Și mamei devotate, săvantei de renume ;
Ei, mare-apărătoare a liniștii în lume,
Se-ncbină curat țara și recunoscătoare.

Cinstim prin Ea voința și forța exemplară —
Urcind, cu noi alături, pe culmi bătrâna țară

SANDU ȘTEFĂNESCU

Omagiu

În marea deschidere spre cunoaștere și progres, un rol precumpănitor a revenit în ultimele două decenii cercetării științifice, pivot central al economiei naționale, factor propulsor, revitalizant în toate domeniile vieții sociale. Știința a afectat toate laturile societății noastre, întregul sistem al avuției naționale, edificiul material și spiritual al țării și chiar potențialul regenerator al naturii. În conștiința poporului nostru, acest nesecat izvor de inteligență creatoare este astăzi legat în mod indisolubil de activitatea fecundă a tovarășei academicienei doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, militantă de frunte a vieții noastre politice și sociale, savant de renume mondial. Aniversarea zilei de naștere a tovarășei Elena Ceaușescu se constituie tocmai de aceea, pentru întregul nostru popor, într-o oră de bilanț, de rememorare a unui timp istoric, de pioasă recunoștință și nefermă dragoste față de cea care, mereu alături de marele și iubitul fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a marcat atât de profund destinul patriei socialiste.

Figură luminoasă a mișcării comuniste și muncitorești din țara noastră, implicată din fragedă tinerețe în lupta pentru adevăr, echitate și justiție socială, tovarășa Elena Ceaușescu intruchipează prin larga omenie, prin patosul revoluționar, vocația muncii și creației, trăsături tradiționale, proprii femeii române. Prezentă în primele rânduri ale luptei împotriva exploatării, a fascismului, încă din anii ilegalității, participând cu dăruire la revoluția de eliberare socială și națională antifascistă și antiimperialistă, iar mai apoi la opera de reconstrucție a țării pe baze socialiste, tovarășa Elena Ceaușescu a desfășurat o amplă activitate atât în domeniul muncii politice, de partid, cât și în sectorul caruia, convingerile și vocația îi atribuiau un rol de frunte în făurirea unei istorii conștiente prin instrumentele rațiunii și practicii sociale — acela al progresului prin puterile științei și tehnologiei. Inzestrată cu o remarcabilă putere de muncă, cu forță de comprehensiune, cercetând cu inteligență vie dialectica vieții și anticipând cu limpezime cerințele și dimensiunile viitorului, tovarășa Elena Ceaușescu a înțeles de la bun început că socialismul și comunismul nu pot fi edificate fără oameni cu o înaltă pregătire politică și profesională. Desfășurând o fertilitate activitate în rândurile partidului, ale organizațiilor de tineret și femei, a mărturisit în tot acest răstimp o nesecată pasiune pentru învățură. A fost un strălucit student la Institutul politehnic din București, iar după absolvirea studiilor, pregătind o teză originală, a obținut înaltul titlu de doctor în științe chimice. O temeinică pregătire profesională, supletă în gândire, spiritul inovator și excepționala capacitate pentru munca de cercetare, atribute concretizate prin realizări cunoscute și recunoscute în întreaga lume, o recomandă în continuare pentru acordarea titlului de academician și pentru înalta funcție de președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie.

Unind într-o viziune armonioasă luei-

ditatea militantului politic și răspunderea savantului, tovarășa academicienei doctor inginer Elena Ceaușescu a elaborat direcții noi, imprimând o nouă cadentă activității de cercetare științifică și inginerie tehnologică, legându-le de nevoile și imperatiivele producției, promovind deopotrivă integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția nemijlocită. S-a dat astfel curs unui concept-program, născut din inițiativa și cu aportul determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu, teză politică și economică fundamentală, potrivit căreia știința trebuie să devină un pivot central al progresului și prosperității generale. În conformitate cu această idee-forță, cercetării științifice îi revine marea cinste și răspundere de a prefața și direcționa marile obiective ale viitorului, de a lua pe proprii umeri — cum a arătat recent conducătorul partidului și statului nostru — „treccrea la dezvoltarea intensivă a activității în toate sectoarele, a automatizării, ciberneticizării și robotizării producției, ridicării pe o treaptă nouă, modernă a întregii noastre activități industriale și din alte domenii”.

Împărtășind și aliniindu-se acestui demers inovator, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu a adus o contribuție hotărâtoare în domeniul științei românești, prin noile principii de orientare și evaluare a eficienței cercetării, valorificării creației științifice și tehnologiei naționale, creșterii competitivității lor atât în compartimentele tradiționale cât și în cele de vîrf. Investiții proprii în domeniul chimiei polimerilor, a elastomerilor au pus în țara noastră bazele uneia din cele mai puternice industrii de acest fel din lume, Institutul Central de Chimie, înființat în anul 1973, în cadrul căruia lucrează, sub îndrumarea atentă și neobosită a tovarășei Elena Ceaușescu, cadre de specialiști de înaltă calificare în toate compartimentele cercetării chimice, se poate mîndri cu realizări de excepție care răspund deopotrivă exigențelor contemporane și deschid căi spre viitor. Printre cele mai însemnate realizări, obținute sub îndrumarea și directă conducere a tovarășei Elena Ceaușescu, sînt desigur cele referitoare la sinteza elastomerilor. Dintre acestea, cea mai remarcabilă este tehnologia de sinteză a cis-1, 4-poliizoprenului, un cauciuc care prin structura și calitățile sale este apropiat de cauciucul natural. E locul să amintim de asemenea că, la scurt timp după primele încercări efectuate, pe plan mondial, au început la ICECHIM lucrările de cercetare privind sinteza cauciucului poliizoprenic și aceasta într-un moment în care criza de materii prime nu avea nici pe departe dimensiunile actuale, ceea ce dovedește o dată mai mult justetea cercetării. De menționat totodată că teza de doctorat a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu a fost una din primele lucrări de acest fel în domeniul sintezei poliizoprenului. Rezultatele acestei realizări de excepție au fost publicate într-o lucrare fundamentală, „Polimerizarea stereospecifică a izoprenului”, încredințată tiparului în 1979, la data respectivă fiind singura monografie dedicată exclusiv acestui subiect.

LIVIU TIMBUS

(Continuare în pagina 6)

Priviți aceste zări

Priviți aceste zări ce se deschid frumos
Din inima Carpaților spre Mare
Au cîtorite-n ele semnul maiestuos
Al sărbătorilor fierbinți din ianuarie ;

Și dacă e pace azi peste șesuri
Știm bine aripa ce bate-n piept arzător —
Femeia așază clare-nfelesuri
Pe fruntea bărbatului cutezător

Ninge-n ianuarie frumos peste Țară
Griul foșnește în vise ușor —
Bucuroase-s cîmpiile noastre în dor,
Fii fericită de nea, primăvară !

Se-nalță vîlăstare-n cetăți și în sate
În ochi cu duiioase zile de fericime —
Vine izvorul cu innuri curate
Din adineul iubirii de românime

Și dacă e pace azi peste Țară
Știm bine aripa ce bate-n piept arzător —
Femeia așază clare-nfelesuri
Pe fruntea bărbatului cutezător ;

Priviți aceste zări ce se deschid frumos
Din inima Carpaților spre Mare
Au cîtorite-n ele semnul maiestuos
Al sărbătorilor fierbinți din ianuarie !

GHEORGHE DARAGIU

*Inimă dragă
națiunii noastre*

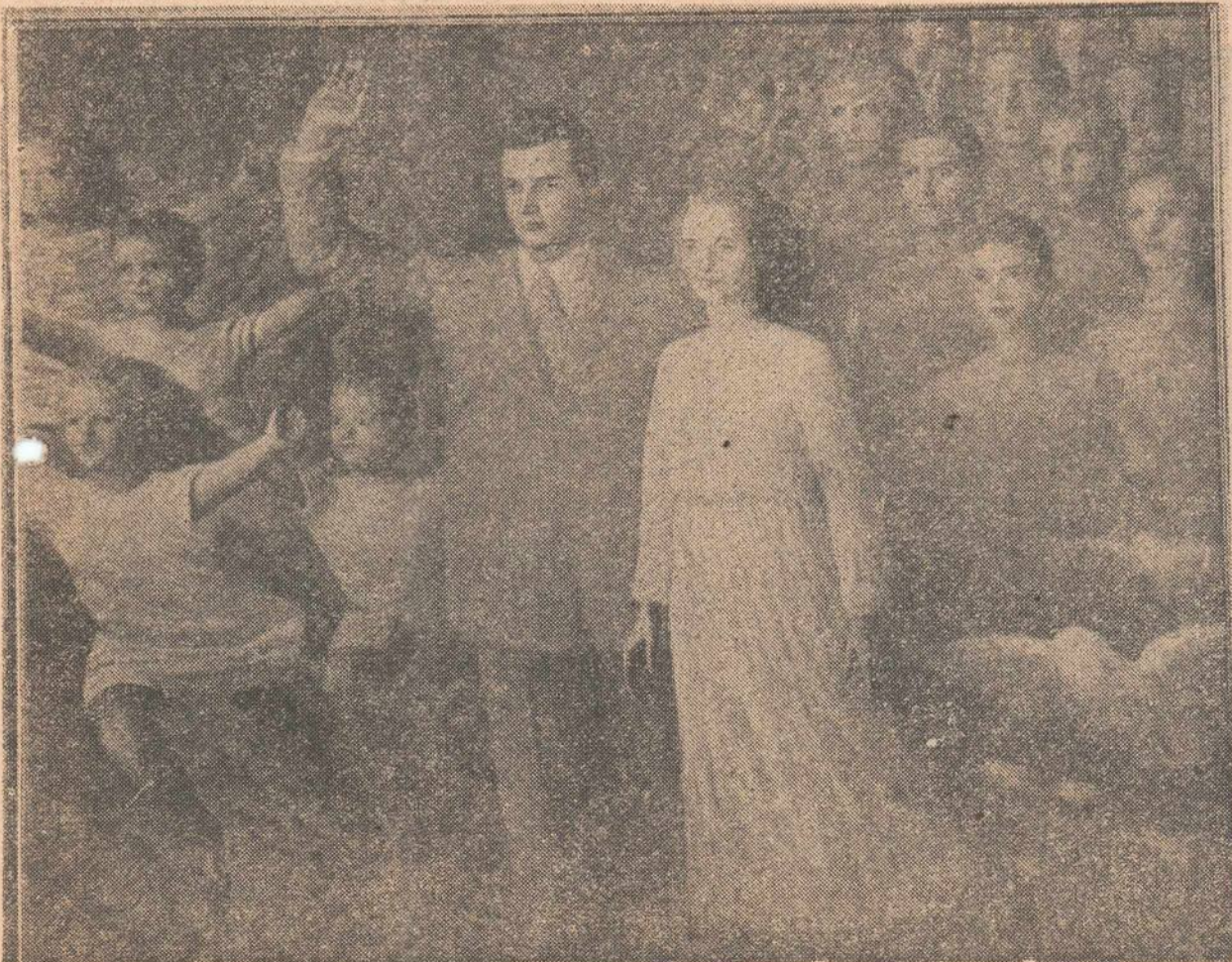
*Noi te rugăm
cu același
ritm să bați*

*Și pentru soarta
rîurilor țării*

*Si pentru soarta
Munților
Carpați*

La mulți ani!

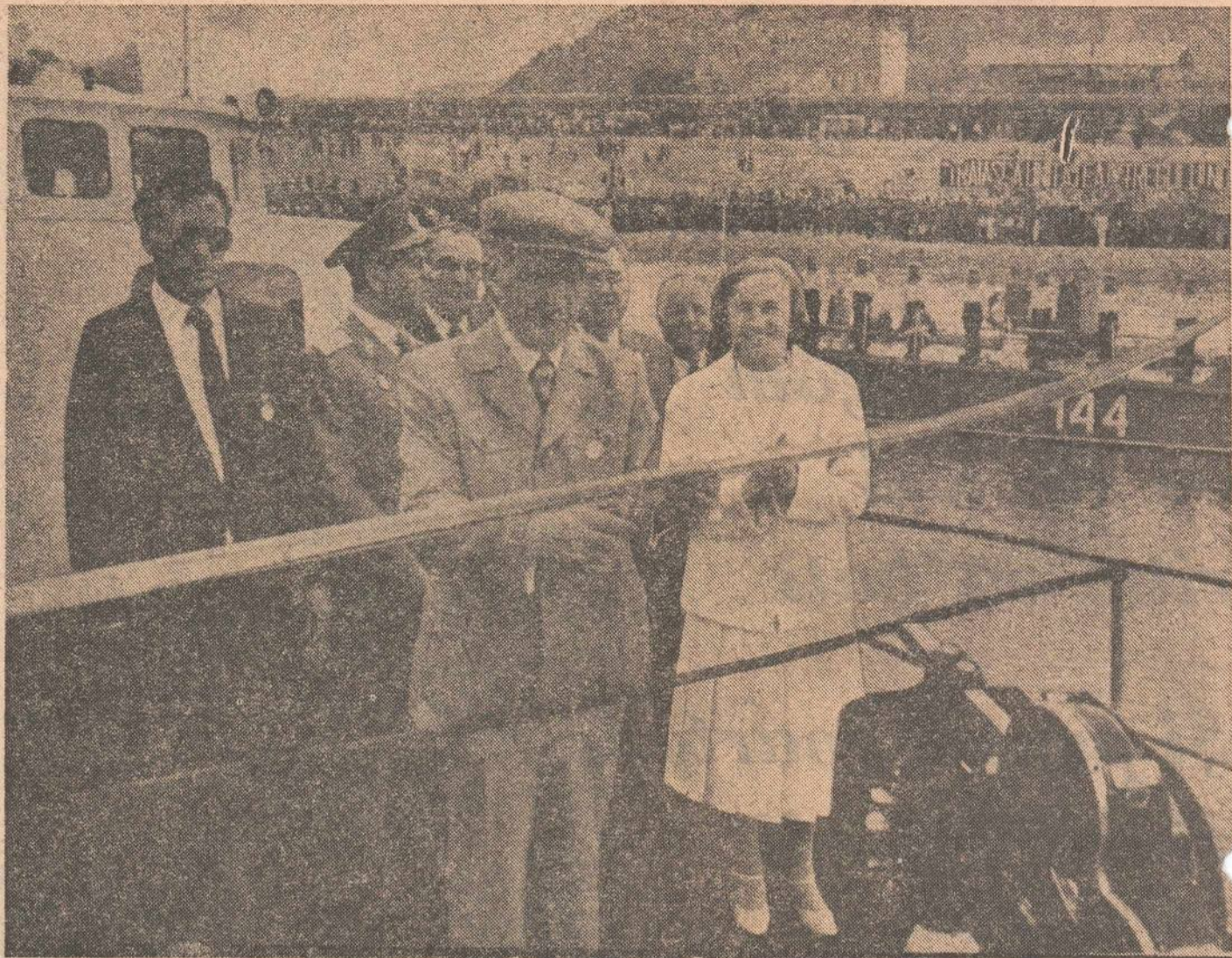

Mereu alături de-al Patriei Erou

(Urmare din pag. 4)

Cercetările privind sinteza elastomerilor, efectuate sub conducerea tovarășii academician doctor inginer Elena Ceaușescu, au abordat o arie largă, ce cuprinde atât cauciucurile de uz general cât și altele pentru scopuri speciale. Astfel, studiile asupra copolimerizării etilenei cu propilena și unele diene neconjugate au dus la elaborarea unor tehnologii care s-au materializat într-o instalație pentru sinteza unor cauciucuri care, prin rezistența deosebită la degradare sunt foarte indicate pentru confecționarea unor articole tehnice necesare multor ramuri industriale. Cercetările în domeniul sintezei polimerilor prin policondensare au condus la tehnologii care au stat la baza instalațiilor industriale pentru obținerea unor noi tipuri de poliesteri plastifianți pentru materiale plastice și de poliesteri pentru poliuretani, precum și a instalației pentru sinteza polimerilor polisulfidici, cu aplicații largi în construcții, industria chimică, precum și în alte domenii. Anul acesta a intrat în funcțiune instalația industrială pentru sinteza cauciucului polibutadienic, un elastomer foarte important pentru industria de anvelope.

În domeniul sintezei elastomerilor, cercetările continuă pe un front larg. Rezultatele științifice dobândite de colectivele conduse de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu în legătură cu aceste cercetări sau cu altele ce nu au fost menționate în cuprinsul articolului nostru au fost cuprinse în două volume de mare întindere intitulate „Noi cercetări în domeniul compuşilor macromoleculari”, și, respectiv, „Cercetări în chimia și tehnologia polimerilor”, care dau o imagine de ansamblu a vastei activități desfășurate de tovarășa Elena Ceaușescu în compartimentul chimiei polimerilor. Elogiile unanime ale comunității științifice internaționale care au însoțit apariția acestor lucrări, traduse sau în curs de traducere în numeroase limbi străine sunt o cloventă dovadă a interesului și aprecierilor de care se bucură activitatea științifică a tovarășii

Elena Ceaușescu în cercurile de specialitate ale planetei, în marile universități ale lumii, în numeroase și prestigioase institute de cercetare de pe toate continentele.

Caracterizată prin îndrăzneală, spirit novator în abordarea unor teme de cercetare dificile sau prioritare pe plan mondial se dovedește a fi și activitatea științifică generală, coordonată prin mijlocirea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, for științific aflat sub conducerea tovarășii academician doctor inginer Elena Ceaușescu. Prin transformări inoitoare în activitatea științifică și organizatorică s-au afirmat peste hotarele țării cercetările românești din ramura tehnologiei extracției petrolului, construcțiilor de mașini, extracției și preparării minereurilor, energeticii și hidroenergeticii, cele din ramurile metalurgiei, aerodinamicii și aeronauticii. S-au dezvoltat de asemenea puternic și cercetările în domeniul hidraulicii și mașinilor hidraulice, al construcțiilor industriale și civile, precum și acelea din compartimentele electronicii, informaticii, automatizării, calculatoarelor și roboților industriali în funcțiune. Numai în cursul anului 1983 s-au obținut pe seama activității de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic un spor de beneficii de 8,25 miliarde lei și o reducere a importului cu 1,17 miliarde lei. De reținut de asemenea că unele rezultate preliminare dovedesc că pentru fiecare leu cheltuit cu activitatea de cercetare

științifică și de introducere a progresului tehnic s-au obținut în același an un spor de beneficii de 1 leu/an și produse noi și re proiectate în valoare de 3,4 lei/an. Deosebit de semnificative apar și aceste cifre: la finele anului 1985, forța de muncă angajată în activități de cercetare științifică și tehnologie însuma 14 000 de persoane pentru ca la sfârșitul anului trecut ea să atingă cifra de 235 000. Vom mai nota că, tot în 1983, activitatea de creație și creativitate tehnico-științifică s-a bucurat de aportul unui număr de peste 24 000 inovatori și 18 445 inventatori din care 61 la sută ingineri. La toți aceștia se adaugă participarea celor peste 1,7 milioane de oameni ai muncii la concursul de creație științifică din cadrul Festivalului național „Cîntarea României”.

Sînt roadele unei activități de prospectare lucidă a realității, de valorificare și revalorificare a potențialului uman și material de care dispunem. Este imaginea unui program viguros și lucid născut din gândul și activitatea secretarului general al partidului, la împlinirea căruia o contribuție de cea mai mare însemnătate revine tovarășii Elena Ceaușescu prin munca neobosită de conducere, coordonare și stimulare a activității tehnico-științifice; de hrănire și încurajare a talentelor virtuale, de potențare, a capacității creatoare a oamenilor de știință, a inventatorilor, inovatorilor, de ridicare a nivelului științei românești la înaltele cote ale exigenței contemporane. În abordarea și finalizarea temelor de cercetare, oamenii de știință români au folosit în primul rînd — în

conformitate cu indicațiile exprese formulate de tovarășa Elena Ceaușescu — propria investiție de inteligență. Încrederea în forțele proprii a devenit astfel o veritabilă stare de spirit, verificată prin proba de foc a ultimelor două decenii. S-a făcut astfel dovada că știința românească poate să intre nu numai în competiție cu inventica mondială, ci chiar să anunțe descoperiri și realizări prioritare în lume. „Trebuie să înțelegem — a arătat tovarășa Elena Ceaușescu — că în actualele împrejurări internaționale, în condițiile deosebite create de manifestările crizei economice mondiale, rolul și responsabilitatea forțelor naționale de cercetare științifică și tehnologică au crescut tot mai mult. O serie de probleme noi, complexe, trebuie să fie astăzi rezolvate prin eforturi proprii, într-o strînsă concurență a cadrelor de cercetare, învățămînt, producție”.

Militantă de frunte a Partidului Comunist Român, tovarășa Elena Ceaușescu și-a afirmat cu pregnanță, deopotrivă valentele înalte sale personalități în activitatea desfășurată în conducerea partidului și a țării, la elaborarea politicii interne și externe a partidului și statului nostru. Ca președintă a Comisiei Centralului Partidului Comunist Român pentru problemele cadrelor de partid și de stat, tovarășa Elena Ceaușescu acționează cu înalt spirit de răspundere pentru selecționarea, promovarea și pregătirea temeinică a cadrelor, asigurînd ca cei mai buni comunisti, cei mai buni oameni ai muncii să fie ridicați în funcții de răspundere, în activul de partid și al organizațiilor de

Dintr-un viteaz an al istoriei

masă și obștești, în aparatul de stat, în întreaga activitate economico-socială. Sub îndrumarea tovarășei Elena Ceaușescu se află domenii hotărâtoare pentru dezvoltarea economico-socială a țării: știința, învățământul și cultura, având o contribuție determinantă la crearea, în toate aceste sectoare, a unui climat de muncă exemplară, plină de pasiune și devotament, pentru înflorirea continuă a personalității umane.

Participând alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu la îndeplinirea politicii interne a partidului și statului nostru, prezintă împreună cu secretarul general al partidului în mijlocul colectivelor de oameni ai muncii, în cadrul dialogului permanent consacrat optimizării activității generale, adâncirii democrației socialiste — tovarășa Elena Ceaușescu s-a dovedit deopotrivă și o militantă activă în îndeplinirea politicii externe a țării noastre. Vizitele întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în numeroase state ale lumii, purtând înalta solă de pace și colaborare a poporului român, dialogul activ cu conducătorii de state și guverne, cu personalități politice, științifice și culturale de peste hotare sînt momente de referință ale unei deosebite contribuții la realizarea dezarmării, cu deosebire a dezarmării nucleare pentru un climat de pace pe planeta noastră, de colaborare și înțelegere între toate popoarele lumii.

De o deosebită importanță și apreciere s-au bucurat în lumea științifică internațională lucrările științifice purtînd semnătura tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, volume de amplă rezonanță, apărute pe rînd în țară și peste hotare: „Cercetări în domeniul sintezei și caracterizării compușilor macromoleculari”, „Polimerizarea stereospecifică a izoprenului”, „Noi cercetări în domeniul compușilor macromoleculari”, „Cercetări în chimia și tehnologia polimerilor”. Aceste lucrări, recenzate în termeni elogioși de specialiști din toată lumea, recunoscute ca fiind opera unui savant de talie mondială, au sporit considerabil prestigiul științei românești. Recunoașterea meritorilor științifice deosebite ale tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu au fost ilustrate, pe plan internațional, și prin conferirea unor înalte titluri, acordate de prestigioase instituții științifice internaționale: **Doctor Honoris Causa** al mai multor universități, **Membre de onoare** al unor numeroase societăți internaționale, colegii, institute, academii, **Profesor onorific** al unor universități. Sînt titluri și distincții ce stau mărturie profunde stime și respectului de care este înconjurată în toată lumea tovarășa Elena Ceaușescu, personalitate științifică marcantă, militantă activă în slujba celor mai înalte idealuri umaniste de pace și progres atît de propriul partidului și poporului nostru.

Luptînd pentru binele țării, pentru un climat de pace și colaborare în lume, tovarășa Elena Ceaușescu s-a aflat în permanență, din fragedă tinerete, alături de marele fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care înfrunghiează atît de plinul crezul, voința și înțelepciunea întregului nostru popor. „Am avut marea fericire, a ținut să subliniez tovarășa Elena Ceaușescu, ca, încă din perioada ilegalității, să lucrez nemîllocit alături de tovarășul meu de viață, care a constituit pentru mine un înalt exemplu de dîrzenie și dăruire totală în lupta revoluționară, de nestrămutată încredere în victoria cauzei drepte a clasei muncitoare, a partidului nostru”.

Acum, la început de an nou, într-un moment ce se impune inimii și cugetului nostru prin solemnitatea lui deosebită, dar și prin larga și vibrantă retrospectivă a unui trecut glorios, poporul nostru urează tovarășei Elena Ceaușescu ani mulți și fericiți de viață, sănătate și putere de muncă, alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cîrmaciul destinului național, ctitorul și arhitectul României moderne.

● Ca și viața oamenilor, viața întreprinderilor nu se alcătuiește numai din lucruri mari ●

La începuturile ei, Întreprinderea Metalica din București confecționează schelete metalice pentru sere. Cu timpul, întreprinderea s-a mărit. Sarcinile și deopotrivă realizările au fost din ce în ce mai mari, pe măsura rapidelor și profundelor transformări prin care a trecut și trece economia românească, a cerințelor ei din ce în ce mai complexe. Eficiență, calitate, productivitate, economie de materiale și energie, automatizare, robotizare sînt cuvinte care au intrat în vocabularul uzual al oamenilor muncii de la Metalica, au încetat de mult să mai constituie noțiuni cvasi-abstracte, însușite din tratate de specialitate sau reviste. Cu ele se lucrează concret, zi de zi.

Am fost la Metalica în ultimele zile ale anului. Prilej de bilanț, concluzii, planuri de măsuri concrete pentru ca munca în anul care, iată, a și început să se desfășoare și mai bine, produsele să fie de calitate ireproșabilă și să încorporeze în și mai mare măsură ideile, priceperea, experiența și hărnicia celor 1054 oameni ai muncii. O adevărată familie în care generațiile se completează armonios, în care fiecare are atribuții pe măsura experienței și priceperii, în care oamenii se ajută și învață că sarcinile, obligațiile de serviciu pot fi depășite prin muncă susținută și organizare fără cusur, printr-un nobil efort colectiv.

Maturitatea unei întreprinderi se poate măsura în complexitatea și calitatea produselor ei. Astăzi Metalica produce utilaj energetic: cazane pentru încălzire centrală cu combustibil gazos, lichid și solid, instalații de încălzire prin inducție de topire, călire, detensionare și încălzire în vederea forjării. Cu cazanele Metalica se furnizează căldură locuințelor, unităților economice și din agricultură din toată țara care nu sînt racordate la rețeaua de termoficare. Instalațiile de încălzire prin inducție sînt unicate realizate pe baza proiectelor întocmite de I.C.P.T.S.C., institutul de specialitate. Realizarea lor în condițiile unei productivități cit mai înaltă este asigurată de mîini mecanice, roboți altfel spus, care pot realiza 3—4 operații. Metalica mai produce instalații de tratare a apelor, mașini agricole și piese de schimb pentru toate produsele realizate. Tot aici s-a asimilat și se produce motocicleta Carpatina cu una, două și trei viteze, cu toată gama de accesorii-plug, freză, prășitoare, instalație pentru stropit pomii și pentru irigație, remorcă, fierăstrău, nivelator pentru teren, lamă pentru dezapezire.

Tovarășul Dumitru Rusu, inginerul șef al întreprinderii și secretarul adjuncțiu cu probleme economice al Comitetului de partid ne detaliază cîteva din problemele de perspectivă ale întreprinderii.

— Avem în fabricație un nou tip de cazan, MAC-0,5 Geal — care poate fi alimentat cu cărbune cu o putere calorică minimă de 1500 cal/kg și cu o granulație 0-180 milimetri, față de cele actuale care folosesc cărbuni cu putere calorică minimă de 2000 și cu granulația 50-180. La noul tip, alimentarea cu cărbuni și evacuarea cogușii se face automatizat. În anul acesta vom asimila două tipuri similare, de 0,25 și 1 Geal. În curînd vom introduce în fabricație și o instalație de încălzire prin inducție IMCA 2-110/220. De subliniat că instalațiile de acest fel au o productivitate cu 30—40 la sută mai mare și un consum de energie cu 15 la sută mai mic decît cele clasice. Un avantaj care nu poate fi neglijat este reducerea substanțială a noxelor. Toată familia de instalații de încălzire prin inducție este asimilată la Metalica. Înlocuirea importului acestor instalații a însemnat o economie de 80 milioane lei valută.

De curînd, în viața întreprinderii a avut loc un eveniment important, Conferința ODUS, în care s-au definitivat organizațiile, iar cei mai buni dintre membrii au fost aleși să le conducă. Marin Tătaru, secretar adjuncțiu cu probleme organizatorice al Comitetului de partid, care răspunde din partea comitetului de ODUS, sindicat și U.T.C., șeful Atelierului 4 Utilaj metalurgic, ne vorbește despre semnificația implicării fiecărui muncitor în viața întreprinderii, în problemele ei de producție. În haltele de montaj, pe bancurile de lucru se află într-un stadiu avansat produsele ce urmează a fi livrate beneficiarilor în luna ianuarie. Se lucrează, deci în contextul anului 1965, totul e pregătit ca și anul acesta întreprinderea să-și îndeplinească planul la toți indicatorii. În cuvintele maistrului electromecanic Marin Tătaru, crescut și format aici, la Metalica, se deslușește calmul omului care și-a făcut datoria, care știe exact ce are de făcut mîine, care face astăzi ce trebuie făcut astăzi.

— Fără îndoială, spune Marin Tătaru, nu se pot obține rezultate foarte bune într-o activitate dacă toți oamenii muncii nu se implică cu toate forțele, dacă nu participă cu toată experiența și dăruirea de care sînt capabili. Cred că una din explicațiile rezultatelor bune pe care le-am obținut este aceasta. Bineînțeles, se poate face mai mult și acest mai mult stă mereu în

preocupările noastre. De curînd s-a ținut și în întreprindere Conferința ODUS. Ne propunem să cooptăm în ODUS 25 de noi membri. În anul acesta s-au înscris în Organizația democrației și unității socialiste 140 de oameni ai muncii. Practic, pe lângă cea de sindicalist, oamenii au mai dobîndit o calitate. Cele șase organizații au fost, așa ni s-a părut mai normal, structurate ca și cele de partid și de U.T.C. pe principalele activități ale întreprinderii, urmînd modul de organizare internă: cele patru ateliere — strungărie, cazangerie, turnătorie și utilaj

muncă privind creșterea productivității muncii, a indicelui de utilizare a mașinilor, a calității produselor. În atenția organizațiilor ODUS mai stau calificarea oamenilor muncii și încadrarea tuturor în activități cit mai utile, stabilitatea cadrelor și reducerea fluctuației, protecția muncii, îmbunătățirea mediului ambiant la locul de muncă, ridicarea calificării prin cursuri de perfecționare. De altfel, în fruntea organizațiilor ODUS au fost aleși oameni cu inițiativă, care și-au câștigat în timp încrederea și respectul colegilor: frezorul Ion Abrudan, sudorii Constantin

instalațiile care vor fi livrate în primul trimestru al anului 1965, aceasta se datorește tuturor oamenilor muncii din întreprindere, dar în special celor mai buni dintre ei. Să amintim pe maistrul Anton Grigore de la sculărie, pe muncitorul specialist Florian Stoica, autorul a mai multe inovații printre care o mașină de tuns gazonul pe stadioane și un dispozitiv hidraulic pentru efectuat probe la elementele de cazan, pe șeful de echipă George Nicolette și electricianul automatist Vasile Avramescu care și-au adus un important aport la realizarea unicatelor care funcționează cu mină mecanică cu ciclu automat, pe Gheorghe Chiriță, șef de echipă la cazangerie și pe Constantin Mazilu, președintele Comitetului ODUS nr. 2, a căror pricepere și experiență și-au spus cuvîntul la realizarea prototipului cazanului MAC-0,5 Geal, pe maistrul mecanic Eugen Toader, pe maistrul Gheorghe Butac și șeful de brigadă Ion Bratu. Fără îndoială lista ar putea fi mult mai mare.

Îl întrebăm pe inginerul Dumitru Rusu care au fost greutățile cu care s-a confruntat întreprinderea în anul care a trecut.

— Economii de metal ale întreprinderii au fost de 100 tone. Ele puteau fi și mai substanțiale dacă ni s-ar fi livrat țevă 133 x 3,6 în tot timpul anului. În trimestrul I am primit țevă 133 x 4, reper cu pondere mare la cazane. Deasemenea așteptăm să se asimileze și să se producă în țară condensatorii de medie frecvență, necesari la instalațiile de încălzire prin inducție. Importul nu este întotdeauna ritmic și nu oferă modelele de care avem nevoie. O altă problemă pe care am încercat s-o rezolvăm dar am împințat greutăți a fost aceea a motocicletei, despre care Flacăra a mai scris. Comenzile au scăzut de la 5500 în 1962, 3500 în 1963 la 400 în 1964. Pentru anul acesta prevădăm în jur de 300 de bucăți. Deși am reușit să diversificăm motocicleta, s-o dotăm cu toate accesoriiile care s-o facă utilă în orice fel de gospodărie, comerțul și cooperativă nu au rezolvat problema cotei de benzină și a pieselor de schimb. Magazinele de specialitate nu comandă piese de schimb. Pe lângă SMA-urile județene nu s-au înființat ateliere de service pentru repararea lor. Pentru orice fleac, oamenii ni se adresează nouă. Nu s-a reglementat problema orețurilor și posibilitatea ca numai anumite accesorii să poată fi cumpărate. Sînt unii clienți care nu au nevoie de cotică proprie-zisă. Vor să cumpere doar plugul, freza și remorca pentru lucrări din grădina de legume, de exemplu. Acum sînt obligați să cumpere și dispozitivul de cotic și renunță. Acum, cînd am reușit să punem la punct motocicleta și s-o dotăm cu toate accesoriiile, cînd ea s-a dovedit utilă, este compromisă din cauza neasigurării cotei de benzină, a pieselor de schimb și a unei unități specializate la nivel de județ, care să asigure funcționarea ei atunci cînd oamenii au nevoie de ea. Vă asigurăm că nenumărații clienți ne-au demonstrat că motocicleta se amortizează, folosită din plin, într-o lună!

În primul rînd, oamenii muncii de la Metalica sînt preocupați de problemele de producție, de realizarea planului. Viața lor în uzină este totuși mult mai complexă, mai bogată. Îi preocupă problema îmbunătățirii condițiilor de muncă, crearea unui mediu ambiant cit mai plăcut, creșterea calității vieții. Într-o întreprindere destul de mică funcționează prin grija administrației și a Comitetului de sindicat o cantină restaurant, o microcantină, două bufete unde servesc masa oamenii muncii de la director și pînă la cel mai nou angajat. Și dacă 9 lei este prețul unei mese gustoase și hrănitoare aceasta se datorează și aportului gospodăriei anexă care cuprinde o crescătorie de porci și un lot agricol unde se cultivă cam tot ce trebuie în materie de legume. Grădinița 53, patronată de Metalica, își desfășoară activitatea într-un local nou și modern după două programe: zilnic și săptămînal. La sărbătorirea popoului de iarnă, 800 de copii ai muncitorilor au primit prin grija sindicatului și cu participarea substanțială a Comisiei de femei daruri. Muncitorii de la Metalica găsesc răgaz să-și sărbătorească într-un cadru festiv, de neuitat, veteranii, pe cei care au muncit cu dăruire neîntreruptă zeci de ani și au făcut prin eforturile lor ca Metalica să fie ceea ce este astăzi. Putem afirma, fără frică de a exagera, că și la Metalica am cunoscut un model de unitate muncitorească, unde sub conducerea organizației de partid, organizația U.T.C., Organizația democrației și unității socialiste, sindicatul, comisiile de femei acționează în spiritul cel mai autentic al unei adevărate democrații pentru îndeplinirea sarcinilor trasate de conducerea de partid și de stat, pentru o viață mai bună, mai plină, pentru ca fiecare om al muncii să-și poată afirma talentul și priceperea, să-și dezvolte și să-și desăvîrșască personalitatea.

OPREA GEORGESCU ■

Oameni care își fac datoria

Fotografii de ELENA GHERA ■

metalurgic — mecanic șef și TEZA. Ele sînt astfel mai aproape de problemele de producție. Oamenii muncii din întreprinderea noastră, membri de partid, tineri uteciști, membri ai ODUS au înțeles că rezultatele obținute depind de efortul fiecăruia dintre noi. La inițiativele mai vechi — specializarea oamenilor pe produse și meserii, ceea ce ne-a permis să abordăm tehnologiile de înaltă tehnicitate; folosirea materialelor recuperabile prin înființarea unei magazii speciale unde se înregistrează pe calitate și sorturi, urmînd a fi folosite în producția internă pe baza unor tehnologii speciale întocmite — s-au adăugat planuri de măsuri concrete pentru fiecare loc de

Mașilu și Ilie Mirea, lăcătușul Ion Iancu și inginerii Mihai Romilă și Aurelian Preutesoiu. Președintele Comitetului ODUS este lăcătușul Nicolae Amuza. Oamenii legați nemijlocit de procesul de producție, oameni care cu siguranță vor face totul și vor ști să-și mobilizeze pe ceilalți pentru punerea în practică a sarcinilor importante care ne revin ca urmare a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului. În anul 1974 am realizat prima instalație de încălzire prin inducție. Acum producem 6 instalații pe lună. Cea mai mică costă un milion de lei. Dacă am realizat planul la toți indicatorii, dacă acum în ultimele zile ale anului lucrăm la

Să întinzi o mână ca să stringi alte mâini

Sub zodia
c.v.lizației socialiste

● Pantaloni „made in Tirgu Secuiesc” ● O prietenie născută din conviețuire și din muncă ●

Centrul orașului Tirgu Secuiesc pare decupat dintr-o ilustrație la basmele lui Andersen sau a Fraților Grimm. Fațadele caselor restaurate în culori vii au o geometrie caldă în care ferestrele respiră și aduc deasupra străzii ochii roșii ai mușcatelor din apartament. Un clopot vechi bate amiaza și ceasurile vecerniei și-n parcul mărginit de patrulele clădirilor de epocă tufișurile albe imită perfect lucrăturile scumpe din porțelan. Străzile înguste și pietruite se desfac ca niște panglici pe porțile vechiului tirg și lunecă lin spre periferie, prin fața gospodăriilor cu case adormite sub zăpadă, așezate îndărătul gardurilor de beton. Un parc mare, de parcă s-ar întinde în lunca unui fluviu însoțite un riu subțire, care îngheață rar. Și tihna aceasta se prelungește pe străzi care pot fi de acum 50 de ani, după cum pot avea un secol sau două. Și tot mergi, și printre casele vechi încep să apară blocuri cu patru etaje, construcții moderne care sînt din ce în ce mai aproape, parcă se întind una spre alta ca să-și dea mina, pînă ce cuprind tot spațiul dinspre periferie. Aici se întinde cea de-a doua parte a Tirgului Secuiesc al anului 1984, un oraș cu un cartier nou și cu o platformă industrială, ca o replică la conturul vechii așezări. O șosea de centură traversează orașul nou și se încolăcește în jurul celui vechi și lese undeva în cîmp și se pierde spre munți. Edili orașului au construit această șosea ca să-l apere pe oameni de zgomotul camioanelor grele care asaltează orașul dinspre toate colțurile țării și ale Europei. Chiar dacă Tirgu Secuiesc nu are decît 22.000 de locuitori, el reprezintă un loc de mare importanță atît pentru economia românească, cit și pentru parteneri străini de comerț. Această șosea este semnul puterii unui oraș despre care mulți oameni știu puține lucruri și, ciudat, exact acolo unde te aștepti mai puțin îl descoperi pe alții, care n-au ajuns niciodată să-l vadă dar îi cunosc performanțele în cele mai mici detalii. Ea, șoseaua, este semnul puterii oamenilor și implicit a orașului din centrul bazinului Trei Scaune, cum a fost numit în alte vremuri. Doar centrul vechi este dovada modestului tirg așezat la răscrucea drumurilor comerciale din depresivitatea creată de Rîul Negru, loc în care ardelenii, muntenii și moldovenii încălcău granițe imaginare spre a reuni limba română și gîndurile lor de bine. Molcom și tăcut, orașul acesta a înaintat prin vreme, fără a reuși să-și adauge izbinzi răsunătoare, fără a reuși să treacă de limitele anonimatului în care naviga civilizat, asta pînă în anul 1967 cînd o vizită a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, avea să determine o cotitură în viața lui. În 15 iunie 1967, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „În orașul Tirgu Secuiesc s-a început construirea în acești ani a trei întreprinderi în care vor lucra peste 2.000 de salariați. Cu aceasta se va trece în mod intens la dezvoltarea industriei în orașul Tirgu Secuiesc. Pe harta României va apare încă un centru al industriei noastre socialiste”. Astfel, în anul

1968 în oraș începea o vastă campanie de construcții, lucrări de investiții de peste 500 milioane de lei, în scurt timp dîndu-se în folosință o nouă platformă industrială cu 4 întreprinderi și 2 secții industriale. În 22 august 1969, s-a dat în folosință o întreprindere de confecții, la 21 august 1970 a pornit primul motor al întreprinderii mecanice, la 30 decembrie 1970 și-a deschis porțile întreprinderea de amidon și glucoză, la 6 mai 1971 a început producția atelierului de brînzeturi, la 1 iulie 1980 s-au produs primii izolatori ai întreprinderii de izolatori electrici de joasă tensiune, iar în 1933 au fost livrate primele piese ale secției de mecanică aparținînd de întreprinderea mecanică din Brașov. În numai cîțiva

maghiari din fostul județ Trei Scaune. Am descins în întreprinderea de confecții Tirgu Secuiesc, o construcție nouă, discretă, liniștită, în care se produc pantaloni pentru toate țările lumii. Capacitatea sa fiind limitată, partenerii străini au ajuns într-un fel de concurență pentru a putea obține o comandă în producția acestei fabrici cu o vechime de 15 ani. Oamenii de aici, în majoritate tineri din oraș și din satele apropiate, spun cu mîndrie un adevăr care la o adică poate să nu impresioneze. Doar dacă ai un mare respect pentru lucrul bine făcut, atunci trebuie să-ți privești cu admirație pe cei care îți spun „noi sîntem cei mai buni pantaloni din țară și poate că și din Europa”. La un

dintre ei sînt maghiari. Și românii sînt mulți. Am stat de vorbă cu mulți oameni. Cu mulți bărbați tineri. Și românii, și maghiarii. E o diferență de limbă, maghiarii vorbesc românește. Cei mai mulți români vorbesc și limba maghiară. Munca de zi cu zi le-a adus acest câștig. Ce e impresionant la oamenii aceștia, pe lângă producția care nu mai suportă nici o umbră de indoială, de calitate, ea fiind la ora aceasta o performanță, este bucuria lor de a porni mereu împreună prin România. Cred că puține sînt locurile în care oamenii să aibă o asemenea plăcere de a pleca mereu în călătorii turistice prin România. La fiecare sfîrșit de săptămînă românii și maghiarii din întreprindere pornesc în călătorii mai lungi sau mai scurte spre toate orașele țării. Cînd îi vezi urcînd în autobuz ai sentimentul că prezentatori de modă și mașchine se pregătesc de o paradă a modei într-un oraș învecinat. Ileana Roman, fosta muncitoare la întreprinderea de confecții și secretară U.T.C., azi chemată să pună umărul la organizarea vieții din oraș, spunea mirată și contrariată, „cineva care vrea să judece viața noastră, raporturile dintre români și maghiari, ar trebui să vină întii aici, să vadă cum trăim. Și dacă ar susține și după o întîlnire cu noi, dacă atunci ar rămîne să creadă în aceeași operație, atunci nu poți decît să te intristezi pentru ce e în stare să scoarcească mîntea omenească atunci cînd vrea zizanie”. Directorul comercial al întreprinderii de confecții este economistul Andrei Paszka, un bărbat tînr și calm, bun specialist și un bun cunoscător al labirintului comercial. Cînd i-am spus ce afirmă unii de aiurea a rămas mirat și stupefiat. Nu auzise nimic. Nu-l interesa. A spus simplu „e o stupidenie, o calomnie în fața căreia nu poți reacționa decît cu mirare și cu indignare”. Primarul acestui oraș cu două chipuri, unul întors spre trecutul tirgului cuminte și celălalt înfruntînd viitorul, este un om trecut prin multe. Știe cum să ia viața, știe să nu se teamă, știe să aibă curaj și are puterea să judece totul cu calm și înțelepciune. „Cetățenii orașului nostru, românii și maghiarii, împărtășesc într-un totu cele spuse de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara Consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană. Noi sîntem hotărîți să traducem în viață toate planurile noastre de viitor, să punem umărul pentru împlinirea lor, indiferent ce spun gurile rele ale acestui veac. Aici nu mai există o problemă națională. Între români și maghiari există o prietenie de secole. Ea s-a născut din conviețuire și din muncă. Nimeni nu este mai bogat sau mai sărac, nimeni nu are mai multe sau mai puține drepturi. Toți sîntem egali. Adevărul acesta se vede în viața de fiecare zi. Răuvoitorii nu sînt dispuși să vadă această imagine. Ea le-ar distruge teoriile răuvoitoare. Ar rămîne fără ocupație”. Aceasta spunea în ultimele zile de decembrie primarul orașului Tirgu Secuiesc, Becsek Antal, un cetățean maghiar al României.

VASILE M. TOMUȘ

Împreună, prin România

ani liniștitul oraș a intrat într-un cu totul alt ritm, construind pentru aceasta încă un oraș. De la 11.000 de locuitori, în 1978, orașul a crescut pînă la 22.000 în 1984. În 15 ani a mai venit un oraș pentru care s-au construit peste 4.500 de apartamente. Orașul a început să aibă doi poli, două centre de greutate, orașul vechi, cu aerul său de porțelan colorat, ca o ilustrare a memoriei locului, și orașul nou, cu platforma industrială și cu zecile de blocuri, ca o deschidere spre anii care vor veni. Orașul se pregătește de viitor pentru a se confrunta cu trecutul pentru a se ridica strălucitor din el. Pentru a-și pregăti oamenii și-a deschis 4 licee de specialitate în care îl adună pe toți copiii de români și de

asemenea orgoliu nu poți decît să întinzi o mînă ca să stringi alte mîini. Îți place sau nu, ei sînt cei mai buni pantaloni din țară și din Europa. Marile case de modă și marile firme de confecții din lume le fac curte pentru a le prelua o comandă. În această întreprindere, pusă pe picioare de un om simplu, Iosif Stemmer, croitor de profesie, care ani la rînd a fost director și condusă acum de Măgari Attila, un economist întors acasă de la Sfîntu Gheorghe, se ține sus steagul acestui frumos orgoliu „noi sîntem cei mai buni pantaloni”. Aici lucrează oameni din toate satele depresivității, țărani sau lucrători în confecții pe care deschiderea întreprinderii i-a adus acasă. Cei mai mulți

Crez de țară unită

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, într-o atmosferă de vibrant patriotism, zilele trecute a avut loc ședința comună a Consiliilor Oamenilor Muncii de Naționalitate Maghiară și Germană. Toți vorbitorii la această ședință comună și-au exprimat bucuria și satisfacția pentru faptul că istoricul Congres al XIII-lea al partidului, exprimînd voința întregului nostru partid și popor, l-a reales pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de secretar general al Partidului Comunist Român. Și această ședință comună a dovedit în mod strălucit faptul că oamenii muncii din patria noastră, fără deosebire de naționalitate, omagiază în persoana tovarășului Nicolae Ceaușescu pe ctitorul României moderne, pe bărbatul viteaz și eroic, plămîdit din sufletul națiunii, unit prin singe și inimă cu singele și inima întregii noastre clase muncitoare revoluționare, cu poporul din care provine, pe marele conducător revoluționar, care a arătat lumii întregi minunile și realizările revoluționare pe care le poate înfăptui un popor care trăiește în deplină libertate și independență, făuritor de sine stătător, fără oreliști, ai propriului său destin. Noi toți, stimăm și iubim în persoana tovarășului Nicolae Ceaușescu pe acel genial conducător de partid și de stat, care va rămîne vesnic peste veacuri în memoria poporului nostru ca cel mai consecvent luptător al înaltului ideal al egalității între oameni, al idealului de frăție dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare. Noi toți am ascultat cu mîndrie patriotică și satisfacție Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, care înseamnă pentru noi toți un mobilizator program de luptă și viață, cuvîntare care a arătat în mod profund, în conformitate cu realitatea din patria noastră, că în țara noastră problema națională a fost rezolvată în mod exemplar. Viața de zi cu zi aduce în întreaga țară mii de dovezi grătore întru ilustrarea faptului că în țara noastră fiecare cetățean, fără deosebire de naționalitate, își poate valori-

fica plenar capacitățile creatoare, bucurîndu-se de toate avantajele pe care societatea socialistă le asigură poporului, făuritor al propriului său destin, într-o țară liberă și independentă. Mulțumim tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru că prin dezvoltarea armonioasă a forțelor de producție în toate județele, prin crearea depline egalități în drepturi, a unit sufletele tuturor fiilor iubitei patrii într-o unitate frățească, care este mai puternică, mai de neînfrînt decît însăși puterea oceanului. Este oare necesar să enumerăm mulțimea de instituții de cultură și artă, literare și de învățămînt — ca să mă limitez numai la județul Mures, unde îmi desfășor activitatea — în care savanți, scriitori, artiști și cadre didactice, fără deosebire de naționalitate, se bucură de condiții optime, putîndu-și cultiva liber cultura în limba maternă? Nu, pentru că această realitate, de netăgăduit vorbesc de la sine. Este prin urmare pe deplin îndreptățit indemnul pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu ni-l adresează nouă, oamenilor conștienți din patria noastră, fără deosebire de naționalitate — în magistra-lul Raport prezentat de la tribuna Congresului al XIII-lea — de a reflecta mai plenar, mai adevărat în operele noastre toate rezultatele acestei frății și egalități în drepturi, toate rezultatele excepționale pe care le-am atins. Este îndreptățit prin urmare indemnul de a da prin scrierile noastre un răspuns și mai ferm, și mai hotărît tuturor cercurilor reacționare, imperialiste, din occident, care prin calomniile lor ne falsifică realitatea, rezultatele și istoria poporului român. Munca înfrîntă a întregului popor, perspectivele luminoase ce ni se deschid prin documentele Congresului al XIII-lea al partidului reprezintă chezașia faptului că știm să ne rezolvăm singuri problemele, că ne pricepem să edificăm viitorul fără ca cineva să se amestece în treburile interne ale patriei noastre, fără ca cineva să dea lecții poporului nostru în rezol-

varea problemei naționale, așa cum țara noastră nu a dat și nici nu va da altor popoare, chezașia unui viitor luminos, precum ni-l dorim cu toții, oferind lumii întregi un exemplu strălucit al felului în care înțeleg să-și modeleze destinul oameni ai muncii care de veacuri trăiesc și muncesc într-o strînsă unitate și prietenie frățească pe aceste meleaguri. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a exprimat hotărîrea de noastrămutat a fiecăruia dintre noi, atunci cînd a constatat: „Nu este întimplător că, pe măsură ce obținem realizări tot mai mari în construcția socialismului din patria noastră, cele mai reacționare cercuri imperialiste, neofasciste, horthyste, în ura lor contra socialismului, calomniază și ponegresc realitățile din România. La acestea se adaugă — și doresc să menționez și în acest cadru — și unele elemente din rîndurile fostelor clase exploatoare sau cercuri reacționare românești, fugite în străinătate, care, împreună cu aceste cercuri reacționare, încearcă să ele să ponegrescă și să prezinte denaturat realitățile din România. Din păcate, se mai găsesc și unii oameni care cad pradă acestei activități a celor mai reacționare cercuri, sau care se lasă influențați de asemenea activități — așa cum unii încearcă să acrediteze și teza că de problemele naționalității dintr-o țară sau alta trebuie să se ocupe partide sau guverne din alte țări. Asemenea teze nu au nimic comun cu concepția revoluționară marxist-leninistă; ele constituie teze străine și sînt emanatia — indiferent cum li s-ar spune — a cercurilor reacționare, sau exprimă această concepție a cercurilor celor mai reacționare care doresc să găsească căile de a se amesteca în treburile altor popoare, de a încerca să împiedice mersul înainte sau cel puțin de a ridica greutatea în calea dezvoltării unui popor sau altuia”. Aceste teze de perturbare, care reprezintă intruziuni în treburile interne ale poporului nostru, sînt respinse cu o stringentă fermitate, de către oamenii muncii din patria noastră, fără deosebire de naționalitate, pentru că ei își asumă fără rezerve politica internă și externă

a partidului și statului nostru, pentru că această politică exprimă interesele fundamentale ale fiecăruia dintre noi. Răspunsul nostru ferm dat acestor teze de intruziune în treburile interne ale patriei noastre este următorul: patria noastră comună, România socialistă, e căminul nostru duice, și drag, casa noastră eternă. Unitatea și solidaritatea noastră frățească din epoca Ceaușescu sînt mai tari ca orice. Așa cum tovarășul Nicolae Ceaușescu, exprimînd adevărul fundamental al fiecăruia dintre noi, ne-a gravat în inimi la istoricul Congres al XIII-lea al partidului: „Indiferent de naționalitate, de limba pe care o vorbim, toți sîntem fiii unei singure patrii, toți sîntem cetățeni ai Republicii Socialiste România”. Ne aliniem cu un singur gînd și cu o singură voință în jurul unicului nostru centru vital, Comitetul Central al partidului, al persoanei tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru că toate faptele, cuvintele, propunerile, inițiativele și îndemnul de pace de răsunet mondial ale președintelui țării exprimat în realitate propriile noastre dorințe vitale, garanția unui prezent liniștit, lipsit de amenințarea armelor, a unui viitor fericit, comunist. Mulțumim cu o recunoștință venită din adîncul inimilor tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru tot ce a făcut și face neabătut, fără odihnă, pentru fericirea noastră, a tuturor. Îi dorim din tot sufletul și pe mai departe sănătate și putere creatoare, ca și de acum încolo să stea mulți-mulți ani în fruntea partidului și statului nostru, pentru ca prin crezul Dumnealui înflăcărat, patriotic, care înmănușează spiritul revoluționar al lui Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Nicolae Bălcescu, Avram Iancu și Alexandru Ioan Cuza, să ne conducă mulți ani de acum încolo spre culmile socialismului și comunismului. Acum douăzeci de ani, mult iubitul nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-a înminat stindardul tricolor al Iubirii împărtășite, al înțelegerii depline și al Omeniei profunde, pe care-l înălțăm cu o legitimă mîndrie patriotică, acum și-ntotdeauna, pînă la ultima bătaie a inimii.

HAJDU GYOZO

Sufletul meu e în Dobrogea

Topraisar este o comună situată la 25 km depărtare de Constanța, comună mare, cu peste 5.000 de locuitori, renumită pentru producțiile sale mari de grâu și orz. Pînă l-am găsit pe directorul I.A.S.-ului au trecut câteva ore bune. Chiar și atunci cînd în clepsidra anului '84 rămăseseră doar câteva fire de nisip, cînd gospodarul se trage la casa lui, inginerul Ioan Binder mai avea cîte ceva de făcut, pentru că în gospodăria lui mare, care este Topraisarul, să fie toate așezate cum se cuvine, la locul lor. Cînd, în sfîrșit, l-am întilnit, se inserase. Era obosit, dar bucuos să-mi vorbească despre comună, despre anul care a fost bun pentru ei. Au fost vreo 5.000 kg grâu la hectar, orz la fel, porumb boabe — la fel de mult. Iar în 1985 și-au propus și mai mult. Sînt patru comune în județul Constanța — Poarta Albă, Kogălniceanu, Nicolae Bălcescu și Topraisar — care și-au luat angajamentul să obțină în anul care începe peste 20.000 kg de porumb știuleți la hectar. Ascultîndu-l, îmi dau seama că am de-a face cu un om hotărît, care atunci cînd promite ceva, face totul pentru a duce treaba la bun sfîrșit. Încerc să-l cunosc mai bine și-l întreb cum a fost anul care se isprăvește, pentru el. A fost un an bun. Încet, încet, începe să povestească: despre meșeria lui, care e „grea țară”, dar frumoasă, apoi despre o călătorie de documentare în Statele Unite ale Americii. Îmi vorbește și despre familie, de Lunella, fiica sa care are 17 ani și este elevă în clasa a X-a.

Aflu că nu-i de pe meleagurile astea, ci de pe lângă Medias, din Valea Lungă, tot o comună mare, ca și Topraisar. „Eu sînt de origine germană. Am trăit întotdeauna înconjurat de oameni de mai multe naționalități. La mine acasă erau români, maghiari și germani. Aici, pe lângă români, sînt și turci. Am și mulți prieteni macedoneni. De fapt, nu sînt în Topraisar decît de doi ani. Dar parcă sînt de douăzeci, așa m-am legat de oameni”. Cum a ajuns în Dobrogea? Simțu: a fost repartizat aici, după terminarea facultății de agronomie. E mult de atunci: 21 de ani. Cînd au trecut? Nici nu și-a dat seama. Au trecut! Și, după ațiia ani, parcă nici n-a trăit vreodată în altă parte. Dacă a vrut să se întoarcă acasă? Da, s-a gîndit, la început, apoi s-a răzîndit. Și-a întemeiat o familie, s-a apropiat de cei din jur și, deodată, și-a dat seama că n-ar mai putea pleca ușor din locurile astea. De fapt, jumătate din viața lui a trăit-o aici. „Și e o bucată bună de viață — îmi spune. Mă uit în urma mea și văd că pe unde am fost, am lăsat și eu o urmă: în comuna Kogălniceanu, în Insula Mare a Brăilei, la Dorobanțu, în Topraisar. Dar și ele, locurile astea, au lăsat urme în mine. Parcă fiecarei loc l-am dat cîte o părticică din sufletul meu. Așa că sufletul meu e acum în Dobrogea. Aici am muncit, aici am să muncesc și de acum înainte, aici vreau să îmbătrînesc”. Îi atrag atenția că la cei 45 de ani pe care-i are, nu-i de loc aproape de bătrînețe. Rîde și mă aprobă. „Așa este. Acum, mai ales că încep un nou an, să ne dorim putere de muncă și sănătate! Și să fie pace! Că dacă e pace în lume și muncim, va fi bine în casele noastre!”

Un om iubește marea

În ziua de 30 decembrie 1984 marea era plumburie, iar cerul piclov stătea căzut peste ea. Dorisem s-o revăd, dar așa cum o lăsasem în vară, albastră, cu aripi albe de spumă. M-am gîndit, privind cu ochi trecător plaja pustie, că marea e frumoasă doar răsătată de soare. Aveam să fiu repede contrazis și m-am convins — din nou — că îndrăgostirii nu văd decît culorile frumoase. Walter Rastatter este un asemenea om care iubește marea. Pentru el marea nu e niciodată de plumb.

Rastatter e la Constanța de 19 ani și 24 de zile. Preciz: — „Da, din 6 decembrie 1965”. Ține minte ziua aceea, pentru că atunci s-a împlinit un vis al tinereții. Să poată trăi lângă mare. Media cu care terminase facultatea îi permitea să meargă în orice colț din țară, în orice oraș. N-a ales Bucureștiul și nici Timișoara, unde s-a născut, ci Constanța. S-a specializat în construirea utilajelor pentru compartimentul de mașini al naveilor. „Noi îi dăm viață navei!” De 12 ani este inginer șef al unei secții din Întreprinderea „Mecanică Navală” — Constanța. „Mă simt constanțean get-beget. M-am însurat cu o fată de aici, mi-am făcut casă, am un băiat mare, acum student la Timișoara”. Deci, Timișoara, orașul natal? — „Da, singele apă nu se face. Vedeti — îmi spune — eu sînt de origine germană. La Timișoara am o soră. Acolo s-au păstrat obiceiurile noastre. Vreau să nu le pierdem și băiatul meu

să nu uite limba germană. Timișoara este un oraș superb și chiar dacă e în partea cealaltă a țării, n-am avut sentimentul distanței. În două ore, cu avionul, sînt acolo”.

Și pentru că vine vorba de sărbătorile de iarnă, îmi povestește cit de frumoase sînt obiceiurile lor în această perioadă a anului. Îl întreb atunci dacă nu se simte uneori singur. În Constanța nu sînt prea mulți oameni de origine germană. „Niciodată, îmi răspunde fără să stea pe gînduri, n-am avut sentimentul că aș fi străin. Sînt 500 de oameni în secție și mult mai mulți în întreprindere, nici unul nu m-a privit altfel decît ca pe un român, ca pe unul de-al lor. Vin la mine cu problemele lor, ne sfătuim — sînt și în Biroul Executiv al Consiliului Oamenilor Muncii pe Întreprindere și în comitetul de partid. Apoi, în oraș, am o mulțime de prieteni. Cum aveam și la Timișoara. Străin m-am simțit cînd am fost în Germania. Am stat patru luni. N-aș putea trăi acolo. Da, e adevărat, se vorbea în limba mea, dar m-am simțit tot timpul străin. În patru luni nu s-a împrietenit nimeni cu mine și mă gîndeam că aici, acasă, sînt cineva; am o poziție socială, sînt prieten cu jumătate din oraș. Am vrut să mă stabilesc în Constanța și nu mi-am pus niciodată problema că nu s-ar fi putut. Cînd am dat la facultate, am reușit la admitere la Politehnica bucuresteană, deoarece liceul pe care l-am urmat — cu predare în limba mea maternă, germană — mi-a dat o pregătire solidă. Eu dorisem Bucureștiul. Băiatul meu învață acum la Timișoara, pentru că acolo a vrut să meargă. Cînd mi-e dor de el, de rude, v-am spus, în două ore sînt lângă ei. Sînt a să. Deși acum, simt că „acasă” e pentru mine aici, în Constanța, lângă mare”.

Îl mai întreb odată: dacă acum aproape 20 de ani nu ar fi putut alege orașul Constanța, ce alt oraș ar fi ales? Îmi răspunde: „Nu se putea să nu pot să aleg Constanța, așa că vă răspund: Constanța...”

LIANA MOLNAR

Maistrul Alexandru Dombi, directorul I. M. M. R.

Pe platforma de est a municipiului Craiova, alături de marile unități industriale atestate ca adevărate cetăți ale construcției de mașini, se află și o uzină ceva mai modestă, dar nu mai puțin importantă, denumită pe scurt Întreprinderea mecanică de material rulant. N-are mai mult de 2.200 încastrări, însă ea realizează singură, într-un anonim aproape cvasitotal, reparațiile sau terapia prelungii vieții tuturor locomotivelor electrice și diesel-electrice produse de celebra „Electroputere”. În fapt, între destinele acestor unități și ale colectivelor lor există o înrîndire și îndestructibilă interdependență. Anual, la I.M.M.R. Craiova se repară 350—370 de locomotive, valorosul ei de-a amant de muncitori, ingineri și tehnicieni, format și călit la școala lui „Electro”, fiind, încă de la înființare, din 1967, un model de disciplină, organizare și eficiență. Aproape că n-a existat an în care principalii indicatori de plan să nu fie îndepliniți și depășiți; într-un timp relativ scurt și-a asimilat toate reperele prevăzute în nomenclatorul de reparații, înlăturînd orice import costisitor de piese sau subsansamble de schimb, o bună parte dintre acestea constituind tezaurul investiției proprii de inteligență. Altfel spus, au fost asimilate aici peste 3.000 de piese, autodotarea și autoutilarea au dobîndit locul ce li se cuvine, iar acțiunea de reconstrucție, numai în anul ce abia s-a încheiat, a depășit valoric 123 milioane lei, ceea ce — trebuie recunoscut — este mai mult decît laudabil pentru o unitate a cărei producție industrială totală nu atinge încă un miliard. Și un alt fapt demn de remarcat: productivitatea muncii pe cap de lucrător a ajuns să fie una dintre cele mai ridicate pe ramură!

Toate aceste importante împliniri, cit și multe altele pe care spațiul restrîns nu ne permite a le menționa, sînt rezultatul muncii perseverente, nu rareori eroice, a întregului colectiv recunoscut pentru hărnicie, inventivitate și spirit de sacrificiu. „Ele poate n-ar fi fost însă posibile — așa cum spunea primul secretar al comitetului municipal de partid, tovarășul Marin Lungu, primarul Craiovei — dacă acest inimos colectiv n-ar fi avut șansa să aibă în frunte un om cu totul excepțional, pe maistrul Alexandru Dombi, de 28 de ani neîntrerupt director, un adevărat maestru în arta conducerii oamenilor. Într-adevăr, în periplurile mele reportericești în această parte a țării, nu am întilnit prea adese un om cu factură atît de remarcabilă. În decembrie trecut, în prag de un nou, am avut însă prilejul să-l cunosc mai indeaproape. L-am găsit într-un clipe de răgaz în modestul său birou directorial de la etajul unu, transformat ad hoc într-un fel de atelier de mecanic șef, iar discuția cu el, preț de câteva ce-

suri, a fost pentru mine o adevărată revelație.

Sincer să fiu, îl știam mai dinainte. Au ziseam multe despre competența și omenia lui devenite proverbiale, înțelesuri după seismul din 1977 cînd, sub direcția-i îndrumare, au fost realizate primele 10 mașini românești de torchetat, cu care constructorul trăsului local, aveau să reace și să consolideze, în timp recora, peste 100 de blocuri de locuințe puternic afectate de cutremur. Dar așa acum, cîmpa șapte ani, l-am cunoscut mai indeaproape pe merituosul laureat al Premiului de Stat, pe maistrul Alexandru Dombi, omul cel adevărat. Născut în 1924 la Timișoara, e și-a făcut debutul la Combinatul metalurgic reșițean și în 1945 a devenit membru de partid, provenit din rîndul muncitorilor uteciști. În '54 vine la Craiova, în fosta cetate de scaun a Baniei.

— Iertați-mă, dar, după nume, nu păreți a fi oțean.

— Ați gîncit bine. Tata a fost maghiar, mama română, iar eu cetățean român de naționalitate maghiară. Vreți să știți cum de-am ajuns... oțean?! Ei bine, prin adopțiune, ca să zic așa. Eram maistrul, șeful secției prelucrări la combinatul din Reșița. Prin '52, îmi amintesc, negăsindu-se nici un specialist dispus să-și asume riscul reparării generatorului principal al Termocentralei Grozăvești, care fusese grav avariat, lăsînd în întineric aproape jumătate din București, m-am ridicat și am asigurat conducerea superioară de partid și de stat că în cel mult șase luni, eu voi repara și repune generatorul pe picioare. Era nu numai o chestiune de îndrăzneală tehnică pe vremea aceea, ci și o problemă patriotică de mare răspundere și risc. Am lucrat zi și noapte cu echipa mea alcătuită din tovarășii cei mai pricepuți și apropiați, și, în trei luni de zile, generatorul a fost gata. Becurile Capitalei s-au aprins din nou, luminînd puternic, spre bucuria însuși a conducătorului partidului și statului, aflat atunci de față la eveniment, care m-a îmbrățișat și felicitat cu căldură. Am reparat după aceea și generatorul defectat la Termocentrala Paroșeni. Amîndouă sînt și astăzi în funcțiune. Drept urmare, am fost adus la Craiova și am fost numit director general al prestigioasei uzine Electroputere. La început nici n-am vrut să aud de așa ceva. Abia împlinîsem 33 de ani; eram un simplu maistrul și îmi era teamă că nu o să fac față!... „Ai sarcină de partid, tovarășe Dombi! mi-a replicat cu asprime Chivu Stoica, pe atunci prim-ministru al guvernului. Acolo noi, comuniștii, avem nevoie de tine”. Și uite așa am făcut prima locomotivă diesel-electrică după licența Sulzer. Am stat 10 ani în fruntea unității. Apoi, după ce uzina a fost pusă pe roate, după ce a crescut la aproape două mii numărul angajaților iar producția s-a diversificat și a săltat într-un ritm debordant, în 1967 am fost numit directorul I.M.M.R., unitate nou înființată, iar azi, iată, mă găsiți aici, după aproape 18 ani de muncă neîntreruptă.

— Ce înseamnă, în viziunea dv., a fi director?

— Nu numai în viziunea mea ci, în viziunea partidului nostru comunist, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, care nu o dată a spus că a fi director înseamnă să fii nu doar un bun conducător al procesului de producție, ci și un bun organizator, un om politic, un adevărat activist al partidului. Este ceea ce m-am strădui să fiu în toți acești 28 de ani de muncă, și ca director, ca membru de partid, dar și ca ales cu drepturi depline în diferite organe și organisme de partid și de stat, ca deputat în consiliul popular județean sau municipal. Deviza mea a fost și este una singură: să înfăptuiesc neabătut politica partidului, să slujesc cu devotament patria noastră.

— Știu că oamenii din subordine vă ascultă și vă iubesc.

— Și eu îi ascult și-i iubesc mult pe ei. Cînd le-am promis ceva, mă țin de cuvînt, orice s-ar întimpla. Mă interesează, așadar, nu numai graficele de producție, ci și necazurile și bucuriile personale ale muncitorilor și ale întregului personal. Dacă au casă și masă, dacă vreun copil sau altcineva din familie s-a îmbolnăvit, dacă au reușit sau nu la școală și, pe cît posibil, caut să-i ajut pe toți, fără deosebire. Indiferent dacă-i oțean, maghiar, evreu, german, sîrb, indiferent dacă-i bărbat sau femeie... Am reușit să-i cunosc pe fiecare chiar și după nume; îi știu bine și pe cei care mai fac trăsna, ca și pe cei mai buni, pe cei mai disciplinați muncitori.

— Se zice că sînteți un spirit inventiv. Tovarășii dv. o spun.

— Dacă ei spun asta, eu n-am decît să fiu de acord. E adevărat că am făcut și eu cîte ceva... De pildă, la Reșița am construit, după o concepție a mea, primul agregat românesc de 3 MVA, fapt pentru care, în '53, am primit titlul de Laureat al Premiului de Stat. Apoi, aici la I.M.M.R. am devenit autorul asimilării Carcasei duratenax, pe care acum o producem și pentru noi, și pentru export, Generatorului de impuls pentru vitezometrul. Instalații de încălzit motorul diesel, Segmentilor pentru același motor, Mașinilor de torchetat pentru construcții, de care v-am mai vorbit eu către început. Toate le-am făcut cu ajutorul colectivului.

— Care vă sînt cei mai apropiați oameni?

— Toți îmi sînt. Dar parcă mai mult și mai mult inginerii Gheorghe Becherete și Petre Dinulescu, maistrul Ilarie Bulin,

lăcătușul de precizie Tudor Mertescu, maistrul principal Andrei Radu, Paraschiva Sisa de la galvanizare, subingineră Ioana Druță, o fată cu mini de aur. Fiecare dintre ei ar putea să-mi urmeze imediat la conducerea întreprinderii. De altfel, pe cinci chiar l-am și pregătit a-nume pentru o astfel de treabă. Apoi, la loc de frunte n-aș uita să-l pun nici pe Marin Purcaru, secretarul comitetului de partid, un tovarăș drag cu care m-am înteles întotdeauna și am colaborat de minune. Mai deunăzi, chiar mi-a și spus: Nea Sandi — c-așa îmi zice în intimitate — noi nu te lăsăm să ieși la pensie: nici tovarășul prim-secretar de la municipiu n-ar vrea...

— Încă o dovadă că ei țin mult la dv. și vă stimează.

— Vă fac o mărturisire, de suflet: adevărul e că, ori de cîte ori am plecat peste graniță, și am umblat prin destule țări, oltenașilor mei le-am dus nespul dorul. Mă simt foarte bine între ei. Mă simt bine în inima Oltenei și n-aș mai putea concepe să trăiesc în altă parte decît aici, acasă, în această Craiova pe care o prețuiesc cu tot ce are ea mai bun și mai rău.

— Chiar intenționați să... dați în primire?

— În ianuarie, gata. Mi-am întocmit actele, toate... Ei, da, sigur, pe-o parte îmi pare rău, dar am o afurisită de artrită și un diabet care nu-mi dau pace. Voi continua însă, din cînd în cînd, să mai dau pe la întreprindere. Cit îmi va sta în putere...

Tăcu apoi brusc directorul. Și-n ochii lui albaștri ca cicoarea apărui discret o lacrimă. Pentru prima oară, telefonul rămase zbirînd prelung în dimineața aceluia sfîrșit de decembrie.

MIHAI STĂNESCU

Romanul lui Peter, zis Petrică

Mulți cred că viața lor e un roman, atîta doar că n-au avut ei timp să-l scrie. Dar pînă la urmă unii se răzîndesc. Chiar fără să vadă, negru pe alb, numele și prenumele lor, ei bagă de seamă că se pot recunoaște de-a binelea în paginile vreunei cărți. Și farmecul este că respectiva carte se poate să fi fost scrisă cu mult înainte de-a se fi născut ei. Cum Petre Iozsef a fost mai harnic și a reușit încă de pe acum, la 32 de ani, să umple un caiet școlar cu povestea vieții lui, e de la sine înțeles că el și-a făurit un roman pentru uzul propriu, eventual și pentru uzul familiei, și că se poate recunoaște în acele pagini chiar așa cum a fost și cum e. În varianta orală, pe care ne-o destăinuie, observăm că a fost mai întil un copil care a avut și el o mamă. Adevărul acesta incontestabil ca și faptul că, fără a-i cunoaște numele, a avut și un tată, pare a atînge simplitatea plină de esență a operei geniale care, în cazul de față, are drept autor natura însăși. Tatăl se putea numi Gheorghe sau Franz sau Ianos. În schimb numele mamei se știe. Ca și comuna unde s-a născut Petre Iozsef: Avrămești, în județul Harghita. Și dacă vom zice de la început că el a fost abandonat, cînd avea un an și jumătate sau doi ani, la spitalul din Lupeni, tot din județul Harghita, înseamnă cu siguranță că vom fi ratat pe jumătate romanul, dar aceasta a fost situația, nu alta: el a fost incredintat de conducerea aceluia spital unei familii de oțteni din Tîrgu Jiu care n-aveau copii. Acela l-au dat să mînce, l-au îmbrăcat, l-au spălat. Și în acest rîstimp copilului i s-a spus limpede că femeia care l-a născut se cheamă Vilma. Ceea ce înseamnă că romanul vieții lui Petrică, după cum e de înțeles că l se va fi spus în mediul olteneș, nu s-a clădit în nici un fel pe mistere și surprize. O undă de dramatism parcă adie însă cînd el, prin clasa a șasea, atînce puterea de a avea o inițiativă. În urma unei scrisori trimise primăriei din Avrămești și s-a comunicat că maică-sa nu e în localitate și că nașa lui se cheamă Kriszta Ilona. În două rînduri, cînd se afla în vacanță, s-a invitat singur pe la nașă-sa. Apoi, după ce a terminat clasa a opta și a urmat profesionala la Reșița, a tot așteptat o veste, un semn, pînă s-a văzut muncitor calificat, frezor, și a cerut să fie repartizat cit mai aproape de Tîrgu Jiu, unde se afla familia acelor oameni de treabă care-l îngrijiseră cînd nu știa nici să ducă lingura la gură. Așa a ajuns la Uzina mecanică Sadu și vestea ori semnul pe care le tot aștepta nu veneau și pace. De aceea s-a mai dus încă o dată la Avrămești și de data asta a izbutit să afle că maică-sa lucrează pe Valea Jiului, la Lupeni, ca muncitor necalificat, la construcții, la blocuri. N-a mai ascultat sfatul directorului de la Sadu, Dorin Stancu, de a nu-și face lichidarea la întreprindere, de a nu da vrabia din mină pe cioara de pe gard, și așa se face că o pornit spre Lupeni cu primul tren. Acolo a aflat de la miliție adresa maică-sii. Niste vecini de apartament i-au spus că ea plecase la film și, cum atunci cînd el a ajuns la cinema lumea tocmai ieșea din sală, a rugat pe una dintre plătatoarele de la acel cinematograful să i-o

● „Mai presus de toate este țara” ● De ce s-a întors Horay Lucacs la Giurgiu ? ●

arate pe Vilma. Atunci a apărut și maică-sa. Primele cuvinte ale ei, zice Petrică, au fost acestea: Cum poți să dovedești că ești fiul meu? Atunci el a scos certificatul de naștere. Și toți cei din jur, care priceuseră despre ce e vorba, au plins, mai zice el, și a plins și Petrică. Acesta ar fi putut să fie momentul culminant al poveștii, dar adevărul e că n-a fost. Și se va înțelege de ce n-a fost dacă vom spune că, după ce a lucrat o vreme la Întreprinderea minieră Paroșeni, Peter Iozsef a avut el motivele lui, motive care se cuvine să rămână numai ale lui, de a pleca la București și în urma unei alte calificări să lucreze ca șofer pe mai multe linii de autobuze și troleibuze. De la I.T.B. a trecut la Întreprinderea Autobuzul, unde a cunoscut-o pe nevastă-sa, Maria, de fel dintr-o comună de pe lângă Buzău. De la un timp el s-a întors la meseria lui de bază și muncește ca frezor la Întreprinderea de mecanică poligrafică. Și cu banii câștigați pe munca lui, cu cei pe care-i aduce în casă nevastă-sa, muncitoare în lăcătușerie, ca și cu alocația de 1385 lei pe care o primește lunar din partea statului, Peter Iozsef are pe ce să se sprijine în viața lui plină de evenimente pe care e de înțeles că le cunoaște zilnic o familie cu cinci copii. Din acest punct de vedere, apartamentul cu trei camere pe care familia l-a primit în cartierul Bercești ar fi și el o dovadă că romanul vieții lui Petrică a mers de la o vreme încoace spre o limpezire, o clarificare, o înseninare, pe măsură ce el și-a adăugat pagină după pagină, zi după zi. Cinci copii chiar că-ți fac viața un roman. Și e adevărat, desigur, că romane ca al lui Petrică s-au tot scris, de cînd e lumea, în toate limbile pămintului. El nu e nicidecum original, așadar. Însă pretutindeni unde el a fost trăit, și în toate timpurile, lumea a mai știut, dacă a știut, că o biografie poate să aspire ca însăși la frumusețea și semnificația unei opere de artă.

DUMITRU ELIADE ■

Meseria-i meserie!

— Deci, vă numiți Petre Slușareno, aveți 55 de ani, ați făcut sport de performanță (ciclism și box) și de câteva luni (două) ați deschis la intrarea din strada Tudor Argezi (la pasajul de la Intercontinental) unitatea cu numărul 4 de vulcanizare aparținând de I.T.B. Asta-i tot ceea ce știm despre dumneavoastră.

— Uitați aici am câteva aparate de vulcanizare. În toate cărțile de specialitate elementul de presă și contact l-am văzut plan. Eu, după multe observații și rezultate practice, l-am modificat după forma cauciucurilor. La toate acestea am anexat și un reostat. Știți cit durează o vulcanizare după sistemul clasic? Una până la două ore. La presele mele? Maxim 45 de minute și se pot vulcaniza cauciucuri indiferent de striațiunile pe care le are. Asta, se înțelege de la sine, duce la un mare randament al zilei de muncă și scade consumul de energie.

— Și pentru cauciucurile fără cameră? — S-au cam neglijat sistemele de vulcanizare a cauciucurilor fără cameră. Se cunosc avantajele și probabil, în scurt timp, lumea va alerga după acest sistem. Zi de zi se va mări producția. De regulă mașinile OLTCIT și Trabant sînt fără cameră. Ce se întâmplă în cazul unui cauciuc deteriorat? Depinde. Se taie o bucată de cauciuc care se înmoaie în pernandez și se astupă orificiul. Asta cînd nu-i așa de mare. De cele mai multe ori se trece la sistemul de cameră. Și într-un caz cit și-n celălalt nu-i corect.

— Și ce-ați făcut dumneavoastră? — Am făcut matrice pentru tot felul de tipuri de dopuri de cauciuc. Am pină-n prezent șase tipuri cu dimensiunile de 4 pină la 12 milimetri. Dopurile sînt sistem ciupercă și se aplică din interiorul cauciucului. Dau foarte mare randament și, pină-n prezent, n-am nici un fel de reclamație.

— Pot să-mi dau seama, cit mă pricep, că sînt lucruri deosebit de interesante. Pot ele să fie generalizate?

— Desigur. Ele nu reprezintă nici un fel de filozofie. Le dau cu dragă inimă la cei care-i interesează. Chiar ieri au venit cei din control pe aici și m-au întrebant cum am utilajele: pe inventar. Eu le-am spus că sînt făcute de mine și nu sînt trecute pe nici un fel de fișă. Și ei m-au întrebant: ce să facă? Eu le-am spus că sînt în primul rînd ale întreprinderii și că mă folosesc de ele pină am să ies la pensie. Așa am făcut și cu atelierul din Rucă care are numai aparate făcute de mine. Acum, acolo, este un fost ucenic de-al meu. Un băiat bun...

— Ați încercat să brevetati toate acestea?

— N-am avut timp. Eu trebuie să muncesc, să gîndesc și să fac alte utilaje.

— Ce-ați mai făcut? — Aici am o presă foarte simplă de scos cauciucul de pe geantă. Se elimină bătaia cu ciocanul și operația durează citeva clipe. Mai am un sistem de controlat cauciucurile cu un manometru făcut tot de mine.

— La ce vă mai gîndiți?

— Lucrez la un dispozitiv de scos cauciucul dar care, apoi, să-l și monteze la loc. Apoi cu directorul nostru, tovarășul Coșerea, ne gîndim la un aparat de îndreptat și centrat genți. Este, trebuie s-o spunem, și asta o problemă. Un aparat care poate funcționa la toate tipurile de genți. Prin februarie, martie sper să fie instalat. Tot în primăvară sper să termin un aparat de injecție pentru garnituri și semeringuri nu prin presare ci prin injecție. Și apoi aș mai avea ceva.

— Se poate spune? — Da. Mulți care au auzit despre ce-l vorba au cam ris. Nimeni nu s-a gîndit la reeșaparea cauciucurilor de biciclete și motociclete. Asta în ideea cînd tot mai mult se vorbește despre reeșapare. Sînt multe tipuri care nici nu se mai fabrică. Și, atunci, ce face omul? Este, după părerea mea, un lucru foarte serios. Și, apoi, ca un vis de-al meu mai vechi este acela de-a transforma toată această unitate într-o vulcanizare la rece. Cred că se poate.

— Asta cînd munciți de dimineața și pină seara vulcanizați zeci și zeci de cauciucuri?

— N-ați luat în calcul noaptea. Apoi pe ucenicul meu Vasile Răchișeanu, în curînd, am să-l pot lăsa mai mult singur. Trebuie doar puțin efort. Treceți, vă rog, pe aici la primăvară și mai stăm de vorbă...

SORIN POSTOLACHE ■

„Mai mult decît locul nașterii”

„Cînd am plecat la Brașov, aveam nu știu cit, terminasem șapte clase primare, fîneam acasă boi și cai, iubeam pămîntul și sufeream din pricina lui. Pămîntul părea a fi spiritul suprem, puteam comunica cu el numai prin intermediul animalelor. De aceea, formele lor aveau în ele ceva sacru. Deși le curățam de citeva ori pe zi locurile de odihnă, niciodată nu confundam animalul cu efectele consumului său de nutrețuri. Respectul pe care îl purtam animalului se transmitea și asupra acestora. Aproape că în unele povestiri menționate din feudalismul dezvoltat. Se stabilea astfel între mine și animale un secret. Fiecare om care îngrijea animalele pentru pămînt stabilea cu ele un secret. Asta și făcea ca între sufletele oamenilor să fie distanțe mult mai mari decît astăzi. Am plecat la Brașov dat după pricopseală de părinți în grija bărbatului unei verișoare, Mitică Obăcescu. Cred că cel mai greu e să treci de la o lume în care ai ceva și în care se pare că există multe elemente cu caracter definitiv, la o lume în care vrei să ai după legile lumii dîntii, dar în care nu ai nimic de acest fel sau aproape nimic, și în care totul se schimbă sub picioarele tale. Între mine și părinți era legătura cea mai directă totuși (la țară, în Oltenia, ascultî de părinți ca de codul suprem de legi sau fugi de acasă). I-am ascultat fără să judec, adică fără să mă întreb dacă au dreptate sau nu. Cine știe ce pericol simțiseră ei de mă îndepărtau” (Constantin Bran, 45 ani, născut în comuna Căluș, județul Olt).

„La mine, viața a început cu ideea că

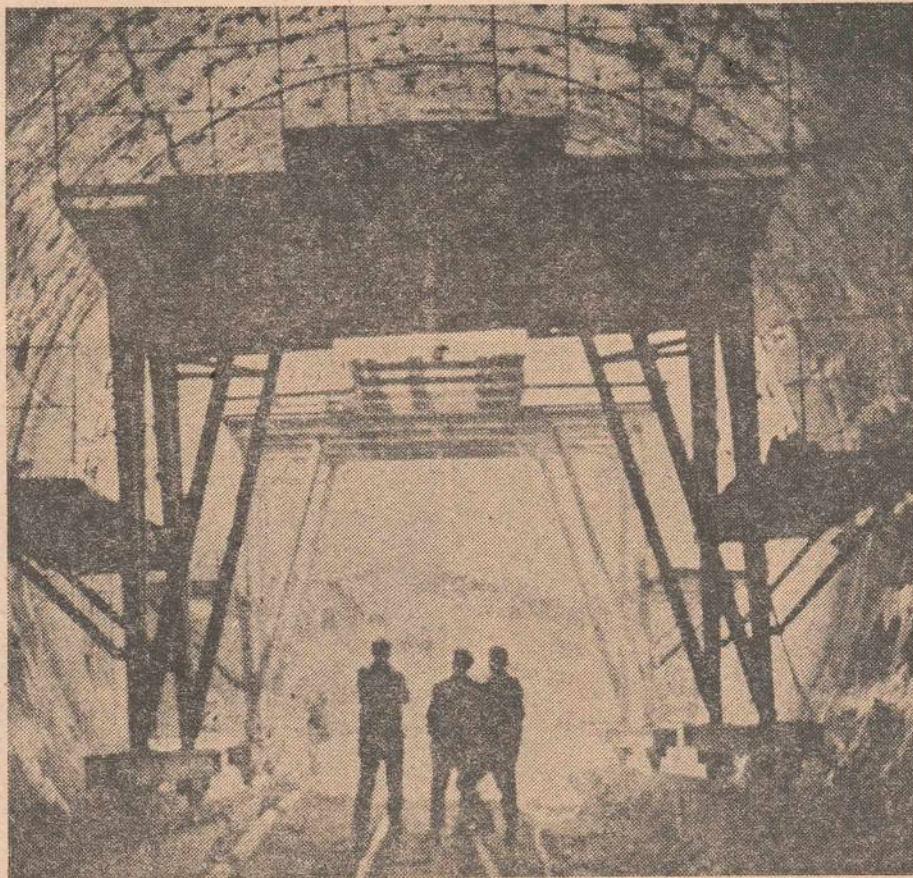
nu am nimic și că nu voi avea niciodată nimic din cele ce sînt de avut la prima vedere. În timpul războiului, toți au trecut prin Moldova. M-am născut din oameni săraci, și prima parte a copilăriei, cea care este dincolo de amintire, am trăit-o desigur săracă. De fapt, aici sînt pușin nedreaptă cu viața: omul este sărac sau bogat nu după ce are, ci după cum îl obișnuiești. În ultima parte a războiului, în timpul unui bombardament, părinții ne-au trimis la adăpost și ei au rămas acasă. O bombă a căzut chiar pe casa noastră. A șters totul de pe fața pămîntului. Adică totul nostru. Frații mai mari au început să crească frații mai mici. Orfelinele au luat cinci dintre frați. Eu aveam atunci un an și două luni. Și pe mine m-au luat la orfelinat. M-au dus la Sinaia împreună cu trei surori. Nu ne-au dus pe toți frații într-un loc. După ce am terminat liceul, m-am dus la Fălticeni, contabilă. O soră era atunci asistentă în Poiana Brașov. M-a adus casier în Poiană. M-am găsit aici cu soțul meu, ne-am căsătorit repede, fără nuntă” (Paraschiva Bran, 45 ani, contabilă, născută în Mălini, județul Suceava).

„Ca orice copil dorit de părinți, mi-am crezut părinții perfecți. Și acum cred la fel. Cînd am început să mă cunosc, am crezut că tot ce nu seamănă lor este imperfecțiune, am făcut eroarea morală de a mă crede chiar și pe mine la început un șir de imperfecțiuni. Cel mai mult mi-a plăcut acasă la mama. Mătușa Olga povestește într-un limbaj asemănător celui al lui Creangă. Toți au plăcerea povestirii acolo. Rudele dinspre partea tatălui sînt aparent mult mai pragmatice, vor fapte, dar numai aliengrea norocoasă stîrnește fapte ce ar trebui povestite, un copil nu are ce povesti, deci nu este luat în seamă. Tatăl meu este, însă, cu noi, nu s-a îndepărtat niciodată, m-a iubit atît de mult încît dacă nu a știut a povesti, s-a complexat. Eu mă simt ardeleană, părinții au învățat și de la mine să fie ardeleni. Prietenii ardeleni mi-au spus că sînt ardeleană, că sînt mult mai firească în această lume decît părinții mei” (Mirela Bran, 21 ani, născută în Brașov, absolventă a liceului de filologie-istorie).

„M-am simțit întotdeauna răspunzător de familie, dar asta nu înseamnă că nu m-am simțit vreodată atît de obosit, încît, de citeva ori, să nu mă abandonez cu tot ce am la porțile orașului. Ceea ce m-a impresionat cel mai mult la acest oraș este cerebralitatea lui. Impune sacrificii, dar este responsabil. Am încredere în el ca într-un stat, ca într-o carte de legi care mă asumă. Am mulți prieteni. Mă întinesc cu ei pretutindeni. Asta îmi dă o senzație de permanență. Mulți dintre prietenii mei și-au făcut cripte în altă parte. Eu vreau aici. Pentru mine, Brașovul este mai mult decît locul nașterii” (Constantin Bran).

Cele mai numeroase cupluri în zonele de interferență sînt cele de ardeleni cu moldoveni și cele de ardeleni cu munteni, cu olteni. Zonele geografice ale țării sînt aici zone de refugiu. Viața naște continuu noi feluri de relații. Îți trebuie o anumită maturitate să iubești Ardealul în cunoștință de cauză. Moldova te iubește indiferent de atitudinea ta. Oltenia te așteaptă s-o cunoști atent. „Mai presus de toate este țara”. Există în Brașov un spațiu de intrare-ieșire direct proporțional cu cele mai înalte dimensiuni ale orașului date de cei ce nu mai pleacă.

AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

Fotografie de VASILE BLENDEA ■

Temeiuri ale conștiinței noastre

În grai străbun, în dulcele grai românesc, păstrat cu sfințită demnitate de acest neam erou, s-a scris mult, cu dragoste, cu justificată mîndrie și vibrant patriotism, despre țară. Despre țara aceasta cu piscuri de Carpați și cîmpii roditoare, cu Troțuș, cu Mureș și Jiu, cu Prut și Olt, cu fîntini limpezi și mirifice păduri, țară care se confundă cu însăși casa noastră. Și oricît de mult s-ar fi scris și se va mai scrie și de acum înainte despre ea, cuvintele cele mai alese nu pot avea intru totul harul de a-i exprima, după cum i se cuvine, prinusul de laudă și recunoștință pe care le merită pentru întreaga noastră devenire.

Dacă Mircea, Ștefan și Mihai, Bălcescu și Horea, Eminescu și Coșbuc și-au zidit aici ființa în însăși ființa neamului, dacă Călugărenii, Mărășeștii și Oituzul au rămas mărturie vii ale unui trecut glorios, dacă Marea Unire și istoricul an 1944 s-au constituit ca repere ale demnității și emancipării ființei noastre naționale, iată, avem oricum destule motive de satisfacție și mîndrie care să ne îndreptățesc să credem mai mult decît oricînd într-un viitor mai luminos, acum, la început de an, cînd fulgii albi de nea vin parcă să confere, cu albul lor imaculat, o nouă strălucire tuturor izbinilor noastre. Aici, în marea noastră casă care se cheamă România, indiferent că prin moșii noștri ne numim români, maghiari, germani sau sirbi, cu brațele noastre, cu palmele noastre trudite care au știut deopotrivă să are ogorul, să modeleze oțelul, să lupte atunci cînd a fost nevoie, am pus piatră peste piatră la o traianică temelie menită să dureze în timp, cu gîndul mereu spre viitor, cu certitudinea că nimeni altcineva în afară de noi nu a putea schimba nicicînd destinele țării, în alt fel decît am visat și ne-am dorit.

Iată de pildă, la Giurgiu, orașul devenit astăzi un mare centru industrial despre care se vorbește tot mai mult, am întîlnit o mulțime de oameni veniți de prin alte județe cu gîndul că muncind pe la ei la Cluj sau Harghita, în Timiș ori Maramureș, sau în orice alt colț de țară, se știu liniștiți că o fac spre binele tuturor oamenilor buni ai acestui pămînt românesc. Îmi spunea „Béla băci”, după cum îl numesc oamenii din echipă, muncitor la fabrica de zahăr — pe numele său adevărat Horay Lucacs, de fel din Brețcu, Covasna — că prin '51 a venit pe aici la descărcatul sfeclei și nu a mai plecat. De ce? Nu-mi poate explica exact, dar ce mai încoace și încolo, s-a simțit ca acasă. De atunci a lipsit doar puțin din fabrică, atîta cit și-a făcut armata. A revenit fiindcă a înțeles că era nevoie și de el. Rar, mai trece de sărbători pe la părinți să-i vadă și după cum e omenesc, să cîntească și o pălincă. Andrei Sarcany, venit și el din același județ, tot prin '51, lucrează de atunci în fabrică și discutînd noi ba despre una, ba despre alta, îmi tot repetă că, plecînd de acasă, din Lemnia, n-ar fi crezut că se va simți atît de bine pe aici în sud. Aflu ceva mai tirziu că o întimplare nefericită l-a oferit prilejul să cunoască mai bine oamenii: fiind magazioner, din neatenție căzuse într-o zi de pe o stivă de saci înaltă de citeva metri și astfel își cam încheiasse mai toate socotelile cu viața. Colegii și chiar directorul Cristescu, aproape trei luni cit s-a aflat în spital, și-au găsit vreme să vină zilnic să-l vadă, să-l ajute cu tot ce i-a trebuit. Și atunci, cum să nu te simți apropiat de acești oameni, cum să nu te simți bine?

Directorul, un bărbat aflat încă în plină tinerețe — în ciuda celor 25 de ani de cînd conduce fabrica — își ascunde miinile înroșite de ger în buzunarele pufoaice și, cu aerul că ne-am cunoaște de multă vreme, îmi confirmă întimplarea, adăugînd că Andrei Sarcany este un om harnic pe care te poți bizui oricînd. La fel este și Zoltan Madarasz, un maghiar de toată isprava. Asemenea oameni au contribuit substanțial la realizările obținute, concretizate în depășirea sarcinilor de plan cu mai bine de 14 milioane lei. „La Giurgiu au venit să lucreze umăr la umăr cu noi, localnicii, mulți maghiari și germani. Otto Bucker, Willy Kreutzer, Rudolf Hill, Willy Blazony, sînt tot atîtea nume care își pot afla loc oricînd în cartea de onoare a fabricii. Oamenii aceștia au găsit aici și piine și muncă și locuință”. M-am despărțit de Gheorghe Cristescu, inimosul director, păstrînd în memorie cuvintele sale. Și, părăsind marea fabrică, am avut senzația certă că vizitasem o familie. O mare familie muncitorească unită temeinic prin idealurile, prin aspirațiile, prin felul ei comun. Trăim astăzi conform vrierii noastre de ani și ani, rodul împlinirilor actuale fiindu-ne rezultatul direct a tot ceea ce am semănat pină acum cu trudă, cu abnegație, dar mai ales cu înfinita dragoste pe care, de fapt o datorăm acestui pămînt. Și fie-ne dat să putem munci în continuare în tihnă și pace, așa cum ideea păcii mondiale, exprimată constant de marele om politic numit Ceaușescu o cere, fie-ne dat să privim acum, la început de an, cu mai multă încredere și speranță viitorul.

CONSTANTIN BALACCIU ■

● Viața la „polul frigului” ● Într-o lună, întreaga producție din 1968! ●

Miercurea-Ciuc

Simbătă, cu trei zile înaintea Anului nou, la Miercurea Ciuc erau minus 22 de grade. Alteori, aici, în depresiunea Ciucului, mercurul termometrului coboară până la minus 35 de grade. Gerul și hocheiul — iată două repere care subliniau specificul unui județ. Cam până la jumătatea anilor '60, recordurile de frig și sportul, amintit făceau faima unui oraș cu respirație de țirgușor, pentru că populația abia ajungea la 17 000 de locuitori, cam cât numără azi Dăbuleni sau Poiana Mare. Industria se mulțumea cu o fabricuță de confecții și câteva ateliere de meșteșugari. Anul 1968 a fost anul care a dat șanse egale locuitorilor Ciucului în fața viitorului. Tractoare pe șenile cu velan (mașini unice în România), utilaje de cariere cu performanțe mondiale (realizate la IPICOF Harghita, întreprindere care numără azi 35 de inventatori, deși, în urmă cu nu mai mult de șapte ani, nimeni nu îndrăznea să spera că vor depăși dificultățile fabricării unor agregate cu un nivel tehnic mediu, cum ar fi ciururile de sortare), prefabricate, confecții și tricotaje exportate în cele mai diverse țări ale Europei, am numit câteva, numai câteva din produsele industriei municipiului care numără azi în jur de 45 000 de locuitori. „Industria a stat la temelie a tot ceea ce se vede acum în Miercurea Ciuc, mărturisese primarul municipiului, Andrei Fabian. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Sedința comună a Consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană, deplina egalitate în drepturi a tuturor locuitorilor unei țări se poate realiza în primul rînd prin dezvoltarea tuturor zonelor țării respective. Și pentru România, dezvoltarea Vasluiului, a Miercurii Ciuc, a Sloboziei, am dat

doar exemplele care-mi vin în minte pe moment, orașele odinioară amorțite, lipsite de ambiție, industria a însemnat trezirea la viață. Într-o singură lună a anului încheiat, oamenii muncii, români și maghiari, au realizat întreaga industrie a anului 1968. De la 8 000 de locuri de muncă în urmă cu 17 ani, la 30 000 azi. Investițiile în toate celelalte domenii au ținut în permanentă pasul cu nevoile populației mereu în creștere. Avem două case de cultură, ultima, a sindicatelor, inaugurată în cinstea Congresului al XIII-lea, al partidului, 5 licee, 12 școli generale, 24 de grădinițe, un spital județean modern, ridicat într-un timp record la indicația expresă a tovarășului

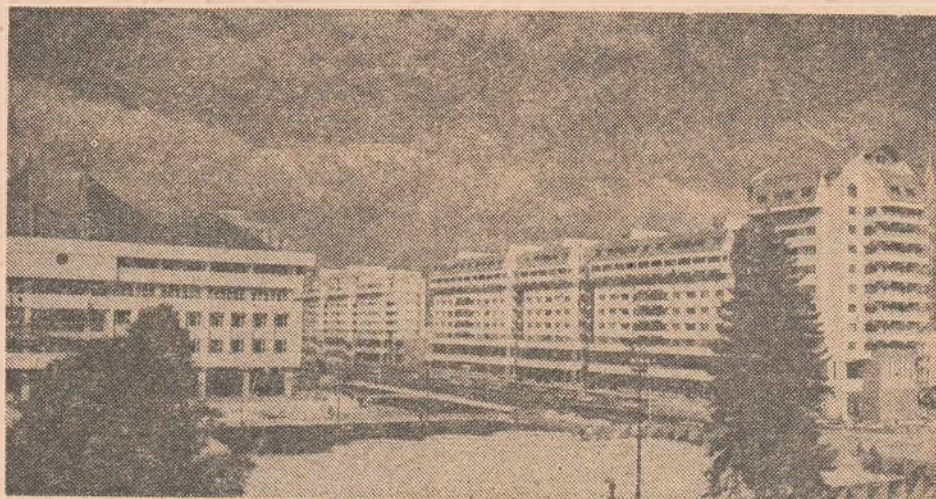
Nicolae Ceaușescu, 20 de dispensare, 2 policlinici, un modern patinoar artificial cu 2 800 de locuri. În următorii cinci ani, întreprinderea de tractoare va realiza până la 17 000 de tractoare pe an, vom avea 2 000 de noi locuri de muncă, vor fi definitivat extinderile casei de cultură, hotelul, biblioteca, bazinul de înot, cinematograful și încă 5 000 de apartamente, ultimele obiective făcînd parte, de fapt, din noul centru politic, cultural și administrativ”.

Centru care, fără exagerare, este o adevărată bijuterie. Deslușești o sistematizare, care ține seama nu numai de prezent, dar și de viitor, o arhitectură care particularizează orașul, și conferă harnicilor săi locuitori confortul anilor pe care îi trăim, liniile unui urbanism capabil să-i bucure și pe oamenii anului 2000.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Fotografii de PAUL AGARICI și AGERPRES

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Taberele naționale de sculptură ale anului 1984

Dăruind țării noi frumuseți

O trecere în revistă a taberelor din acest an, un dialog cu toți participanții la aceste tabere, o reproducere integrală a lucrărilor izvodite la Măgura, Căsoaia și, în premieră absolută, la Timișoara și Babadag, aflate la prima lor ediție, ar fi un lucru aproape imposibil. I-am abordat, în consecință, pe doar câțiva dintre participanți, adresându-le o sumedenie de întrebări, printre care: La ce tabere ați mai participat? În care dintre tabere v-ați simțit cel mai bine? Ce anume a însemnat participarea din acest an? Care credeți că va fi în continuare destinul taberelor de sculptură?...

Răspunsurile, veți vedea, sînt diverse, dar ele au totuși un numitor comun: convingerea că sculptura de tabără a ajuns să fie un gen aparte, un prinos pe care sculptorii îl aduc timpului de azi al patriei.

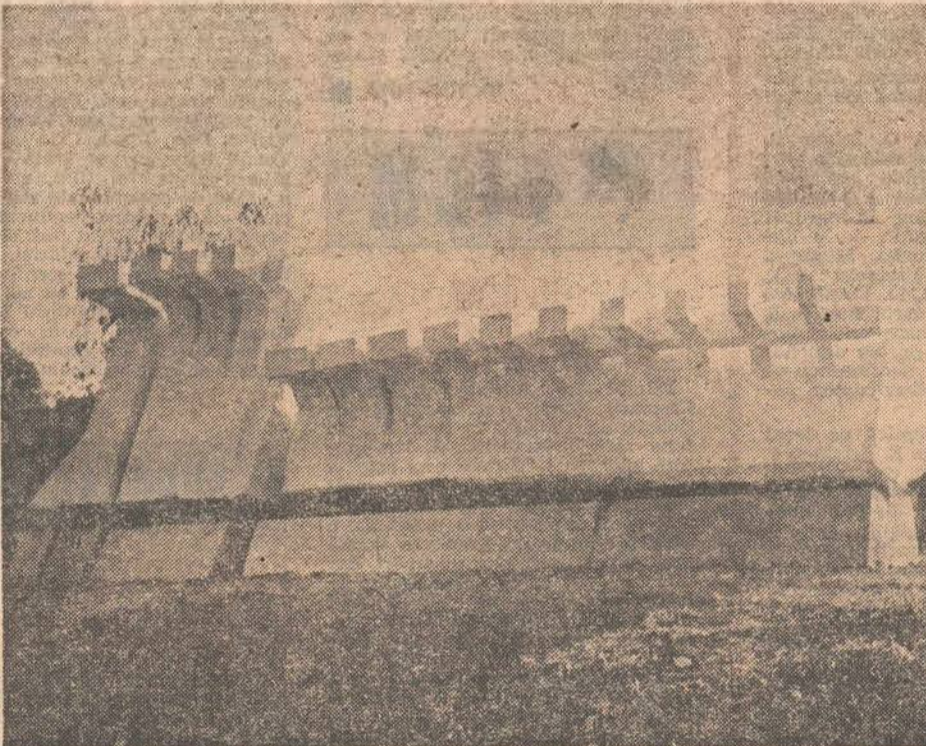
Măgura

Mihai Istudor: „Imi plac taberele... imi plac sculptorii tineri”

Imi plac taberele. Imi plac foarte mult taberele. Se vede acest lucru dacă înșir, așa, dintr-un foc, taberele la care am participat: Măgura, Arcuș, Galați, tabără de sculptură în metal, Piatra Neamț și Singiorgiu-Băi, amindouă tabere ale U.A.P. și ale U.T.C., apoi Căsoaia, Brăila, tot o tabără de metal, a doua, după cea de la Galați, apoi din nou Căsoaia, după care o tabără internațională, în R.D.G., la Hoeswerda, și din nou Măgura, în acest an, la penultima ediție. Imi plac taberele pentru că tabăra a ajuns între timp un gen aparte. Există, cum se spune, o sculptură de tabără, o sculptură specifică simpozionului de creație. Cred că termenul de simpozion este mai potrivit decît cel de tabără, pentru că, dincolo de muncă și creație, are loc o permanență de comunicare de idei, are loc o permanență dezbateri, pentru că, în fine, se naște un climat specific. Și dacă toate aceste lucruri sînt foarte ușor de explicat, prin chiar denumirea lor, se mai întâmplă în tabără ceva foarte greu de definit. Apare, din partea fiecăruia, nu știu cum să spun, o participare afectivă la lucrarea colegului său. Cînd unul dintre noi își montează lucrarea, toți ceilalți sar să-l ajute, efectiv și afectiv. Se instaurează, pe nesimțite, un foarte viu și necesar dialog între generații. În acest an, de exemplu, participarea unor tineri absolvenți ai Institutului din acest an, dornici de afirmare și de autoexprimare, îi împinge, prin suflul lor nou, prin căutările lor, prin neastimpărul lor creator, mereu înainte chiar și pe cei mai în vîrstă. Voi reveni asupra acestor tineri dar vreau neapărat să aduc vorba despre cioplitorii de la Măgura, acei extraordinari meseriași care traduc în fapt, cu ajutorul nostru nemijlocit, lucrările noastre. Sînt oameni admirabili, iar sufletul lor, cu totul și cu totul minunat, este prezent, ca și al artiștilor, în toate lucrările de la Măgura, de-a lungul celor 15 ediții de pînă acum.

Dar să revin la sculptorii din acest an, mai cu seamă asupra acelor tineri care, deși abia au ieșit de pe băncile Institutului, s-au încumetat să participe la cea mai importantă tabără de sculptură română, cea de la Măgura, acești tineri beneficiind de-o adevărată șansă intru afir-

marea lor. Aș începe cu Octavian Părvan, a cărui lucrare, *Podoabe pentru femeia uriașului-mărgele*, este pur și simplu fascinantă prin simplitatea și prospețimea ei. Un alt tînăr, Andrei Marina, cu lucrarea *Apărătorul grînelor*, a dat dovadă de mult simț în prelucrarea suprafețelor mari, iar Alexandru Nancu, cu *Pilda năvodului*, a realizat, după părerea mea, o poartă foarte echilibrată. Nu lipsit de interes este și Alexandru Paraschiv, a cărui plesă, *Mirabila sămînță*, inchiupie un impunător tron al semințelor. Foarte frumoase, foarte interesante mi s-au pă-

rut și lucrările altor tineri, precum Aurel Vlad (*Luntre și punte la Divina Comedia*), Marian Zidaru (*Adorație*), Alexandru Lupu (*Aria dintr-un muzic*), Petru-Alexandru Galai (*Oedip sau Stăpînul*), Alexandru Ciutoreanu (*Solară*). Li se adaugă acestor tineri-alți sculptori, cu vechi state de prezență în diversele tabere din țară, precum Gheorghe Coman cu o excelentă lucrare intitulată *Trecere*, Cristian Bedivan cu o surprinzătoare piesă numită *Filozoful*, Claudiu Fillmon

(*Lumina care naște lumină care naște...*), Vasile Ivan (*Talpa pămîntului*), Mihai Cornel Stănescu (*Fiecele soarelui*), Corneliu Tache (*Victorie*) și subsemnatul cu o lucrare intitulată *Vatră*. Ce au însemnat pentru sculptura românească cele 15 ediții de pînă acum ale Măgurei?, întrebare specială pentru noi, cei ce-am fost în acest an la Măgura. S-ar putea spune foarte multe lucruri și cred că, odată și-odată, cîndva, într-un spațiu mai larg, se va face un amplu studiu. După cum se știe, prima ediție a avut loc în 1970. Cu un an înainte, în Franța, la Grenoble, s-a încercat ceva asemănător, dar s-a văzut pînă la urmă că totul n-a fost decît un moft. Sculptorii noștri, mai tineri și mai virșnici, au pornit de la alte premise și au reușit să transforme divertismentul artistic într-o veritabilă operă de artă. S-a născut un mod aparte de-a vehicula întreaga forță sculpturală românească și, totodată, s-au născut în aer liber citeva muzee sculpturale de o rară frumusețe, unice în Europa, unice în lume.

cam oprit! Apoi, a doua tabără a fost să fie Săliște, o tabără de lemn. În sfîrșit, visul oricărui tînăr sculptor român, Măgura. În acest an, Căsoaia, județul Arad. Unde ne-a plăcut cel mai mult, unde m-am simțit cel mai bine? La Măgura și la Căsoaia. Ca organizare, totul a fost perfect. Din alte puncte de vedere, te simți bine peste tot pentru că fiecare loc are farmecul lui și de fiecare dată îți pune alte probleme. Nu poți să faci la Măgura ceea ce faci la Căsoaia. Iar dacă poți să faci, asta înseamnă că nu ești atent la schimbarea de context, pentru că sculptură nu e un obiect pur și simplu, ci o relație a obiectului cu un anume context. La noi, în taberele noastre, se mai pune și problema caracterului peisajului, peste tot altul. Și nu e vorba numai de peisaj, ci și de atmosfera aflată acolo, adică felul de-a fi al oamenilor, al obiectelor, obiecte care pot fi casele, porțile și așa mai departe. Un loc important îl ocupă, firește, în definirea unei tabere și colegii cu care împarți bucuria și truda creației. Dar aș vrea să vorbesc și despre aliceva, în afara întrebărilor puse. Ce se întâmplă de fapt între lucrările unei tabere? Ele pot intra în consonanță, sau, dimpotrivă, se pot bruiuna una pe alta. Singurul loc în care este evitat bruiatul este Căsoaia, unde, cu ajutorul unui ecran de verdeață, pomi sau arbuști, lucrările se detașează, se singularizează. Cu cine am fost la Căsoaia? Cu Alexandru Gheorghii care a dat la iveală un alt Copac, de astă dată romanic, pentru că, la alte ediții, mai făcuse doi copaci, bizantin și gotic. Dumitru Pasima a mai adăugat ansamblului său, numit *Semn pentru Miorița*, încă o piesă. Trecere. Rodica Stanca Pamfil a realizat o *Compoziție*, lucrare cu caracter abstract. O lucrare interesantă, *Mit*, a ridicat Anton Rațiu, așa cum și Gheorghe Marcu, un sculptor care citva timp a scris poezie, revenind la sculptură a făcut o foarte frumoasă piesă numită *Semn pentru trecerea apei*. Carmen Tecean (*Vatră*), Delia Brăndușescu Șerban (*Cuplu*) și Mihai Păcurar (*Sceptru pentru apusul soarelui*) pot să se declare, zic eu, mulțumiți de lucrările lor care fac notă comună cu nivelul foarte ridicat din acest an al taberei de la Căsoaia. Lucrarea care, însă, mi-a plăcut cel mai mult este cea a lui Dorin Lupea, o piesă bine făcută, proporționată și cu propuneri plastice mai puțin vehiculate. Cit despre lucrarea mea, ea s-a intitulat *Neagoe Basarab către fiul său Teodosie* și nu cred că e cazul să vorbesc despre ea. Ce anume însă n-aș vrea să omît? Faptul că absolut toate taberele din țara asta datorează enorm taberei de la Măgura care a fost și rămîne o mare școală, o mare probă profesională și artistică. În general nivelul mediu al lucrărilor din celelalte tabere este mai ridicat tocmai datorită atenției de la Măgura, o școală foarte aspră, dar adevărată. Totodată, în nici o tabără nu pot fi găsite, deocamdată, piscurile de la Măgura. A apărut însă, la orizont, ideea taberei în oraș, precum cea de la Timișoara. N-am văzut ce s-a făcut acolo, cu excepția citorva fotografii

VICTOR NIȚĂ ■

(Continuare în pag. 18)

Căsoaia

Vlad Ciobanu: „Fiecare tabără este unică în felul ei”

Prima tabără la care am participat s-a numit Hobița. Ce păcat că tocmai Hobița, din motive pe care nu le cunosc, s-a

Fragmente critice

Despre inteligență

Ideile marilor spirite despre inteligență sînt, uneori, consternante. Proust notează, de pildă, într-un loc: „...în fiecare zi acord inteligenței din ce în ce mai puțină importanță”. Și tot el: „căci dacă inteligența nu merită coroana supremă, numai ea singură [inteligența] este capabilă să hotărască acest lucru [...] ; numai ea este în stare să proclame că instinctul trebuie să ocupe primul loc...”

Dialectică tipic franțuzească. O negare a inteligenței care se transformă, în final, într-o apoteoză a inteligenței. Căci dacă numai inteligența (și numai ea) își poate da seama că ocupă un loc secund în scara de valori a spiritului, e limpede, că inteligența nu se multumește niciodată, ca

omul lui Pico de la Mirandola, cu locul doi. Chiar și atunci cînd se judecă aspru și se umilește. Se umilește ca să iasă, la urmă, mai curată și mai triumfătoare ca în paradoxul lui Proust (căci este un subtil paradox la mijloc). Omul inteligent construiește, uneori, obstacole în calea inteligenței pentru a-și antrena spiritul. Și obstacolul cel mai la îndemînă este paradoxul. „Prin el își salvează onoarea în fața iraționalului”, zice un tînăr moralist din anii '30. Mai trebuie spus: întîrzierea spiritului în paradox este o abandonare în iraționalitate, o umilință nerecuperată, nevalorizată în planul inteligenței. Stimez inteligența care pune lumea (și se pune ea însăși), în paradox. Dar o stimez și mai mult cînd reușește să iasă din paradox. Cu grație, ca Proust. Cu minie și disperare ca moralistul citat.

Thibaudet (în *Réflexions sur la littérature*, 1938) crede că inteligența este „o manieră de a transforma o lume de lucruri într-o lume de semne”. Extraordinară definiție! Aproape că nu mai e nimic de zis. Bătrînul Thibaudet a căzut și

în acest caz pe o formulă norocoasă. Toată rațiunea și toată justificarea criticii se află cuprinse în această propoziție. Căci ce face altceva critica literară decît să transforme un text inert într-o lume de semne? Filozoful Merleau-Ponty spune că sîntem condamnați să dăm tuturor lucrurilor un sens. Existăm, ne afirmăm în măsura în care punem lumea în sensuri și ne fixăm, noi înșine, într-un sens. Să legăm această idee de ceea ce scrie Thibaudet și putem afla o definiție verosimilă a inteligenței critice: criticul este o ființă condamnată să descopere (să pună lucrurile în) semne și să dea semnelor un sens. Numai el? Orice lector inteligent, desigur. Deosebirea este că un critic transformă semnele (senzurile) unui discurs în alt discurs care produce la rîndul lui alte semne și se deschide altor sensuri. Inteligența criticului se măsoară nu numai după cite chei (semne, sensuri) descoperă într-un poem, dar și după cite semne reușește să cuprindă textul său.

EUGEN SIMION ■

Iubirea de frumos

Bistrița Năsăud

La Bistrița Năsăud venind de la Maieru am avut bucuria unei întîlniri cu profesori, învățători, elevi și membrii cenaclului literar din oraș în aula liceului Liviu Rebreanu.

Este un adevăr astăzi în orașele noastre din provincie prezența pretutindeni a unui număr însemnat de intelectuali ai locului dintre profesori mai ales dar și dintre cei de altă profesie viața spirituală propusă de cărțile noastre să accepte a și-o împleți cu viața lor acolo unde cuvîntul este Logos convingător.

IOAN ALEXANDRU ■

(Continuare în pag. 20)

Delimitări

E. Lovinescu polemist

Dintre toate calitățile, parcimonios recunoscute lui E. Lovinescu în timpul vieții, aceea de artist, ca să nu spun stilist, precumpăna, ba chiar N. Iorga afecta a-l ignora pe critic, în favoarea scriitorului. Nedreaptă în sine, această apreciere, cînd naiv-sincera, cînd rafinat-polemică, se întemeia însă pe incontestabilul talent al criticului, înegalabil în puterea definitivă a portretelor scriitoricești. Mai puțin recunoscută a rămas, tot atunci, forța polemisticului, axată pe ironie și sarcasm, prin spulberarea afirmațiilor eronate ale adversarilor săi literari. Acest aspect al criticii sale, sau ca să-i facem umbrei lui, prezentă între noi, plăcere, al creației sale critice, cum îi plăcea să-și califice scrisul, reiese surprinzător de viu în recentul număr 37 al colecției „Eminesciana”, la Editura Junimea din Iași, cu titlul: E. Lovinescu, Mihai Eminescu, ediție critică, prefată, note, variante, bibliografie și indice de Ion Nuță (XL + 386 pagini în -16”).

Nu ne propunem analiza remarcabilei culegeri, foarte variată în conținut, ci pur și simplu detectarea principalelor pasaje de natură a ilustra excepționalul talent de polemist al marelui critic, prevăzută, ca și maestrul său mărturisit, Titu Maiorescu, cu o teribilă încărcătură de dispreț.

Prima victimă, în ordinea articolelor din acest volum, este profesorul Mihail Dragomirescu, care analizase suavul mic poem eminescian *Somnoroase păsărele*, convins că urarea de somn ușor era adresată păsărilor, florilor și lebedei din text, și hebagînd de seamă că era doar vorba de iubita poetului!

În răspunsul lui Lovinescu la încercarea lui Dragomirescu de a se apăra, citim printre altele:

„Mă refer deci numai la un text precis; nu mă folosesc de toate celelalte argumente de bun-simț sau de elementară percepție estetică, deoarece pe acest teren e probabil că nu ne-am putea întâlni.”

Cu alte cuvinte, preopinamentul său îi lipseau atât bun-simț, cât și elementară percepție estetică (și cui? însuși celui ce se putea considera autorul unui sistem estetic original, infailibil în clasificarea și judecarea operelor literare). Nu era posibilă o mai disprețuitoare descalificare!

Pentru că totuși M. Dragomirescu revenea mereu în apărarea eronatei sale interpretări, de ordinea evidentei inacceptabile, Lovinescu încheia amintind „obsesia criminalului de a veni fără răgaz la locul crimei. (Critice, ediție definitivă, V, 1928, p. 54-58.)

Nu înțelegem prea bine de ce atentul îngrijitor al ediției a plasat mai la urmă, într-un alt capitol, demonstrația strălucită a erorii lui Dragomirescu, mai veche cu cîteva ani. La sfîrșit, i se atrage atenția, după descoperirea recentă a lui M. Bantaș, că poezia lui Eminescu e o imitație după un original german, așadar nu o „creație genială”, — umilind astfel ifosele „estetice integrale” cu argumentele mult disprețuitei istorii literare.

O a doua ilustră victimă a fost D. Caracostea, alt-maestral universitar, și tot, firește, pe o temă de interpretare eminesciană.

În două pagini numai, alăturîndu-l lui O. Minar și, stilistic judecînd, lui I. Scurtu, după ce examinează broșura *Personalitatea lui Eminescu*, conchide că, prin „scrișul vid și găunos al d-lui Caracostea (...) critica română nu cîștigă nimic”. Noul eminescolog e îngropat sub lespedea „vechilor săi autori predilecți”, cu o ilariantă însuirire de nume proprii: „Murko, Masaryk, Vladimir Soloviev, Brückner, Hock, Farinelli (...), R.M. Meyer și, mai ales (...) Iagic”. Lezat, D. Caracostea va răspunde printr-un volumaș întreg, al cărui titlu însă, dorit ironic, numindu-l pe Lovinescu, „mare critic modernist”, i-a atras acestuia felicitări, din partea amicilor ce se mulțumiseră a conspecta coperta, neostenindu-se mai departe. Firește, E. Lovinescu s-a distrat copios, povestind pătania titlului cu bucluc.

Împotriva lui G. Ibrăileanu, într-o polemică pe tema ediției *Poeziilor lui Eminescu*, îngrijită de E. Lovinescu, acesta se apără, în cea mai clasică tradiție, contraatacînd și amintindu-i criticului de la *Viața Românească* — acea confuzie de a fi luat sculptura lui Moise de Michelangelo drept pictură, apoi imputîndu-i „limbagiul caragialesc” și mai ales „cei douăzeci de ani de inactivitate universitară” (fuseseră candidați la aceeași catedră pe care Lovinescu o suplinise înainte de numirea lui Ibrăileanu, politicește susținut). Suportul ferm al replicii constă însă în dovada că Lovinescu nu se folosise de lecțiunile din edițiile lui Scurtu, cum îl acuza Ibrăileanu, ci din acelea ale ediției princeps, Maiorescu. Ca să fim însă drepiți, din textul replicii lui Ibrăileanu, reținem că metafora aripilor deschise de Eminescu pentru a spune că depășise stîngăcia debutului, metaforă repetată, se găsea și la disprețuitul I. Scurtu!

Polemizînd și cu G. Călinescu, care-l recenzase nefavorabil romanul *Mite*, Lovinescu își dezvăluie iritația din capul locului, adică începînd cu titlul: „Oiștea în gard a abilității critice”. Imputarea principală ce i-o face este „strategia literară”, cu concluzia, de-o mare siguranță de sine, că opuse lui G. Călinescu, care propusese o viziune nouă a eroticii eminesciene: „erotica lui Eminescu este asta și nu alta”. „Asta”, adică aceea mărturisită de Mite, interesată să se creadă că idila ei cu Eminescu rămăsese în limitele platonice. Or, deși însuși colportează în altă parte a cărții, că niște nepoate ale Mitei, venite în țară, divulgaseră că din legătura mătusei ei cu poetul se născuse un băiat, mort de aceeași boală cu tatăl său, Lovinescu n-a admis că ar putea avea dreptate Călinescu în calitate de biograf, deducînd din comportarea scriitorului, concepția sa asupra amorului.

Nici subsemnatul nu a fost iertat de ironia lui Lovinescu. Întrebat de „un tînăr prieten literar” de ce a scris *Mite* după *Bălauca*, Lovinescu răspunde:

„Pentru a da prilej domnului Șerban Cioculescu, să mă constate odată în paginile *Revistei Fundațiilor regale*” încă un „eșec” al d-lui E. Lovinescu — așa cum a făcut și cu *Mite*.”

După cincizeci de ani de la apariția ambelor romane, putem afirma că ne menținem judecățile de valoare, de altfel comune întregului front literar al criticii, în vremea aceea.

O ultimă victimă, în cîteva rînduri numai, a ironiei lovinesciene a fost Timoleon Pisani (ortografiat fonetic, Pizani!), care-l trimisese pe criticul-romancier la Tîrgul-Cucului, după lectura romanului *Mite*. Cred că pricina supărării provenea de la eronatul genitiv „lui Mite”, corectat ulterior de Lovinescu, „Mitei”.

În concluzie, chiar cînd nu avea dreptate, unealta lui Lovinescu, ironia, îi servea și de scut și de armă. Lectura cărții, cred, nu mă va dezminți...

ȘERBAN CIOCULESCU

PLASTICA

Lumină și culoare

Aurel Iacobescu, unul din veteranii picturii române contemporane (s-a născut în 1906, la Constanța) și, totodată, unul din marii poeți ai luminii și-ai culorii, expune în spațiul larg al galeriilor „Orizont”, un impresionant număr de lucrări ale căror prime calități ar fi liniștea, starea de calm și reverie, inclusiv un anume blind mister, aidoma unui lied pentru violoncel și pian. Cu excepția cîtorva pinze, a căror tușă contorsionată, dinamică, parcă malefică, are darul de-a ne izbi, de-a ne tulbura, și cu excepția celor cîtorva compoziții cu flori, celelalte lucrări etalează un elegiac ton nostalgic, o îndelungată visare a unui timp parcă încremenit într-o secundă, în rotundul unei clipe de aur. Cu alte cuvinte, Aurel Iacobescu este, fără dubii, un pictor pentru care lumea înconjurătoare, elementele unui peisaj, se constituie nu numai din ceea ce se vede (remarcabilă economia cu care operează în planul compoziției ce se alcătuiește doar din ceea ce este cu adevărat important, cu adevărat încărcat de sens, de unde și un echilibru interior de mare rafinament) ci și din ceea ce emană simțire, trăire autentică. E adevărat, pictorul, pentru a crea senzația spațiilor vaste, s-a oprit cu deosebire asupra peisajului marin, a țărnișurilor de mare, pustiite și calcinate de necrutătoare lumină a soarelui mediteranean, dar în același mod operează și-n cazul unor lucrări ce surprind o piațetă din Roma, din Veneția, sau o stradă din Paris, Florența, unde construcția compoziției de asemenea se rezumă la doar cîteva elemente. Putem vorbi, deci, de o gândire plastică deliberată, de un manifest apert al pictorului pentru spațiile largi, sugestive, pentru petele mari de culoare în interiorul cărora lumina creează un sentiment parcă real, parcă material. Aurel Iacobescu este, în ultimă instanță, pictorul care, în cel mai deplin înțeles al cuvîntului, a captat în pinzele sale dialogul luminii și-al culorii, un neconținut dialog ce se împlinește-ntr-o neconținută visare de sine.

VICTOR NIȚA

FILM

Probă de popularitate

Filmul lui Adrian Petrițenaru, *Cireșarii* (după un scenariu de Constantin Chiriță) reprezintă, în felul său, o performanță. Nu înedită, dar reală cu fiecare „ediție” a ei: filmul cu amatori. Mai mult chiar: filmul cu interpreți-copii. Sub acest raport, noua producție a Casei de filme nr. 1 nu se arată mai prejos decît alte încercări, dar nici nu urcă la cote valorice spectaculoase. Scenariul asigură din capul locului interesul publicului, decupînd din cunoscutele și îndrăgitele isprăvi ale *Cireșarilor* o secvență, (poate prea amplă?) aceea a expediției în Peștera Neagră. De ce prea amplă? Pentru că așa cum arată în forma sa finală, filmul comprimă totuși exagerat unele situații, mizînd pe o prealabilă cunoaștere a personajelor, a relațiilor

în cadrul grupului, a temperamentului fiecăruia. Firește, miza nu e intrutotul fără acoperire, dar nici nu pare să fie soluția cea mai fericită. Care e substratul „tensiunii” dintre candidații la locul de lider: Victor și Ionel? Ce căuta Moș Timofte pe munte? Ce era cu urmele de sînge din peșteră? Cine era cel care se spăla (de sînge?) în riul subteran și unde a dispărut el apoi? — Iată numai cîteva întrebări din cele la care nu știm cîți spectatori, aflați la vîrsta eroilor de pe ecran, vor fi putut răspunde. Cîți dintre ei știu că Ionel e din fire puțin egoist, puțin fricos, puțin carierist, dar că, în cele din urmă, spiritul temerar al grupului îl educă? Au înțeles oare micii spectatori că omul din peșteră, (siluetă ce apare numai o fracțiune de secundă), e paznicul lovit de Bărbos, care ulterior își revenise? ș.a.m.d. Dincolo de toate acestea — care decurg, paradoxal, tocmai dintr-o... exigență exagerată a scenaristului: aceea de a spune cît mai mult în cadrele, aprioric limitate, ale unui astfel de film — *Cireșarii* are mult dinamism.

După un început destul de convențional, filmul are un fel de grabă de a trece la fapte (grabă, de altfel, simpatică). Odată ivit elementul intrigă — *Petrăchescu (Ion Marinescu)* și *Bărbosul (Petre Gheorghiu-Dolj)*, — acțiunea se precipită, avînd momente captivante: prinderea lui Ionel de către bandiți, demonstrația de cascadorie a lui Ursu, salvarea copiilor din „cazanul” stîncos, etc.

Copiii (Ionel — *Robert Eneșu*, Ursu — *Gabriel Sirbu*, Victor — *Horățiu Metveșan*, Tic — *Răzvan Băciu*, Maria — *Alina Dumitrescu*, Lucia — *Alina Croitoru*, Dan — *Alexandru Rotaru*), s-au descurcat admirabil, prîbind în același timp și efectele unei conduceri regizorale de foarte bună calitate. Ei își cunosc nu rolul, ci personajul, ceea ce este foarte important, ceea ce dă adevărul fiecărui portret. Frumoși, dezvoltați, puternici, fericiti, în mod evident, de a face un film al lor, ei alungă pînă la urmă rezervele noastre circotoase. Un efort mai atent la realizarea post-sincronului i-ar fi adus poate mai aproape de firescul rostirii, nu numai al mișcării și expresiei.

Imaginea filmului este semnată de Ion Dobre. Chiar dacă pe alocuri aerul „documentar” devine prea evident, ceea ce se vede în *Cireșarii* e reconfortant, frumos, atrăgător.

Meritul filmului este poate acela de a nu brusca în nici un fel imaginea pe care cartea ne-o formase despre tinerii eroi. Faptul că pentru multă vreme Ursu, Maria, Lucia, Victor, Dan, Ionel, Tic și chiar Tompi (cîinele) vor arăta precum interpreții acestui film, autentifică o probă de popularitate atît pentru carte cît și pentru versiunea ei cinematografică. Păcat însă că detalii de finețe (reverieile Mariel, involburările afectiv-adolescente, modestia lui Ursu, etc.) nu au timp să se impună în echilibrul filmului. *Cireșarii* rămîne însă, cu toate aceste obiecții, în granițele performanței de care vorbeam la început.

TANIA RADU

SPECTACOLE

Exuberanță și rigoare

Aleea Tonola a cunoscut, din nou, agitația specifică marilor premiere. Cu mult timp înaintea începerii spectacolului nu mai găseai un loc de parcare, iar pe alei puteai auzi întrebări din cele mai bizare, puse tăcilor de către odras-

lele lor. Ce mai, trebuie să recunoaștem că bătrîna artă a manejului place și astăzi, în ciuda faptului că ne apropiem, cu pași repezi, de anul 2000.

„Parada circului” este un spectacol ambițios, care ne demonstrează că avem artiști de valoare internațională, care continuă cu mare succes vechea școală românească. Sigur că, pe lângă artiștii români, evoluează și artiștii de peste hotare și acest lucru nu poate decît să ne bucure, fiindcă avem posibilitatea comparațiilor. Spectacolul este structurat pe principiul paradelor, care de obicei preced evoluția actorilor. Ne sînt prezentate paradele comicilor, acrobaților, copiilor. Această formulă este deosebit de interesantă, fiindcă actorii chemați în manej prezintă diferite fragmente din evoluțiile lor, care pur și simplu îți incită ochiul, datorită competenței cu care au fost conduși de talentatul regizor Costel Ionescu. Totodată admirăm costumele gândite cu fantezie și finețe de creatoarea Tatiana Aphaideanu. Spectacolul este foarte lung, poate prea lung, din care motiv nu putem să ne oprim la toate numerele care ne-au incîntat ochiul. Punctul culminant, după noi, e datorat trupei Marinov, compusă numai din doi acrobați, ea și el, cuplu care evoluează la trapez. Numărul este de valoare internațională și impresionează datorită eleganței evoluției, riscului de dificultate și preciziei în execuție. În ciuda greutății numărului, cei doi acrobați imprimă un ritm alert și, ceea ce este senzațional, nu folosesc lonja (curea de siguranță). Ne-au mai plăcut cei cinci clovni muzicali, care nu sînt alții decît frații Grigorescu împreună cu familiile lor. Eliade Grigorescu vrea, și reușește, să păstreze vechea tradiție a clovnului de altădată, atît prin costum, fard și grimasă, cît și prin felul de a se mișca pe scenă. Văzîndu-le evoluțiile, ne-am reaminti că în urmă cu vreo douăzeci de ani frații Grigorescu (în număr de trei) pe atunci foarte tineri, ne anunțau că în anii următori vor avea un cuvînt de spus. Și au avut dreptate, cu toate că Vincențiu lipsea din manej. Era în lojă, în calitate de semnatar al muzicii. Este cazul, deci, să spunem că muzica lui Vincențiu Grigorescu imbină armonios momentele de creație originală cu renumite șlagăre internaționale, toate mulțumite perfect pe structura spectacolului. De data aceasta, s-a apelat la Grupul vocal Studio B, grup care acoperă o arie mai întinsă decît s-ar fi folosit un singur solist. Circul este poate singura instituție de cultură unde se adună în jurul manejului copii, adolescenți, tineri, maturi, bătrîni și foarte bătrîni. Din această cauză, de multe ori ne încearcă o falsă impresie că majoritatea numerelor le-am mai văzut. Impresie pe care a avut-o și subsemnatul cînd a văzut apărînd în arenă cunoscuții dresori Dermengi, cu cei cinci urși. Eroare, gravă eroare, urșii aduși în arenă fiind contemporani cu noi, iar evoluția lor fiind foarte recentă și de calitate, pentru care adresăm un sincer bravo celor doi dresori. Spre final ne-au fost prezentați copiii circului, toți elevi, care au evoluat în fața noastră cu aplomb și siguranță. Am remarcat în mod deosebit doi copii, cam de 10 ani, îmbrăcați în costume oșenești, care cu siguranță că mine vor deveni acrobați de primă mînă. Din acest colț de pagină, o sinceră mișcare pe creștet și o urare la fel de sinceră: succese la școală și în manej. Dintre invitații, ne oprim asupra cuplului Petrov din Sofia, acrobați care evoluează pe monou. De data aceasta asistăm la o evoluție de excepție, care ne arată că și în arta circului nu există limite. Important este să vrei, să perseverezi și să muncești. În rest, totul vine de la sine.

DAN BIRLADEANU

CAP LIMPEDE

● Multe lucruri interesante în nr. 3/1984 al *Revistei de istorie și teorie literară*: Pavel Tușui re-deschide „dosarul cazului Lucian Blaga” în anii '50, o întreprindere de mai multe ori tulburătoare pentru conștiința literară, Nicolae Breban și Constantin Ţoiu răspund la ancheta „De ce scriu? În ce cred?”, centenarul Panait Istrati este omagiat printr-un frumos eseu inedit semnat de Vasile Băncilă, ca și prin elucidarea colaborării scriitorului la „Universul”, în 1924, alături de un pertinent articol al Vioricăi Nișcov, Zoe Dumitrescu Bușulenga și Roxana Sorescu scriu despre Eminescu, Donald Leslie Shaw de la Universitatea din Edinburgh analizează un roman de G. Garcia Márquez, Traian Podgoreanu semnează articolul „Marin Preda și romanul filosofic”. Confesiunile literare cuprind mărturisiri aparți-

nind lui Michel Butor și Mihnea Gheorghiu, Octavian Paler este obiectul rîndurilor semnate de Edgar Papu și Dan C. Mihăilescu, iar la cronica edițiilor Mircea Zaciu opinează asupra ediției de *Opere* — L. Blaga, alcătuită de G. Gană. Mult material inedit: rapoarte ale revizorului școlar Eminescu, sfîrșitul nuvelei *Perna de puf*, de V. Voiculescu, Marin Bucur descoperă o revistă necunoscută de la 1839, „Economia română”, se publică un afiș necunoscut al lui Caragiale pentru „Moftul român”, prima parte a unui substanțial studiu aparținînd lui Tudor Vianu, un referat al lui Odobescu, privind lucrarea lui Teohari Antonescu *Cultul cabirilor în Dacia*, corespondență Iacob Negruzzi — Duiliu Zamfirescu, precum și al VII-lea episod din *Teza de doctorat* a lui Mircea Eliade. Contribuțiile de teorie literară (Adrian

Marino, *Scriere și oralitate*, Marian Papahagi, *Pentru o fenomenologie a rescrierii*, Monica Spiridon, *O utopie a gândirii critice moderne?*) sau de comparatism (Paul Corna, *Pașoptismul și cultura germană*, Mircea Muthu, „*Haiducul*” în literatura sud-est europeană), alături de prezența în sumar a unor nume precum D. R. Popescu, Valeriu Răpeanu, Virgil Teodorescu, Șerban Cioculescu, Z. Ornea, D. Vătamaniuc, D. Velciu sau Marin Sorescu („*Sufletul în clătire*” sau *alergia erotică la Conachi*), C. Regman, Nicolae Florescu, A. Nestorescu, Dan Ion Nasta, ș.a., — oferă o lectură folositoare atît specialiștilor, cît și marului public. ● În „Luceafărul”, nr. 51 din 22 dec., sub titlul *Un an de poezie*, Alexandru Horia publică o serie de considerații concluzive asupra evoluției genului liric, la noi, în anul care a trecut.

Afirmațiile — multe dintre ele interesante, adecvate fenomenului comentat — păcătuiesc prin tonul tranșant, cu unele note revendicative, dar în special prin... absența oricărui exemplu. Nici un nume de poet, nici un titlu de volum, nici un vers citat. Pentru un articol de bilanț, care detectează mutații de accent fundamentale, lipsa este cu atît mai gravă. Așteptăm exemplele, nu provincia. ● Un bogat fond documentar privind gîndirea și personalitatea revoluționarului de la 1848, precum și contextul socio-istorico-politic al acesteia, este cuprins în vol. IX—X al *Caietelor Bălcescu*, publicație editată, din 1970, de Așezămintul cultural Nicolae Bălcescu de la Bălcești, sub redacția lui Horia Nestorescu-Bălcești, directorul muzeului. Semnalăm din sumar contribuțiile lui Dan Berindei (Legăturile genealogice

Bucurii ale cărții

Lansarea unui nou volum al poetului Adrian Păunescu: Manifest pentru mileniul trei

După cum se știe, iarna se numără boboci... producției editoriale. Ca întotdeauna, ultimele zile ale anului numără printre bucuriile tradiționale și bucurii ale cărții. Editurile s-au întrecut și de această dată pe sine, oferind cititorilor lor titluri de succes, titluri pe care, cu savantă pricepere, ne-au făcut să le așteptăm nerăbdători. Cu mai multă sau mai puțină viltă, ultimele cărți ale anului 1984 au ajuns (ori sînt pe cale să ajungă) la cititorii lor, stricînd uneori ecuațiile bilanțurilor, dar adăugîndu-le, de fapt, noi puncte de sprijin.

Cu puține zile înaintea aniversării nașterii lui Mihai Eminescu, Editura Academiei Republicii Socialiste România ne oferă volumul XI din seria de **Opere de Mihai Eminescu**, volum ce cuprinde publicistica eminesciană apărută în **Timpul**, între 17 februarie și 31 decembrie 1880. Ediția (critică) este îngrijită și de această dată de un colectiv de cercetători din cadrul Muzeului Literaturii Române, din care fac parte: D. Vatamaniuc, P. Creția, Oxana Busuioceanu, Anca Costă-Foru, Aurelia Creția, Eugenia Opreșcu. Coordonatorul ediției (care, după cum se știe, continuă ediția Perșpiciu) este regretatul Al Oprea. O lucrare de mare interes publică Editura Eminescu. Este vorba de volumul antologie alcătuit, îngrijit și prefat de Stelian Neagoe: **Marea Unire a românilor în izvoare narative**. Apărut sub formă de serial, de-a lungul întregului an 1983, în Suplimentul literar-artistic al Științei tinereții, volumul cuprinde „extrase, capitole întregi din lucrări ale celor mai de seamă reprezentanți ai spiritualității românești care au participat nemijlocit la pregătirea și înfăptuirea Marii Uniri și au ținut să depună mărturie scrisă întru posteritate despre epopeea națională a Unirii Românilor”. Texte aparținînd lui Agăbiceanu, Delavrancea, Goga,

mai importanți autori de roman politic: Dumitru Popescu, **Muzeul de ceară**. ● **Recurs la morală** este titlul recentei cărți a lui Nicolae Cristache, apărută la Editura Albatros. Cuprinzînd o selecție din anchetele de ziarist ale autorului, cartea se încarcă, în același timp, de calitățile prozatorului Nicolae Cristache: stil, alert, incisiv, decupaj cvasinematografic al momentelor narațiunii, știință a dozării efectelor. „Cazurile” din **Recurs la morală** sînt apeluri la echitate, la

omlenie, la frumusețe morală. ● La Editura Cartea Românească a apărut în aceste zile un roman semnat de cunoscutul critic și teoretician literar timișorean Livius Ciocărlie. **Un burgheater provincial** este — încearcă să ne convingă autorul într-un preambul la carte — opera unui... cititor: „Autorul nu este scriitor în toată puterea cuvîntului, ci este cititor”.

Să-l credem?... ● La aceeași editură, un volum de eseuri semnat de Sorin Titel și intitulat **În căutarea lui Cehov**. În sumar, eseuri despre autori români și străini, despre clasici și contemporani, despre poezie, proză, teatru, critică, urmărind traseele complicate ale deliciilor lecturii. Spiritul analitic, subtilitatea speculativă a scrisului lui Sorin Titel își află în aceste eseuri un fericit teritoriu de expresie. ● La Editura „Univers”, Irina Mavrodin traduce cunoscuta lucrare a lui Paul Ricoeur, **Metafora vie** („La métaphore vive”) care, spune traducătoarea, „este încă de pe acum o operă clasică: prin valoarea punctului ei de vedere original, care o impune ca instanță de referință în domeniul studiilor asupra metaforei; prin caracterul ei de manual despre metaforă. Este o bucurie să avem în românește astfel de cărți importate pentru cercetarea literară. Merită salutată de aceea promptitudinea traducătorilor (cartea lui Paul Ricoeur a apărut în Franța în 1975, iar traducerea romanului lui Umberto Eco, semnalată mai sus, urmează originalului din 1980) și a editurilor care au girat aparițiile.

Înminarea premiilor „Flacăra”

Festivitatea de înminare a Premiilor „Flacăra” 1984 va avea loc, ca și anul trecut, în salonul albastru al apreciatului Complex hotelier „Flora”
Ne-ar face plăcere ca la această manifestare, ce se va desfășura sîmbătă 5 decembrie, de la ora 12, să ia parte pe lingă laureații anului 1984 și premiații ediției inaugurale a Premiilor „Flacăra”.

CAP LIMPEDE

dintre frunzași revoluției de la 1848 din **Tara Românească**, Marin Bucur (Adevărul despre la „Revue de la Ligue des peuples (1850) în corespondența lui N. Bălcescu cu I. Ghica), publicarea tezei de doctorat a Silviei Rogobete despre **Sintaxa și stilul lui Nicolae Bălcescu**, precum și sectorul de „Documente” alcătuit de Paul Cernovodeanu, Mihai Caratașu, Radu Pantazi, Horia Nestorescu-Bălcești, ș.a. Aproape 300 de pagini de frumoasă pasiune profesională și patriotică ● Sala A-teneului Român a găzduit în ultimele zile ale anului de curînd încheiat un concert al **Orchestrai de cameră a medicilor din București**, dirijată, ca întotdeauna, de dr. **Ermil Nichifor**. Cu un program ambițios, echilibrat (Uvertura la opera Egmont, de Beethoven, Paul Constașinescu — Concert pentru orchestră de coarde, partea a III-a, Joseph

Haydn — Concert pentru pian și orchestră în re major, solist **Dan Grigore** și W.A. Mozart — Simfonia nr. 29 în la major). **Orchestra medicilor** a realizat o seară muzicală de ținută, așa cum ne-a obișnuit de-a lungul timpului. În interpretarea lui **Dan Grigore**, Concertul de Haydn a fost o sărbătoare a sunetului delicat, a rafinamentelor tehnice, a gândirii muzicale. Cunoscuta formație de muzicieni amatori a devenit de multă vreme un organism bine sudat, a cărui strădanie de a atinge nivelul orchestrelor profesionale nu rămîne fără rezultat. Sub bagheta lui **Ermil Nichifor**, **Orchestra medicilor din București** este capabilă la ora de față, să susțină un afiș de succes. (Tania Radu).

O reușită. Spectacolul prezentat cu piesa într-un act **O întimplare** de Horia Lovinescu pe scena clubului C.P.C.S.

confirma încă o dată meritoriile strădăniilor ale colectivului de actori amatori ai Teatrului muncitoresc „Marcel Anghelulescu”, al Combinatului poligrafic „Casa Științei”, colectiv tutelat de „Naționalul” bucurestean. Marea surpriză a acestei noi premiere se numește **Marian Ghenea**, interpretul rolului principal, care, cu acest prilej, a debutat în teatrul de amatori; și a făcut-o la modul excelent, dacă avem în vedere și extrem de dificila partitură ce i-a fost încredințată. **Doina Badiu** constituie a doua mare realizare a spectacolului, talentata interpretă a unor roluri de comedie, pînă acum, trecînd brusc la registrul grav al dramei psihologice. Pe linia sirguincioaselor căutări a unor coordonate proprii de expresie primare, **Antina Mateescu** reprezintă aceeași plăcută prezență într-o mișcare

ce ni se pare a fi cîștigat în siguranță față de evoluțiile anterioare. Ceilalți patru interpreți (**Elena și Nelu Hutari, Stefana și Virgil Pântea**) dau dovadă de aceeași conștiințozitate dintotdeauna și, în virtutea aceeași experiențe actoricești care caracterizează întregul colectiv, concură eficient la realizarea unui spectacol pe cit de dificil, pe atît de reușit. Ar mai fi de spus (și nu în ultimul rînd, bineînțeles) că cel mai recent succes la care ne referim poartă semnătura regiunii **Victor Moldovan**, neobosit și vechi sîfleit de talente pe scena teatrului de amatori. Excelent susținut de costume, decor și scenografie (semnate de **Mihai Tofan**), spectacolul suferă din pricina ilustrației muzicale, fie că instalațiile de redare nu sînt puse la punct, fie că însăși linia melodică nu servește în întregime momentele-cheie ale acțiunii.

Cronica literară

Interpretări eminesciene

Numărul 36 al colecției „Eminesciana” cuprinde cartea lui Dumitru Tiutiuca, **Creativitate și ideal** (Junimea, 1984), titlu care duce la D. Caracostea **Creativitatea eminesciană** (1943), de a cărui **Artă a cuvîntului** la Eminescu (1939) noul exeget se delimitează totuși, pornind de la o afirmație a poetului însuși: „Tablourile ce mi le inchipuiesc le văd în culori cu față cu tot înaintea ochilor, pe cînd vorbele nu sînt nici la jumătatea înălțimii acelor figuri cvasi-vii ce mă-nceită în reveriile mele”. Caracostea își imprumutase metoda (faimoasa **Wortkunst**) de la Oskar Walzel. După Dumitru Tiutiuca esența limbajului poetic nu era la Eminescu arta cuvîntului, perfecționarea lui continuă, căci esența literarității este non-lingvistică, poezia fiind „o învingere a cuvîntului și nu o exaltare a lui”. Cît despre creativitate (termen acceptat în **Micul dicționar enciclopedic**) cu sensul de producere de valori), trebuie spus că el nu figurează în dicționarele franceze sau italiene, fiindu-i sugerat probabil lui Caracostea de Croce în a cărui estetică intuitivă este echivalentă cu expresia în scopul împăcării criticii de conținut cu critica exclusiv formală.

Sîntem desigur de acord că opera lui Eminescu trebuie privită totdeauna din perspectiva întregului. Dumitru Tiutiuca caută în cartea sa, din această perspectivă, câteva motivații ale creativității, zece în total și pe care le investighează sub raportul epicureismului estetic, al spațiilor claustromorfe, al esteticii privirii, uitării — amintirii, visului, gîndirii, orfismului cuvîntului, ușor-murimului, finalității etice și al iluminărilor. În toate sînt observații interesante, dar și lucruri discutabile. De pildă, că în cadrul idealului unei iubiri intelectualizate, decente și estetice în același timp, s-ar putea interpreta **Luceafărul** „și ca o nevinovată și dulce minciună spusă de o fată îndrăgostită, aflată la vîrsta trăirilor pubertine ce-o conduce la contopirea quițotică cu o realitate plămădită de mîntea ei, ca o antrenată și nevinovată ispită în jocul dragostei”. Eminescu simplu poet idilic-sentimental, feminin, fără idee, furat de propriile-i himere? **Luceafărul** nu-i decît proiecția visului Cătălinei? De ce pune în paranteză naratorul, poetul, creatorul nu numai al lui Hyperion, dar și al Cătălinei și al lui Cătălin? „Tensionalitatea estetică” a poemului stă în faptul că Hyperion, creatorul, devine recreatul? Hyperion e confundat aici cu Demiurgul care însă, în poem, este și el creație a lui Eminescu, creație în stare de veghe și nu în somn. Dumitru Tiutiuca repetă **Steaua din oglinda visului** de Petru Mihai Gorcea, cel amețit de nesomnul capodoperelor.

Mai plauzibilă mi se pare interpretarea **Luceafărului** ca dramă de oozitiții a două medii ireconciliabile, cer și pămînt, amplificată în câteva metafore printre care și cele de muritor-nemuritor, efemer-etern. Cătălina fiind o muritoare, vede pe nemuritorul **Luceafăr** drept mort în cele două intrupări ale lui, ca inger și ca demon, căci pentru omul contingent, nemuritor e numai cine a murit, orice om fiind altfel dator cu o moarte. De remarcant că tînărul cu păr de aur „mort frumos cu ochii vii / Ce scînteie-nafară” e imaginea naratorului, nu a fetei, care vede în **Luceafăr** iniția dată o ființă de vis, un inger frumos, dar fără de viață, un mort cu ochii de gheață, iar a doua oară o ființă tot de vis, un demon cu ochii grei și privirea arzătoare. Așadar, nemurirea simbolizată de poet prin imaginea mortului frumos cu ochii vii nu conține fetei, prizonieră a condiției sale diferite, chiar dacă viața sîrșeste cu moartea. Mai curios este că și pentru Dumitru Tiutiuca, portretul unui mort frumos cu ochii vii este („spunea și Alain”) înspăimîntător de privit, urît. Cît despre senzația de înghețare sau de ardere produsă de ochii **Luceafărului** în intrupările lui, ar sugera și moartea și viața, ca în mitul Meduzei (care însă împietrește cu părul său de serpi) și al lui Agni — focul care spre a se naște trebuia să-și devoreze proprii părinți. Realitatea e că ceea ce îndepărtează pe față de **Luceafăr** e doar faptul că el este nemuritor, ceea ce va să zică pentru ea „de dincolo”, mort.

Complicații inutile aduce Dumitru Tiutiuca și cînd scrie că „Demiurgul ori nu înțelege rugămîntea lui Hyperion, ori nu vrea să înțeleagă pentru că îndeplinirea ei este peste puterile lui”. Rugămîntea lui Hyperion era să fie dezlegat de „greul negrei vesnicii”, să i se ia nîmbul nemuririi, să fie întors în haos, să împărtășească soarta tuturor oamenilor, să fie adică muritor. Demiurgul răspunde că lumea lui e fără timp și loc și nu cunoaște moarte, încît rugămîntea sa nu are sens. Numai pămîntul e rătăcitor, pe cînd cerul e imuabil, Hyperion cere-o oră de iubire, Demiurgul îl trimite să vadă singur pentru cine a vrut să moară. Se mai poate sustine că Hyperion a cerut „nemurirea prin dragoste”, fiindcă îl domina o „sete de repaos”? În acest caz trebuia să ceară, cum a și cerut, absolvirea de nemurire, moartea, altfel ar trebui să înțelegem că eternitatea e noantul însuși. Poetul, scria G. Călinescu, lucrează cu simboluri și metafore și orice sistematizare a acestora e menită să ducă la bizarietății. Setea de repaos este similară celei din versul „Sînt însetat de somnul pămîntului s-adorm” care în **Apari să dai lumină, O stingă-se a vieții...** într-o variantă la postuma **Renunțare** și în fragmentul **Cine esti par o Araducere din Moise de Vigny** („Laissez-moi m'endormir du sommeil de la terre”).

Afirmația împotriva celor care pornind de la Tudor Vianu au văzut în personajele simbolice din **Luceafărul** voci ale poetului: „De observat că spectator-comentatorul își apropie de cele mai multe ori punctul de vedere de al lui Hyperion, dar fără a se confunda cu el, așa cum crede lectura alegorică. Vocea poetului nu este în fond fidelă nici unuia dintre personajele-eroi și poate nici a tuturor la un loc...”.

Lucrarea se încheie cu cinci glose eminesciene (O problemă de geneză a **Luceafărului**, Coincidența contrariilor în **Luceafărul**, Personalitate și curent, Reconsiderare a epigonismului, și Prerenascenism baroc?) unde derutează faptul că G. Călinescu e contrazis prin Al. Bojin. După **Dicționarul mitologic** al lui P. Grimal, Hyperion nu înseamnă „cel de peste nori”, ci „celui qui va au-dessus (de la Terre)”. (Dan) Bota se scrie corect Botta. Poemul eminescian citat cu titlul **Cîntecul omului** se cheamă în realitate **Musatin și codrul**. Multe versuri eminesciene sînt citate cu greșeli, nu numai de tipar: „uitării să mai (în loc de proterve)”, „de'e (în loc de ch'ei) dită dentro”, „vîntul”; „Adevăr scaldat în mîntă” (în loc de mîle); „De cit ești, (în loc din cit) esti de copilă”; „Vezi tu, zise (în loc de zice) umbră”; „Cu mărci (în loc de mări) adormite”; „Un punct se (în loc de s-a) conțrage”. Desfigurare de greșeli apar versurile din Dante: „de nom (în loc de ch'om) non s'accorge”; „rapide e properve” (în loc de proterve); „de'e (în loc de ch'ei) dită dentro”; „Guardate” în loc **Guardate** etc. Autorul crede că dorința, ardoarea sacră, se evidențiază la Dante și la Eminescu prin frecvența cuvîntului **sete**, exemplificată la Eminescu prin versul „Setea liniștei eterne care-mi sună în urechi”, iar la Dante prin sintagma „quest'arco saetta” (acest arc săgetează) de unde rezultă că substantialul setea este tot una cu verbul săgetează. Redactorul de carte, Virgil Cuțitaru, eminescolog și el, n-a corectat.

Mirajul măștilor

Fotografii de VICTOR RADULESCU

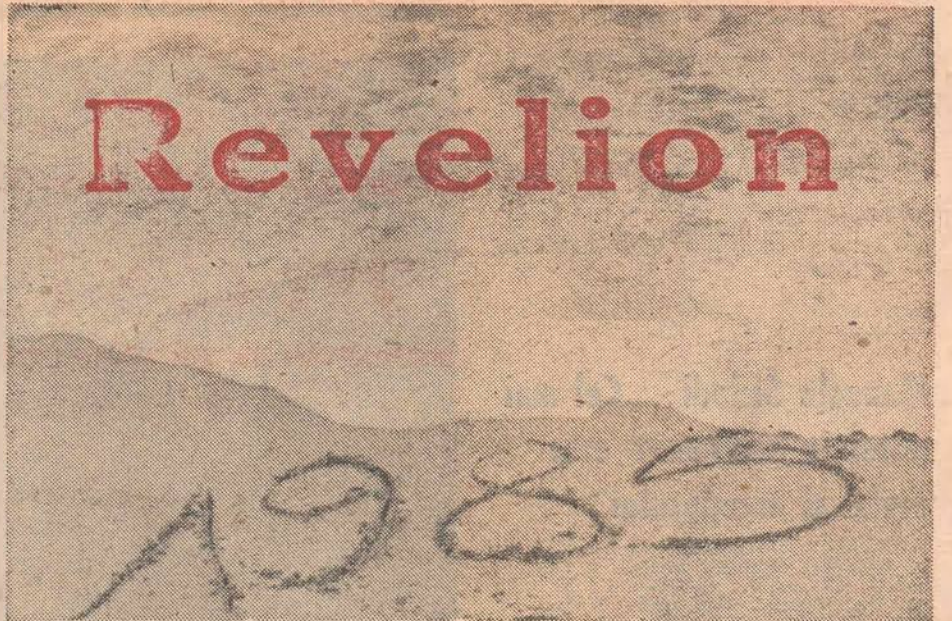

Stau în mijlocul unei camere de muzeu, aici, la Piatra Neamț, și de pe toți pereții mă privesc, hide, ironice, melancolice, zeci de măști. Dacă meșterii care le-au făurit le-ar determina, printr-o vrăjitorie, să se miste, să sară în jur, aș trăi aievea într-o lume de basm, de un grotesc debordant. Sînt măști antropomorfe și zoomorfe, ale unor artiști populari din întreg județul: măști de berbec, din comuna Agircia; măști de urși din Râncești; măști de negustori, din Pipirig; căiuți, din Mărgineni; măști de urs și ursar, din Tirpești, multe, foarte multe; măști de țigan și țigancă, de drac, tot din Tirpești, ele aparținînd renumitului artist Nicolae Popa, al cărui renume a ajuns de mult în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii, prin participările lui, cu lucrări, la expoziții din țări ca: Cehoslovacia, Italia, Iugoslavia, Elveția, R.D. Germană, Argentina, R.F. Germania, Belgia, Olanda, Mongolia, China, Suedia, Canada, S.U.A. Rămînînd însă în interiorul acestei expoziții, de pe pereți ne privesc apoi, măștile antropomorfe și zoomorfe ale Elenei Niță Ibrănu, din orașul Piatra Neamț, ale Ioanei Albu, din Roman. Urmează apoi, ca într-un alai grotesc, de spirite păgîne, măștile de urși din Dragomirești, alaiul caprei „Valerica”, din Doljești, urmează, de asemenea, măștile din Gircina, Hangu, din Sabasa (călușel), din Bubalnița și altele. E o diversitate rarisimă de tipuri de măști, aproape fiecare comună, fiecare sat din județ își are capra specifică, printre cele mai reprezentative fiind capra cu cordele din Tirpești, capra albă din Dămuc și, cea mai tulburătoare, capra mută din Preoțești. Aceasta din urmă este, după părerea specialiștilor, un unicat, în ceea ce privește pantomima. Omul care redă jocul caprei mute este un maestru. La vernisajul acestei expoziții el a impresionat prin mișcările simbolice, tulburătoare, care exprimă spaima, cînd vreun dușman al caprei se apropie, exprimă bucuria, cînd simte că se apropie stăpînul, simbolizează apoi, tot prin mișcare, imbolnăvirea și, ca ipostază finală, moartea! Totul e un cîntec mut, o reverberație de simboluri prin mișcare, prin pantomimă. Capra mută nu este, spre deosebire de celelalte capre,

însoțită de alai, ci numai de sine și singulară prin simboluri, dar tragismul care-l degajă omul ca El, omul-capră, nu are fața aceluia la celelalte capre, tocmai pentru a comunica sentimentele prin expresia feței, sau și prin expresia feței poartă mască, ci doar costum de capră.
— Cum se explică unicitatea caprei, într-o varietate atît de mare, întreb pe Elena Florescu, născută în principal etnograf, la muzeul din Piatra Neamț.
— Cred că e un obicei foarte vechi, spune dînsa; o mască cu cit

plă cu atît este mai veche. În preajma mute sînt doar două personaje și stăpînul. Ea aduce prin mișcări foarte îndepărtate în țară, cheamă mută, fiindcă nu clămpă celelalte capre cu alai, care au bîc, feționat din două fălci — una: una mobilă. Ciobanul, aici, spune, iar capra mută doar gesturi, Jocul, ritualul pe care ea ni-l oferă este de mare simplitate și profundă, aceea ne impresionează într-atît.
O astfel de expoziție de măști sîrșit de an, ar putea conduce la un spectacol în sine, un simplu spectacol, ceea ce ar fi în sine, Spectacolul, ca atare, este în sine, unic. Dar dacă îi privești mai de aproape, începi să deslușești în el un mîndru, vine dintr-o tulburătoare și străbătîndu-i drumul în sens

... Ea
prin
vacă.
ca
utea
fe-
nu
ban.
estei
7, o
graf
tean
ne
n-

către izvoarele prime, te trezești lucrând la un fel de decodificare a acestui mesaj și poți observa că jocul cu măști, ca spectacol, își are izvorul în procesul muncii și vieții omului, din timpuri imemorabile.

— Masca, adaugă Elena Florescu, a fost un instrument folosit în practica vieții: la început oamenii se mascau pentru a vina mai ușor, pentru a domestici animalele salbatice, pentru a-și mina turmele mai ușor. Jocul cu capra și cu ursul simbolizează moartea animalului, dar și reînvierea lui, deci reînvierea naturii.

Dar masca, element al unei „filosofii” primare, a început să fie folosită și la ceremonii: la nuntă, la moarte, înmormintare, la ritul zeilor, la sacrificiile făcute acestora. Omul a creat masca pentru a-și făuri, astfel, un alterego, să cepete, prin deghizare, tulburătoare, puterea magică de a impresiona în jur.

Măștile au fost folosite apoi, la serbările agrare: ale aratului, culesului, la invocarea ploilor (paparudele) și mai ales s-au folosit de Anul Nou.

— De ce mai ales la Anul Nou?
— Pentru că Anul Nou, după cum știm, se sărbătorește, până la 1701, la 1 martie, iar aceste jocuri cu măști, și plugușorul, arată exact acest lucru, adevărata schimbare de an. În general, măștile-costum, de animale, sint cu stea în frunte, ca toate animalele năzdrăvane din basmele și din poezia noastră populară. Sint, vrea să se sugereze, măiestre, cu puteri deosebite. Masca ursului cu hurmuz, din Gircina, de pildă, este împodobită cu multe mărgelute, cu doi brăduși la ureche și cu stea în frunte.

— Care a fost scopul organizării acestei expoziții?
— Am organizat expoziția de măști, pentru a arăta, tineretului mai ales, măști adevărate, autentice în această artă primitivă, dar și pentru a le explica mesajul acestei arte.

Iar tinerii din județ, am aflat noi, au o atracție deosebită pentru a continua jocul cu măști, pentru a învăța și duce mai departe arta de a confecționa măști, de a pătrunde înțelesul ei profund și de a-l reda în întreaga sa splendoare.

N. GRIGORE MARĂȘANU

Turiștii veniți în stațiunea Eforie Nord să petreacă Revelionul au adus veselie pe aleile pustii și înfrigurate. Gazdele lor, aceleași din timpul verii, au trecut, iarăși, prin febra grijiilor de organizare, mai ales că trebuia absolvit și examenul, nu ușor, al schimbării anilor, al unei nopți pe care fiecare și-o dorește cea mai frumoasă. Că reușesc să obțină nota maximă o atestă numărul crescând, de la an la an, al turiștilor care sosesc din județele Argeș, Călărași, Sibiu și prin I.T.H.R. București. Au fost organizate chiar tabere în care s-au adunat studenți din Italia, Liban, Siria, R.F.G., Belgia, Anglia, Grecia, Austria, Japonia, Irak, Turcia, Sudan, Iordania, Israel, Yemen, Burundi, Nigeria, Maroc, Cuba și Olanda. În total, 2.065 de iubitori ai litoralului românesc au petrecut zile de vacanță în 16 mări unități din Eforie Nord, cum ar fi „Europa”, „Meduza”, „Delfinul”, „Steaua de mare”, „Bran”, „Brad”, „Union”, „Neptun” etc., dincolo de noaptea de Revelion și de Carnavalul de a doua zi, efectuind plimbări pe faleză, dansind în discotecă, ba chiar făcând o baie, firește în piscină! Eforie Nord s-a dovedit din nou o stațiune pentru toate anotimpurile.

Și, dacă tot am ajuns aici, putem vorbi și despre preocupările conducerii Centralei O.N.T. Litoral, a I.H.R. Eforie Nord de a schimba fața stațiunii, de a crea obișnuința petrecerii unui concediu la mare în extrasezon, având în vedere efectele palpabile ale tratamentului cu nămol, Gerovital, acupunctură, Boicil, Ulcosilvanil în bazele proprii ce numără 3.256 de locuri încălzite.

Fotoreportaj de VICTOR RĂDULESCU

care arată o unitate extraordinară a lucrărilor de pe malul Bega. Timișoara, cred eu, este, deocamdată, o excepție demnă de toată lauda, pentru că fiecare sculptor, având de ilustrat tema apei, a venit la acest simpozion cu semnele sale, cu elementele sculpturii sale de atelier. E ca și cum toți ar fi supt spre același pisc, dar pe versanți diferiți, și s-au înclinat acolo, sus. Același lucru se va întâmpla, mă sperăm, și la anul, când tema va fi celata.

Babadag

Manuela Siclodi: „Cel mai puternic sentiment este acela al începutului”

Interlocutorul nostru pentru tabăra de la Babadag, Manuela Siclodi, a fost asistată și mereu completată de alți doi participanți, Antoaneta Andrei și Bela Crișan, soțul Manuelei Siclodi. În consecință, fie că răspundeau întrebărilor noastre, fie că nu, își cam luau vorba din gură, fără ca vreunul să se supere pe celălalt, și ne-am gândit că, toți trei iubind tabăra de la Babadag, care s-a nimerit a fi o tabără cu foarte multe sculptorițe (Maria Branea, Alina Enache, plus cele două interlocutoare amintite) acestora adăugându-li-se Radu Adrian, Narcis Teodoreanu, Tiberiu Moșteanu, Mihail Laurențiu și, firește, Bela Crișan, prezentarea taberei de la Babadag, aflată la prima ei ediție, va avea un arome inedit. Deci, la un loc, pină a participa la tabăra de la Babadag, cei trei interlocutori au mai fost prezenți la Măgura, de cite două ori fiecare (de-altfel la Măgura s-au și cunoscut și-apoi căsătorit cei doi, adică Manuela și Bela), la Galați, Arcus, Lăzarea, Piatra Neamț, Slatina, iar Bela Crișan are la activ și o tabără internațională, la Mertingen, în R.F.G., o tabără de sculptură în metal. Dar iată răspunsurile lor:

Manuela Siclodi — Cel mai frumos a fost, firește, la Măgura. Ca importanță, însă, pentru mine, a fost tabăra de la Galați. Mai importantă intrucit sculptura în metal, elaborată la Galați, n-am făcut-o în atelier niciodată. Era o premieră absolută. Ar fi ieșit, cred eu, și mai bine dacă era de dinainte pregătită. Opinez, cu alte cuvinte, pentru răeditarea ei.

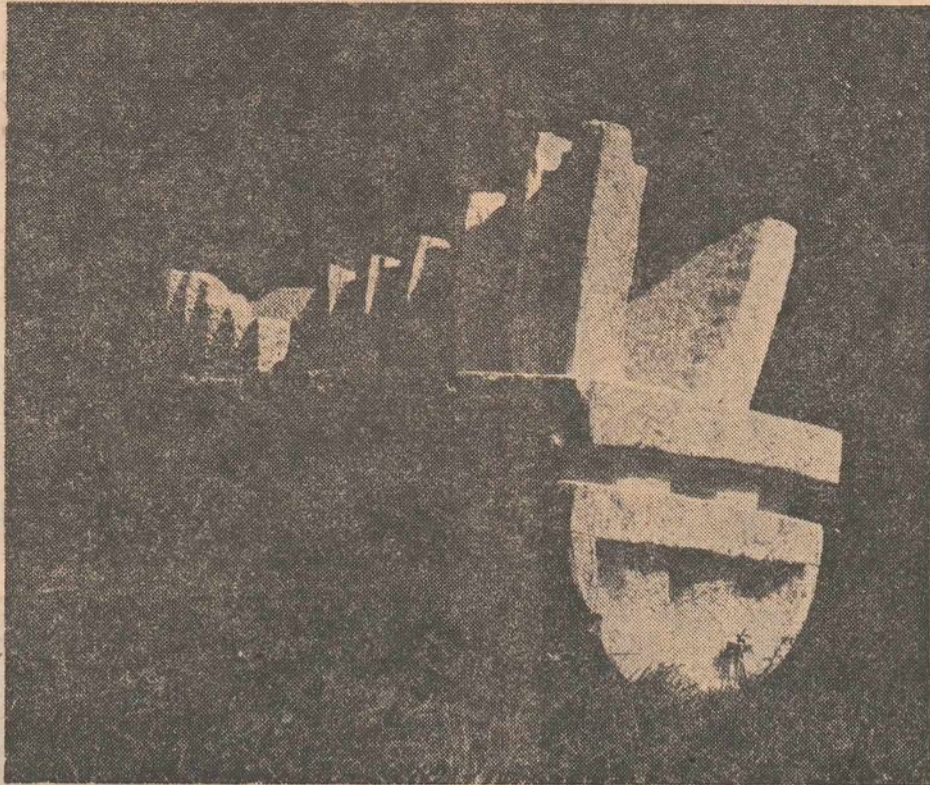
Bela Crișan — A fost o tabără dificilă, dar frumoasă. Greutatea consta în faptul că artistul care a conceput lucrarea n-a avut ocazia să o și lucreze efectiv. Problema tehnică, a transpunerii, a rămas pe seama inginerilor, a sudorilor, a maiștrilor de lucrări.

Antoaneta Andrei — Și totuși, Măgura e Măgura, nu-i așa ?!

Manuela Siclodi — Bineînțeles. Doar am și spus asta. La Măgura spațiul este specific românesc, mioritic, te simți de oriunde ai fi venit, acasă. În schimb, la Babadag, spațiul este vast, grandios, cu o deschidere largă, impunătoare.

Antoaneta Andrei — Pină și lumina e alta, ca să nu mai vorbesc de piatră, o piatră, albă, dură, consistentă. Spuneam de lumină. Da, e alta, pur și simplu, o lumină, i-aș zice eu, de Babadag, de Dobrogea, de Orient.

Manuela Siclodi — Da, a fost o piatră foarte bună și ni s-a promis chiar și piatră de Sitionman. La Măgura, e bine să știi, sculptorii au cioplitori, oameni de prin partea locului, vechi meseriași. La Babadag, nu. A fost o muncă îndrăcită, de dimineața pină seara. Și iar e bine să știi, la Măgura se lucrează numai cu unelte tradiționale. La Babadag se lucrează și cu aparatură mai modernă.

Taberele naționale de sculptură ale anului 1984

Antoaneta Andrei — Și, ca să completez atmosfera, aici, la Babadag, de jur-impjurul nostru, niște dealuri imense, domoale, pietroase, calcaroase, albe de soare și vinturi, dealuri cutreierate de turme de oi cu o mulțime de măgăruși. Aveam senzația că timpul se scurge realmente mai încet, în ritmul domol al turmelor de oi și al măgărușilor.

Bela Crișan — În alt plan, pentru o cit mai clară imagine a ceea ce a fost în acest an tabăra de la Babadag, trebuie să mai spunem următoarele: lucrările taberei sînt așezate pe un deal aflat la confluența drumurilor ce duc spre Tulcea și spre Constanța. Ele, lucrările, pot fi văzute de pe aceste drumuri, dar și de pe calea ferată. Timp de aproape 15 minute pot fi văzute din tren. Iar între lucrări este un spațiu urias, aproximativ 100 de metri, fiecare lucrare beneficiind de spațiul ei, de ridicătura ei de teren, de vîlcea ei. Este, vă rog să mă credeți, spațiul ideal pentru sculptură, pentru punerea în valoare a unei sculpturi. Toți cei care am fost, toți cei nouă mesteri mari, cum ne plăcea să ne alintăm, am hotărît să venim și la anul și această hotărîre a pornit de la organele administrative și culturale ale orașului și ale județului Tulcea.

Manuela Siclodi — Mai exact spus din partea lui Nani Valeriu, directorul Casei de cultură din Babadag, un om tare inimos. Cît timp a durat tabăra, adevărata casă a acestui om a fost chiar tabăra. Cu mașina lui ne-aducea de mîncare. Legume din grădina lui, pepeni din grădina lui. Credeam că face asta numai dintr-un acut sentiment al ospetiei, dar el o făcea din dragoste pentru noi, drept pentru care spuneam că noi sîntem nouă mesteri mari, iar cu Nani sîntem zece, care ne și întrece.

Antoaneta Andrei — Într-adevăr, arare-

ori ne-a fost dat să vedem un om atît de săritor, atît de atent ca fiecare să fie mulțumit. Cred că reușita taberei i se datorează în bună măsură. Este un adevărat activist cultural. A ridicat o casă de cultură extrem de frumoasă și de funcțională numai prin muncă patriotică. Cei din Babadag, ne-am convins de asta, iubesc arta, iubesc cultura.

Manuela Siclodi — Și totuși, ce-a fost Babadagul pentru noi, ce-a însemnat el pentru o mină de oameni trecuți, prin nenumărate alte tabere? A fost și este teribilul sentiment că am început ceva, că am pus temelia unei tabere ce va înlocui, adică va continua, după părerea mea, Măgura.

Timisoara

Sava Stoianov: „Orașul trandafirilor a devenit și un oraș al statuiilor”

Pină să vorbesc despre simpozionul de sculptură de la Timișoara, trebuie să spun la care alte tabere au mai participat. La multe și, în același timp, la puține. Am fost de două ori la Măgura, la Arcus, la Căsoaia, tot de două ori, la Hobița, am fost și în străinătate, la o tabără de lemn, în Bulgaria, la Triavna, unde am avut bucuria să cîștig și Marele premiu. Acum, în acest an, am fost la Timișoara, unde, pentru prima dată, s-a dat și o temă, apa. Mi-am dat seama, participînd la Timișoara, că problema de pină acum a taberelor este în plină schimbare. Cel

puțin pentru unii dintre sculptorii mai tineri sau mai vîrstnici, taberele de felul Măgurei vor înceta. Asta este, deocamdată, părerea mea. Dar intrîndu-se într-un generos spațiu, cum este cel al Timișoarei, deci într-un oraș cu o foarte mare tradiție culturală, sculptura iese din cadrul natural al Măgurei, sau al Căsoaiei, și se va încadra într-un spațiu și natural, cum este, de exemplu, malul riului Bega, dar și într-un spațiu de arhitectură urbană. Această nouă orientare, dacă va rezista și dacă va continua, și sînt toate șansele să nu se oprească numai al simpozionul timișorean — șanse determinate de reușita din această toamnă —, atunci, așa cum spuncam, se va întîmpla ceva nou în mișcarea sculpturală de tabără. Cît despre atmosfera de la Timișoara, ce să spun ?! Ea a fost la fel ca oricare alta, din oricare altă tabără. Și aici, ca și în alte părți, totul a început cu extazul nostru în fața pietrelor ce ne-au fost repartizate. În ce mă privește, sînt mulțumit de Valul pe care l-am făcut. Eu i-am spus Val și Val trebuie să rămînă, nu Orgă de lumină, așa cum am aflat că au botezat-o în ultima clipă. Dar asta este o altă problemă. Sînt mulțumit, în același timp, și de lucrările colegilor mei. Fiecare s-a depășit pe sine. Fiecare a dovedit că arta sa se poate mula pe orice idee, chiar și pe o temă dată. Dar, ca să fiu și mai clar, îmi face o mare plăcere să citesc ce s-a scris în revista *Orizont* despre lucrarea fiecăruia. Autorul acestor interpretări și, totodată, descrieri plastice este criticul de artă *Coriolan Babeți* din Timișoara, unul din oamenii care, în felul său, a trudit alături de noi și a sperat în reușita simpozionului. Deci, despre lucrarea sculptorului timișorean *Victor Gaga*, scria: „*Clepsidra de apă* a lui Victor Gaga, dezvoltare directă a proiectelor de atelier sau sculptorului, divaghează în jurul morfologiei brăncușiene. Conjunția fizică a acestor forme cu apa, juxtapunerea unor voleturi laterale la forma centrală ar putea închipui în jocul delicat al plinului și golului un baroc al temei brăncușiene, ca gest de adevărat la o dimensiune stilistică a ambianței timișorene.” Despre Ziguratul lui *Szakats Bela*, care avea să se numească în final *Praguri de apă*, a scris: „Ziguratul-cascadă, ar rememora, în cele șapte trepte ale sale, cele șapte secole de atestare documentară ale Timișoarei. Cu fața spre soare, relieful căderii de apă ar putea închipui deopotrivă coafura unei nimfe sau caligrafia vegetală de pe malurile Begheului...” „*Perna de apă* a lui *Adrian Ioniță*, alveolele ei moi, ca urme ale unei ingenuncheri, figurează urma unei rugi la altarul naturii imaginat ca o lacră cu desen acvatic...” „*Puntea* lui *Liviu Rusu*, descinsă și ea din repertoriul atelierului său, celebrează poate, într-un act de sinteză, numeroasele arcuri de poduri care unesc malurile Begheului...” „*Metopă* (sau *metope*) a unei plimbări pe malul Begheului s-ar putea numi proiectul lui *Nicolae Krueh-jr.*...” „*Florin Tănăsescu* proiectează un vas uriesesc în silueta și pe corpul kruia plutesc în derivă reliefuli fosiliforme ale universului acvatic...” „Mai puțin avansate sau configurate la această oră, proiecte încă în mers, care-si așteaptă definițiile, lucrările celorlalți sculptori, *Stefan Călărășanu*, *Aurel Cucu* și *Neculai Băndărău*.” Despre lucrările acestora, *Lacustră*, *Colina* și *Casa apei*, voi spune că sînt la fel de frumoase, dar, din păcate, n-am talentul criticului Babeți de-a le descrie. Despre lucrarea mea, *Valul*, a spus că ea pare a fi nu doar un val de apă, ci și o metaforă a valurilor de pămînt, a circumvoluțiunii străvechi redute a Timișoarei. A mai adăugat că *Valul*, în geometria sa pură, ar putea, cu coama lui gîndită din goluri și plinuri, să facă lumina, să cînte în acordurile unei orgi de clarobscur”. Cred că apelînd la definițiile criticului, nu l-am supărat. În orice caz, orașul trandafirilor, Timișoara, a devenit din toamna lui '84 și orașul statuiilor.

Fotografie de VASILE BLENDEA

MARIN SORESCU

Melopee

Melopee
Pe o pernă de traverse
Legîndu-mă la vale...
Drumu-i lung și cu averse
De adorm, cin'să mă scoale ?

Și visez că ure la deal
Și că sinul tău mi-i pernă
Visul nu cunoaște mal,
Legănarea e eternă.

Apă vie, apă moartă

De cum am gustat din acel lichid
Am și devenit autocefal
Ca biserica de răsărit
Cu multele-i turle de vis opal.

Fermecat în miini țineam șipul
Plin ochi de vrăjtele picături
În fiecare picătură-mi vedeam limpede chipul,

Zgduoit de fantastice furnicățuri.
Ce bine e-am dat eu de apă vie.
Căutată de toate poveștile laolaltă.
Ba e moartă — mi-a spus o ciocirlicie,
Apă moartă luată din baltă.

Atunci cum, se face că are efect ?
Am întrebalt firosoasa de ciocirlicie
— Aceeasi apă e palpită în piept.
Pentru unii e moartă, pentru alții e vie.

Pictura

Priveam cum cade picătura
Egal, în măsurat răstimp,
Neîntrecîndu-și ei măsura,
Purtînd în jur un fel de nimb.

Această îmi era pedeapsa,
Dată cu necrezută ură
S-aștept mereu să-mi sară capsă
La fiecare picătură.

Dar cum privirea așintită
Îmi lăcrima de încordare,
Mă transformam în stalactită
Pietrificată de teroare.

Iar picătura din tavan
Continuă să cadă-n van.

Iertare

Sînt vinovat de acest cer
Cu vîi adînci și negre hăuri :
Cu ochii mei eu i-am dat găuri,
Iertare tuturor vă cer.

E-n prăbșuire-acum și-n van e
Efortul de-a-l opri în loc,
Sub ochii stelelor, burlane
Pui pentru lacrima de foc.

Se scurge cerul în pămînt.
Pămîntu-ntreg devine-o boltă.
Priviți din alte ceruri sînt
Azi ochii noștri, ce revoltă.

În cimitir

În cimitir doar deșteptarea
Este mai grea, Incolo... trai !
Prietenii vin și-ți udă floarea
Crescînd pe gura ta de rai.

E-o desfătare geometria
De cruci. Și toate au un nume.
Și e perfectă simetria :
Sus... lume ; jos... o altă lume.

Mai bună care-o fi ? Fiori
Te trec în clipele mai rele :
Da, cel mai bine e cînd mori...
Și în niciuna dintre ele.

Noi cute

O lungă pregătire pentru moarte
E viața-ntregă. Pentru marea clipă,
Cînd sufletul, un fulg dintr-o aripă
Lin se desprinde și te ia departe.
Unde ? Nu știi. Precis, în altă parte
Și toată pămînteana ta risipă
Se șterge ca o vorbă dintr-o carte
Și altă vorbă-n loc se infiripă.

Așa că geamantanul fă-ți și du-te.
Uitîndu-ți geamantanul chiar în prag,
Dintr-un noian de vise începute

Nu poți să-l termini nici pe cel mai drag.
Îl va visa desupra ta un fag
Adăugînd pe fruntea ta noi cute.

Cîntec

Cum mor copacii în picioare,
Cum cade pasărea din zbor ?
Se-ntreabă pasărea în zbor
Cum mor copacii în picioare ?

Și primînd păsări care mor
Căzînd în crengi legănătoare
Copacii ce tinjau spre zbor
Doresc să moară în picioare.

Și tu ce ești și călător
Și prins de-un cuib visînd o floare
Te mistui jumătate-n zbor
Și-ngropi o rădăcină-n soare.

Stare

Nu dormeam. Mă lăsam dus
Cum se lasă umerii duși de-o aripă.
Mă inhămasem de mult la o clipă
Și-o tiram prin vecie, supus.

Ca un cîntec pe note nepus,
O, ce agregat de dezagregare !
O, ce mai răsărit de apus !
Ca un prunc în veșnică infășare.

Și se mai făcea totodată
Că mă feream de dumnezeu să-l respir
Respirîndu-l odată pe niciodată
Și începeam să mă desir.

Nu dormeam. Mă lăsam dus
Cum se lasă umerii duși de-o aripă.
Mă inhămasem de mult la o clipă
Ce mă tira blind, tot mai sus.

atelier literar

G. Dumitrescu

S. Matei: Lucruri interesante, pline de spirit, în care e de apreciat, desigur, în primul rând, optimismul vinjos, tonic, avântul revoluționar și disciplina constructiv-cețănească („Mama eroină”, „Despre vagoanele de cărbune”, „Adio tovarășe sergent”, „Inscripții pe o haldă de șpan”, „Planton fiind” etc.). Din păcate, există, însă, și unele alunecări în anecdotul facil, unele picanterii licențioase, imperfecțiuni care deplasează farmecul pozitiv al textelor dv. spre zone mai accidentate și oarecum mai friguroase. Reveniți, cu lucruri la fel de interesante, dar mai îngrijit finite.

Em. Bălțanu: Mai bine, în „Sat vechi”, „Un minut din viața mea”. Dar textele nu prea mai sînt în întregime descriabile.

D. Cavalia: Tentative de a seduce cuvintele, în absența inspirației — cam așa spuneți, parcă, foarte sugestiv și foarte întemeiat. Rezultatul: niște exerciții de inteligență și fantezie, adesea subțiri și subtile (da, ușor discursive, citeodată) care, împreună cu scrisoarea (mai ales) evocă destul de convingător perspectiva eseului!... (Firește, încă nu știm nimic precis, deocamdată, despre romancier...).

Florin T.: Noua formulă pe care o încercați n-a dat încă rezultatele așteptate. Față de cele mai bune pagini anterioare, tonusul liric e în scădere, substanța nobilă diminuată. Ceva (încă neconcludent) în „Meditație”, „Sună clopoțelul”.

I. Koska: Nu apar încă semnele redresării; totuși, un mic „plus” în „Onirică”, „Cerșetorul”, „Istorică”.

Luminița Voica: Citeva pagini care confirmă primele semne și justi-

fică eforturile viitoare („Una din greșeli”, „Prima toamnă”, „Descința-m-aș” — încă nepusă la punct).

O. Kadar: Prea multe și prea mărunte! Aceași recidivistă tendință, „pe nerăsuflăte”, spre producție cantitativă (cu suspendarea spiritului critic și coborîrea ștachetei), spre sporovăiala mărunță, sfătoasă, quasi-anecdotică etc. Ceva (mai mult ca idee) în „Inconștiență”, „Moartea cavalerului”, iar ca poezie, „Copilăria”.

A.M.S.: E un condei de prozator, fără doar și poate, cu bune aptitudini narative, cu mult spirit de observație și subtilitate analitică etc. Rămîne de văzut dacă formula de-acum, cu debitul ei năucitor, uneori oratoric și pisălog, cu irezistibilă vorbă-lungă „de la una la alta” și „cite-n lună și-n stele” (adesea periferică, parazitată) e cea mai convenabilă pentru romanul-confesiune pe care-l anunță implicit acest fragment. Și nu numai implicit, dacă ținem seamă de „ceremonialul” preliminar (nițel prelungit și oțios și nu tocmai original) cu care debutează textul, preambul de care uități apoi cu multă seninătate și luteală...

S. I. Rotaru: Ceva mai bine, în „Medușă pudică”, „Aripi”. Dar, în perspectivă, lucrurile nu sînt încă destul de clare. Să vedem, în continuare.

Tudora Avram: Basmele, la revistele pentru copil. Despre cenacle gășiți informații în ziare și în revistele literare. Vă puteți alege singură.

Vera Costache: Lucruri slabe, improvizatii grabite. „Continuați” înseamnă, în primul rînd, lectură și studiu, străduința permanentă de a învăța legile, tainele, meșteșugul scrișului.

Viviana Antoniu: În-

trebările pe care ni le puneți nu se pot rezolva în limitele unei asemenea rubrici. Le veți putea dezlega singură printr-un studiu adecvat.

N. Brilago, V. F. Icu, I. Han, Rux. Cojocaru, C. Wirsung, N. Balea, G. Nicanor, Tr. Andronesi, Radu Adrian, I. Petcu, Cl. Dobre, N. Baboș, Cleo Mărculescu, A. L. Toma, Radu Mihai Corneliu, A. Gialome, P. Saarikoski, E. Tismănar, Cl. Baciu, E. Vitan, E. Farcaș, D. Bucur, L. Antohi, Cr. Istrate, Vs. Alexandru, Dieu M., Liliانا A., Fl. Crăciun, Teo, A. Pătroi, F. Dunaway, A. C. Pricop, A. S. Marcu, Corn. Anca, I. Predan, D. Draia, T. Boga-N., Cr. Ilie, T. Laza, A. Daju, Nic. Alexandru, A. M. Ganea, M. Balnic, Gb. Ionescu, Adr. Radu, E. Pirju, L. Roins, M. Dragomir, D. Băescu, D. Val, D. Tritean, Sim. Coman, Pink Iris, G. Lupășcu, D. Siru, A. Felix, V. Sămîntă, Tim. P., Ael-niram Z. P., P. T.-Dragoș, A. Basamsc, A. V.-Bădiță, Silv. Neacșu, St. Roman, Carmen Simon, A. M. C-tin, Mir. Panait, B. P., E. Andreuș, M. De-seoso, Gb.-G. Rusen, Sev. Ardelean, P. Bordeianu, B. Cl. Gabi, M. A.-Vaslui, C. Leahu, Aurora Stan, Ioana C-tin, Cr.-T. Ursu, G. Dantes, I. Nuță, Doru Ina, A. A. Codrin, Ela Deleanu, Mariana Stoica, A. Popoacă, Suz. Florescu, Maya, C. Vrublevschi, Cr. Iordache, Ana Călin, D. Țăran, C. Fărimă, Rod. Marcu, G. Mitrică, V. Turbatu, Fl. Liv. Popa, Marina B., C. Ciobanu, Gb. Stoica, O. Nord, M. Dincă, C. Verzescu: Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N. R. Manuscrisele nu se înapoiază.

SĂ ȘTIȚI

Să știți că printre cai există unul Pe care pentru-al Daciei pămînt, Dirz Decebal și-a strîns pe spadă pumnul Cohortele romane infruntînd... Să știți că printre cai cu coama neagră, Un murg sălbatic, ca flămînd de fin, Către Rovine tot mai des aleargă, Pe unde umblă Mircea cel Bătrîn... Să știți că printre cai, ca și furtuna, În sa cu Tepeș trece un trăpaș Și intră în eclipsă Semiluna, Înourînd-o cei în țepă trași... Să știți că printre cai, în noapte-adîncă, Nechează pînă-n cer un armăsar Ca viscolul de alb pe care încă Stă Ștefan, strajă sfîntă, la hotar... Să știți că printre cai un roib îl poartă Pe Vodă cel Cumplit cu chip zeiesc, Și de seism cuprînsă-i Nalta Poartă, Și hoardele ca frunzele pălesc... Să știți că printre cai se profilează Un năvăș ce suflă îndrîjit, Pe care-n Alba, ca la el acasă, Mihai Viteazul falnic a pășit... Să știți că printre cai se află ealul Pe care Iancu, sus, la Tebea-n zori S-a ridicat să strige că Ardealul E-al moșilor cel mai fierbinte dor... Să știți că printre cai se-nalță iară Șoimari ce nu suportă nici un ham, Pe care dorobanții defilă, Eroii întregirii-acestui neam... Să știți că printre cai ca trandafirii, Sînt minji care cu ochi de curcubeu, Ne pasc din palme iarba nemuririi Și rid străbunii mulțumii mereu!...

ION CRAIOVA

COPILĂRIE

Ce minunat era cînd sufeream de neastîmpăr, cînd răsfoiam zilele cu nerăbdarea cu care silabiseam pe furate misterioase romane de dragoste, cînd desenam cu creta, pe trotuar, o pasăre cu bot de cocodil și-o ascultam cum cîntă. Ce minunat era cînd înfloreau cireșii și puteam să plîng încercînd să le pun florile înapoi.

OANA KADAR

DOR DE IARNA

Iarna, înaintea sărbătorilor, imi făceam confeti din liuzile pierdute, mama ascundea colinde în gutule albastre din ochi iarna, înaintea sărbătorilor...

eram copil, umblam desculță peste toate lacrimile întirziate la împodobirea bradului iarna, înaintea sărbătorilor... și apoi nîngea, nîngea uitat și părul-mi blond adormea pe brațele cu care mama frămînta cozonaci, nîngea întotdeauna iarna, înaintea sărbătorilor și mereu după aceea...

VIOLETA MIHALCEA

ZĂPEZI ROMANEȘTI

Cînd nînge fiecare om se mută-n copilărie, simplu și firesc ea într-o casă nouă. Copacii se încălzesc la aburul poveștilor. Copiii în între dinți erimpele de cîntece ca pe crenguțe inverzite.

DIANA BARBU

DESTIN

Și stăm împrejurul mesei de brad și privim piinea de griu cu ochii flămînzii și o rupem în miini și îl simțim frăgezimea fierbinte potolindu-ne foamea ascunsă a palmelor ce simt în ele o muncă împlinită.

N. SIMONA

RIUL

Sub umbra vulturului tinăr prin munți în vultoare cascade...

Dar aici ce faci aici în cîmpie cu aceste îndelungi chibzute meandre între măruntile tufe scuturîndu-și pelinul?...

În potrivite unghiri mut oglinzile cu care în ceruri soarele-l întore — murmură riul urmînd cu totul alt curs decît cel predat de Heraclit hidrograful.

DANIEL AMURG

Noutăți discografice

Ați auzit, desigur, în repetate rînduri, două cîntece pentru copil care nu se poate să nu vă fi reținut atenția: **Poveștea unui ciobănaș și lepurașul**. V-ați întrebăat, poate, cine este inspiratul lor creator. Dacă n-ați aflat, vă informăm acum că el este compozitorul D. D. Stancu, un dascăl neobosit al tinerei generații și autorul unor lucrări destinate celor mici care au fost unanim recunoscute ca fiind deosebit de valoroase. Ne face plăcere că o parte dintre acestea — și anume șaptesprezece cîntece pentru copil — au fost înregistrate pe un disc de Casa Electrecord. Deasemenea, ne bucură faptul că revista noastră a contribuit la apariția discului. Așa cum afirmă dr. Grigore Constantinescu, „Cîntecele lui D.D. Stancu nu sînt greu de învățat și cîntat, deși în fiecare partitură muzicianul a urmărit cîteva obiective caracteristice instrucției artistice, familiarizării cu limbajul muzical. Probleme de intonație, de cuplare a vocilor, de ritmică, de polifonie latentă sau reală, fac subiectul ascuns al fiecărei piese. Și, chiar din asemenea probleme, abordate cu rigoarea profesorului, emană interesul nostru pentru cunoașterea muzicii respective”.

Un nume care nu mai are nevoie de nici o recomandare: compozitorul Anatol Vieru este prezent în magazinele de muzică în aceste zile cu un disc care cuprinde un **Concert pentru violă, violoncel și orchestră**, „Narațiune” pentru orgă și „Ecran” pentru orchestră. Pe coperta discului, Ulpiu Vlad caracterizează astfel creația cunoscutului muzician român: „Lucrările lui Anatol Vieru sînt asemenea unor sculpturi în care

piatra sau bronzul, marmura sau fildesul au fost înlocuite de compozitor cu materiale sonore preparate cu o fascinantă ingeniozitate, după norme proprii, în care un alfabet restrîns, cu reguli limitate, generează o explozie de gramatică extrem de variate ce îi determină stilul compozitic”.

Un excepțional spectacol realizat după o piesă de Camil Petrescu — musicalul **Mitică Popescu** — și-a datorat, în bună măsură, succesul, nu numai jocului strălucit al actorilor ci și muzicii deosebit de sugestive create de Nicu Alifantis. Electrecordul a avut ideea să imprime un disc cu cîntecele interpretate în acest spectacol. Ascultîndu-l, înțelegi și mai bine prin ce a fermecat de la bun început muzica tinărului compozitor. Într-un fel, se poate spune că e vorba de o scurtă trecere în revistă a mai multor genuri muzicale. Sînt aici cuprinse cîntece nostalgice, care evocă o atmosferă patriarhală, cîntece de pahar, arii de operă și operetă sau coruri ample, genuri persiflate cu o ironie tandră. Versurile aparțin lui Alexandru Andrieș — adeseori pline de umor — iar interpretarea a fost asigurată de Anda Călugăreanu, Grupul Song, Dinu Manolache, Sorin Medeleni, Gheorghe Visu, Jean Lorin Florescu, Monica Mihăescu și bineînțeles, Mitică Popescu.

Trei cunoscuți reprezentanți ai opereii românești — Silvia Voinea, Mihaela Agachi și Pompei Hărășteanu au scos trei discuri care vor stîrni cu siguranță un larg interes în rîndurile melomanilor. Silvia Voinea ne invită la audierea unui întreg recital cu arii de Mozart. Așa cum afirmă criticul muzical Edgar Elian, „...putem conchide că Silvia Voinea dispune de toate însușirile pentru a intruchipa, cu aceeași autentică dăruire, eroine dintre cele mai diverse, de la

caracterul pasionat al Reginei Noptii din **Flautul fermecat** pînă la versatilitatea isteței cameriste Blonda din **Răpirea din serai**”.

Mezzosoprana Mihaela Agachi — „una dintre cele mai dotate mezzosoprane din fascinanta lume a Operei Române!” — (Doru Popovici) — „valorifică, într-un climat sonor apolinic, muzica lui Brahms. Ea izbuteste să dea glas aceluia ton de destăinuire pe care-l relevă liedul lui Hugo Wolf, în pofida denselor armonii cromatice. A talmăcit și talmăcește cu multă strălucire muzica vocală a lui Richard Strauss, intuind atit acel specific popular austriac, cit și spiritul romantic de fază tirzie. De-a dreptul emoționantă ni se înfățișează în prezentarea melodiilor lui Debussy, Duparc și Faure”.

Pe discul consacrat basului Pompei Hărășteanu sînt înregistrate arii din **Flautul fermecat**, **Don Giovanni**, **Răpirea din serai**, de Mozart, **Ernani**, **Don Carlo**, **Simone Boccanegra** de Verdi și **Evgheii Oneghin** de Ceaikovski. O caracterizare pătruzătoare a marelui interpret român o face muzicologul Alfred Hoffman: „Taina lui Pompei Hărășteanu constă în a reda fiecare rol, fiecare text muzical, ca și cum ar fi ale lui însuși, ca și cum prezentarea lor nu ar fi rodul studierii detaliate, strict profesionale, ci ar porni de la realizarea unei identificări depline cu continutul de viață cuprins în sunetele muzicale; este vorba de o transfigurare a actului interpretării, privit la dimensiunile lui adevărate, ca o menire, o vocație și nu doar ca o profesie”.

Un nou disc al uneia din cele mai îndrăgite soliste a Operei bucureștene — Cleopatra Melidoneanu. El cuprinde arii și duete din operele dintre care amintim **Văduva veselă** de Lehár, **Contesa Maritza** de Kálmán, **My Fair Lady** de Loewe. Sînt doar cîteva secvențe dintr-o prodi-

gioasă carieră al cărei moment culminant este descris astfel de Luminița Constantinescu: „Momentul în care Cleopatra Melidoneanu a dovedit însă publicului întreaga capacitate a talentului său artistic se pare că a fost — și după propriile-i mărturisiri — seara apariției în rolul Elisei Doolittle din opereta **My Fair Lady** de Loewe... O seară memorabilă, în care primadona cedase locul unei fascinante actrițe de comedie. Era o redescoperire a multitudinii valențelor sale vocale și scenice”.

Simfonia fantastică de Berlioz ne este propusă într-o nouă talmăcire muzicală de către orchestra Filarmonicii de Stat George Enescu aflate sub conducerea dirijorului Mihai Brediceanu. Vă asigurăm că e vorba de o înregistrare realizată cu un înalt profesionalism. Un cuvînt special pentru mapa discului (realizată de Decebal Scriba) cu o înfățișare grafică de tot respectul. De altfel, în ultima vreme, spre lauda sa, Electrecordul ne oferă discurile în mape concepute cu mult bun gust, dovedind eleganță și rafinament.

GEORGE ARION

Iosif Conta — 60!

Au trecut treizeci de ani de cînd marele nostru șef de orchestră, Iosif Conta, a preluat conducerea orchestrei simfonice a Radioteleviziunii Române... Treizeci de ani, în care fostul elev al maestrilor George Georgescu și Constantin Silvestri a talmăcit la un înalt nivel artistic pagini sublime din muzica preclasică, din acea perioadă de aur a polifoniei, din muzica clasică, de o limpezime cristalină și de o vitalitate contaminantă, o adevărată eufonie a echilibrului sonor, din muzica romantică, pe care, interpretînd-o, Iosif Conta a evidențiat o vigoare leșită din comun, în consonanță cu o fantezie prodigioasă, la care s-a adăugat un tulburător simț ritmic-armonic, din muzica modernă, culminînd cu prezentarea măiestrită a unor capodopere de George Enescu, Arnold Schoenberg, Olivier Messiaen și, mai ales, Igor Stravinski. Noi, compozitorii români, îi datorăm enorm acestui dirijor deosebit de dotat, deoarece nu puține au fost primele audii ale creatorilor noștri pe care ni le-a înfățișat impecabil. Parafrazîndu-l pe Aron Cotruș voi spune că Iosif Conta s-a ridicat drept, pietros, viforos, pentru cei mulți, parcă despiciînd muzica în două, separînd valoarea de non-valoare, devenind un artist de cremene, cum rari sînt alții să-l semene!

DORU POPOVICI

Digresiuni

Umbre

3.

1. Am discutat cu Arghezi o singură dată. Eram pe atunci redactor la radio, pregăteam un ciclu „Arghezi” și vroiam să-l rog să-l onoreze cu un cuvânt înainte. Prin ce an se întâmplă asta? Nu mai țin minte precis. Poate 1959. Sau 1960. M-am îndreptat, deci, spre locuința poetului. Trec peste preliminariile primirii. Mi s-a oferit o cafea, iar Arghezi mi-a pus câteva întrebări politicoase cu tonul lui inimitabil, în care smerenia ceremonială nu era decât o mască. La ora aceea publicasem extrem de puțin. Nici nu doream să-mi confesez proiectele literare, ca pe vremuri când, student, dădeam tircoale tăcerii lui Blaga. Arghezi n-a făcut parte, recunosc, dintre cei ce mi-au persecutat reveriile tinereții, ca Bacovia de pildă. Bănuiesc că structura mea, prudență cu spiritele mușcătoare, era de vină. Abia dintr-un pamflet al lui Sorin Toma mă făcuse să renunț la o naivă și regretabilă opacitate de tinerețe, descoperind în Arghezi marele poet care este. Dar de iubit, i-am iubit în continuare pe Bacovia și pe Blaga. Eram mai aproape de mine. Așa se explică faptul că nu eram din cale afară de emoționat. Il admiram pe omul cu bască și lăvarieră din fața mea pentru arta de a converti profanul în sacru și invers, dar nu aveam sentimentul religios pe care-l presupune o venerație fără condiții. S-a întâmplat de aceea că l-am contrazis neprotocolar pe Arghezi. Discutam, nu țin minte cum venise vorba, despre muzica modernă. Surprins, poetul s-a uitat mai atent la tinărul impertinent din fața lui care afișa o zgomotoasă adevărată nevoie de arte moderne de a spune altfel ceea ce a fost spus înainte. Cred că s-a amuzat, dar a rămas în continuare politicos. Mi-a spus doar, malițios, referindu-se la un compozitor contemporan: „Când îi ascult liederurile, simt cum se surpă castele de sticlă”. Am tresărit. Cum se poate? mi-am zis. Așa ceva ar fi putut să declare cineva care nu cunoștea rafinatele sensibilități artistice, dar el, Arghezi? Noroc că am avut bunocuviniță, să nu protestez vehement. Arghezi a zâmbit din nou. Și am bănuț imediat că replica lui nu fusese decât o cochetărie ironică.

2. Pe zidul casei de peste drum iedera atîrnă galbenă și zgribulită. Plopii din spate au devenit aproape sticloși. Piatra a căpătat ariditatea frigului care e alta decât cea a căldurilor secetoase. Hotărît lucru, mă impac din ce în ce mai greu cu iernile. Le resimt ca pe un fel de reflux vital. Mi-am pierdut oare rezervele de candoare, încit nici măcar puritatea, virginitatea primei zăpezi nu mă mai emoționează? Sau totul e o chestiune de vîrstă? Încerc să înțeleg de ce în adolescență eram fascinat de aventurile lui Nansen și Amundsen, de ce am suferit pentru eșecul lui Scott în zăpeștile Antartice și de ce m-am bucurat când am primit la liceu, drept premiu, o carte ce se chema „Epopoea albă”, pe care o reciteam mereu imaginându-mi în amănunt fiordurile scandinave, aurorele boreale, ghețurile nordice, strălucind orbitoare și pustii, neatente de nici un păcat. Acum, aceste reverii de adolescență mi se par naive sau, și mai rău, simplă impostură a imaginației. Fantomele înghețate ale nordului au amuțit, nu mai au asupra mea nici o putere. Și chiar mă mir că am ascultat odată cîntecul lor de sirene. Nici măcar iernile lui Bruegel nu-mi mai sucesc capul. Le privesc, le admir, sint opera unui mare pictor, ai cărui vinători merg nu prin zăpadă, ci prin eternitate, dar busola sensibilității mele arată constant sudul. Poate că adolescentul din mine a obosit să mă mai țină departe de o maturitate necruțătoare și de abia astfel m-am regăsit dincolo de iluzii. M-am născut, totuși, vara.

3. Pausanias povestește că a văzut pe stîncă Acropolei urma unui trident, lăsată de Poseidon când s-a certat cu zeița Atena pentru stăpînirea cetății. Simplă legendă. Nu e nici urmă de trident în roca Acropolei.

În schimb, zeița înțelepciunii răzăște încă printre pletrele de pe colină. Mi-am închipuit-o, ca în efigiile vechi, cu părul ascuns sub cască, avînd o privire enigmatică și severă și un suris ușor obosit pe buzele subțiri. Dar nu aceasta e zeița pe care a înfățișat-o Fidias în celebra Atena Parthenos, pe care tot Pausanias ne-a descris-o cu lux de amănunte. Înaltă de peste zece metri, un adevărat colos, statuia o reprezenta pe Atena în picioare, îmbrăcată într-o tunică lungă, ținînd într-o mînă o Victorie, mare de patru coți și, în cealaltă, o lance. Pe cască erau sculptați un sfînx și grifoni, iar pe piept un cap de Meduză. La picioarele zeiței se afla un berbec, iar la capătul lancei un șarpe. În sfîrșit, la baza statuii un basorelief descria nașterea Panderei.

Statuia s-a pierdut și n-o cunoaștem decât din reproducerea de proporții reduse, dar mă gîndesc că ar exista multe șanse ca, văzînd astăzi în mîrimea naturală o reproducere fidelă a Atenei Parthenos, să fim dezamăgiți. Dacă ne încredem în descrierile rămase, ea era mai degrabă o operă barocă decât una clasică. Statuie criselefantină, de aur și fildeș, încrustată cu pietre prețioase și supraîncărcată cu ornamente, decorată din cap la picioare cu scene eroice și mitologice, ea ar fi dovedit poate că grecii n-au fost atît de „greci” cum îi credem noi. Nietzsche și-a clădit teoria despre apolinic și dionisiac pe ideea că întreaga concepție a grecilor despre frumusețea a ieșit din durere. Și încercăm o strîngere de inimă la gîndul că statuile care surid alb, azi, prin muzee au avut cîndva, unele, buzele înroșite și unghii de argint. Din ferice, timpul și ploile le-au alenizat. Dar cum ar fi putut corecta timpul și ploile excesele dintr-o statuie ca Atena Parthenos? Mă întreb și nu știu ce să răspund. Statuia era alcătuită dintr-o armătură de lemn pe care sculptorul a adaptat, printr-un sistem de cîrlige și bare de fier, diferite părți ale corpului, tot din lemn, pe care au fost aplicate plăcile de fildeș și foile de aur: fildeșul pe părțile goale (fața, brațele, picioarele); aurul, pe cască și pe costum. Pentru a evita ca lemnul să se usuce, ceea ce ar fi făcut ca plăcile de fildeș și aur să joace, statuia trebuia umezită mereu.

Dar poate că grecii înșiși ne-au dat un răspuns la aceste nedumeriri. În ciuda magnificenței sale, statuia lui Fidias n-a reușit niciodată să uzurpe locul pe care îl ocupa în favoarea ateniensilor o statuie modestă a Atenei, sculptată în lemn de mîslin, pentru care fusese făcută o lampă de aur ce putea arde un an, zi și noapte, fără să fie alimentată cu ulei. Dovadă că gigantomania nu era o boală greacă, în ciuda faptului că giganții erau și ei de origine divină.

OCTAVIAN PALER ■

Profile

Permanenta innoire

Una dintre cele mai interesante și reprezentative personalități ale muzicii românești din ultimii treizeci și cinci de ani o constituie — fără îndoială — Anatol Vieru, „Tolca”, așa cum îi spun colegii, prietenii și chiar studenții săi.

Prin 1950, un tinăr înalt, cu o înfățișare athletică, domina clasa de compoziție a maestrului Leon Kiepper, din cadrul Conservatorului „Ciprian Porumbescu”. Cîntecul sale de masă — din acea vreme — făcuseră vilvă și ele erau cîntate de întreaga țară, poate neapărat pentru conținutul poetic, cif — mai ales — pentru melodiile splendide. Mai puțin erau însă acei ce știau și despre lucrările vocal-simfonice ale aceluiași compozitor, care purtau aceeași amprentă stilistică; și ne amintim acum, doar despre „Mierla lui Ilie Pintilie” pe versurile regretatei poetei Veronica Porumbacu, sau despre „Cantata Anilor Lumină”. Și mai puțin erau melomanii care cunoșteau și celelalte activități ale tinărului Vieru. Astfel, el a deținut postul de dirijor al orchestrei Teatrului Național din București, mai apoi fiind redactorul șef al revistei „Muzica” și încă multe altele. Precum se vede, o activitate furibundă pentru acel timp. Iată însă că, spre jumătatea deceniului al șaselea, s-a ivit un moment crucial în viața tinărului creator. Vieru a fost admis la cursurile de perfecționare ale Conservatorului „P. I. Ceiaikovski”, din Moscova, unde — printre alții profesori erudiți — l-a avut ca mentor la cursul de compoziție pe celebrul Aram Hacıaturian. Cîva timp mai tîrziu, Vieru își susține aspiranțura și se întorcea în țară, dar lumea muzicienilor români asista, stupefiată, la transformarea radicală a concepțiilor

lor sale de creație, vădînd ideile moderne, contemporane în ceea ce privește compoziția muzicală. Iar rezultatele, de mare prestigiu internațional pentru România, n-au întîrziat și vin să confirme justetea acestor opinii, care legau — în fond — naționalul de universal. Se poate afirma, fără a greși, că Vieru a fost primul compozitor, produs al roii școli românești de după Elie-Ibrăre, care a reafirmat în lume forța muzicii noastre, care are ca temelie solidă, recreearea folclorului; era un drum firesc, continuator — dacă vreți — al marelui Enescu, dar cu mijloace de expresie tipice anilor '60. Să amintim doar două din aceste prime succese, Premiul de compoziție „Reine Marie José” din Geneva (1962) și Premiul de compoziție „Serge Koussevitzky” din Washington (1966). Cîtorul mai tîrziu, trebuie să știe că în acei ani, vremi tulburi pentru istoria României, arta noastră, întreaga propagandă română, nu era tocmai iubită în destule țări occidentale. Și totuși... Așadar, un român cu cercețe asemenea premii importante! Dar nu numai atît! Marile cotidiene încep să scrie despre astfel de evenimente, deci implicit despre arta noastră. Astfel: „Il primo premio e stato viato del compositore romeno Anatol Vieru” (Domenica del Corriere, Roma 14 aprilie 1963); „Anatol Vieru, prix „Reine Marie José”. (La Suisse, Geneva, 28 martie 1963); „Quartet. Presento Vivid New York” (The Washington Post, 13 ianuarie 1968); și acestea sînt doar cîteva din foarte numeroasele titluri, care apar tot mai des în marile jurnale ale lumii, mai întii despre Anatol Vieru, care a fost urmat — foarte curînd — de colegii săi de breaslă Pascal Bentoiu, Aurel Stroe, Tiberiu Olah și alții; muzica românească își afirmă din ce în ce mai mult personalitatea sa, iar școala de compoziție autohtonă face pași mari întru modernizarea concepțiilor, dînd artiști care se vor constitui în demni urmași ai celor ce

i-au perfecționat, mă gîndesc la Liana Alexandra, la Șerban Nichifor, la Vlad Ulpui și la alții alții care au pătruns și în editurile mari ale continentului — impene-trabile pentru noi, pină atunci — sau pe cele mai celebre scene de concert ale lumii.

Între Anatol Vieru, cel din 1954 și acela de astăzi există și o deosechire fundamentală, ca și o certă asemanare. Mijloacele de expresie s-au schimbat, ele s-au înnoit aproape total, concepțiile asupra fenomenului muzical contemporan sînd la baza acestor căutări. Talentul său a rămas însă același. În orice scrie Vieru, se simte din plin personalitatea acestui creator român, chiar dacă sintem sau nu de acord cu modalitățile sale de expresie. Există, desigur, melomanii, care l-ar dori pe Vieru într-o cale stilistică mai așezată, mai de mijloc; acestora, el le oferă din plin lucrări de o înaltă factură, să ne amintim doar de scara „Caragiale” de la Ateneul Român, din primăvara lui '84; amatorilor de ermetice, el le oferă destule alte momente de satisfacție. Așadar, s-ar părea că mai toți ascultătorii ar putea fi puși în deplinătatea cerințelor estetice. Problema-cheie este însă alta și nu numai la Vieru, dar o punem aici, deoarece îl socotim — cu toată dragostea și prietenia — un om și un creator de talent, un adevărat șef de școală: acesta să fie drumul viitor al muzicii? Ermetismul, blocul sonor cu coloristica sa, colajele? Sau reîntoarcerea la marea înțelegere, mai bine zis la posibilitățile normale ale fiecărui om avizat, de a înțelege arta sunetelor? Anatol Vieru are 58 de ani; arta, știința și talentul său, reunite sub același acoperămint al probității profesionale și al experienței, îl vor conduce, desigur, pe cea mai luminoasă potecă, din întunecatul hățis al căutărilor și experimentelor din ultimele decenii ale secolului nostru. Și, îl dorim această izbîndă, din toată inima!

CLAUDIU NEGULESCU ■

Paznic de iar

Inceputului de viață și de lume, obsedant cronotop bogzian, îi corespunde printr-o firească determinare a contrariilor, sfîrșitul. Teoria imaginilor apocaliptice de echilibru paginilor solemne, de înșelătoare liniște, idilice, pe care Bogza le scrie în deceniile 4 și 5. Între păstoriile lumilor arhaice și muncitorii care ard în exploziile sondelor, între luntrașii Oltului preistoric și minerii care pier în apocalipsa adîncurilor își desfășoară reportajul bogzian splendorele.

La intrarea în deceniul unu al literaturii române, Bogza avea exercițiul captării unor imagini care să fie elocvente în bătăliile momentului. Nu numai luptele sociale îl legau de „inceputul unei lumi și de sfîrșitul celeilalte”, ci și exercițiile sale spirituale. Nu numai experiența sa de jurnalist combatant, ci și experiențele sale lăuntrice.

Revoltele „impotriva femeii”, dar și declarațiile de dragoste infinite sînt numeroase în opera lui Bogza. Totul este psihanalizabil și ne-ar tenta, măcar în treacăt, a discuta reportajul bogzian prin grila complexului lui Empedocle. De la Jung la Bachelard psihologia incendiului a reprezentat un reper al analizelor. În ceea ce ne privește, am cita din *Tări de piatră, de foc și de pămînt* — această pagină celebră: „Pe urmă a început să taie mărul cu briceagul. Nimic n-ar putea pare mai din obisnuitul vietii. Dar ea făcea impresia că oficiază un cult, că se împărtășește dintr-un mister. Cînd tăia bucata de măr cu gesturi domoale, prevenitoare parcă, și o ducea apoi spre gură, buzele-i păreau că murmură o rugăciune. Mi-am adus aminte de Biblie, de rugăciunile rostite de cele dintii seminții, ori de cite ori se împărtășeau din elementele vitale ale firii”. În fiecare dintre marile reportaje ale lui Geo Bogza apar Femeile, zeite ale unui timp fără zei. În locurile unde își începe marea sa avîntură reporterul, ele poartă legea pămîntului. Ele sînt în fața pămîntului și a apei tocmai pentru a purifica prin prezența lor

o lume impură. Etern femininul: Cartea Oltului, carte a unui fluvii, este în același timp carte a spiritului feminin. Pe maluri, zeitele veghează: „Trepat, ea aluneca din viață spre moarte, chiar sub privirile lor incremenite. (...) În fața aceluiași deznodămint rămîneau nemișcați. Moții îi opuneau inevitabilul neclintirea lor, devenită în acea clipă, de piatră”. Bărbații trăiesc în mișcare, femeile se închid în statuile lor ce le par sortite din veci. Încremenind, devenind statuie, femeia organizează obsesiile bogziene într-un univers coerent, profund tragic.

Primul reportaj pe care Bogza îl scrie după 23 August este *Pe urmele războiului în Moldova*. Toți importanții gazetari ai momentului, de la Baranga la Brunea-Fox, sînt pe urmele războiului. Au șansa de a scrie despre un eveniment unic și nu o ratează. Dintre toți cei care au scris în acești ani duri, Bogza e unul din pușinii care rămîne credincios sîsei. Deocamdată. Pămîntul este sfîșiat, tranșeele schingiuesc cîmpurile, cîmpurile minate uzid. Cruzimea cu care Bogza consemnează dezastrele a rămas aceeași. Moartea e prezentă pretutîndeni, amprentele ei se găsesc fără dificultate: „Din locul acesta unde patru capete omești și-au pierdut ochii și pîrul și carnea... Marii reporteri care au trecut pe urmele armateilor învingătoare, au avut grijă să descompună timpii în care se moare. Atrocitatea a devenit un subiect în sine. Moartea nu mai e „trecere lină în altă lume”, moartea e risipire a materiei spirituale sfîrțecate de explozii”. În *Pielea*, Cîrziu Malaparte va presăra sfîrșiri de imagini ale trupului sfîrțecat, destrămat, descompus, strivit de moarte. O imagerie atroce, de care scriitorul modern părea a se fi despărțit. Din Evul Mediu, cărturarul părea a se feri de autodafeu. Marile romane ale deceniului al patrulea, *Călătorie la capătul nopții* și mai ales *Condiția umană*, în felul lor reportaje geniale, modificaseră felul de a accepta și investiga condiția umană. Reporterii și romancierii revoluției ruse, ai războiului civil spaniol privesc altfel trupul. Trupul nu mai adăpostește nimic, trupul e gol. Reporterii vor să dea o imagine a barbariei și încearcă să fie convin-

gători. Imaginile apocaliptice din *Pe urmele războiului în Moldova* încheie un capitol al poeziei bogziene. *Cartea Oltului, Oamenii și cărbuni în Valea Jiului* sînt cărți ale renașterii. Prima este cartea unui triumf. Viața învinge, rațiunea învinge, omul trăiește irepresibilă vocație a libertății. Odată cu *Introducerea în reportaj*, Bogza își asuma identitatea de reporter; de scriitor; de creator. Acum, prin scris, dă identitate locurilor. Le transcrie vocele, limbajul pe care doar el, creatorul, îl poate recepta.

Oamenii și cărbuni în Valea Jiului repetă în linii mari scenariul din *Tări de piatră, de foc și de pămînt*. Multe lucruri noi nu sînt, decât dacă citim cu atenție detaliile, jurnalistică, documentele pe care ni le pune în față. Reporterul vrea să alfabetizeze, să explice. El este acum Profesorul, cititorul e elevul care contemplă peisajele. Pare că intragul reportaj e scris doar pentru a da posibilitate profesorului să-și descopere lumea în zorii epocii noi. Căci poetul a devenit profet. Nu e doar reporterul sau poetul, e magul care știuse și prevăzuse. Nimic mai simplu pentru Geo Bogza de a cînta *Porțile mării*, de a scrie *Laudă electriceității, Poemul arheologic* sau *Meridiane sovietice*. Vocația sa planatară putea să se desfășoare nestîngherită, lumile sale paradisiace puteau coborî pe pămînt. Lumile infernale ale lui Bogza dispar, ele sînt așezate sub semnul trecutului orînduirii. Maestrul de ceremonii al unei epoci a literaturii, Bogza va participa la evenimentele literaturii noi în urmele unor ceremonii în care își fac loc, din ce în ce mai mult, amintirile. Bogza pare cîntărețul cel mai de seamă al noilor realități într-o proză în care marile succese aparțineau autorilor care nu ajunseseră încă, alături de eroii lor, în lumea nouă. Geo Bogza nu face însă risipă de farmecul prezenței. El va scrie din ce în ce mai puțin, cu tact și măsură. Urmasii săi vor devaloriza rapid un stil. Odată cu *Paznic de iar*, sau, mai exact spus, cu tabletele și cu poemele care vor fi adunate în această carte, Bogza va inaugura o literatură în care pe primul plan trece cultul scriitorului. El va ști, ca nimeni, să-i întîrzi în fața sa.

CORNEL UNGUREANU ■

Bistrița Năsăud

(Urmare din pag. 13)

Cîte ore am stat împreună pină s-a lăsat adînc întinericului aici în orașul marelui poet transilvan Andrei Mureșanu căruia autoritățile inimoase cu mari cheltuieli i-au ridicat din temelie casa memorială una dintre cele mai frumoase din țară.

Am citit împreună un poem vestit al lui Heidegger: *De ce rămînem în provincie?* un elogiu adînc adus țăranelui și am propus o paralelă între țăranelul văzut de

Liviu Rebreanu și cel celebrat de textul filozofului din Pădurea Neagră.

Apoi un recital din poezia proprie ne-a făcut să ne regăsim unii cu alții colegi de școală la Cluj sau de universitate confrăți de condei și suflet românesc.

Foștii mei colegi de școală cîți i-am găsit aici acum distinsse personalități ale orașului, profesori, medici, cărturari în toată puterea cuvîntului, atîși unii de argintul inceputului seninătății; fie-mi îngădui să le spun măcar cîtorva numele de frați transilvani mai toți ridicați din case țărănești la învățatură după război.

Profesorul Ioan Ișleșu acum inspector în învățămîntul județului,

Oliv Mircea profesor și scriitor adînc cunoscător de poezie și filozofie, prietenul lui Blaga poetul Dumitru Andrașoni, doctorul Iosif Vania coleg de bancă la Barițiu, consăteanul profesor Vasile Crișan și alții cerîndu-le iertare că nu-i pot numi pe toți.

După astfel de întîlniri folosul sufletesc nu poți ști de care parte este mai mare a autorului sau a ascultătorilor!

Dar numai astfel se împlinește lucrarea de formare morală etică în continuitate și permanență a sufletului unei culturi naționale în contextul istoric ce-l viețuim.

România

patria liniștii, a prieteniei și a marilor frumuseți

Bucuroși de oaspeți

Ați petrecut revelionul în România? Sub ce imbold ați făcut-o?

La ora la care ne documentăm pentru această anchetă (30 decembrie 1984), la Poiana Brașov ningeă fastuos, iar în stațiune se aflau la odihnă, și se pregăteau să petreacă Revelionul — 1985, un număr de 3300 de turiști! Peste 2500 dintre aceștia erau străini, sosiți din: Olanda, Anglia, Franța, R.F. Germania, Danemarca, Turcia, Suedia, Ungaria, R.D. Germană, U.R.S.S., S.U.A., Sudan, Canada, Belgia și din alte țări. Afluxul mare de turiști se explică prin aceea că, de mai mulți ani, stațiunea Poiana Brașov a devenit o stațiune cu renume mondial, datorită nu numai peisajului fascinant în care este amplasată, nu numai sporturilor de iarnă care se practică aici, ci mai ales datorită bazei materiale, serviciilor prestate de întreg personalul stațiunii, precum și efectelor benefice pe care muntele, acum împodobit de nămeți, îl exercită asupra ființei umane.

— Stațiunea e dotată cu pirtii de schi pentru toate virstele, ne spunea economistul Dumitru Burtea, director adjunct al O.N.T. Brașov: pirtii pentru copii, începători, virstnici, fond și performanță, tot timpul foarte bine întreținute. Transportul pe cablu e divers: telecabine, tele gondolă, teleschi. În stațiune funcționează o tradițională școală de schi, în care monitri bine pregătiți, specializați pe firme turistice, de virste și națiuni, care vorbesc două și trei limbi străine, reușesc, în cinci-șase zile, prin metode

intensive, să-l învețe să schieze chiar și pe cei care n-au pus o dată măcar piciorul pe schi. Vin turiști din toată lumea și aici găsește tot materialul schiabil: bocanci, schiuri, pirtii bune, dotate cu transport mecanizat, pe cablu, îmbrăcăminte adecvată, școală de schi. E firesc deci ca stațiunea să fie căutată. În plus, la Poiana Brașov funcționează patinoare naturale și amenajate (omologate), precum și o școală de patinaj, avem o grădiniță, unde părinții își pot lăsa copiii cât timp ei merg să schieze, să petreacă, să facă urcușuri pe munte.

— Ce fac cei care nu schiază?, l-am întrebat pe directorul adjunct Dumitru Burtea.

— Complexul Favorit este specializat în agrement: oferă o pistă de popice, jocuri de sah, șubah, ping-pong, biliard, sală de film. La hotelurile Alpin și Cristal avem piscine, se organizează cursuri de inot, se face masaj, saună, acupresură, dușuri subacvatic etc. Apoi, se pot face plimbări cu sania, călare pe cai, pe poteci troienite, spre stina stațiunii, iar seara se pot viziona programe artistice, avem discotecă, bibliotecă, se pot face excursii la crescătoria de păstrăvi de la Bran, în satul Sărnea, la Predeal, Sinaia și în Brașov.

Lăsând la o parte recomandările gazdelor, foarte necesare de altfel, Poiana Brașov a devenit, în aceste zile de iarnă barocă, un tărâm ce fascinează, o lume de basm, un miraj!

„Privești pe care am văzut-o astăzi de pe Postăvarul, întrec tot ce am văzut până acum!”

Domnul Charles Gallagher are 60 de ani, este profesor de chimie și director adjunct la o școală din Belfast — Irlanda de Nord. Abia s-a întors de pe pirtie, pentru că la anii aceștia schiază patru ore pe zi, aici, la Poiană. Nu vrem să-i răpim prea mult timp și ne notăm din mers declarația sa:

— Anul trecut, spune, am venit în România într-un fel de prospectare a terenului, să văd climatul, stațiunea, ce ne poate oferi muntele. Rezultatul: în iarna asta, de la 26 decembrie 1984, mă aflu aici, împreună cu 32 de persoane, dintre care mulți sunt copii, elevi de la școala mea. Parte din ei, din cei 32 de turiști, sunt părinți ai copiilor. Acum vin de pe pirtie, am schiat două ore, dar cu toată oboseala mă simt excelent! Mi se pare de-a dreptul fantastică ambianța naturală, iar privești pe care am văzut-o azi de pe muntele Postăvarul întrec în frumusețe tot ce am văzut până acum în lume. Noșii erau jos, iar piscurile perforaseră stratul ceos și ni se arătau în plină splendoare. A fost o clipă unică! Și această privești m-a determinat să revin în România, măcar o dată.

— Copiii, școlarii dumneavoastră au mai schiat?

— Lingă școala noastră avem amenajată o pirtie de schi din plastic. În lipsă de zăpadă, nu e rea. E chiar bună pentru învăț. Când cazii, însă, te apucă dorul zăpezii... căzătura e dură. Mulți dintre școlarii mei au schiat acum pentru prima oară pe o pirtie de zăpadă. Au fost de-a dreptul fericiți. Pentru orice îndrăgostit de schi, Poiana Brașov este însă stațiunea ideală: pirtii foarte bune, bine întreținute, instructori la fel de buni, echipamentul la fel, și sint foarte buni ghizi. În plus, hotelurile sint confortabile și plăcute, serviciile bune. Am găsit aici, tot ce-și poate dori un om într-o vacanță de iarnă.

„Aveți un litoral frumos, munți superbi, dar aveți și o țară unică prin oamenii ei!”

Domnul Tames Warden, director coordonator la o firmă de afaceri din Anglia, este însoțit, la Poiană, de doamna Vera Warden, soția sa, și deosebit de amabili ne declară:

— Am călătorit mult prin lume, în Europa mai ales: în Italia, Franța, R.D. Germană, în Bulgaria, de trei ori în Grecia, în Ungaria și Polonia și am văzut, pot spune, multe locuri frumoase. Călătorim, de obicei, cu mașina, singuri, pentru a putea cunoaște lumea prin contacte directe. Știam multe lucruri și despre țara dumneavoastră, despre frumosul litoral, dar nu știam că aveți posibilități atât de mari de a petrece o vacanță la munte, într-o natură de o rară frumusețe. Am aflat aceasta printr-o întâmplare: în Anglia ne-a căzut în mână o broșură simplă, obișnuită, care ne invita în România, chiar la Poiana Brașov. Cum nu fușesem niciodată într-o stațiune în care se practică sporturi de iarnă, am optat pentru România.

— Cum considerați această întâmplare?

— Dintre cele mai ferice. Alesesem Poiana ca pe o curiozitate, dar această stațiune ne-a oferit un spectacol unic. Nu se poate compara cu ce am văzut până acum. Pentru cei ce schiază, mai ales, Poiana oferă totul: pirtii bune, teleschi, confort deosebit. Până și zăpada de aici e cu mult mai bună decât în multe alte stațiuni de iarnă ale lumii, lucru deloc

de neglijat, mai ales că, până acum două săptămâni, țări cu tradiții în probleme de schi nu aveau zăpadă. E un motiv în plus să ne bucurăm că am optat pentru România.

Apoi, oamenii! Sint amabili, politicoși și mai ales prietenoși. Am observat un lucru care impresionează: omul de pe stradă te salută cu afecțiune. Într-un sfârșit de secol atât de zbuciumat de contradicții, cind oamenii se iubesc din ce în ce mai puțin, să întâlnești o țară unde oamenii te salută zîmbind e un fapt înfiorător pentru noi, și un climat tot mai rar în Europa și în lume.

— Credeți că veți reveni în România?

— Am dorit să venim de acum trei ani, cind am făcut un turneu prin Europa,

Dar lumea asta trebuie să mai știe încă un lucru esențial: că are ce vedea în România! Eu am lucrat mulți ani în turism și imi dau seama acum, acum mai mult decât înainte, că organizatorii de turism, indiferent de țară, nu trebuie să vîndă pur și simplu excursia (cum din păcate se face), ci să-i vorbească, să-i arate viitorului turist, și alte frumuseți: naturale, dar mai ales cele spirituale, de artă, cele ce sînt de simțirea unui popor, de cea specificitate care îl deosebește de alte popoare.

În această direcție, România are de oferit mult mai mult!

„Da, am învățat să schiem la Poiana Brașov”

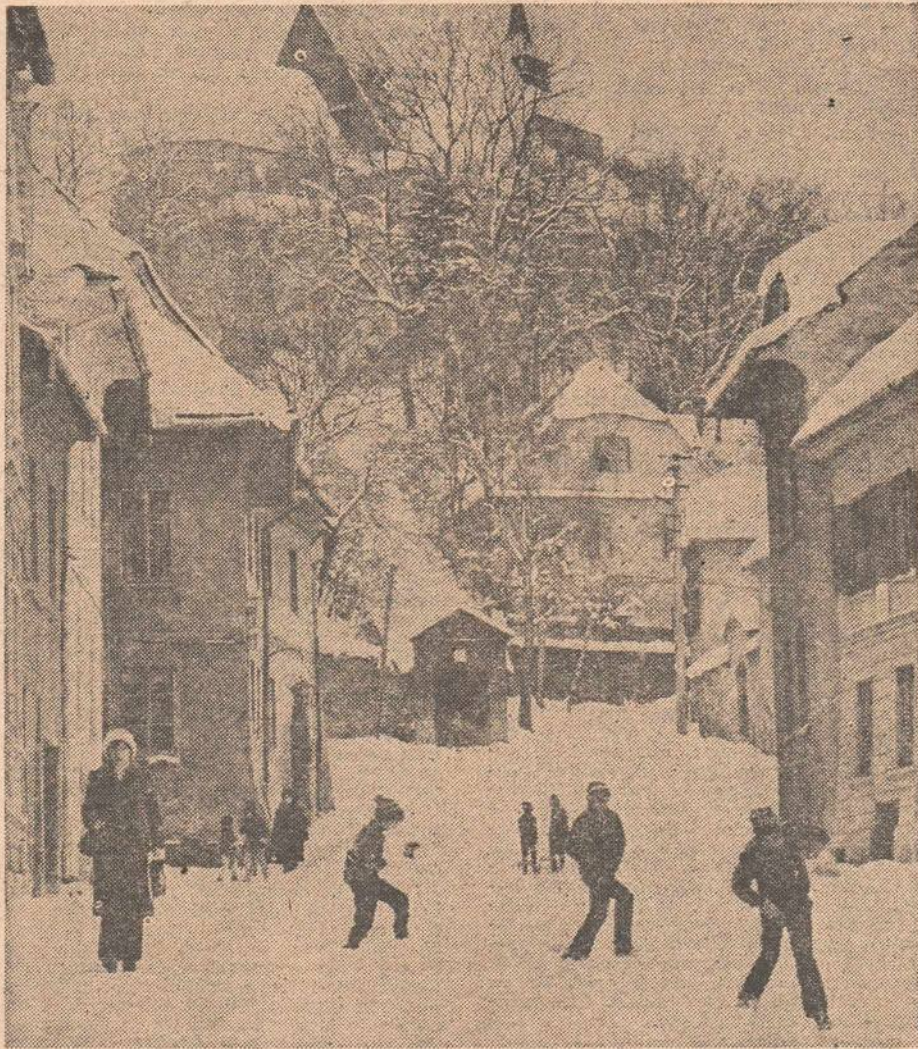
Ne apropiem de un grup de turiști tineri, plini de voie bună, dornici de a schimba cuvinte, poate chiar replici, fericiți, tonificați de aerul pur al muntelui, cărora intuiesc eu, le lipsesc doar aripile. Îl cunosc pe tinărul Van der Neut Meiser, un cuplu de fapt, un grup întreg de fapt, cărora nu le mai transcriu aici numele. tuturor. Intrăm în vorbă cu dinșii, în jur se adaugă alți și alți tineri din grupul olandez și ne declară:

— Sintem de o săptămână aici, la Poiana Brașov; am venit să învățăm să schiem, alții să se perfecționeze. Am învățat în cinci zile. Instructorul nostru, Nicu (n-am mai verificat celălalt nume — n.n.) este un AS. Mulți dintre noi nu mai schiaseră deloc, iar acum putem afirma că știm să practicăm acest sport. Noi nu avem de cinci ani zăpadă în Olanda, iar aici, în România, muntele, zăpada, pirtii, echipamentele, instructorii, totul merită nota zece! Am trăit, cu adevărat, într-o lume de basm, de care ne vine greu, foarte greu, să ne desprindem. Am fi dorit să mai stăm cel puțin o săptămână, dar ne cheamă treburile acasă.

Dar nu vă faceți griji, vom reveni în număr mai mare iarna viitoare.

„Vin pentru a patra oară în România, de data aceasta însoțit de fiul meu”

Doamna Maria Gabriels, din Belgia, este proprietară de hotel, se află pentru a patra oară în România, de data asta însoțită de unul dintre cei cinci copii ai săi, Jan Gabriels:

Fotografie de EDMUND HÖFFER

dar nu ne-a ajuns timpul. Cu siguranță vom reveni, poate la vară, cind vom face un circuit mai lung: Anglia, Italia, Grecia, Bulgaria, România, Ungaria, Cehoslovacia, R.D. Germană. Vom reveni, pentru că România poate oferi nu numai litoralul, o vacanță la munte, ea poate oferi vestigiile sale antice, arta și cultura poporului său străvechi. Știm că sintei un popor străvechi, cu îndelungate și frumoase tradiții de artă, artă populară mai ales, care merită să fie cunoscute de cei ce vă vizitează țara. Am fost, de pildă, în Spania, la Costa Brava, și acolo foarte multă lume știa că în România excursiile sint foarte ieftine.

tratamente cu gerovital (Infiltratii), de cind fac masaje, gimnastică medicală, la aparate, alte tratamente adjuvante, dorm, cum se spune, neîntors! Da, da, chiar așa! Am speranțe pentru a mă reface!

— Ce impresii ați adunat în acești patru ani de cind veniți în România, am întrebat-o pe doamna Maria Gabriels.

— Dintre cele mai bune! Nu aș vrea să fiu „taxată” de o anume circumstanță cind spun aceste cuvinte. Cunosc bine, de acum, România, pe români, și pot spune că am întâlnit aici o profundă umanitate. A zîmbi, a veni în ajutor unui semen, indiferent de naționalitate, de cetățenie, a primit un răspuns la o întrebare, mai ales cind ai nevoie deosebită de acel răspuns, a fi preocupat de sănătatea altora, așa cum este întreg personalul medical de la Flora, sint tot atâtea probe de umanitate, de adincă prietenie. Acestea toate m-au determinat să vin în România și cu fiul meu. La noi, poate n-ar trebui să spun, oamenii sint mai reci, mai indiferenți unul față de celălalt și asta agravează mai mult orice maladie. Iată un exemplu convingător, cred eu: o prietenă de-a mea, de 80 de ani, vine de trei și patru ori pe an în țara dumneavoastră. Se tratează, desigur, cu gerovital, cu alte medicamente la Eforie Nord, se simte bine în urma acestor tratamente, dar cel mai eficace tratament pe care l-a descoperit dinsa este prietenia. Și-a făcut mulți prieteni aici și nu se mai simte atât de singură ca în lumea ei. Admir grija care se acordă în România bătrînilor: Institutul de geriatrie, unde activează doamna academiciană profesor Ana Aslan, este un exemplu grăitor în acest sens. Iar prietena mea vine aici să se încerce de speranță. E esențial lucru speranța la un bătrîn de 80 de ani!

Dumneavoastră, românii, aveți vocația unei mari prietenii. Și mă bucură faptul că primiți tot mai mulți turiști. Iată, veneam cu avionul din Belgia, și era plin de grupuri de elevi, studenți, fete și băieți, veneau să învețe să schieze la Poiana Brașov și la Predeal. Erau elevi din două orașe ale Belgiei: Aalst și Grimbergen. Mai erau elevi din Austria și Elveția. E bine că vin tinerii, cind vor fi mari vor și să revină, să opteze pentru ceea ce e frumos nu numai natural, ci și pentru frumosul uman.

„Observați? Aici nu bate vîntul...!”

Pe domnul Isaak Davidovitz, om de afaceri din R.F. Germania, un vechi prieten al României, l-am căutat mai întii la Hotelul Intercontinental, din București. Nu l-am găsit, plecase la... Poiana Brașov. Era firesc deci să-l întâlnesc la Poiană. Se instalase la Hotelul „Sportul” și iată ce ne-a declarat:

— Am hotărît să-mi petrec Anul Nou în România, la Poiana Brașov, îndemnat fiind de frumusețile iernii de aici. În Poiană e o liniște rară, pe care o găsești în foarte puține locuri din lume. Observați? Aici nu bate vîntul...! Iar acesta este un lucru nemaipomenit pentru copii, pentru mături, dar mai ales pentru virstnici. Toți se pot plimba pe cărările care străbat nămeții.

— Veniți des în România? De ce?

— Înainte veneam mai des, apoi a urmat o oarecare pauză, după care, cred eu, voi reveni mai des. Vin pentru că aici am mulți prieteni, iar frumusețea naturii din jur este dublată de frumusețea sufletească a acestor oameni, prieteni ai mei, a tuturor românilor. Omenia asta umanizează peisajul, nu-l lasă rece, simplu peisaj. Uite, la sfîrșitul lunii octombrie am fost în Tailanda. N-am putut sta nici măcar citeva zile, am fugit acasă. Dar nici acasă nu mi-am găsit liniștea și am plecat spre România. Aici mă simt mai bine ca la mine acasă, cunosc mulți oameni, de mulți, de foarte mulți ani, cunosc, după cum puteți bine constata, limba română, vorbesc românește, și greu mă pot dezlipi de aceste locuri. Imi plac și alte țări, imi place, de pildă, Italia, oamenii de acolo se aseamănă puțin cu românii, dar nu pot sta prea mult nici în Italia. Nicăieri în lume nu-mi priește, ca să mă exprim pe românește, mai mult ca în România: aici mă odihnesc bine, mîncîc bine, beau bine (fără să-mi facă rău) și respir bine...!

— Unde, în afară de Poiana Brașov, vă mai simțiți bine în România?

— La Eforie Nord. Tratamentele anti-reumatice de acolo sint, am constatat pe propria-mi piele, mult mai bune (cel puțin în cazul meu) decît, de pildă, vestitele tratamente de la Abano, din Italia. Cunoșcînd, astfel, efectele acestor tratamente, bucurîndu-mă de ele, am adus cu mine și alți turiști, unele personalități politice, ca de pildă unul dintre miniștrii Bavariei, care, de asemenea, s-a simțit foarte bine și va reveni în Eforie Nord, în anul 1985. Tot la vară, la Eforie Nord, voi reveni și eu, însoțit poate de alți turiști. România merită să fie văzută de tot mai multă lume, firmele turistice străine ar avea numai de cîștigat dacă ar prospecta mai bine posibilitățile din stațiunile românești, turiștii individuali, de asemenea, ar putea vizita țara dumneavoastră, putînd vedea aici ceea ce în multe țări ale lumii nu pot vedea.

N. GRIGORE MARĂȘANU

Știința de a fi sănătos (4)

(Urmare din pag. 32)

aleră, prin care să nu mai demobilizeze. Noi nu ne-am propus în dialogul purtat să producem suferințe, ci să ameliorăm sau chiar să curmăm suferința umană — și aceasta complet dezinteresat.

— **Am văzut și eu în „Săptămâna”, în „Contemporanul”, la TV, chiar și în „Flacăra”, glumele care s-au făcut cu privire la mine, bancurile. Mie mi-e milă de denigratorii mei, dar nu cred că unii au făcut bine luind în deridere amintirea lui Blaga sau tratamentul cu crudități al sclerozei în plăci. Numai un bolnav să aibă ei în familie...**

— Sau ei personal, ceea ce nu le do-
resc.

— **...și nu mai știu ciți ar ride de Anul Nou.**

— Și atunci ar înțelege că nu trebuie să rizi niciodată în fața suferinței.

— **Și nici nu trebuie să-l faci vrac! pe Valeriu Popa (ca și când aceasta ar fi chiar o poreclă rea) și nici nu trebuie să-i atribui o perorație despre căcărezele de capră, mai ales când tu stai așa de prost cu digestia și mai bine te-ai căuta, mai ales că Valeriu Popa poate să spună și după fotografie de ce boli suferă.**

— Eu prefer să mă facă vrac! însă vrac! bioenergetic, reamintind că la începuturi doctorii de azi tot așa se numeau, vrac! Mă simt rău că trebuie să purtăm și o asemenea discuție într-un dialog, însă nu o fac pentru mine, ci o fac pentru scopul urmării, în vederea ajutorării semenilor noștri care ne-o cer în mod cinstit, intrucit vor să fie cit mai mult în echilibru.

— **Tot ce băjocorese unii acum, vor practica fără îndoială miine. Cam asta e regula jocului.**

— Cu siguranță o vor face, intrucit toate aceste acumulări care se fac, vor rămâne înscrise undeva în subconștient și în momente de grea cumpănă, când poate medicamentele nu-i vor mai ajuta, își vor aduce aminte că natura îi mai poate ajuta dacă nu e prea tirziu.

— **Ce problemă abordăm astăzi din cartea lui Günter?**

— M-am gândit să abordăm astăzi capitolul „Pentru ce fel de hrană este omul creat?” Aceasta nu pentru a intra în contradicție, ci pentru a infățișa în paralel cele două puncte de vedere.

— **Așa e și democratic, așa e și clisit.**

„Pentru ce fel de hrană este omul creat?”

Dat fiind că a existat o perioadă în care oamenii se hrăneau în principal cu vinatul și îl mai și fierbeau se poate trage ușor concluzia că sistemul creației pentru hrana cu carne, iar fierțul ar fi normal. Asemenea concluzii prea puțin întemeiate dau naștere la erori. De ce în libertate animalele nu se îmbolnăvesc decât foarte rar, în timp ce între popoarele civilizate abia se mai găsește un om sănătos cu adevărat? Ce experiențe au trebuit făcute în grădina zoologică când s-a început hrănirea animalelor cu hrană fiartă din grijă față de boli? Exact inversul decât ceea ce s-a așteptat și anume că animalele se îmbolnăveau și mureau. În parte au pierdut capacitatea de reproducere. Prin pierderi am devenit mai înțelepți. Astfel s-a început alimentarea animalelor valoroase cu hrana lor naturală, nefiartă, pentru care au fost create. După aceea se putea citi de mai multe ori în ziare că animale foarte rare au dat naștere la pui în captivitate.

Pentru a obține răspunsul corect la întrebarea noastră ne pot ajuta alte comparații cu regnul animal. Ce grup de animale se apropie cel mai mult de om prin forma aparatului digestiv? Cumva grupa animalelor răpitoare, a erbivorilor, a omnivorilor (porcul) sau aceea care se hrănește cu precădere cu fructe (mămuțele)? Gorila de exemplu nu mănincă nici un pic de carne. Mămuța antropomorfă este singurul animal al cărui aparat digestiv coincide în întregime cu cel al omului. Intestinul carnivorelor de exemplu este de cinci ori mai scurt decât cel al omului, maselele sunt ascuțite, ale omului tocite, saliva lor este acidă, a omului alcalină. Intestinul lor în interior este neted, al omului nu, limba lor are o suprafață aspră în timp ce noi avem o limbă netedă, chiar și sucul gastric este mult mai tare la animalele răpitoare.

Organele digestive ale omnivorului au mai multă asemănare cu cele ale animalelor răpitoare decât cu ale omului, acest lucru însemnând că animalele carnivore ar putea mai ușor să digere plante și fructe decât un erbivor sau un animal ce se hrănește cu fructe (vaca, mămuța, omul), carnea. Pentru că acidul gastric al omului este prea slab pentru digerarea cărnii iar intestinul nu este neted și de cinci ori mai lung decât al carnivorilor, carnea rămâne prea mult timp în intestin, ceea ce produce descompunere și un miros urit. Substanțele de descompunere ajung prin pereții intestinului în sânge și condiționează apariția bolilor. Susținătorii legii evoluției să-și spargă capul și să afle de ce aparatul nostru digestiv nu s-a adaptat treptat la hrana din carne sau de ce nu a devenit egal cu cel al omnivorilor după ce noi oamenii de milenii înfregi ne-am obișnuit cu savurarea cărnii. Acest lucru ne demonstrează în suficientă măsură că omul se hrănește greșit și de aceea este atât de sensibil la toate bolile imaginabile. Erbivorii nu au gheare pentru a prinde vinatul. Omul și mămuța sunt unicele creaturi prevăzute cu mâini cu care se pot cățăra pentru a

culege fructe. O dovadă că pentru hrănirea lor au nevoie în special de fructe. Civilizația a condiționat schimbări esențiale în modul de viață al omului, dar aparatul digestiv a rămas același. Este și azi la fel ca acela al mămuțelor antropomorfe; deci hrana lui trebuie să se compună în primul rând din fructe. Printre acestea se numără și nucile și semințele. Mămuța se hrănește și cu muguri și cu frunze fragede, ceea ce ar corespunde salatei noastre. Dacă găsește rădăcină sau bulbi comestibili nu-i ocolește (morcovul). Bineînțeles, toate le mănincă așa cum sint date de natură. Nu știe nimic de fiert, sare, zahăr sau otrăvuri conservante. Raportat la noi! Cu cit pregătim mai natural mâncărurile noastre cu atât sint mai sănătoase.

Acest lucru este valabil ca lege naturală pentru că sintem creați pentru aceasta. Există multe soții tinere care din dragoste pentru soți găsesc „ce este mai bun”. Apoi primim vestea că una sau alta din cunoștințele noastre a murit cu 30, 40 sau 50 de ani de cancer, scleroză multiplă, infarct sau altă boală a civilizației. O întreagă avere s-a dus pe medic, dar toți specialiștii nu au putut face nimic. Aceste tinere femei au vrut să facă un bine soților lor; din lipsă de știință neintenționat l-au condamnat la o moarte prematură. O tragedie mai mare nu ne putem închipui. S-a sacrificat totul pentru vindecarea care nu exista; durerile și chinurile pe care au trebuit să le suporte bolnavii se adaugă la suferința celor din jur cind totul se sfârșea. Pentru citirea literaturii sănătății nu s-a găsit timpul necesar în zilele bune.

Se va da aici în caz din multe existente. Un bărbat la care în tinerețe i s-a format o tumoră pe creier care exercita o presiune pe nervul optic. Și la el scria: „Imediat operat, altfel prea tirziu”. În ciuda operației azi este orb. Dacă totuși cineva i-ar fi spus că organismul lui este creat pentru alt gen de hrană și că ar trebui măcar 2 luni să încerce să se hrănească cu crudități — poate cu sucuri de crudități! După experiența noastră nu se înrătățește nici un cancer la acest gen de hrană ci începe după un timp să se vindece. Din acest motiv sint 100% convinși că operația nu ar fi fost necesară și că omul s-ar mai fi bucurat și azi de lumina ochilor.”

— **Oamenii nu mai au răbdare și ne roagă: „Dragii noștri, să vă faceți cartea dumneavoastră, dar nu ve chinuți, dați-ne niște rețete”, mai ales că mulți se hotărăsc, după cum știți și dumneavoastră, dragii noștri cititori: „Începind cu 1 ianuarie mă las de fumat”, „Începind cu 1 ianuarie mă las de băut”, „Până la vară nu mai măninc nu știu ce”, „Până la toamnă nu mai fac cutare lucru”. Oamenii sint grăbiți și v-aș ruga să oferiți câteva rețete.**

— Pentru început, rețete de crudități, din cele 100 promise.

— **Au trecut sârbătorile, ne-am încărcat suficient cu toxine, haideți să ne rugăm în crudități!**

— Vom încerca să dăm câteva rețete care se pot în acest sezon cu cele ce ne stau la îndemână.

— **Sau dacă ne străduim puțin, pot fi obținute.**

— Bine ziceți. Cînd unii îmi pun întrebarea: unde am să găsesc eu acestea? le răspund: dacă v-aș recomanda un medicament din America, sau Australia cu 1000 lei, poate l-ați aduce mai repede decât dacă ați căuta morcovi, sparanghel, pătrunjel sau alte legume care cresc în țara noastră.

— **Așa este! Dar iați rețetele: acum, câteva!**

„Rețete și plan de meniuri”

Pentru a putea folosi rețetele ce urmează, redăm „Adaosuri pentru mâncărurile din crudități”.

Proteinele

S-a constatat că vegetarianul de crudități necesită mult mai puține proteine decât carnivorul pentru că prin fierbere se pierd 2/3 din proteine, se distrug sau devin indigerabile prin coagulare. Carnea, de exemplu, conține 25% proteine, deci după fierbere se mai pot valorifica doar 9%. Griul crud cu cele 11% proteine este deci o sursă mai bună de proteine decât carnea fiartă. În afară de proteine carnea conține o foarte mică valoare nutritivă, în schimb griul cînd este crud este un aliment complet cu ajutorul căruia îți poți recăpăta sănătatea pe lângă fructe și salată. Dintre toate felurile de cereale ovăzul este cel mai bogat în proteine (15%). Alte surse de proteine mai bogate decât carnea sint fasolea, soia, năutul, arahidele crude, semințele oleaginoase, nucile, ouăle crude fecundate, germenii, laptele crud, laptele acru și brînză de vacă crudă. Alte brînzeturii sint ușor încălzite.

Rețetele sint gândite pentru o persoană. Simboluri: L = lingură, 1 = linguriță, făină = făină integrală sau graham, țărițe = țărițe de la diferite cereale și de mei pe care-l măcinați dv., țăriță moale = amestec de țăriță inmuiată, sare = sare de mare, s.f.s. = semințe de floarea soarelui. Acestea pot fi înlocuite și cu nuci.

Țăriță inmuiată picantă. 6 L țăriță inmuiată, 1 L drojdie, 1 L praf din verdețuri și condimente, 2 L ulei, 2—3 L ceapă, usturoi, sare, muștar sau hrean ras, ardei.

Țărițe inmuiate cu brînză de vacă. 3 L țăriță inmuiată, 3 L brînză, 2 L germeni de griu (sau țărițe și uruială de ovăz), 1 L ulei, 1 L drojdie, sare, ceapă, condimente.

Țăriță inmuiată. 2 L țăriță, 1 ou, 2 L germeni de griu, 2 L uruială din semințe de in, 1 L hrișcă, 1 L praf din verdețuri, 2 L ulei, sare, ceapă, muștar.

Țăriță uscată. 2 L țăriță, 1 L s.f.s., 1 L migdale sau nuci, sare, 1 L uruială din semințe de in, 1 L ulei, 1 L lactoză, 1 L lămiie, scorțișoară, 1 L uruială din ovăz, miere. Acest amestec să fie bine mestecat și salivat.

Țăriță picantă (mîncarea uscată necesită o băutură). 4 L țăriță, 2 L semințe sesaru strivite, 1 L s.f.s., 1 L praf de buruieni sau verdețuri, 2 L ulei, 2 L ceapă, 1 L drojdie, sare, condiment puternic, hrean în loc de ceapă, ardei sau roșii.

Brînză cu ceapă. 3 L brînză, 3 L ceapă, 2 L germeni de griu, 1 L uruială din semințe de in, 2 L ulei, 1 L drojdie, sare, praf din verdețuri. Se garnisește cu pătrunjel.

Brînză cu drojdie (are gust de creiere fiert). 4 L brînză, 2 L ulei, 1 L drojdie, după gust puțină sare. Totul bine amestecat.

Prăjitură cu prune. Umplutură: 400-500 g prune uscate, tăiate felii subțiri, amestecate cu 200 g nuci tăiate mărunt. Se adaugă puțină scorțișoară, se garnisește cu nuci.

Crema din miere. 1 L miere, 4 L brînză de vacă, 1 L lapte, 1 L făină de nuci. Se amestecă bine și se garnisește cu afine sau nuci.

Sos din lapte acru. Cîteva linguri de lapte acru, 1 ou, puțină sare.

Salată de morcovi și țelină. 2 morcovi rași, o bucătică de țelină rasă, o ceapă mijlocie tocată sau 2 hrean ras, 2 roșii decojite, sos din lapte acru.

Salată din morcovi. Morcovi rași se amestecă de preferință cu roșii sau salată tăiată mărunt, puțină ceapă și condimente. Orice sos. Aici sint bune și merele rase.

Salată din varză. 2 căni de varză rasă, 1/2 cană de ceapă, nuci rase, sos de roșii, puțină miere.

Salată din conopidă. 1 parte conopidă desfacută în părți mici, 1 parte mere tăiate cubulețe, 1/2 parte nuci rase, miere, sos. Se garnisește cu pătrunjel.

Salată de tomate. Roșii, puțină ceapă, piper verde și țelină — totul se toacă și se amestecă cu un sos din smîntînă acră.

Suc pentru cura de vindecare. Suc de varză, țelină, morcovi și cartofi și puțină apă. Se bea timp de 3-4 săptămîni în cantități mici, vindecă boli de stomac, de inimă și altele.

Lapte cu buruieni. O mîină de buruieni (pătrunjel, arpagiu etc.), 1 dl lapte, 1 L drojdie, 1 L ulei, 1 ou — totul se trece prin mixer. Se adaugă 3 dl lapte și se mixează încă o dată dîndu-se gust cu sare (este bună și ca supă).

Lapte cu roșii. 1 roșie mare, 1-2 L smîntînă — se trece totul prin mixer. Se adaugă 2 dl lapte și se mai mixează puțin.

— **În dialogurile viitoare vom mai face referiri la rețetele acestea și la cartea lui Günter. Dar pînă atunci v-aș ruga să vorbim puțin și despre zahărul alb. Mulți oameni ne-au întrebat ce este cu el.**

— De ce nu este bun sau de ce este bun zahărul alb. Vă redăm în continuare punctul de vedere din aceeași lucrare privind zahărul alb.

„Zahărul alb”

La fiecare hrană neatinsă de mîna omului părțile armonice componente se află într-un raport armonios. Acest lucru este important mai ales la digestie, pentru că un element are nevoie de celălalt element în procesul metabolismului. Astfel la griu țărița este de neînlocuit pentru transformarea amidonului din interiorul grăunțelii (făina albă). Țărița conține printre altele vitaminele B și calciul care sint neapărat necesare în metabolismul amidonului și zahărului. Dacă aceste substanțe lipsesc corpul trebuie să le cedeze și astfel este slăbit; apare o lipsă, echilibrul în menajul corpului este deranjat. De aceea o lege a naturii ceea ca hrana să fie savurată nefiartă, nedevalorizată prin încălzire, chiar și necojită. La producerea zahărului alb această lege a naturii este încălcată în mod flagrant. El se compune după rafinare numai dintr-un singur element: carbon. Cele 20-30 de elemente ce le conține restia de zahăr sau sfecla de zahăr au fost sustrate. Corpul trebuie parțial să le cedeze la transformare și le pierde.

Deîndată ce zahărul ajunge în sânge începe să producă dezordine. Pentru că fără să rămînă mult timp în intestin ajunge repede în sânge. Se ajunge aici la creșterea anormală a conținutului de zahăr. Acest lucru simulează energie, oboseala dispere. Ar fi minunat dacă ar rămîne așa, dar în funcție de cantitatea de zahăr apare mai devreme sau mai tirziu reversul. Oboseala și slăbire cu atât mai mare, iar în cazul unei doze mărite de zahăr apare chiar ameteala. Natura nu permite încălcarea acestei artificiale a legilor ei fără pedeapsă. La surplusul brusc de zahăr glandele de insulină suferă un șoc și secretă atîta insulină încît duce la o scădere a zahărului din sânge sub nivelul mediu, de aici oboseala mai mare. Ce-i de făcut? O ciocolată sau puțină băutură dulce sint mereu la îndemînă, deci experimental se ia de la început. Cu o țigară se obține pe altă cale același efect, ficatul este stimulat și trimite brusc zahăr din rezervă în sânge. Adesea organele corpului suportă un timp asemenea șocuri pînă cînd natura se răzbuună groaznic.

Cine mănincă zahăr alb se simte saturat datorită numărului enorm de calorii. Dar unde rămîn cei ce ajută la digestie? Zahărul alb nu-i aduce cu el, de aceea dăunează mai mult decât ajută. Corpului îi sint răpite astfel tocmai acele elemente de care are nevoie în mod deosebit pentru hrănirea nervilor, glandelor și singelui. Astfel zahărul lovește organismul tocmai în centru, la fel ca și stupefiantele. Bolile de nervi, crizele, insomniile, bolile glandelor, artrita și multe altele pot fi consecințele. Un cunoscut medic american, dr. Quingley, scria într-o revistă medicală că fabricarea și consumul zahărului alb ar trebui tot atît de sever interzise ca și heroina.

Dr. Walker, un alt medic de dincolo de ocean scrie în cartea sa „Fii mai tinăr” că consumul continuu, fără măsură, al zahărului alb în anumite alimente și dulciuri duce încet la aceleași degenerări ca și consumul stupefiantelor. Unii pot obiecta că ei consumă doar puțin zahăr alb. Ei nu șocotesc însă și faptul că aproape fiecare aliment rafinat primește în fabrică acest zahăr. Pe zi se consumă cite 1/2 funzi de zahăr alb pe cap de locuitor. Desigur această imensă cantitate nu poate fi trecută numai pe seama copiilor care, bineînțeles, nu sint neglijați în această privință. Nu este în ordine să dăruiești ca dovadă de dragoste bătrînilor tort de zahăr, care nu face nimic decît să le scurteze drumul la cîmîțir. Tortul după rețetele noastre însă este sănătos. Zahărul este în primul rînd un răpitor de calciu; copiii se îmbolnăvesc, iar dinții li se cariază de timpuriu. De ce nu li se dăruiesc copiilor în loc de ciocolată fructe proaspete sau uscate, stafide, curmale, smochine, nuci, semințe de floarea soarelui, arahide sau ca supliment la boabe de cereale inmuiate morcovi, lapte crud, sucuri de fructe, semințe de bostan și piine necoajată? Multe din acestea se pot lua la școală.

Se apreciază că 9 din 10 persoane suferă de lipsă de minerale, mai ales de calciu, lipsă cauzată de consumul ridicat de zahăr și lipsă de crudități. Urmașoarele suferințe sint favorizate de consumul de zahăr: dureri de cap, oboseala, sensibilitatea, boli ale coloanei vertebrale, înclinație spre depresie, lipsa de voință, memoria slabă, constipația, impotența, bolile dentare, artrita, nevroze, alienație mintală și deci sinuciderea. În general cauzează orice boală. Afirm că zahărul alb dăunează sănătății poporului mai mult decît alcoolul. De ce medicii nu iau nici o măsură și de ce stomatologii întreprind atît de puțin. Există cercetători care afirmă că infarctul este urmarea consumului îndelungat de zahăr (zahăr sub orice formă), a piinii albe, a tuturor produselor de panificație și cofetărie care, după cum se știe, în timpul digestiei se transformă în zahăr. Și fructele fierte sint nesănătoase.

— **Bun, bun, nu este bun zahărul alb, dar ce trebuie să mănince oamenii, cu ce să îndulcească hrana copiilor?**

— În unele situații, cu glucoză. Mierea și polenul sint cele mai bune.

— **Despre asta o să mai vorbim, dar deocamdată v-am întrebat pentru că eliminînd o pirghie a alimentației trebuie să ajutăm oamenii, dacă sint interesați, să găsească o alta.**

— De asemenea, este indicat a se folosi partea dulce — fructoza — din fructe de sezon, iar în caz de conservare, dulcele să fie obținut pe cale naturală, cum ar fi stafidele, prunele uscate, poamele.

— **Dar despre acestea vom mai vorbi. Cu aceasta încheiem dialogul nostru de azi, mulțumind celor ce ne-au scris...**

— Mulțumind călduros celor ce ne-au scris.

— **...susținînd continuarea dialogului nostru, avînd în vedere greaua misiune pe care ne-am asumat-o...**

— De-a veni în sprijinul semenilor noștri, atît cei care sint în stare de suferință, cît și cei care vor mai devreme să prevină starea de suferință.

— **Aș răspunde cu un sincer „La mulți ani!” tuturor celor ce ne-au scris, iar celor ce ne cer acum să reluăm în „Flacăra” primele dialoguri, pentru că dinșii consideră că abia acum am devenit plauzibili și abia acum ar fi interesant să vadă ce am zis în primele dialoguri, trebuie să le răspund că nu le putem satisface dorința. Vom pune în cartea despre Valeriu Popa, la care lucrez, și acele dialoguri, dar reluarea lor în revistă este imposibilă. La mulți ani tuturor!**

— O rugămînte caldă pentru anul 1985 din partea mea este aceea ca profesori în școli, care găsesc că acest dialog poate ajuta tinerele generații în a se forma și a trăi cît mai echilibrat, să discute cu elevii și să le explice importanța nutriției pe cale naturală.

— **Sinteți un elev de modă veche. Considerați că elevii își ascultă profesorii? Oricum, dacă noi nu am pretins niciodată să ne urmeze cineva cele pe care le scriem noi aici, nu le pretindem nici acum. Este doar visul inginerului Valeriu Popa, vis la care mă asociez, ca tot ceea ce poate fi făcut pentru sănătatea omului să fie făcut cit nu este tirziu.**

— Numai acei profesori care au înțeles cu adevărat cele ce noi vrem să facem și fac ei înșiși, vor putea transmite tinerilor experiența lor.

— **Cred că sint în asentimentul asociatului meu în sucuri și legumiadă, că tocmai pe baza acestei nutriții, nu numai să urăm, dar să și sperăm că bunii noștri cititori vor trăi mulți, mulți ani.**

— **La mulți ani în echilibru!**

O imagine din cărțile cu povești

Localitatea: **Filipeștii de Pădure**, 23 decembrie 1984, orele 17, sala Casei de cultură.

Număr de spectatori: **1.200**.
Atmosfera: **primitoare, receptivă**.
Calitatea spectacolului: **foarte bună**.
Noutăți: **prezențe locale — Dan și Iulian Andronescu, Adriana Istrate, Paul Roșcu, Cristina Florea**.
Aportul organizatorilor: **cu totul remarcabil în condițiile în care spectacolul a fost organizat într-o singură zi**.

Un public numeros aștepta aici, la Filipeștii de Pădure, prima din șirul manifestărilor programate în ospitalierul județ Prahova. Lăsăm uitării drumul greu străbătut până aici spre a ne dărui cu totul oamenilor. Nimic mai ușor cînd ai în față un public atât de deschis, de cald și receptiv. Flori de gheață la ferestre, pe fundalul lor oamenii se proiectează din interior ca într-o imagine din cărțile cu povești. Lerui ler, seara asta-i ca un colind!

19,20. După două ore și aproape jumătate atmosfera capătă personalitate. Adrian Păunescu reușește și de această dată să declanșeze mecanismul intim prin care energiile interne se eliberează. Cîntecele de țară, cîntecele conștiinței și apartenenței noastre, cîntecele de pace

vin să exprime cel mai sugestiv această stare de sublim. „Iancu la Tebea”, „Jurămintă la Putna” și „O singură Putnă”, „Trăiască România” și „O șansă păcii” îmbrățișează tandru cuvîntul doinit al Domnului Mihai Eminescu, inegalabilul colindător de spirit românesc. Încă o dată îndemnul președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, întemeietor de istorie nouă și apărător al istoriei adevărate a românilor din toată lumea, ne este exemplu viu și luminos pînă la ardere. Magistrala sa concepție despre lume, despre rostul nostru în lume, ne obligă să nu uităm să exprimăm convingerea că ne stă în putere să facem o lume mai bună, o lume a păcii. Carmen Antal și celelalte feminine ale cenaclului fac să vibreze emoționant ideile cuprinse de cîntecele „Toate femininele vor pace” și „Să fie pace în lume”. Atmosfera inspiratoare. Marile recitaluri susținute aici de Vali Șerban, marele premiu al Cenaclului Flacăra în anul 1984, alături de Alexandru Zărnescu și trupa Totuși, marele premiu la grupuri în acest an alături de grupul Partaj, poartă pecetea acestui fericit cadru în care se exprimă. Prezențele locale numeroase în raport cu dimensiunile acestui spectacol, vorbesc despre deschiderea sufletului acestor oameni, mîneri, muncitori, agricultori, intelectuali pregătind prin asiduitatea muncii lor, pentru dezvoltarea localității în care trăiesc, pentru binele țării, laurii evoluției contemporane. Largul program de glasă românească și internațională este prinosul nostru de mulțumire pentru participarea exemplară a acestor oameni implinind aici o seară de artă adevărată, în care intimitatea comunității, dialogul viu au justificat pe deplin dorința tuturor de a face acest spectacol.

CONSTANTIN DRAGOMIR

„Anul își ninge ultima filă...”

Localitatea: **Băicoi**, 29 decembrie 1981, orele 17, sala Casei de cultură.

Număr de spectatori: **1.000**.
Atmosfera: **caldă, inspiratoare**.
Calitatea spectacolului: **foarte bună**.
Noutăți: **prezențe locale — Mihaela Smoleanu, Vali Manole și Manuela Gagiu**.
Aportul organizatorilor: **bun**.

Ultima dintre manifestările Cenaclului Flacăra în acest 1984 foarte bogat și plin de satisfacții începe în lipsa conducătorului cenaclului, reținut la București de fericitul eveniment al lansării noului său volum de versuri „Manifest pentru mileniul trei”, întocmai unei domoale ninsori peste întâmplările anului. Recitalurile mai largi ale membrilor cenaclului sînt o dul-

ce rememorare. Atmosfera face remarcată în primul rînd preocuparea pentru acordarea sufletelor pe lungimile de undă ale comunicării dar și o anumită dificultate în realizarea sa. Simțim și dragoste și generozitate pentru fiecare dintre aparițiile noastre în fața microfoanelor și totuși ceva lipsește. Numai muzica parcă nu ajunge. Adrian Păunescu pune la venirea sa spectacolul pe făgașul așteptat. Versuri din Bacovia, Baga, Andrițoiu prelungește vibrația cuvîntului doinit al nemuritorului Eminescu. „Ea, diversiunea”, poezie ce încheie noua antologie a lui Adrian Păunescu este ultimul contur al încă unui glob de lumină pe care-l agățăm în pomul de sărbătoare al acestor oameni. „Anul își ninge ultima filă / Fiii românilor colinde spun”. Printre cei care n-au uitat să se mire cu candoare, bucurîndu-se de toată strălucirea din jur (lumea la vîrsta copilăriei e troienită cu stele) Sorina Hașigan cîntă și dansează cu o uimitoare dezinvoltură și reușește ceea ce n-au făcut mulți alții înaintea ei, pune sala „pe foc”. Se aplaudă, se dansează, totul pare cuprins într-o bucurie fără margini. Cîntecele de patrie și pace amplifică și mai mult această imagine printr-o fericită și inspirată proiectie în sufletul oamenilor. „Trăiască România” este cîntat în cinstea Zilei Republicii, 30 Decembrie, de care ne despart doar cîteva ore. Alte cîntece de conștiință exprimă angajamentul nostru: „Noi ne rostim în cîntece curate / Intreagă bucuria, nu-n lozinci / Aicea la Băicoi, în România / Pe Paralela 45”. Momentul de vîrf al spectacolului este colindul interpretat de Liliana Ioniță „Ce frumos e omul”, o oglindă a seriei. Umorul va sta și el la loc de frunte prin contribuția inspirată și spontană a lui Nicolae Cenani, în mare vervă în această seară. Totul ne dezvăluie marea deschidere spre spirit a acestor oameni care au știut fiecare în parte să-și construiască bucuria pe bucuria tuturor celorlalți. Cu aceste gânduri privim de-acum spre noul an: „Dar noi să-nvățăm bucuria / Tristătea la ușă cînd bate / Un an din viață mai trece / Mulți ani, la mulți ani, sănătate!”.

CONSTANTIN DRAGOMIR

...noapte fără Poet...

...la mulți ani, la mulți ani... ridicăm paharele și privirile cu încredere în ceea ce va fi în 1985 și ne urăm unii altora ceea ce de fapt ne dorim pentru noi înșine.

Iarna parcă „niciînd nu fu mai frumoasă”; ne-a înconjurat ca o memorie albă a copilăriei, trecut elegant, ca stofta bunicului din care facem hăinuțe la nepoți. E cald în noi și în noaptea ce ne desparte pe cei care am fost de cei care vom fi.

— ...la mulți ani, Marius!
— ...la mulți ani, Florine!
Mulți ani, mulți ani! Vouă și femeilor voastre și nevestelor și mamelor copiilor

ții emisei noastre. Mixerul lui Sandu Petre și Costel Ionescu, deși înconjurat de fripturi, luminări și dansatori, n-are nici o șansă să scape de sub controlul auzului fin și inspirației celor doi tehnicieni ai noștri.

Un moment emoționant; Zărnescu cîntă împreună cu fiica sa Alexandra „Dor de Eminescu” și „Jimmy tatăl” are aerul îndrăgostitului etern privind-se în oglinda vîrstei copilei sale. La mulți ani!

Trupa Totuși mitraliază anul ce trece. Andrei, Dan, Ioana, Nicky și Cristi Minculescu fac să se danseze în draci o oră și jumătate; epuizați, membrii trupei lasă ultimele acorduri să reverbereze în cei 17 metri „legali” ai ecoului și Cristi Minculescu frînge rock-ul simțind momentul în care toți ridicăm paharele și ascultăm mesajul de An bun al președintelui țării noastre. Cîntecele de pace și revoluționare ale cenaclului se declanșează la ora douăsprezece și o secundă, cîntate de toți cei ce se află împreună cu noi.

„La mulți ani cu sănătate! Mulți ani, mulți ani!”

Microrocitalurile se succed perfect, plac și ne plac, ne ascultăm și ne aplaudăm unii pe alții. Încercăm să scoatem plasele cît mai bine gîndindu-ne la turneul ce urmează.

Vali Șerban, Marele Premiu pe '84, nu se dezmente cîntînd cu dăruire și subtilitate pentru care a fost încununat.

Onciu, Bud — nordici sobri — vibrează în noaptea aceasta cu gîndul la spațiul din care vin, la libertatea milenară din care-și trag seva. Florin Șerban, Marius

Fotografii de VICTOR RADULESCU

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, își continuă turneul prin țară după următorul program:

- Văleni de Munte — vineri 4 ianuarie, orele 17, Casa de cultură.
- Ploiești — sîmbătă 5 ianuarie, orele 17, Sala sporturilor.
- Ploiești — duminică 6 ianuarie, orele 17, Sala sporturilor.
- Mizil — luni 7 ianuarie, orele 17, Casa de cultură.
- Buzău (propunerea noastră) — marți, 8 ianuarie, orele 17, Sala sporturilor.
- Brăila — miercuri 9 ianuarie, orele 17, Sala sporturilor.
- Galați — joi 10 ianuarie, orele 17, Sala sporturilor.

Stimate tovarășe Adrian Păunescu,

Doresc să declar, de la început, că sînt un sincer admirator al inginerului Valeriu Popa și, în multe privințe, concepțiile noastre în ceea ce privește relația dintre alimentație și boală, se aseamănă. Un articol privind această tematică, publicat în Santé Publique, a fost bine apreciat de profesorul H. Gounelle de Pontanel de la Academia de Medicină din Franța, redactorul șef al revistei „Medicine et Nutrition”, conform xerosului pe care vi-l anexează.

În prezent coordonez un amplu program de cercetare: „Produse alimentare de protecție” care se realizează prin colaborarea, deja fructuoasă, dintre I.M.F. Iași și Universitatea din Galați, cu mari perspective pentru alimentație și sanogenitate. Despre o serie de încercări efectuate în această direcție, revista Flacăra a scris recent, creîndu-mi destule animozități, ca întotdeauna cînd se încearcă o cale nouă, dar eu mulțumesc revistei pentru sensibilitatea la nou.

Doresc să subliniez că majoritatea acestor produse de protecție sînt de origine vegetală. Dar consider că a recomanda în exclusivitate o alimentație vegetală reprezintă o exagerare cu mari implicații pentru sănătate.

Sîntem prin natura noastră omnivori. Caracteristic pentru om, deși el constituie ultima verigă într-o serie de lanțuri trofice ale biosferei, este faptul că nu depinde obligatoriu de un anumit lanț, fiind omnivor. Acest specific constituie unul din secretele expansiunii sale ca specie la scară planetară. El are posibilitatea să consume o mare varietate de produse și, în această direcție, și-a dezvoltat un echipament enzimatic foarte divers. Dar omul a devenit, în același timp, dependent de importul de nutrienți din mediu mai mult decît celelalte animale. Această dependență stă însă la baza evoluției care a permis ridicarea speciei în virful piramidei biologice, deoarece genele, care controlau diferite sinteze, au devenit disponibile pentru a computeriza alte fenomene biologice. A rămas însă această dependență de importul de substanțe nutritive ce s-a reglat de-a lungul milenilor, în condițiile ecosistemelor în care s-au dezvoltat societățile umane. Noi depindem atît de importul de bioelemente specifice regnului vegetal cît și celui animal și numai echilibrul între ele asigură starea de sănătate.

Există, la ora actuală, un enorm volum faptic care demonstrează că o alimentație exclusiv vegetariană este dezechilibrantă și influențează negativ starea de sănătate, dezvoltarea psihică și intelectuală, încît aproape nu mai este de discutat. În anul 1960, cînd se profila criza proteică mondială, am citit în ziarul „Le monde”

un articol semnat de Dl. Pisani care spunea cinic: „Noi, națiunile industrializate, avem datoria de a asigura populațiilor noastre necesarul de proteine animale care au asigurat dinamismul, inventivitatea și succesele noastre”.

Aș putea scrie zeci de pagini cu exemple concrete, dramatice, constatate la colectivitățile care și-au axat alimentația pe produse vegetale, dar nu acesta este scopul scrisorii mele. Adevărul este că în produsele vegetale există numeroși factori de protecție ai organismului care au fost deosebiți în ultimele decenii. Vă anexează articolul „Factori alimentari anticancerigeni” care scoate în evidență că majoritatea bioelementelor de protecție în cancerogeneza sînt de natură vegetală. În cazul în care considerați necesar, vă voi efectua o documentare la zi (folosind numai publicații de prestigiu) prin care să se evidențieze rolul protector al produselor vegetale în prevenirea bolilor civilizației noastre industriale. Dar folosind numai studii științifice, pentru că, să-mi fie iertat, obscurul dr. Günther, în cartea sa, așa cum a fost parțial reprodusă, frizează ridicolul din punct de vedere științific! Orice persoană, cu elementare cunoștințe de biologie, reacționează șocat. În capitolul I, subcapitolul Enzimele, care se vrea bazele teoretice ale lucrării sale, demonstrează că nu are cunoștințe elementare de enzimologie și fiziologie. Orice persoană care cunoaște puțină biochimie știe că enzimele sînt de natură proteică, că proteinele nu pot fi asimilate ca atare de către organismul uman și ca urmare, în tractul digestiv sînt hidrolizate de enzimele proteolitice endogene, pierzînd complet proprietățile biologice specifice.

Sînt total de acord cu dv. și cu tov. ing. Popa Valeriu că trebuie să renunțăm la sosuri și prăjele, dar nu pot fi împotriva a tot ce este prelucrat termic. Pentru că descoperirea focului a fost pentru specia umană un ciștig formidabil, în primul rînd alimentar și apoi tehnic. Pentru că focul a dat posibilitatea omului să consume noi produse care, fără prelucrare termică, nu erau comestibile, asigurînd o alimentație tot mai variată, o diversitate tot mai mare de substanțe ce pîtrund în organism și s-au creat condiții concrete pentru evoluție.

Este de datoria noastră, care de 28 ani lucrăm și valorificăm produse vegetale, să atragem atenția că, în numeroase produse vegetale, există factori toxici și antinutritivi (regretatul și renunțatul prof. I. Gonțea a scris pe această temă o monografie completă, tradusă și cunoscută bine în străinătate, mai mult decît la noi) care, în majoritatea cazurilor, sînt inactivate prin prelucrare termică. Digerarea substanțelor de rezervă a plantelor, amidonul și proteinele, nu poate fi concepută fără tratare termică prealabilă și chiar

asimilarea produsilor ușor digerabili din plante se face cu randament foarte redus din cauza vegetală intactă. Reducerea sortimentului alimentar (și așa destul de redus față de trecut) înseamnă involuție și boală care se manifestă lent, cu efecte imprevizibile, tot atît de insidios ca și excesul alimentar.

Prelucrarea industrială a alimentelor are numeroase rație. Recent (10-12 decembrie) am vorbit în fața cadrelor didactice de la I.M.F. Iași despre aceasta și credem că avem materialul faptic cel mai complet și mai autorizat, dar o societate din secolul XX, în pragul mileniului III, nu poate să-și permită să renunțe la prelucrarea industrială a alimentelor din punct de vedere economic, social și chiar al sănătății. Trebuie să acționăm în direcția păstrării efectelor bune și a eliminării zgurei! Industria alimentară prin experimentul de la Iași, a demonstrat că se poate, punînd pe piață primele produse de protecție. În acest domeniu, sub patronajul revistei Flacăra, am putea colabora foarte util cu tovarășul inginer Popa Valeriu, deoarece produsele pe care le realizăm sînt, în mare măsură, similare cu cele recomandate de domnia sa: cereale germinate, embrioni de grâu și porumb, produse îmbogățite în fibre, drojdie de bere, sucuri de legume fermentate lactic. Știm că partizanii alimentației naturaliste sînt refractari la produsele realizate industrial, dar aceasta este o prejudecată, fără fundament experimental, și noi îi rugăm să depășească, așa cum și noi încercăm să analizăm critic toate procesele de prelucrare, la justa lor valoare. Pentru că singura cale de a realiza produse, inclusiv produse alimentare de protecție, pentru cei mulți, este industrializarea în sensul bun al cuvîntului.

Dietetica preconizată de tov. ing. Popa Valeriu este foarte bună în tratamentul maladiilor la care a obținut rezultate spectaculoase, dar este ea recomandabilă omului sănătos, pe tot parcursul vieții? Mă indoiesc, avînd în vedere experiența tristă a regimurilor exclusiv vegetariene. Cred că pentru omul sănătos trebuie o dietă echilibrată, corespunzătoare specificului omnivor. În această direcție cred că ar trebui să dirijăm o campanie educațională, așa cum se face în multe țări dezvoltate, despre care arăt în articolul „Importanța echilibrului nutrițional” pe care-l anexează.

În prag de An Nou, vă dorim multă sănătate, ferice și noi izbînzii în luptele acestui sfîrșit de veac, în care sinteții mereu prezent în linia întâi, iar revistei Flacăra, o lumină tot mai vie.

Cu deosebită considerație,

Prof. dr. BRAD SEGAL

Factori alimentari anticancerigeni

Prof. dr. Brad Segal,
Conf. dr. Rodica Segal
UNIVERSITATEA DIN GALAȚI

Cercetările epidemiologice efectuate de O.M.S., Centrul Internațional de cercetări al cancerului și alte institute specializate, au scos în evidență, pe baza unor studii statistice ample pe un număr mare de indivizi, că există o corelație directă între cancerogeneza și alimentație. În anul 1983, la cea de-a XIX-a sesiune a Consiliului științific al Centrului Internațional de cercetări al cancerului s-a definit o nouă axă a cercetării științifice: rolul factorilor alimentari în incidența cancerului.

În prezent, numeroase publicații scot în evidență această interdependență dar majoritatea insistă numai asupra factorilor de risc, neglijînd faptul că în produsele alimentare pot exista și factori de protecție. Ori, din punct de vedere al sanogenității, existența unor compuși care să exercite efect profilactic prezintă o importanță cel puțin similară cu a factorilor declanșatori ai malignizării.

Numărul de substanțe potențial cancerigene prezente în produsele alimentare este impresionant, fiind în unele cazuri constituenți ai alimentelor (cicazina, safrolul etc.), rezultați ai poluării și contaminării (microtoxine, pesticide, hidrocarburi policiclice aromatice, nitrozamine, metale grele, etc.), produși de prelucrare tehnologică în urma afumării sau a unor tratamente termice dure, aditivi alimentari (unii coloranți și aromatizatori sintetici, edulcoranți, conservanți etc.), dar și rafinarea produselor alimentare, prin depleția în factori nutritivi, reduce capacitatea de rezistență a organismului la factorii agresivi și carcinogeni.

Produsele alimentare pot preveni malignizarea prin mărirea capacității de rezistență antitumorală a organismului, prin modificarea permeabilității de membrană, prin inhibiție competitivă, prin interferență asupra sediilor reacționate sau prin reglarea proceselor de detoxifiere.

Efectul de protecție cel mai marcant îl exercită vitaminele, în special vitaminele E, A, C, și complexul B.

Vitamina E are o certă acțiune de protecție față de tumorile maligne, pusă în evidență de numeroase cercetări, în condițiile administrării de substanțe cancerigene. Importanța problemei este atît de mare încît Food and Nutrition Board din S.U.A. a lansat programul de cercetare Elgin, privind corelația: vitamina E acizii grași polinesaturați peroxizi lipidici cu potențial mutagen.

Vitamina A și carotinoizii, în doze mari, măresc imunitatea naturală și rezistența nespecifică ceea ce a determinat utilizarea ei și a omologilor sintetici în tratamentul cancerului. Pentru a testa proprietățile anticancerigene ale betacarotenului, în S.U.A., începînd cu sfîrșitul anului 1982, se administrează, pe o perioadă de 4 ani, betacaroten la 28.000 medici.

Vitamina C reduce acțiunea cancerigenă a diferitelor substanțe chimice administrate animalelor de experiență. Prin faptul că stimulează funcțiile citocromului P-450, mărește rezistența organismului față de xenobiotice, participă la funcție de detoxifiere a ficatului. Totodată, acidul ascorbic este unul din cei mai importanți inhibitori ai reacției de nitrozare, cu formare de nitrozamine cancerigene. Rezultate foarte bune se obțin prin combinarea vitaminei C cu tocoferolul. Se apreciază că natura a găsit o combinație sinergică între vitamina E (antioxidant lipofil) și vitamina C (hidrosolubilă) pentru a asigura o protecție eficientă a membranelor biologice cu structură complexă.

Un efect paradoxal exercită fenolii din plante, printre care și flavonele, cu efect de vitamină P, în unele cazuri menționîndu-se un efect promotor, în alte cazuri o acțiune de protecție. Este un fapt stabilit că ei intensifică procesul de hidroxilare microzomială mediat de citocromul P-450, cale principală a organismului de neutralizare a xenobiotelor. Dar și procesul de acțiune a unor carcinogeni, ca hidrocarburele policiclice aromatice, cuprinde o primă etapă de hidroxilare. Se pare că efectul cancerigen se manifestă în funcție de evoluția ulterioară a reacțiilor metabolice. Este un fapt

cert că, prin consumarea de legume din familia crucifere (varza, conopida, etc.) bogate în fenoli, în special în indoli, se intensifică hidroxilarea microzomială și se obține un bun efect protector.

Mineralele și oligomineralele sînt implicate profund în cancerogeneza, în funcție de concentrație potînd exercita un efect pro sau anticancerigen.

Este cunoscut faptul că metalele grele (cromul, arseniul, plumbul, zincul, cadmiul, mercurul) pot provoca, la anumite concentrații, efecte cancerigene. În schimb insuficiența în rația alimentară a zincului și magneziului accelerează carcinogeneza indusă de nitrozamine și coloranți azoci. Studiile cele mai profunde s-au efectuat asupra seleniului, constituenț esențial al glutatinoxidazei, enzimă ce catalizează descompunerea peroxizilor cu efecte haotrope, cu implicații în neoplazii. Cu toate acestea, în concentrații mari, seleniul are un efect advers, la animalele furajate cu plante cultivate pe terenuri selenifere fiind determinate efecte toxice.

Importanța proteinelor ca factor de protecție rezultă prin aceea că insuficiența acestora în alimentație determină o reducere a capacității metabolice, micșorează activitatea majorității enzimelor, reduce metabolismul energetic din ficat, inhibă, procesele de biosinteză, deprimă imunitatea și rezistența organismului.

Asigurarea organismului cu o rație echilibrată în aminoacizi esențiali poate frîna apariția cancerului sub acțiunea a diferiților carcinogeni. Astfel inducerea cancerului sub acțiunea nitrozaminelor și micotoxinelor este mult mai rapidă în lipsa aminoacizilor esențiali. Rația suficientă de proteine inhibă hepatocarcinogeneza în condițiile administrării animalelor 1,2 dimetilhidrazinei.

Un rol de protecție important joacă grupările tiolice (-SH) ale proteinelor peptidice, și aminoacizilor: glutatoniul, cisteina, metionina fiind implicate în toate procesele metabolice importante.

Totuși excesul de proteine poate exercita acțiuni tumorigene prin produsele de metabolism. Astfel, aminele formate în metabolismul normal, pot reacționa cu

nitriții rezultînd nitrozamine, cu un puternic potențial cancerigen. Producții de metabolism ai triptofanului exercită de asemenea, un efect cancerigen. Epidemiologul Fritz din R.D.G. menționează că s-a demonstrat statistic că frecvența îmbolnăvirilor de cancer la muncitorii din industria cărnii este mai mare decît la media populației.

Rația lipidică și în special natura acesteia față de diferite xenobiotice. S-a constatat că acizii grași administrați enteral reduc frecvența cancerului ficatului, în următoarea ordine regresivă: acidul linoleic, acidul linolenic acid oleic. Doze mari de acid linoleic frinează hepatocarcinogeneza provocată de 3 metilaminobenzen, metilaminostben și alți compuși. Majoritatea studiilor menționează însă faptul că sporirea aportului de grăsimi în rație intensifică frecvența cancerului glandelor mamare și al pielei, provocat de hidrocarburele policiclice și există o strînsă corelație între creșterea consumului de grăsimi și incidența cancerului.

Consumul excesiv de lipide favorizează apariția cancerului, atît prin schimbarea profilului hormonal cît și prin metabolizii formați: colesterolul și epoxizii acizilor grași nesaturați. Alterarea semnificativă a profilului hormonal mărește frecvența cancerelor la animalele de laborator, fiind vizate în special țesuturile cu activitate hormonală intensă: uterul, sinul, prostata.

Derivații metabolici ai acizilor biliari, rezultați ca urmare a degradării de către microflora intestinală, sînt incriminați că acționează în etiologia cancerului intestinal, ca produse cancerigene directe. O dietă bogată în grăsimi crește producția de bilă și mărește riscul formării produselor cancerigene.

Zaharurile rafinate, folosite preferențial în alimentație, măresc gradul de risc prin deprivarea organismului de factori biologici activi și prin reducerea aportului de fibre alimentare. Nutriționistul englez Burkitt a atras pentru prima dată atenția asupra influenței conținutului de fibre alimentare în apariția cancerului de colon. El a dovedit prin statistică că, în cursul ultimelor decenii, în țările dezvoltate, incidența cancerului de colon a crescut alarmant în mediul urban, în timp ce în mediul rural din țările nedezvoltate, practic este necunoscut. Lipsa fibrelor în alimentație determină o modificare a microflorei intestinale, concomitent cu creșterea duratei tranzitului intestinal. Carcinogeneza rezultă ca urmare a contactului prelungit dintre celulele susceptibile și cancerogenii formați în concentrație mare. Sub acțiunea microflorei modificate, datorită lipsei de fibre, în colon se formează compuși carcinogeni care reprezintă un posibil factor de risc.

Fibrele alimentare rețin o cantitate mare de apă, care permite diluarea substanțelor cancerigene și prin accelerarea tranzitului intestinal se reduce durata de contact dintre substanțele nocive și celulele susceptibile. În prezent s-a elaborat o gamă de produse bogate în celuloză, care stimulează neotilitatea gastro-intestinală, cu implicații profilactice importante.

Cercetarea implicației florei intestinale în etiologia cancerului a evidențiat faptul că populația din zonele cu risc scăzut de cancer de colon are o densitate fecală mică a bacteriilor anaerobe și o preponderență a streptococilor lactici, ceea ce a determinat reconsiderarea produselor lactate acide cu efect protector și chiar a sucurilor de legume fermentate lactice.

Un rol indirect de protecție îl exercită restricțiile calorice, reducerea consumului de carne și grăsimi. În țările în curs de dezvoltare, unde majoritatea populației se hrănește cu alimente pe bază de legume și cereale, cu foarte puțină carne și grăsimi, incidența carcinoamelor este de 10 ori mai mică decît în S.U.A. Animalele cu o dietă restrictivă în calorii au o incidență redusă a cancerului, atît în ceea ce privește tumorile ce apar spontan, cît și cele induse chimic.

Rolul factorului alimentar în etiologia cancerului s-a evidențiat la aborigenii din Australia, care trecînd de la alimentația specifică australienilor, au înregistrat un procent de cancer gastric identic cu cel al populației al cărei regim l-au adoptat. Emigranții din Japonia și Polonia, stabiliți în S.U.A. și Canada, ating procente ale cancerului intestinalului subțire, gros și al pancreasului asemănător cu populația țării gazdă.

Cercetările epidemiologice au scos în evidență o mutație a formelor de cancer, în funcție de modul de alimentație. Astfel, în Japonia predomină cancerul gastric și esofagian, ca urmare a consumării în cantități mari a peștelui prăjit, afumat sau sărat și a orezului prăjit. La populația japoneză, emigrantă în S.U.A., ca urmare a schimbării obiceiurilor alimentare, se constată o creștere a incidenței cancerului colonului și o reducere a tumorilor la stomac. Remarcabil este faptul că acest proces are o dinamică bine stabilită, crescînd de la o generație la alta, indicele de mortalitate la generația a treia de japonezi fiind apropiat de cea a albilor din S.U.A.

Interesante sînt rezultatele obținute în legătură cu mortalitatea prin cancer la

● Regimul nutrițional, bazat pe crudități, nici el nu poate fi absolutizat ? ●

diferite grupe de populație, din cadrul aceleiași țări, în funcție de obiceiurile de viață. În general, grupările etnice care au introdus restricții de carne, pește, băuturi alcoolice și băuturi stimulente au o incidență mai redusă a cancerului.

Diferenți cancerigeni, inclusiv cei vehiculați de produsele alimentare, acționează generind radicali oxigenați, care antrenează peroxidarea lipidică celulară. Peroxidii lipidici provoacă modificări importante în structurile celulare, în particular a lipidelor membranelor și acționează, în aceeași măsură, asupra multiplicării celulare, modificând structurile care intervin în diviziunea nucleului, în timpul mitozei, exercitând un efect haotic. În conformitate cu teoria peroxidică a carcinogenezei, s-au elaborat terapii care au la bază tratamentul cu substanțe antioxidante de sinteză ca inzulina în U.R.S.S. sau BHT (hidroxitoluenbutilat) în alte țări.

BHT, BHA și alți antioxidanți sint folosiți la protecția produselor alimentare față de oxidare și, ca urmare, este justificată opinia unor epidemiologi, că reducerea spectaculoasă a mortalității datorate cancerului stomacului în S.U.A. și alte țări europene se explică prin utilizarea pe scară largă a antioxidanților în alimentație.

Trebuie avut în vedere că, în produsele alimentare, în special în produsele vegetale, există antioxidanți naturali: vitamina E, caroten, vitamina C, polifenoli, aminoacizi, și peptide cu sulf, care sunt tot atâtea substanțe de protecție a celulei. Numai compușii polifenolici caracterizați printr-o puternică acțiune reductoare și o mare capacitate de a se combina cu radicalii liberi potențial cancerigeni, se găsesc în regnul vegetal în număr mai mare de 3.000. Natura a realizat, din necesitatea de a se asigura o mai bună protecție celulară, alături de echipamentele enzimatice adecvate (superoxidismutază, glutationperoxidază etc.), sisteme antioxidante cu efecte sinergice. Prezența în cantitate mult mai mare a antioxidanților în produsele vegetale, alături de fibre și alți factori de protecție, explică din ce cauză alimentația vegetariană este corelată cu o incidență mult mai mică a cancerului decât alimentația de „tip europeană”, bogată în carne, lipide, zahăr și alte produse rafinate, cu un aport redus de antioxidanți naturali.

Rafinarea produselor alimentare, în afară de faptul că sărăcește alimentele în biocatalizatori, reduce, în mare măsură, conținutul natural de antioxidanți. Astfel, conținutul de vitamina E în făină albă reprezintă numai 10-15% din conținutul inițial și într-o mare măsură sunt eliminați în țările polifenolii existenți în endosperm cu o largă activitate antioxidantă, concomitent cu alte vitamine, minerale și fibre cu rol de protecție.

La rafinarea uleiului, conținutul inițial de vitamina E și carotenii se reduce la valori foarte mici, numai uleiul din germele de porumb, prezintă raportul tocoferoli/AGN la valori mai mari de 0,6, oțtim pentru a asigura efectul de protecție al acizilor grași nesaturați (AGN).

Zahărul rafinat, nu numai că este lipsit total de vitamine și săruri minerale utile, dar nu conține nici un fel de substanțe reductoare, astfel că ingerarea „caloriilor zahăr” va determina dezechilibre în procesele de oxidoreducere celulară.

Metodele de prelucrare și conservare reduc, în primul rând, conținutul de substanțe antioxidante datorită marii lor lăbilități la acțiunea temperaturii, oxigenului și luminii, a metalelor grele, etc. și, ca urmare, produsele industrializate vor avea un conținut redus de acid ascorbic, vitamina E și polifenoli.

Deoarece polifenolii se caracterizează printr-o mare sensibilitate la oxidare, putând provoca degradarea aspectului produsului în timpul comercializării, în industria băuturilor, prin operațiile de limpezire și filtrare, se iau măsuri prealabile de eliminare a acestor substanțe cu acțiune antioxidantă valoroasă în afară de rolul de vitamină P.

În consecință, alimentația modernă, de tip occidental, se caracterizează printr-o densitate energetică mare, la un aport redus de biocatalizatori și antioxidanți naturali care reprezintă potențiali factori de protecție în carcinogeneză, dar și a altor boli metabolice.

Având în vedere că alimentația poate influența toți factorii care pot determina acțiunea cancerogenilor: concentrația, sinergismul sau inhibiția, timpul de contact cu mucoasa intestinală, viteza globală de tranzit, modificarea permeabilității de membrană, natura și activitatea microflorei intestinale, se impune o reanalizare a proceselor de prelucrare a produselor alimentare, elaborate în ultimele decenii, eventual regândirea unor noi tehnologii de prelucrare la care să se țină seama de noile cercetări de nutriție și medicină metabolică. Aceasta se impune prin faptul că alimentația rămâne metoda profilactică cea mai sigură de influențare a maladiilor canceroase și a altor boli metabolice.

Limitele crudităților

Acțiunea de pionierat inițiată și dezvoltată de poetul Adrian Păunescu, dialogând în public cu ing. Valeriu Popa, în paginile revistei Flacăra, sub genericul: „Știința de a fi sănătos”, nu poate lăsa pe nimeni indiferent. Și cred că nu este cu puțință ca vreun om de bună credință, oricât ar fi el de conservator în obiceiuri și convingeri să nu-și dea seama de marea valoare a principiilor ce se aduc și se apără în fața cititorilor, atât din experiența proprie a celor doi interlocutori, din sinteza rezultatelor obținute de E. Günther, cât și din concluziile acumulate de întreaga omenire de-a lungul mileniilor.

Soarta a făcut astfel încât de câțiva ani buni am fost nevoit — și poate împins de propriul meu destin — să aprofundez mecanismele intime care stau la baza vieții în general și a omului în particular. Pe temeiul acestei dificile confruntări cu necunoscutul — căci nici un tratat de medicină nu a putut să-mi răspundă la o seamă de întrebări capitale ce le-am pus sănătății ca și bolii, deopotrivă — am reușit să desprind o serie de concluzii, dintre care o bună parte coincid cu cele expuse în dialogul dintre poetul Adrian Păunescu și ing. Valeriu Popa. De altfel, cum e lesne de bănuț, concludind de multă vreme cu cei doi autori și schimbând nenumărate idei asupra problemelor fundamentale care privesc echilibrul și dezechilibrul uman, subscriu integral la tezele formulate de ei, cu atât mai mult cu cât eu însumi, în ciuda vieții complexe pe care o trăiesc — și poate tocmai de aceea — mi-am schimbat aproape radical felul de nutriție, trecând treptat spre cel în care proporția majoră o constituie cruditățile. Și pot mărturisii că mă simt excelent, în pofida rispei enorme de energie pe care mi-o determină programul meu de viață.

Totuși, îndrăznesc să adaug, răspunzând invitației de a dialoga cu autorii serialului „Știința de a fi sănătos” că și regimul nutrițional, bazat pe crudități, nu poate fi absolutizat în sensul unui remediu general pentru toate situațiile de boală. Poate ar fi mai corect să formulăm teza de bază promovată de cei doi autori, în modul următor: **atât menținerea stării de sănătate a omului cât și revenirea sa din situația de boală impun o bogată nutriție în crudități.**

Această formulare lasă loc și altor mijloace să se asocieze nutriției naturale pentru menținerea unei vitalități îndelungate sau pentru reechilibrare în caz de boală. Să-mi fie dar permis a face, în virtutea formulării de mai sus, următoarele completări.

O nutriție naturală, oricât de bogată ar fi ea în principii active (enzime, proteine, săruri organice, apă nedeteriorată sau neimbătrânită, vitamine, hidrocarburați, lipide, oligoelemente etc.) nu-și poate împlini menirea în organism dacă acestuia nu i se asigură o bună și continuă alimentare cu oxigen. Iar această alimentare cu oxigen se poate realiza numai printr-o respirație, tot naturală, bazată pe utilizarea corectă a întregului volum pulmonar, nu numai a celor 30-40 la sută din porțiunea superioară a plămânilor, așa cum se întâmplă la majoritatea covârșitoare a oamenilor de azi, de la copii și până la vîrstnici. Pe cât e de imperios necesar și absolut firesc să ne întoarcem la o nutriție naturală și să renunțăm la cea bazată pe interese comerciale, dacă vrem o sănătate deplină, tot atât de firesc se impune întoarcerea la respirația naturală de tip diafragmatic, înlocuită cu cea de tip toracic. E nevoie să facem zilnic cel puțin 150-200 de respirații complete, lungi și profunde, împărțite în 3-6 reprize, astfel încât să nu depășim un ritm de 6 respirații complete pe minut (se spune că viața unui om este cu atât mai lungă cu cât respiră mai rar, mai complet și mai profund). Prin asemenea exerciții respiratorii, omul poate să renunțe treptat la respirația pur toracică și să realizeze o excelentă ventilație pulmonară și, implicit, o oxigenare abundentă a tuturor celulelor din organism (să nu uităm că oxigenul este dușman de moarte al bolii canceroase, de exemplu). Se înțelege că o respirație corectă nu se poate face într-o atmosferă viciată cu fum de țigară, cu aeroioni pozitivi sau cu alte tipuri de poluanți.

Al doilea aspect pe care doresc să-l subliniez, ca o completare la rolul major al nutriției naturale este cel legat de restabilirea rapidă a funcțiilor bioenergetice, în caz de boală, problemă esențială pe care au abordat-o poetul Adrian Păunescu și ing. Valeriu Popa, într-unul din dialogurile lor recente. Intrucât starea bioenergetică a organismului nostru este cea care trebuie, înainte de orice, să fie menținută în echilibru sau reechilibrată, acest fel se poate atinge rapid, în mod firesc, printr-o metodă cunoscută de milenii și care permite redeschiderea ecluzelor bioenergetice ale organismului uman. Aceste adevărate porți ale bioenergiei coincid cu nodurile acupunc-

turale aflate pe meridianele corpului sau localizate în așa numitele puncte exterioare. Iar tehnica de reechilibrare, în sine, este relativ simplă și după ce a fost înșușită poate fi utilizată de oricine, totul este să vrei să înveți acest minunat mijloc de menținerea și refacerea sănătății, asociat nutriției naturale, denumit „biopresură”. Și cred că atât poetul Adrian Păunescu, care cunoaște din experiență proprie influența benefică a biopresurii — pe care specialiștii japonezi au botezat-o „Șia-Tu” — cât și ing. Valeriu Popa cu simțurile sale deosebite, ar putea spune mai multe despre aceasta. Este nevoie, totuși, să fac o precizare esențială: să nu confundăm masajul (care are rolul lui) cu tehnica biopresurii.

Nutriția naturală și biopresura, asociate într-un sistem unic, nu pot fi desprinse de alte câteva căi și mijloace care stau la îndemina oricui și pe care, de fapt, le aplică foarte puțini. Nu se poate concepe o sănătate optimă fără un somn între orele 22 seara și 2 dimineața când liniștea cosmică este maximă. În afara acestor ore, organismul nostru se reface greu și acumulează continuu oboseală și toxine. De asemenea, plimbările în aer liber, cel puțin de două ori pe zi și exercițiile fizice de dimineață și de seară, după nevoile vârstei, constituie excelente mijloace pentru restabilirea dezechilibrelor, eliminarea stresului, refacerea și menținerea sănătății. Să nu uităm, de asemenea, că în cazul tratamentului unor boli sau chiar pentru menținerea stării de sănătate, un rol însemnat îl au extractele de plante, fie prin ceaiuri, fie prin alte preparate naturale. Și tot aici se cuvine să subliniem importanța deosebită ce o au cerele de fortificare în zonele ozonate sau cu atmosferă bogată în aeroioni negativi (astfel de locuri, unice în Europa, le găsim pe valea Cernei, la Herculane și la Breaza, pe Valea Prahovei). Dar despre toate acestea poate vor dialoga cei doi interlocutori sau alții mai competenți decât mine.

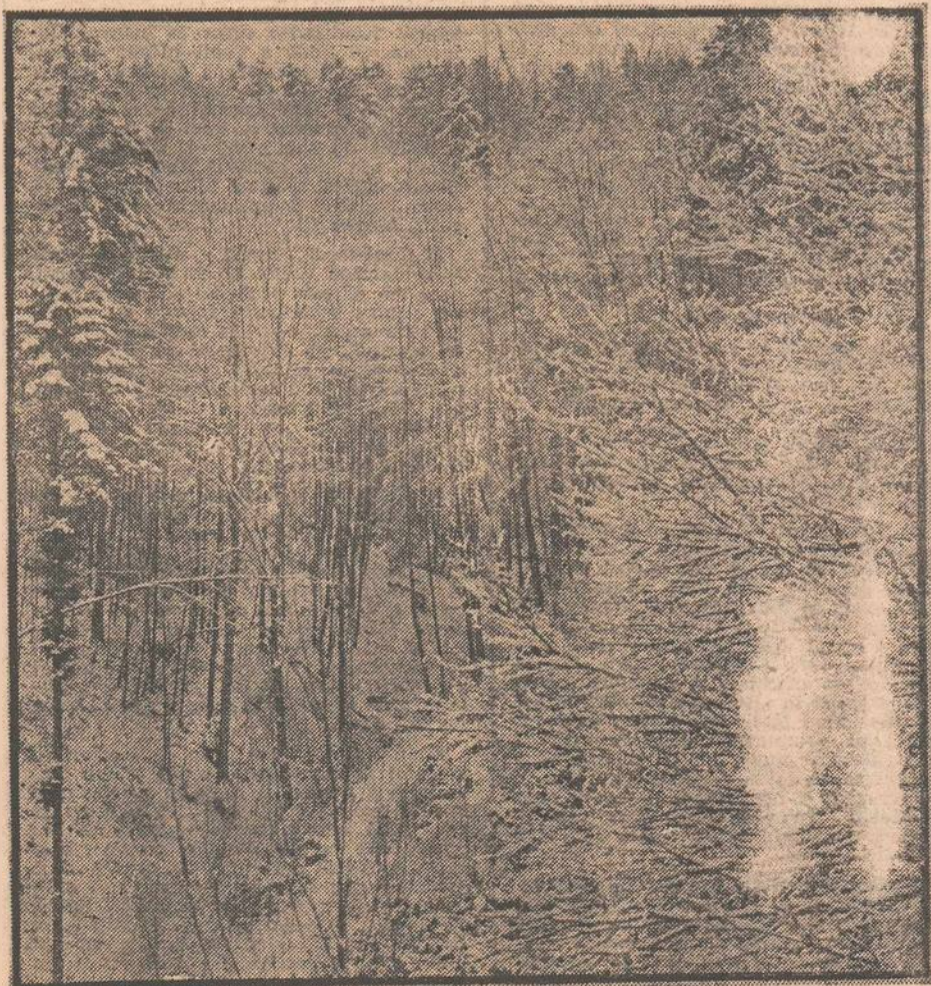
O dietă naturală și științific proporționată impune, totodată, corelarea ei cu fortificarea intensă a voinței, a mecanismului nostru intim de care depind marile reușite ale vieții. În dialogurile lor, poetul Adrian Păunescu și inginerul Valeriu Popa au subliniat uriașul rol ce-l are starea sufletească de bine, de bucurie și gânduri bune, de senin și optimism, care nu ne otrăvesc. Adaug spuselor lor că această stare de bine, de optimism și încredere nu vine de la sine, trebuie să ne-o inducem și să ne reeducăm în acest sens, fortificând voința și dirlijându-i scopurile spre ceea ce ridică tonusul sufleteș și fizic și permite evitarea a ceea ce ar putea să ne coboare și să ne reducă forța de acțiune. În

acest sens se potrivesc de minune îndemnul lui Rudyard Kipling, adresat fiului său prin scrisoarea If (Da) din care reproducem un scurt fragment: „Dacă poți să fii calm cînd toți în jurul tău își pierd capul, acuzîndu-te pe tine de acest lucru / Dacă poți să ai încredere în tine cînd toți se îndoiesc de năterile tale... / Dacă poți întîlni triumful și dezastrul și să-i tratezi la fel pe acești amăgitori, / Dacă poți auzi adevărul roștit de tine, stîlcit de mișei spre a-l preface într-o cursă pentru prosti / Sau să vezi toate lucrurile cărora ți-ai închinat viața și să te apleci să le ridici din nou cu unelte uzate... / Al tău va fi rămintul și tot ce este în el, ba mai mult / Veți fi un OM, fiul meu”.

Personal, datorz voinței, în conlucrarea cu o nutriție adecvată și cu o tehnică biopresurală zilnic aplicată, starea mea bună de sănătate și posibilitatea de a renunța la unele obiceiuri proaste cum sînt cele legate de îngurgitarea, în orice situații, a unor mari cantități de mâncăruri grele, cafea, băuturi alcoolice, dulciuri, grăsimi animale, mai ales prăjite și multe altele. Reducîndu-ne corect grăsimile, o știu din propria-mi experiență, nu numai că nu stricăm vieții ci, dimpotrivă, îi redăm splendorile și bucuriile ei trăită, reducem la minimum riscul bolii și al crizelor și eliminăm teama necunoscut. Iar toate acestea, noiștii, înlocuim, impun o orientare nouă întregului sistem de ocrotire a sănătății, de menținere a vieții noastre omenesti la cotele ei optime. Pe această cale întreaga industrie farmaceutică a lumii va trebui să se reconverteească telurile și produsele, va trebui să se apropie de natură și să ajute la eliminarea răului produs de sute de mii de medicamente, astăzi aflate în circulație și care, pe de o parte otrăvesc, iar pe de alta dăunează. De fapt, aici se potrivește foarte bine ceea ce spuneau autorii la care m-am referit mai sus, citindu-l pe Hipocrat, că „Alimentația noastră trebuie să fie leacuri / Iar leacurile voastre să fie alimente”.

Atita vreme cît sănătatea unui om este bună, el crede că așa va fi întotdeauna, indiferent de ceea ce face. Din păcate, zestrea noastră genetică, condiția înconjurătoare și trepidările vieții moderne, la care se adaugă o nutriție industrializată și săracă în principii active, toate acestea la un loc contribuie la sărăcirea fundamentelor vieții, la slăbirea și înstabilirea stării de boală. Este dreptul și datoria fiecărui dintre noi să ne asigurăm oameni sănătoși, anți să creștem o situație pe care o impune progresul general al societății contemporane.

Prof. univ. dr. ION MARIN

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

■ **Consiliul popular al județului Neamț**: „În legătură cu scrisoarea adresată revistei Flacăra și remisă nouă

spre rezolvare, prin care **Viorel Constantin** din comuna Borlești solicită repartizare în muncă, vă informăm: în ziua de 26 XI s-a discutat cu tânărul în cauză și

cu adresa nr. 7949 acesta a fost repartizat ca muncitor la Combinatul de prelucrare a lemnului din Piatra Neamț“.

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale — județul Dimbovița**, ne scrie că cererea numitei **Iuliana Cristescu** din Timișoara — de a obține o adeverință de vechime în muncă de la întreprinderea „AVICOLA” Titu — a fost soluționată favorabil.

■ **Din partea Ministerului Educației și Învățământului**: „Urmare scrisorii tov. Sorin Ciocă, elev în clasa a XII-a la Liceul agroindustrial Cernavodă, județul Constanța, vă comunicăm că s-a dispus cercetarea cazului (N.R. — elevul a fost bătut săbatic, pentru un motiv absolut minor) de către conducerea Inspectoratului județean școlar Constanța, dispunându-se îndepărtarea din învățământ a celor doi maștri instructori **Mristu Petre** și **Meinet Zica**. Menționăm că acest caz deosebit de grav a fost prezentat și în ședința de analiză organizată cu directorii unităților de învățământ din județul Constanța. Direcția învățământ liceal, profesional și de maștri multumește redacției pentru sprijinul acordat în depistarea acestor cazuri“. Și noi mulțumim, la rindul nostru, pentru promptitudinea și seriozitatea cu care a fost soluționat acest caz.

■ **Rodica-Ileana Ionescu**, tehnician mețolog la Institutul Național de Metrologie unde, ne scrie, lucrează „în mijlocul unui colectiv minunat“, suferind de hipotauzie biaterala, se interesează dacă există în Capitală un club al hipotauzieilor? „De asemenea vă mai rog din sursele să-mi publicați adresa ca să pot corespunde cu persoane din București sau din țară aflate în aceeași situație cu mine“. Puteți să faceți acest lucru? **Societatea Alexandriei 7 A**, bloc 12, ap. 7, e. 2, sectorul 5 — București.

■ **Consiliul popular al sectorului 5**: „Urmare a scrisoarei adresate revistei Flacăra de către **Mariana Vlaș**, elevă la școala profesională de pe lângă Liceul economic nr. 4, prin care sesizează că este matriată și alungată din casa de tradiție: din verificările efectuate a reușit ca relațiile se confirmă, fapt pentru care, cu acordul elevei, s-a intervenit la conducerea școlii și a fost înscrisă la internatul liceului unde are condiții optime de locuit precum și un curaj moral sănătos. Diriginta clasei se va ocupa în continuare de eleva **Mariana Vlaș**, ținând legătura cu mama acesteia pentru a determina o apropiere sufletească între cele două, apropiere ce trebuie să existe între mamă și fiică“.

■ **Dumitru Dălgeanu** din București, pensionar și pescar amator, sesizează că malurile lacului Fundata, județul Ialomița — mijloc de recreere și agrement pentru marea omenie ai muncii — au devenit improprii vizitei sau excursiilor în zona comunei Gh. Doja datorită mizerabililor de haliganism ale unor tineri ce trag la navod, mulți dintre ei de vârsta școlii. Aceștia beau, urla, fluieră aut la dus cit și la întors din remorca ce-i transportă, adresând cuvinte vulgare înșercant pe lângă cine trec, indiferent dacă sînt în incinta comunei sau în afara acesteia.

„Să nu existe oare nici o „momelă“ care să „pescuiască“ astfel de specimene?“

■ **Ion Roșescu** din București, strada Davila nr. 47, sectorul 5, ne sesizează faptul că locuitorii din cartierul Piața Rânovei, mai exact cei ce locuiesc pe șezăle laterale ce se ramifică din strada Puchenii, sînt fără voce martori ai unor scene penibile, provocate de consumatorii băfetuului „Alba Iulia“, o adevărată circumă de pe vremuri, devenit locul de întâlnire și beție al unor indivizi certăți cu normele bunului-simț, parte dintre ei încadrați la „Transchim“, parte conducători de utilaje grele, inclusiv cei ce evacuează pămîntul scos la demolări: această se leagă de pietoni, le adresează injurii, se deau la scene penibile. Deși s-au făcut mai multe reclamații forurilor în drept, lucrurile au rămas neschimbate...
N.N. — Așteptăm măsurile.

■ În legătură cu nota semnată de conducerea IAS Galați și apărută în „Flacăra“ nr. 48/30 11 84, **Întreprinderea de tractive și mașini agricole Craiova** ne informează că cele două tractoare A.800.IF, despre care era vorba în nota în cauză, au fost puse în stare de funcționare așa cum rezultă din procesele-verbale de remediere.

■ „Mă numesc **Ioan Blăjan** și domiciliu în strada Revoluției 1848 nr. 3, sectorul 2, București. Vă rog să mă ajutați în problema pensiei care luni de-a rîndul îmi sosește cu întârziere și la diverse oficii, cum sînt Oficiul 37 sau 10, în loc de Oficiul nr. 11, cel care deservește strada Revoluției 1843. Confuzia pleacă de la serviciul de calculare a pensiilor care trimite greșit în „Bulevardul 1843“, în loc de „Revoluției 1848“, fapt pentru care sînt purtat pe drumuri, consumînd timp și nervi absolut inutil. Vă trimit spre documentare un talon de pensie...“

Vă rugăm și noi, stimați tovarăși, care completați anumite formulare: gândiți-vă și la vârsta celor cărora le sînt adresate acestea.

■ **Direcția sanitară a județului Gorj** ne anunță că lui **Ștefan Udrea** din comuna Jupinești i s-a transmis biletul de trimitere către Centrul de metodologie reumatologică București, solicitat în scrisoarea adresată revistei Flacăra.

■ **Alexandru Crăciunescu** din București, Aleea Farva nr. 6, bloc C. 37, sc. 3, ap. 129, Micro o Drumul Tăperei, ne scrie ca în luna iunie 1983 și-a dus la reparat calculatorul de buzunar tip Toshiba BC-8111 la Cooperativa Metalocasnica secția din strada Hatmanu Arbore nr. 3. Calculatorul, al cărui afișaj era spart, a fost preluat pentru reparație de tovarășul Cocos. Deși termenul reparației era de 5 zile, abia în 29 ianuarie 1984, solicitîndu-l pe tov. Cocos la telefon, A.C. află cu stupeoare că acesta a fost trecut la o altă unitate. Prezentîndu-se în aceeași zi la sediu, are o a doua surpriză: din calculator — departe de a fi reparat — dispăruse circuitul integrat. Urmază un lanț de întimplări pe care nu are rost să le reproducem, cert este că pînă astăzi A.C. nu a mai intrat în posesia calculatorului — deși tov. Cocos a „reapărut“ pe fir, propunîndu-i diverse mașinațiuni cel puțin ciudate...!

Ne adresăm conducerii cooperativei Metalocasnica în sensul de a cerceta cit mai urgent, și cu extremă severitate, acest caz.

■ **Un caz ceva mai deosebit**: **Rozalia Faur** din comuna Tinca, județul Bihor, mamă a cinci copii, se adresează redacției noastre în sensul de a o sprijini în obținerea unui post de supravegnetor de noapte la Casa de copii din Tinca. Înaintînd scrisoarea forurilor în drept, primim urmatorul raspuns din partea Consiliului popular al județului Bihor, prin care ni se explică situația postului solicitat, adăugîndu-se, textual: „...Pentru a veni în sprijinul cererii petiționarei aceasta va fi promovată pe postul solicitat după pensionarea numitei Saveta Horga, în cursul lunii decembrie 1984“. Răspunsul este dat: 23 noiembrie 1984.

„Iată însă că zilele trecute ne vizitează la redacție însăși **Rozalia Faur**, care ne prezintă un al doilea răspuns al Consiliului popular al județului Bihor (dat: 3 dec. 1984), din care reproducem de asemenea textual: „...Din analiza făcută cu conducerea școlii a rezultat că postul este ocupat în prezent de tov. Horga Saveta, care în luna decembrie 1984 împlineste vârsta de 60 ani, iar la 1 martie 1985 va totaliza o vechime de 15 ani, motiv pentru care a fost menținută pe acest post. Începînd cu data de 1 martie 1985 postul devine liber și veți putea fi încadrată dv. cu aprobarea Inspectoratului școlar județean Bihor“...
Deci, cînd poate conta R.F. pe post, în decembrie sau în martie?

■ „Caut de mai mult timp un manual de limbă franceză pentru clasa a XII-a, anul VIII de studiu și nu am găsit încă. Am căutat la toate liceele din județul meu, dar nu se găsește decît manuale de anul VII de studiu. Mă pregătesc să dau admiterea la Facultatea de filologie — o limbă străină, din Iași, și aici se cere franceza de anul VIII de studiu. Poate printre cititorii revistei se va găsi unul care să mă ajute, îi voi fi nespus de recunoscătoare. Cu stimă: **Angelica Ciobanu**, comuna Păltiniș, nr. 13, jud. Botoșani, cod. 6867“.

■ În luna octombrie 1983 am dat la centrul „Nufărul“ din Calea Moșilor nr. 217 o haină de piele velurată de culoare roșie. Pînă în luna februarie 1984 am fost plimbată pur și simplu de patru ori, haina venind de fiecare dată într-un hal de murdărie încît nici tovarășii de la centrul respectiv nu știau ce să mai spună. trimitînd-o retur la centrul Colentina, de unde a venit ultima oară și pătată cu grăsimi. După aproape un an, aflu cu stupeoare că haina aș fi murdărit-o... eu!? Este normal oare să pierd atîta timp, pentru ca apoi să se recurgă la astfel de subterfugii? Menționez că bonul are nr. 2436/13.10.83. (**Adriana Stajer**, Calea Moșilor 213, blocul 21 A, scara 1, etajul 8, apartamentul 62, sectorul 2, București)

■ **Ministerul Muncii**: „Urmare scrisorii numitei **Elena Tinea** din București, care s-a adresat redacției solicitînd sprijin pentru schimbarea locului de muncă pe baza recomandărilor medicale pe care le prezintă, vă informăm că cererea ei a fost reanalizată de conducerea întreprinderii stabilindu-se ca după terminarea concediului medical să lucreze în cadrul formației de asamblare și colectare organe de asamblare, lucru cu care s-a declarat de acord.“

■ Referitor la scrisoarea adresată revistei Flacăra de către **Mihai Alexandru** din Rm. Vilcea, prin care solicita sprijin pentru încadrarea în muncă a fiicei sale **Mihaela**, absolventă a zece clase, **Consiliul popular județean Vilcea** ne comunică: „S-a luat legătura cu conducerea întreprinderii de piele și încălăminte **VILCEANA** care a fost de acord cu încadrarea, în care scop solicitantei i s-a emis dispoziție de repartizare, urmînd a se prezenta la unitate pentru a intra în lucru“.

■ În numele unui grup de locatari al blocului 18 din șoseaua **Mihai Brau** a 301, sectorul 3, București, ne scrie **Mihai-Caius Suveti** (etaj XI, ap. 68): „Vă aducem la cunoștință nemulțumirile noastre privind alimentația cu apă caldă, cauzate, mai ales, de felul defectuos în care sînt făcute datoria — de fapt, nu sînt făcute! — personal de permanentă al ICAB și GIGCL. Mai exact, în seara zilei de 16.X.1984 am fost împreună cu cîțiva vecini la mai multe puncte termice din zonă, adică la stațiile Unității, Dristor-Insulă, Dristor-

Ruică și Baba Novac-dispensar: deși am primit asigurări că aici funcționează un personal permanent de supraveghere, nu am găsit pe nimeni, drept dovadă, de la stația Unității, am ridicat un registru de evidență, pe care vi-l anexăm alăturat. Ce părere au forurile în drept despre felul în care sînt făcute datoria suordonatăii dumnealor denumiți personal de permanentă?!“ Într-adevăr, ne mirăm și noi de această situație, considerînd-o intolerabilă. Păstrăm la redacție „registru de evidență“ (sic).

■ **Consiliul popular al județului Prahova**: „Referitor la scrisoarea adresată revistei Flacăra de către **Marin Ungureanu** din Sinaia prin care solicita sprijin pentru reîncadrarea sa în cîmpul muncii: numitul a fost repartizat la I.C.R.A. — depozitul Poiana Tăpului, ca muncitor necalificat, cu dispoziția de repartizare nr. 1274“.

■ Tot în legătură cu încadrarea în cîmpul muncii ni s-a adresat și **Luminița Topală** din Galați, mai solicitînd sprijin și pentru depistarea noului loc de muncă al soțului legitim **Topală Costică**, care și-a abandonat familia la 26 decembrie 1980 și refuză să plătească pensia alimentară stabilită prin lege pentru fetița sa în vîrstă de 4 ani. Trimitînd scrisoarea Consiliului popular al județului Galați, am primit următorul răspuns: „conform pregătirii sale, **Luminița Topală** a fost încadrată la I.A.S. **AVICOLA** secția abator; de asemenea, organele de miliție au depistat că **Topală Costică** se află în orașul **Rovinari**, bloc A 8, ap. 19, județul **Gorj** unde lucrează ca electrician de mînă“.

■ **Ion M. Giumancă**, din Drobeta T. Severin nr. 70, care și-a cumpărat în anul trecut o motocicletă cu pedală „Minimobra“, are un necaz: înșelat de o groapă cu apă, a intrat din plin cu motocicletă în ea, distrugîndu-și roata din față. De atunci, adică mai exact de șase luni de zile „motobina“ lui **Giumancă** stă pe tușă — ba omul plătește și impozit, în continuare — intrucit, după cum ne scrie dînsul, piesele respective, roata din față și furca, nu sînt de găsit în magazinele de specialitate sau atelierelor meșteșugărești din Timișoara, Lugoj, Caransebeș, Orșova, D.T. Severin, Craiova etc.

Cine îi poate veni în ajutor?

■ **Din partea Consiliului popular al municipiului Bacău**: „Referitor la scrisoarea adresată revistei Flacăra de către un grup de locatari din Bacău, strada **Bicaz 136**, scara E, și trimisă nouă spre rezolvare — scrisoare prin care se solicită sprijin pentru evacuarea numitului **Gheorghe Apăvăloaie** din apartamentul 4 — s-a constatat următoarele: în ultimii doi ani, membrii respectivei familii au avut o comportare antisocială și nu și-au achitat datoriile către stat, avînd un debit de 19.798 lei la cheltuieli de întreținere și 5.000 lei la chirie. Față de cele menționate, și în baza hotărîrii Tri-

bunului județean Bacău, s-a procedat la evacuarea familiei **Apăvăloaie Gheorghe** din apartamentul ce-l deținea în strada **Bicaz**, ea fiind mutată într-un imobil naționalizat din cartierul C.F.R.“.

Pagină realizată de **HORIA PĂTRAȘCU**

Poșta redacției

Grup de cititori — București: Au dreptul să călătorească gratuit cu mijloacele de transport în comun, urban, în localitățile în care domiciliază, invalizii și accidentații de război încadrați în gradul I de invaliditate sau mari mutilați ■ **Aurelian Oprescu** — București: Candidații care au fost declarați admiși s-au putut înscrie în clasa a XI-a numai la liceul și profilul pentru care au susținut concursul sau unde au fost redistribuiți ■ **Olea Stan** — Istria (Constanța): În problema care vă interesează, cereți relații filialei județene a arhivelor statului care coordonează activitatea arhivistică din întregul județ ■ **Maria Chiș** — Turda: Nu puteți beneficia de telefonul instalat pentru că nu aveți gr. I—III de rudenie cu persoana decedată ■ **Grigore Stanislav** — Pantelimon (sectorul agricol Ilfov): Alocația de stat pentru copii se acordă în sume diferențiate în raport cu mediul urban sau rural în care domiciliază beneficiarii. Și cei care domiciliază în comunele suburbane și în satele aparținătoare municipiilor și orașelor se încadrează tot în cuantumul stabilit pentru mediul rural ■ **Vasile Spătaru** — Drăgulești (Gorj): Puteți relua studiile în învățămîntul superior numai printr-un nou concurs de admitere, după un stagiu de activitate productivă de 1—2 ani ■ **Elena Stoescu** — București: Nu beneficiați de reducerea vârstei la înscrierea la pensie deoarece ați lucrat efectiv în grupa a II-a de muncă numai o perioadă de 16 ani ■ **Victor Rus** — Reșița: Dacă aveți probe puteti să o acționați în judecată ■ **Ileana Buță** — București: Vă informați la notariatul de sector ■ **George Tomoiogă** — Bacău: În specializarea care vă interesează nu s-a organizat concurs în luna septembrie 1984 ■ **Ioana Dragomir** — București: Propunerile de schimbare a domiciliului din alte localități în Capitală se fac de către organele de conducere colectivă ale unităților la care solicitatorii sînt încadrați și în limita numărului de locuri repartizate unității respective ■ **Constantin Mărășescu** — Comănești (Bacău): Vă interesați la întreprinderea la care ați fost repartizat ■ **Geza Gellert** — Odorheiu-Severin: Funcția de director la bibliotecile municipale și orașenești din localitățile care nu sînt reședințe de județ este îndobînzită de unul din bibliotecari fără indemnizație.

MARGA NEDELEA

Fotografie de **EDMUND HOFFER**

● „Flacăra“ nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

Ceea ce nu face uneori natura; face medicina

Să gândim
cu capetele noastre

● Boli de piele, socotite până acum incurabile, vindecate sau ameliorate ● 900 de suferinzi tratați de psoriazis ●

Am mai spus, și repetăm din spirit de dreptate și respect față de adevăr, că farmacistul Torjescu în lupta dificilă în care s-a angajat împotriva bolilor de piele, unde nu s-a dat încă un răspuns exact nicăieri în lume, a găsit toată înțelegera și sprijinul, imediat după apariția primului nostru articol (din 10 august a.c.), atât din partea organelor locale de partid și de stat, cât și a Ministerului Sănătății și a Direcției județene sanitare Brăila, prin crearea unui cadru organizat în dispensarul policlinic județean pentru a-și desfășura experimentul cu metoda sa de tratament. Farmacistul avea, fără nici o îndoială, un cont deschis la banca încrederei prin Gelul antiulceros TA, medicament original, brevetat, ce-i confirmă competența profesională, capacitatea creativă, probitatea științifică. Și de data aceasta, curajul său — căci trebuie să recunoaștem că este un curaj — de a aborda din domeniul dermatologiei, în primul rând, boli dintre cele mai grave și incurabile, peste 50 la număr, cum ar fi psoriazisul, toate formele de lupus, de lichen, vitiligo, ihtioza, epidermolia buloasă, boala Duhring-Brocq, epitelioame și sarcoame, boala Hodgkin, leucohevraxita și scleroza multiplă, sclerodermia difuză cu angetă, eczeme, pemfigus... boli despre care literatura de specialitate consemnează a fi „de cauze necunoscute” ori „de cauze neprecizate” ori „se presupune a avea mecanism autoimun” ori „tratamentul este descurajant”, curajul său deci nu este al unui fantezist și nici al unui aventurier într-un bășii nedefrișat al medicinei. Farmacistul Torjescu nu este un tătăduitor de ocazie, cum îl acuză unii, metoda sa de tratament se bazează pe o concepție și o ipoteză științifică asupra cauzelor și mecanismului de producere a acestor maladii pe care le consideră doar manifestări dermice, o simptomatologie a unor suferințe endogene mai profunde și mai subtile ale organismului. Ipoteză emisă în urma unor serioase lecturi și autopregătiri în domeniul dermatologiei și endocrinologiei, fiind unul dintre farmaciștii care nu se mulțumesc să fie simpli dispeceri ori modesti preparatori de alifii și droguri după rețetele altora, ci, care studiază necontenit, care gândesc și au idei, care se străduiesc să repună în drepturile sale legitime farmacia ca versant al aceleiași unice entități științifice și umane a medicinei. Prin ceea ce a făcut și face aduce noi argumente în favoarea reconsiderării farmaciei clinice, a rolului farmacistului alături de medic în terapeutică. Dar despre statutul și condiția farmacistului în asistența noastră sanitară noi am mai vorbit într-un serial special de articole, asupra cărora se vede necesar să revenim, și o vom face curând.

Ceea ce ne-a readus, la un interval relativ scurt, de la reportajul anterior, în cabinetul experimental încredințat farmacistului brăilean a fost faptul că, pe data de 5 decembrie, ora 12,00, ora de începere a consultațiilor, la numai 3 luni de la înființarea acestuia, s-a înregistrat fișa medicală cu numărul 1200. Desigur, nu cifra în sine este semnificativă (decit poate pentru un statistician medical, un cercetător de sociologie medicală ori din domeniul igienei publice, oferind date asupra numărului și categoriilor de suferinzi de boli de piele), ci rezultatele obținute în interiorul respectivei afluențe de pacienți. Rezultate de-a dreptul surprinzătoare și am spune, fără greș, spectaculoase, ce pot, ului pur și simplu nu numai pe un nepecialist. Ele conferă farmacistului Torjescu suportul moral și științific în a le continua, ele vin să demonstreze veridicitatea ipotezei de la care a pornit și să confirme o incontestabilă prioritate a metodei proprii de tratament. Trebuie să precizăm că farmacistul nu lucrează la întimblare și nu stabilește de unul singur diagnostice, deși poate, fără îndoială, după studiile întreprinse și experiența acumulată, dar își respectă formația și pe colegii medici dermatologi, deși nu s-ar putea spune că situația este și reciprocă. Dintre specialiștii care, prin protocolul și formula organizatorică stabilită, ar fi trebuit să-l ajute, doar doi i-au rămas apropiați, colaboratori, avind încredere, de fapt, într-o evidență, vindecările și ameliorările atât de vizibile — dermatologul dr. Petre Cristea și dr. Constantin Poenaru, medic militar cu o plurivalentă cultură medicală. Dacă nu încrederea în metoda Torjescu și respectul pentru bolnavii care se deplasează, tot mai mulți din toate colturile țării și de peste hotare, măcar aspectele economice ale policlinicii să-i fi interesat, intrucât pacienții trebuie să se adreseze pentru consult și fixarea diagnosticului la cabinetele cu plată din dispensar. Este destul de singur și-i este destul de greu, deși nu face, întocmai ca și în situația Gelului antiulceros, nici un secret absolut din justificarea științifică a tratamentului său. Metoda, propusă spre brevetare firește, trebuie protejată, până la publicarea priorității. Este legal și moral, medicina românească avind în istoria ei nu puține cazuri — să roaminăm, ca un exemplu, doar cel al insulinei —, cînd i s-au furat pur și simplu drepturile la prioritate a unor descoperiri. Să revenim deci, farmacistul Torjescu stabilește fiecărui pacient strategia terapeutică numai după ce are în mîini și sub judecată un diagnostic stabilit de specialist și o sumă de bulatine de analize medicale — hemogramă, leucogramă,

glicemie, calcemie, examen de urină, VSH și, de la caz la caz, probe hepatice, biopsii sau alte examene specifice. Ele derivă din însăși concepția asupra bolilor de piele. „După mine — spune Alexandru Torjescu —, putînd în clipa de față să demonstrez, sint doar niște manifestări dermice ale unor proaste funcționalități endocrine. Proastă funcționalitate acuzată și de stress care poate fi nervos, în primul rînd, anafilactic (din cauza unor medicamente) sau alimentară (înțelegem prin asta intoxicație). Un rol foarte important în aceste boli pe care le tratez, în afară de glandele endocrine îl au ficatul și colecistul, gîndindu-mă la colesterol cu mecanismul lui metabolic de seamă. Mai precis, deficiența se datorează unei dereglări a axului hipotalamo-hipofizo-suprarenal care, funcționînd greșit dă exprimări dermice din lipsa unor corticoizi naturali. Pacienții care au aceste afecțiuni manifestă o excitabilitate nervoasă crescută, primind exacerbat o

Tr. Severin, din feb. 1984. **Boldeori Ana** — 41 ani, Sebeș—Alba, de 10 ani. **Pasca Andrei** — 6 ani, Fărărești—Maramureș, de la 1 an și 2 luni. **Onețchim Irina** — 38 ani, Timișoara (generalizat), de 11 ani. **Apinzăreței Marinela** — 14 ani, Botoșani, de 9 ani. **Tomi Ioana** — 22 ani, Lunca Ilvei — Bistrița (psoriazis în picături al capului), de 3 ani și jumătate. **Isachi Maria** — 30 ani, Iași (psoriazis eritroderm pustulos și generalizat), de 10 ani. **Popescu Gabriel** — 24 ani, București (psoriazis atropatic), de 5 ani. **Stoica George** — 13 ani, com. Piscu, satul Vames, Galați (atropatic), de 7 ani... „Toți cei peste 800 s-au vindecat cu medicamentele preconizate de subsemnatul după schema de tratament concepută”, declară, asumîndu-și toată responsabilitatea, farmacistul. Ține să precizeze că unguentele folosite, într-o formulă proprie și pe care le prepară singur în farmacie, nu au rol esențial, ele doar grăbesc cicatrizarea unor vechi plăgi uneori pre-

plitei boli. Pielea și-a recăpătat integritatea, e la fel de curată și de catifelată ca a oricărui om normal, sănătos. Povestește pe unde și eji ai la rînd a fost internat, pe la cîți medici a umblat — reputatul profesor Longhin l-a putut consola doar spunîndu-i că „nu se ia, n-ai să mori din cauza lui, dar mori cu el”. Iată că, neobositul medic care și-a dăruit viața întreagă bolilor de piele, și în special psoriazisului, este postum contrazis. Nu înseamnă că îi purtăm mai puțin respect pentru ceea ce a făcut și nici nu-i putem reproșa că n-a putut rezolva ceea ce n-a putut rezolva o lume întreagă. Chiar dacă noi am mai scris și am susținut numeroase alte încercări, pe care nu le renegăm nici acum și pe care le vom susține în continuare, merită atenție orice efort și orice victorie, oricît de mică, metoda Torjescu se dovedește însă fără eșec, deocamdată.

Este totuși lucid și conștient, de calea spinoasă pe care a pornit, preocuparea sa majoră fiind, totodată, de a menține rezultatele, vindecările obținute, astfel încît bolnavii să nu aibă recidive. Este preocupat de perfecționarea metodei sale sub raportul medicației și a regimului de viață de întreținere. Fișele sale sînt minuțios întocmite, cu o anamneză meticuloasă a fiecărui pacient, ceea ce i-a furnizat argumente pentru alte și alte considerații privind cauzele psoriazisului și șocuri nervoase ale bolilor de piele grave și incurabile, privind factorii ereditari, ascendența genetică a multora dintre ele, cum se dovedesc a fi psoriazisul, lupusul, vitiligo, ihtioza, albinismul etc. etc. „Majoritatea bolnavilor consultați — se poate da și aici o listă foarte lungă — aveau unul din părinți sau bunici, frați, veri, nepoți, alte rude apropiate cu aceleași boli sau altele similare, incurabile, ca și ei”. Observațiile, ideile și demonstrațiile farmacistului deschid un vast cîmp de cercetare și de rezolvări atît pe teritoriul dermatologiei, cît și al endocrinologiei și al medicinei interne. Alexandru Torjescu este un generos și un adevărat om de știință, dorește, are nevoie de colaborarea unor medici și cercetători din institute medicale, el, singur într-un simplu și modest laborator de farmacie, cite poate face?!, de sprijinul Academiei de Științe Medicale. Deși cei 1200 de cetățeni care i-au trecut pragul în cabinetul de la Brăila s-au întors acasă, au fost văzuți cu siguranță chiar de către medicii ori alți farmaciști, în schimb nimeni nu s-a arătat, măcar din curiozitate profesională, interesat de modul cum s-au obținut asemenea vindecări pentru niște oameni condamnați.

Noi am văzut un număr destul de mare dintre aceștia și credem că nu se mai poate pune la îndoială metoda Torjescu. Cetățeană E.B. a traversat oceanul, venind la Brăila din îndepărtata Canada, pentru a fi tratată de farmacistul român, din țara unde există chiar o Asociație națională a lupicilor, care anul acesta a organizat și finanțat un congres, unde a invitat pe cei mai renumiți specialiști de pe continentul american. Cu scopul de a-i informa dacă s-a mai descoperit ceva în lume în privința bolilor lor, ce șanse de viață li se mai dau. Explicațiile oferite de Alexandru Torjescu corespund cu cele care s-au afirmat, drept cele mai noi și în congresul de anul acesta de la Toronto. Senzaționale sînt rezultatele obținute de farmacistul nostru și în această maladie. Vom continua într-un număr viitor.

CICI IORDACHE-ADAM

Experimentul Torjescu după 1200 de cazuri

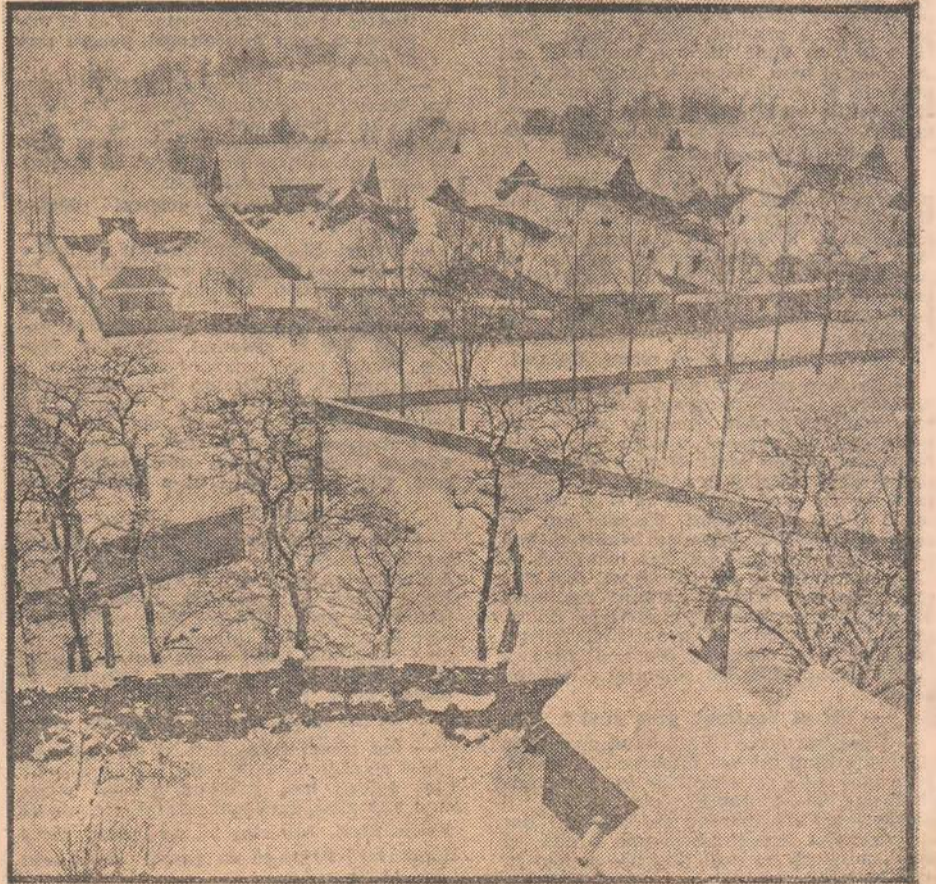
informație emoțională, făcînd, prin sistemul mai sus amintit, a se secreta corticoizi naturali la nivelul glandei suprarenale degeaba și nefiziologic. Glanda incriminată are nevoie de un repaus de cîteva zile pentru a-și reveni la o activitate hormonală normală, cum s-ar spune, din cauza unui stress care o pune la pămînt, o face K.O. Pacientul îi dă mereu asemenea lovituri emoționale țînd-o tot timpul în imposibilitatea de a-i asigura organismului corticoizi naturali. Ce fac eu? Acționez pe glandele respective, imit sistemul hipofizo-suprarenal în mod artificial, administrînd în doze minimale corticotropi și corticoizi și nu oricare, ci de un anumit fel, pe cei care îi consider deficitari. În același timp, țîn organismul într-o ușoară depresie nervoasă pentru a primi, de data aceasta, stressul în mod normal și a nu reacționa exacerbat. Ce mai fac? Totodată, completez organismului un deficit de ioni necesari pe care îl observ din formula leucocitară — ca fierul, magneziul, calciul, potasiul. Din examenele de laborator solicitate aflu o mulțime de alte date despre boli ce întregesc sau provoacă dezechilibrul hormonal, căci, cine nu știe, organismul este un tot. Cînd o eozinofilie este crescută, de pildă, pot exista viermi intestinali sau dischinezii biliare infecțioase și iată stressuri pentru axul hipotalamo-hipofizo-suprarenal!”. Desigur, farmacistul ne explică mai pe înțelesul nostru, al nepecialiștilor, întreaga arhitectură științifică a metodei sale de tratament, fiind pe larg exprimată într-o lucrare depusă la Ministerul Sănătății. Pe de o parte, pentru a da argumentația necesară forului medical superior privind protecția bolnavilor tratați iar, pe de altă, pentru a-i aproba și valida strategia terapeutică, dar și pentru a găsi în continuare sprijin în asigurarea medicamentelor de care suferinzii au nevoie. Pe cele de bază în schema de tratament, fără de care rezultatele nu pot fi decît parțiale sau compromise. Altfel, vindecarea acestora rămîne o dramatică Fata Morgana. Doar simplele sale intervenții, ori ani. **Lezeni Ivan**, 39 ani Iași, bolnav de 17 ani. **Covrig Mihai Andi** — 3 ani, Bacău, bolnav de 4 ani. **Năstase Cezarina** — 26 ani, Albești, Prahova, psoriazis capilar de 3 ani. **Călin Nodunuța** — 16 ani, București, de 14 ani. **Borean Teodor** — 63 ani, Chilia Veche, Tulcea (generalizat de insistențe sint, pe lângă Oficiul farmaceutic Galați, căruia județul Brăila îi este subordonat organizatoric, nu reușesc să rezolve nimic sau aproape nimic, ori pe lângă întreprinderea de antibiotice Iași care îl sprijină cît poate, în limitele legii, firește, dar îi trebuie, tot legal, comenzi din partea Oficiului central farmaceutic pentru producția de triamcinolon, de pildă, extrem de necesară în schema respectivă.

Desigur, pledoaria cea mai elocventă pentru farmacistul brăilean rămîne cauzistica, multiplele sale cazuri vindecate, oameni reveniți, după ani și ani de suferință, după ani și ani de chin și de cheltuieli, de peregrinări între o clinică și alta, între un medic și altul, între un vrac și altul, la o viață normală.

● **IN PSORIAZIS** — de toate formele cunoscute pînă azi — 900 de bolnavi tratați în perioada 15 august — 1 noiembrie 1984, a obținut vindecări aproape în sută la sută din situații. Spicuim, absolut la întimplare, fără nici un criteriu din tabelul ce însoțește lucrarea cuprinzînd un lot de 897 persoane, cu adresele exacte, cu date privind vîrsta, diagnosticul, vechimea bolii, citeva nume. **Drăgoi Mariana** — 13 ani, Fetești, jud. Ialomița, bolnavă de la 4 ani. **Seicărescu Victor** — 55 ani, Tirgoviste (psoriazis atropatic), bolnav de 30 de ani. **Pop Ilieana** — 55 ani, Turda (psoriazis atropatic), de 37 de ani. **Făgăraș Maria**, 21 de ani, Fălcieni, de 5 ani. **Pădineanu Anca** — 12 ani, Cîmpulung Muscel (generalizat), de 5 ani. **Soci Eugen** — 35 ani, Petroșani, de 11 ani. **Necula Elena** — 35 ani, Pitești, de 21 de ani. **Pătruțescu Petre** — 39 ani, Drobeta-Zeteci de ani pe încheieturile și pe

trunchiul pacienților. „Grija permanentă este aceea ca în afară de tratamentul propriu-zis, injectabil și pe cale orală, în trepte, în concentrații subiective pentru fiecare bolnav în funcție de particularitățile sale, să aplic o vitaminoterapie, după caz, și corecție de ioni. În general, bolnavii de psoriazis prezintă o calcemie și magnezemie sub limite normale, lipsă de fier sau de cupru. Pentru diminuarea recepționării unor excitații nervoase în mod exacerbat, așa cum o fac toți pacienții bolnavi de psoriazis, am administrat depreșive ușoare, în scopul protejării nervoase. Semnez că nu am acceptat în tratament încă — fiind o problemă ce trebuie bine studiată — pacienții înregistrați cu boli psihice serioase, nu am administrat stimulente tiroidiene, antihistaminice. De asemenea, dat fiind corticoterapia pe care o conduc, am ținut cont să nu primesc la tratament pacienți cu hipertensiune arterială, glicemie ridicată, glucozurie, T.B.C. pulmonar și ganglionar, osteoporoză, cu probe de albume în urină, acid uric și uree peste limitele admise unui tratament cortizonic ca și pe cei cu decompensări hepatice, cardiace și renale grave”. Este, iată, încă o dovadă a faptului că Alexandru Torjescu nu este un aventurier medical ci un slujitor al medicinei o înaltă etică profesională și cu o temeinică pregătire.

Însotindu-l la consultații ore și ore în șir, incognito pentru mulțimea ce l-a solicitat, ca în fiecare zi, și în acei 5 decembrie, carnetul mi se umple de nume, de dovezi, de drame inimaginabile ale suferinșilor. Iată, Gheorghe Neagoe din Brașov, str. Petru Rareș 29, în vîrstă de 60 de ani, a purtat 25 de ani pe trupul său un psoriazis vulgar generalizat. Cum intră — venise la control — este gata să sărute mîinile farmacistului, spunînd printre lacrimi (am notat absolut exact) că „în cei 25 de ani de cînd am boala asta cumplită nu m-am curățat ca acum”. Se dezbracă și doar marginile fostelor uriașe placarde de pe spate, de pe coapse, de pe picioare, de pe mîini, de pe cap mai pot aminti geografia cum-

Fotografia de EDUARD HURDU

● Am ratat un meci, la Belfast, dar mai avem șapte ● Bilanțul eșichierului ●

Costică Ștefănescu,

fotbalistul anului 1984:

„Asta am fost,
asta rămân:
un luptător”

— Costică Ștefănescu, ca și la sfârșitul lui 1983, iată-te cel mai bun fotbalist al anului. Felicitări. Ce-ți spune dumitale această alegere?

— Cred că, față de 1983, situația este diferită. Titlul de anul trecut se adresa mai degrabă echipelor pe care le condusesem spre performanțe, naționalei calificată pentru Paris și Craiovei intrată, la vremea respectivă, în elita Cupei U.E.F.A. Anul 1984 n-a mai avut, pentru fotbalul românesc, lumina celui precedent. Mai ales comportarea mediocră de la Euro l-a corborit. După mine, Silviu Lung ar fi trebuit să fie fotbalistul numărul 1, dar cele 8 goluri încasate în 3 zile, 4 la Sarajevo și 4 pe „Gheneca”, l-au făcut să piardă. Așa am ajuns eu, prin nivelul general și prin slăbiciunea contraacționaților, lider în clasamentul anului. Dar n-am stralucit.

— Mi-a plăcut totdeauna modestia ta!

— Știu eu dacă e chiar modestie?! I-aș zice mai degrabă luciditate. După atâția ani de fotbal, am și conștiința valorilor, dar și realismul să văd lucrurile așa cum sînt. Poate că victoria mea ar fi fost detașată dacă n-aș fi fost eliminat în meciul cu Steaua. Ultimul act rămîne, așa se spune, iar meciul cu Steaua a fost la sfârșit. Oricum însă, în 1984 n-am avut un an la înălțimea celor precedenți. Dar nici ceilalți n-au avut.

— L-ai uitat pe Hagi!

— Nu l-am uitat, dar Hagi, să-mi fie cu iertare, mai are timp. La 20 de ani, viața îți stă în față. Talent are cu carul, trebuie doar să și-l ordoneze.

— Dar la 34?

— Așa e, în 26 martie voi implini 34. Sînt mult, sînt puțin, cine știe?! Vă fac o mărturisire: în 1934 am vrut să mă las de două ori, după Dinamo și după Sarajevo, chit că ultimul dintre aceste meciuri a fost, după părerea multora, cel mai bun al meu. Nesansă, nu, să joci fără greșală și echipa să-ți piardă cu 4-0! Explicațiile însă le știți, suspendații, accidentații, arbitraj ostil și așa mai departe.

— După Dinamo?!

— Da. Cîteva afirmații necontrolate m-au rănit adînc. Mi s-a reproșat că n-aș fi vrut, interpretîndu-se astfel o zi foarte slabă. E, dacă vreți, regula jocului: cînd te cheamă Ștefănescu n-ai voie să joci prost! Se uită din păcate prea des, în tot felul de împrejurări, că și noi, fotbalistii, sîntem oameni! Dar asta-i o altă poveste.

— Și totuși nu te-ai retras. De ce?

— Pe de-o parte, n-am vrut să le dau satisfacție celor care m-au considerat sau mă consideră depășit. Am mai spus-o: eu n-am fost un norocos, pentru fiecare izbîndă am muncit mult. Numai prin muncă am răzbit, intrînd în națională, de pildă, la 26 de ani, cînd probabil că Hagi va număra atîtea selecționări, 59, cite am eu acum! Pe de altă parte, am simțit că mai pot. Presat de unii, am fost încurajat de alții, mai mulți și, am socotit eu, mai sincer. „Flacăra” a fost alături de mine, Mircea Lucescu și așa mai departe. A-um, că sînt în vacanță și m-am mai liniștit, mă gîndesc să continui, conștient însă că îmi asum un risc. De renunțat e oricînd ușor.

— Cît să continui, pînă cînd?

— Grea întrebare! Pînă după mondiale, să zicem. Cînd mă voi întoarce din Mexic, voi soune adio activității de jucător, apucîndu-mă de antrenorat. Am și fost, o scurtă perioadă, secund la Craiova, dar am renunțat, apreciînd că una e una și alta e alta că nu poți ține doi pepeni în aceeași mină.

— Pari sigur de Mexic!

— De ce n-aș fi? Am ratat un meci, la Belfast, dar mai avem șapte. Totul e să ne adunăm și să fie, cum să mă exprim?, liniște. Știm noi foarte bine ce avem de făcut. Unii consideră că echipa de la europene și-a trăit traiul, și-a mincat mîlăiul! Am auzit un lucru și mai grav: că ea nu mai are motivație?! Vorbe de clacă, să fiu lertat! Părerea mea e alta: că pe maturitatea ei, ca și pe spiritul de luptă, se poate conta. Sigur că lumea dorește nume noi, dar ele trebuie să confirme. Mulți sînt buni, și nu vreau să supăr pe nimeni, la Oradea sau la Iași, dar nu fac nimic la Londra sau la Praga! Pînă la urmă, tot valoarea decide.

— Ce zici de Halagian? Antrenor de anvergură?

— Se aude că vine la Craiova, da? Îl cunosc din vremea cînd răspundea de lotul olimpic: e priceput. Se face și iubit, se face și temut. Rămîne de văzut cum îl vor primi băieții, dar eu cred că-l vor accepta. Nouă, la Craiova, ne plac meseriașii, iar Halagian e.

— Rădulescu n-a fost?

— A nimerit un moment prost, cu accidente, cu suspendări, fără Balaci, fără Donose etc. Păcat că n-a reușit să disciplineze echipa. Mulți îl acuză, eu nu pot s-o fac, pentru că și eu am greșit.

— Te referi la eliminarea din par-tida cu Steaua? Te obsedează?!

— Poate. N-aveam voie să-mi pierd capul. N-a fost dracul atît de negru cum s-a spus, abia l-am șters pe Lăcătuș cu cramponele, dar am fost vinovat. Să punem punct aici, nu-mi place să-mi amintesc!

— Să încheiem o convenție: accep-tînd că te-al retrage înapoi și că al putea să-ți alegi înlocuitorul, pentru cine ai opta?

— Dacă n-am fi în cursa calificării pen-tru Mexic, as propuna numele lui Beloddedici. Așa însă sînt obligat să fiu circumspect, oprindu-mă la Iorgulescu. Gîno ca „libero”, Alexandru Nicolae la marcaj. Și Zare ar putea fi o soluție.

— Anul trecut vorbeai despre Stancu!

— A fost. Și-apoi nici Stancu nu mai e tînăr. Dar, ca să fiu și mai explicit, cîți sînt tineri? Hagi, Mateuț, Lăcătuș, Beloddedici și gata! Putini vin din urmă și asta e rău. Cred că de vină sînt și antrenorii, dar și sistemul fotbalului nostru. Pentru orice antrenor diviza C e o plîne rumenă. La juniori însă, un tehnician n-are parte de nimic! Poate că lucrurile s-au mai îndreptat, dar diferența, de tratament mai ales, rămîne. Conserințele se resimt: puțină urcă, Hagi, Mateuț, alții cîțiva. Cred că e foarte puțin.

— Dar Gabor?

— Mă tem că nu duce la greu. Talen-tat, nici vorbă, dar comod. Lipsese prea mult din joc. Nici el n-a avut un an fast. Eu îl iubesc pe Cîrțu, alt „imposibil” al fotbalului nostru. Uneori simt nevoia să-i ofer în dar mașina, alteori l-aș strînge de gît! Sînt însă lucid și-mi dau seama că fără jucători cum e Cîrțu fotbalul ar pierde mult. N-ar avea poezie.

— Au ajuns ei prea repede în vîrf?

— Îmi coreți prea mult și nu vreau să judec pe nimeni. Cine îmi dă acest drept? Sînt colegii mei, mincăm aceeași pîine, cînd mai albă, cînd mai neagră, trebuie să fim solidari. Are cine să ne injure, slavă domnului! Poate că nu greșiți: n-au avut parte de umilință.

— De umilință?! Dumneata ai avut?!

— Cînd m-a scos Steaua, în '73, ca ne-corespunzător, ce-a fost? Mi-a venit bine? Numai că în ziua aceea parcă m-am născut a doua oară ca jucător. Mi-am zis că e ultimul meu tren și că nu trebuie să-l scap. L-am prins, cel puțin așa cred, dar a fost nevoie, pentru asta, să transpir mai mult decît ceilalți.

— Cum ai ajuns „libero”?

— Teasăcă m-a pus, în '76, la sugestia poetului Adrian Păunescu. Încecuse și Cernăianu ceva asemănător, un fel de al patrulea din față, coordonator de joc, dar nu i-a lesit.

— E greu acest post?

— N-aș afirma că e mai greu decît al-tele, numai că greșeliile unui „libero” sar în ochi și costă mult.

— Ai avut un model?

— Am visat să fiu ca Beckenbauer. Cînd eram mai tînăr, credeam că-mi va fi ușor, cu timpul însă m-am lămurit, hotărînd să fiu eu insumi. Nici asta n-am izbutit tot-deauna! Am fost și sint, un căpitan de echipă bun, dar nu formidabil. Nimeni nu-mi va scoate din cap că ultimul mare căpitan de echipă din fotbalul nostru a fost Dinu.

— Ce părere ai despre Mircea Lucescu?

— Nu, asta nu!

— Fie, dar despre Lucescu ce crezi?

— C-ar merita o presă mai bună. E ceea ce se cheamă un antrenor complet.

— Sincer, are Mircea Lucescu vreo vină pentru pierderea meciului de la Sarajevo?

— La Sarajevo, a jucat Universi-tatea Craiova, cu o echipă înjumătățită, nu națională! Nu Lucescu a stabilit da-tele întîlnirii cu Zeleznicar, directorul tehnic n-a făcut altceva decît să vadă un meci al iugoslavilor și să ne explice stilul lor. Și-apoi, ca să nu ne ascundem după deget, noi n-am fost în stare să le opunem iugoslavilor un fotbal modern, din cauze mai degrabă obiective. N-au cîștigat ei, am pierdut noi.

— Dao-ar fi să-i reproșezi ceva lui Lucescu, ce i-ai reproșa?

— M-ați întrebat asta și anul trecut!

— Așa e.

— Fără să fie treaba mea, parcă nu s-a detașat încă, sentimental, de perioada în care a antrenat pe Corvinul! Altfel, re-pect, Mircea Lucescu știe tot, nu omite nici un amănunt. Numai că, în fotbal, nu-ți ieșe mereu cum ai vrea! Între legile jo-cului e și infringementea.

— Dacă tot discutăm despre anul 1984, ce-ar fi să discutăm și despre eu-ropee? Puteam mai mult?

— În alte condiții, da.

— Adică?

— Dacă n-am fi ajuns atît de obosiți. Dădusem prea mult în preliminarii și în campionat, n-avusem răgazul să recuperăm. N-a fost, sint de acord, o expe-riență fericită, dar a fost, fără îndoială, una foarte utilă. Cred că am învățat mult din eșecul acela.

— Cînd vom învăța, Costică, și din victorii?

— Părerea mea e că fotbalul românesc se află pe o pantă ascendentă. Argumente: prima intrare în semifinalele Cupei U.E.F.A., Craiova, prima în Cupa campio-nilor, Dinamo, prima la C.E., naționala, trei premieri care atestă un salt. Că el putea fi și mai evident, printr-o clasare superioară la Euro, de exemplu, e clar, dar nici n-are rost să-l negăm. E valabilă afirmația că înfinit mai greu e să rămîi decît să ajungi undeva.

— Ce aștepti de la anul 1985?

— Vreau să fiu sănătos, eu și toți ai mei, vreau să fie pace, vreau să fie, în toate casele, bucurie. În plan sportiv, sper să ne croim drum spre mondiale. Nu m-am gîndit, multă vreme, că aș putea să visez Mexicul, acum ideea mi se pare realizabilă și promit să lupt pentru ea din răsputeri. Asta am fost, asta rămîn: un luptător.

— Te-aș contrazice! Tehnica ta a precumpănit. Păcat că n-ai avut no-roe, parcă așa ziceai?!

— Oricît ai fi de bun, în fotbal ai ne-voie și de-un dram de șansă. Uite Balaci, ce vină are el, unul dintre cei mai mari jucători pe care l-am avut vreodată, că nu l-a ținut piciorul?!

— Apropo de Balaci, consideri că...

— S-a pripit! A făcut-o la supărare, plecînd la F.C. Olt. Dar nu-i mai puțin adevărat că Universitatea are obligația de a-l organiza meciul de retragere. Nu te poți despărți de un om, după atîția ani, ca și cînd nu l-ai cunoaște! Numai că le-gile fotbalului, ca și ale vieții, sînt uneori, aspre. Uitarea e una dintre ele.

— Gata, încheiem?

— Nu înainte de a mulțumi revistei și tuturor celor ce, cititori, ziaristi, antre-nori etc, m-au desemnat numărul 1 pe 1984. Costică Ștefănescu, așa bătrîn cum e, așa uzat cum e, îl asigură că va răs-punde prezent în continuare. Cînd nu va mai putea, va pleca el singur, demn, cu fruntea sus.

— Mulțumesc, Costică, La mulți ani!

OIDIU IOANȚOIA

Aspirații

O călătorie cu gîndul de-a lun-gul competițiilor anului ce-a trecut nu poate avea alt punct de plecare decît campionatul mondial indivi-dual. Dacă, din nefericire, seniorii noștri nu au trecut în 1984 de pra-gul interzonalelor, iar senioarele au rămas la limita sferturilor meciu-rilor candidaților, este foarte im-bucurător faptul că șahiștii cel mai tineri — și anume junioarele — au adus acasă locuri pe podium. Mă-dalina Stroe ne-a încîntat prin jo-cul său sănătos, de mare perspec-tivă cînd a devenit vicecampionă mondială la cadete, iar mai apoi, doar cu ceva mai vîrstnică, Ga-briela Olărașu a obținut aceeași medalie de argint dar în campio-natul european al junioarelor mari.

Mal mult ca alte dăți, în anul 1984 șahiștii noștri de vîrf au re-purtat o victorie clară asupra șah-istelor la nivelul performanțelor individuale. Pe locul I au figurat numele marelui maestru interna-țional Florin Gheorghiu la turneele de la Berlin, Hanovra, Frankfurt (ultimele două contînd pentru „Grand Prix”), al marelui maestru internațional Mihai Șubă la tur-neul internațional de la Val Tho-rens, al maestrului internațional Valentin Stoica prin victoria din turneul de la Bajmok. La Metz Theodor Ghițescu, la Băile Herculane Ioan Mărășescu, la Nareșow Parik Ștefanov, la Satu Mare Aurel Urzică și la Friechen Mircea Pavlov s-au desemnat învingători printr-o deosebit de mare străduin-ță și un înalt nivel calitativ al jo-cului prestat. Șahiștii au jucat mai puțin, dar s-au dovedit com-petitive chiar și în întrecerile mix-te. Reprezentantele României au învins în turneele de la Rodos (Dana Nuțu), Atena (Elisabeta Polihroniade), Bagneux (E. Polihroniade), Berlinul occidental (Marga-reta Mureșan), Hanovra (M. Mureșan), Wilhelmsheld (M. Mureșan), Piotrikov Tribunaliski (Smaranda Boicu), Pilzno (Raluca Stegăroiu, Cristina Bădulescu). Deși nu s-au bucurat de lauri victoriei depline, un număr mare de reprezentanți ai tricolorului au pășit pe podium, clasîndu-se pe locurile II sau III: M. Șubă la Narbonne, Fl. Gheor-ghiu la Lugano și la Zürich, cam-pionul nostru Mihai Ghiță la me-morialul Capablanca de la Cîerfue-gos, maestrul internațional V. Stoica la Atena, M. Pavlov la Wil-helmsfeld, Th. Ghițescu la Liège, Constantin Ionescu la Halle și la Atena, maestra internațională Dana Nuțu la Moscova, Biel și Atena, marea maestra internațională Eli-sabeta Polihroniade în turneele de la Biel, Rodos și Piotrikov Tribu-nalski, și talentata noastră speran-ță Smaranda Boicu la Pilzno.

O semnificație aparte o au în-totdeauna meciurile pe echipe. Chiar dacă am pășit — cum se spune — cu stîngul atunci cînd la început de an s-a cedat la scor strîns în fața Bulgariei (senioare) și a R.D.G.-ului (seniori), victoria în meciurile cu R.F.G. (tineret), Bulgaria (juniori) și Polonia (senioare) ne-a îndreptățit speranțele spre lauri olimpici. La Balcaniada nu s-au realizat locuri superioare anului anterior, echipele aflîndu-se în plină pregătire pentru competi-ția supremă ce a încheiat anul: olimpiada. Niciodată la olimpiada de șah, pînă anul acesta, România nu a cîștigat roadele muncii sale prin rezultate complexe de răsuneț. La cea de-a 25-a olimpiadă de șah de la Salonica echipa masculină a României a obținut locul V, cel mai bun rezultat din istoria șahu-lui românesc, iar echipa feminină a adus o nouă medalie, medalia de bronz. Rezultatele olimpice ale echipelor României, am putea spune, sînt echivalentul — într-un clasament neoficial — al celei de-a doua națiuni șahiste (după U.R.S.S., care a obținut iarăși două locuri I) din lume! Locul V al băieților în-seamnă ceva mai mult: calificarea în campionatul mondial pe echipe, ce va avea loc pentru prima oară în 1985 în Elveția reunind pe primele cinci echipe clasate la olimpiadă, pe campioanele continentelor și pe țara-gazdă. De-acum băieții noștri au pătruns în elita mondială, loc ce va trebui apărut cu strălucire.

MARGARETA MUREȘAN

● Aplauze pentru Bondar ● Idei păguboase la Maxi-taxi ●

Datorie de onoare, interes imediat

Cred că nu greșesc afirmând că între urgențele fotbalului nostru se află și salvarea numelui Universității Craiova. Se vor grăbi unii să interpreteze formularea de mai sus drept o diversiune, o echipă neputând fi, nu-i așa, desfăcută de numele ei. Nu e nici o diversiune, vă asigur, căci mai ales numele Craiovei se cuvine introdus în discuție în sensul în care el simbolizează prestigiul internațional dobândit în ultimii ani. Prin Craiova și, ulterior, prin Dinamo (a cărui constanță e laudabilă), fotbalul românesc a deschis, după o lungă perioadă de dezamăgiri și eșecuri, poarta marii performanțe, Universitatea devenind „monedă forte” în circuitul valorii, în elita fotbalului european.

Universitatea reprezintă, ca să zic așa, primul mare pas câștigat de fotbalul nostru în aspra bătălie a competitivității. Ea a depășit o barieră, a inaugurat un drum, pe bună dreptate revendicându-și, prin rezultatele obținute (între care calificarea în semifinalele Cupei U.E.F.A.) și prin numărul mare de jucători puși la dispoziția naționalei, cinstea de a fi socotită „purtătorul de cuvânt” al fotbalului românesc, căruia i-a făcut pretutindeni, de la Atena la Dublin și de la Leeds la Bordeaux, o excelentă propagandă. O asemenea poziție, onorantă, se cucerește greu, dar se păstrează și mai greu. De aceea consider că, bucurându-se de o certitudine între atâtea promisiuni (cum ar fi Steaua, de pildă), fotbalul nostru are datoria de onoare și, încă mai mult, interesul imediat să facă totul pentru a apăra și consolida reputația la care Craiova a avut acces mai degrabă prin talentul și sudoarea jucătorilor decât prin sprijin din afară. Pentru că meritul de

a fi impus numele de Universitatea Craiova în Europa, de a-l fi transformat în renume, a fost în primul rând al jucătorilor, ajutorul dat de F.R.F. și C.N.E.F.S. fiind sporadic și cu efecte minime. E drept că unele necazuri au pornit chiar de la echipă, lipsa unui președinte competent, angajarea unui antrenor detașat etc., dar nu-i mai puțin adevărat că nici federația nu s-a ostenit cu sprijinul, întuind ea că, la o adică, Craiova se descurcă și singură?! În ultima vreme, ca să fie corect, optica s-a mai schimbat la F.R.F., dar ce-a fost, a fost, acum e momentul unei intervenții hotărâte, care să scoată din impas una dintre cele mai productive și mai frumoase echipe din istoria fotbalului românesc.

Termenul impas ar putea, recunosc, să contrarieze. Pentru că s-ar părea, judecând după ultimele calificări din U.E.F.A., după locul din clasamentul diviziei A, că situația Craiovei nu e alarmantă. Nici nu e, dacă nu dorim alt-ceva de la ea decât să figureze între formațiile de frunte ale campionatului. Dacă însă vrem mai mult, și vrem, nădăjduind pentru Ștefănescu și ceilalți o altă „carieră europeană”, pe măsura prestigiului adunat, trebuie să privim adevărul în față și să recunoaștem, cu luciditate, că echipa nu mai e ce-a fost. O serioasă uzură fizică și nervoasă (cite cartonașe, cite eliminări!) și-a pus pecetea peste jucătorii de bază, solicitați la maximum, de 3-4 ani, pe mai multe fronturi. Că această uzură s-a produs spre binele fotbalului nostru, e un aspect, dar mai degrabă trebuie ținut cont de un altul: că uzura există și că, aliată cu virsta unora dintre jucători, va impiața asupra randamentului general. Mircea Lucescu, de la care am înțeles

că împărtășește sensul acestor însemnări, vorbea mai deunăzi despre date medicale obiective care atestă, fără replică, scăderea posibilităților internaționalele craioveni, mai obosiți fizic și psihic ca oricând. Firește, valoarea și maturitatea au, și ele, un cuvânt de spus, prin aceste atuuri trebuind explicate izbuzile realizate, în 1984, în fața lui Betis și Olympiakos. Dar iarăși gîndesc: ne vom mulțumi pe viitor cu jumătăți de măsură sau, prinzînd gustul performanței înalte, vom visa la finale europene? Vom visa, dar speranțele noastre vor fi, să nu ne facem că nu pricepem, greu de realizat căci Universitatea, în componența actuală, cu un lot uzat și restrîns numeric (au venit Mănăila și Matei, dar au plecat Balaci și Donose, nu s-a câștigat practic nimic!), nu va mai rezista decât printr-o minune unor adversari de mare calibrul!

Ceva trebuie întreprins, și încă urgent, în beneficiul Craiovei, în ideea completării lotului cu alți 4-5 jucători tineri, de B, nu cu nume „mari” care să poată răsturna calculele campionatului, al cărui titlu se va hotări și așa, anul acesta, fără Universitatea. O derogare de la Regulamentul de transferări, care să vizeze zilele acestea (perioada se încheie în 10 ianuarie) pe Craiova și, cînd va fi cazul, formații aflate în situații similare, ar putea rezolva, fie și pentru început, problema. Care nu e, și cu asta închei, doar a Universității, ci a întreg fotbalului nostru, amenințat să piardă, pe plan european, o poziție de referință, dobîndită cu infinite strădanii. Iar forța unui fotbal, fie că vrem, fie că nu, e tot mai mult exprimată azi de performanța internațională, de valoarea ei.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

FAIR PLAY

Simplu gest

Sala Sporturilor din Brașov. În ultima etapă a turului diviziei A de handbal masculin, Dinamo din localitate întâlnește pe Știința Bacău, echipă la care, din acest sezon, joacă un tânăr crescut de antrenorul Dumitru Popescu-Colibași la Tractorul Brașov. Se numește Adrian Bondar și cu numai cîțiva ani înainte abia putea să prindă mingea. Acum este fruntaș în clasamentul golgeterilor alături de Stîngă, Fölker, Maricel Voinea...

Jucînd la Brașov împotriva echipei locale, Bondar era expus răutăților acelei mici părți din public care vede acum

în el un dușman sau, în cel mai fericit caz, un străin, Bondar fiind acum student la Bacău.

Intuind pericolul, fostul său antrenor a găsit o soluție „sui generis” pentru a-l proteja de acei oameni pătimași. Cînd echipele s-au aliniat la centrul terenului și au salutat, s-a anunțat la stația de amplificare că antrenorul emerit Popescu Colibași va înmîna „din partea sa” o plachetă jucătorului Adrian Bondar pentru frumoasele rezultate obținute în topul golgeterilor. Cu prestanța și autoritatea sa, respectatul dascăl al atîtor handbaliști l-a îmbrățișat pe actualul băcăuan în fața publicului brașovean care a izbucnit în aplauze. Au aplaudat cu siguranță și cei care veniseră să-l fluiera pe Bondar. Pentru că sint gesturi și atitudini care impu. Respectul și stima dintre oameni, fair play-ul, fac să vibreze pînă și inimile cele mai impietrite.

În acel meci, Adrian Bondar s-a accidentat și a părăsit terenul în... aplau-

zele spectatorilor. După cîteva minute a reintrat în joc și a fost primit tot cu aplauze. Nu știm dacă ex-brașoveanul ar fi fost fluierat în timpul meciului, probabil nu, dar este greu de presupus că ar fi fost aplaudat.

Iată un gest și implicațiile sale. Oamenii, mai buni sau mai răi, sint dispuși să-i urmeze și să-i imite pe cei în care cred, pe cei care, în ochii lor, prezintă autoritate și competență. Cite nu se pot învăța din acest gest! Dintr-un simplu gest!

Cele întimplute la Brașov, relatate de un martor ocular, ne arată că se poate influența în bine publicul venit la un spectacol sportiv, deși se spune că mentalitatea spectatorilor este mai greu de schimbat decât mentalitatea sportivilor. Nu-i ușor să-i convingi pe unii oameni că sportul nu este o goană stupidă după victorii cu orice preț.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Cronica șoselei

Păpușa Olguței

Rapoartele au sosit la scurt interval de timp, nici 10 minute. În amîndouă se menționau aceleași lucruri, cu excepția orelor de comitere a accidentelor, între care era o diferență de cîteva minute, și a culorilor mașinilor.

„Curios, ambele evenimente rutiere au avut loc pe aceeași șosea și exact la aceeași poziție, kilometrul 95 plus 275 metri”, remarcă ofițerul de serviciu.

„Există și altă legătură între ele, tovarășe căpitan”. „Care anume?” „Păi, să vedeți, șoferul celui de-al doilea ARO, cel gri, a pierdut controlul mașinii exact în aceeași curbă.” Căpitanul îl intrerupe pe tânărul locotenent. „Astea toate le cunoșc”. „Nu știu însă dacă ați sesizat că al doilea autoturism, care îl urma pe primul la nu mai mult de cinci kilometri distanță, după ce a ratat virajul la dreapta, s-a prăbușit peste celălalt, din care tocmai ieșiseră pasagerii, cu excepția unei fete care, rînită la un picior, n-a putut fugi ca ceilalți și so țira pe iarba înghețată...” „Și?” „Mașina de peste 1500 kg s-a prăbușit parțial peste ARO-ul galben, dar și peste corpul fetei, omorînd-o pe loc. Răniți mai serioși nu s-au înregistrat. Doar echimoze, tume fieri și mici zgîrieturi de la geamurile sparte”. „Nenorocită coincidentă, într-adevăr”. „Povestea e mai dramatică decît pare la prima vedere, tovarășe căpitan. Cel de-al doilea ARO era condus de un tânăr, logodnicul fetei omorite. Vă dați seama ce situație teribilă. Și-a ucis fără să vrea viitoarea nevastă. Trebuiau să se căsătorească peste cîteva zile. Ambele ARO-uri plecaseră odată din Galbenele. În mașini se aflau tatăl fetei și, respectiv, al băiatului, precum și niște rude mai îndepărtate. La magazinul universal au făcut tirgueli pentru nuntă, rochiile, haine,

cadouri. S-a găsit și voalul cu coroană al miresei. Pe o rază de 50 de metri în zona locului fetei, erau împrăștiate tot felul de obiecte de îmbrăcăminte și alimente. Încă de la plecare, în cele două mașini domnea buna dispoziție... De ce în așteptarea nunții. Era o fată bună, lucra împreună cu băiatul la fabrica de suruburi. Singurii la părinți și avea doar 20 de ani. Trebuie s-o cunoașteți...” „Da, o știu, una mignonă, oacheșă, cu gropițe în obraji. Moreu veselă, mereu bine dispusă...” „Mașina condusă de băiat a mai întîrziat puțin la magazin. Bătrînul, socrul mare, spune că întîrzierea a fost premeditată. Băiatul nu vroia ca fata să vadă cadoul de nuntă pe care el l-a cumpărat. Ce credeți că-i luase? O păpușa enormă, frumoasă, îmbrăcată în mireasă. Avea o întreagă colecție și seara, înainte de culcare, cea mai mare bucurie a Olguței — așa o chema pe tînără — era să se joace, precum o fetiță de 8 ani, cu aceste copile neînșuflete. În miniatură. Am văzut păpușa și eu. Zburase după niște tufe de măcieș. La început am crezut că-i vorba de o hirtie. Cînd m-am apropiat, mi-am dat seama însă despre ce-i vorba. Cutia se desfăcuse și mica mireasă mă privea cu nutrița ei avînd o expresie ușor ironică. Lui nea Barbu, tatăl fetei, om de 40 de ani, căsătorit foarte tînăr, îi cam plăcea să alege. Îmi povestea că fata era extrem de nerăbdătoare să despacheteze lucrurile și să le arate mamei-sii. „Cit mai avem, tată, pînă acasă?” tot întreba Olguța. Pata de gheață strălucea de la distanță. Știi doar, după negura de dimineață își făcuse apariția soarele. Frumos, exact ca acum. Ce mai, vreme de vis. Probabil că șoferul, atent mai mult la discuții, nu observase la timp curba cu asfaltul ca sticla. Zic și eu, probabil. De fapt sigur, pentru că Barbu mi-a confirmat. Viteza n-a fost prea mare. Dacă uita, cum se zice, că are frînă, n-ajungea cu roțile în sus, pe cîmp. Diferența de doi metri între șosea și tarlaua de griu a făcut ca răsturnarea să fie destul de violentă. Fata s-a lovit cu genunchiul de su-

portul aparatului de radio. Dacă reușea să se ridice de jos și să facă nu mai mult de cinci, șase pași, ieșind astfel din zona unde s-a prăbușit al doilea ARO, era acum în viață”. „Dar cu băiatul cum s-a întimplat?” „Și aici e o chestie stupidă, tovarășe căpitan. Vroia să se apropie de prima mașină. Cînd a zărit ARO-ul cu roțile în sus, pe cîmp, a accelerat. Nu-i ușor să te stăpînești cînd știi că în mașina accidentată se află femeia iubită. A căzut și el în aceeași capcană. Iată ce mi-a spus după ce și-a revenit, la spital”. „Am vrut să opresc în dreptul mașinii răsturnate și apoi să dau fuga să văd ce s-a întimplat. Dacă o fi rînită ori chiar... mai rău?, îmi spuneam. Timpul se scurgea nemaipomenit de încet. Cei 2-3 kilometri care mă despărteau de locul accidentului mi se păreau sute. În sfîrșit, mai aveam puțin, foarte puțin, nici 50 de metri. Vedeam oamenii cum ies de sub mașină ca dintr-o capcană și apoi o rup la fugă. Eram neliniștit, îngrijorat la culme. Nu observam paltonul portocaliu al Olguței. Ce-o fi cu ea? Apoi o văd cum se țirte, trăgîndu-și cu greu un picior. Sărăcuta față, e rînită, îmi zic. Eram emoționat, cu sufletul la gură. Mașina mea rula cu viteză mică. N-am observat, în situația în care eram, gheața. Apăsarea pe frînă a provocat deraparea. ARO-ul nu mai urma traiectoria curbă a șoselei, ci mergea drept înainte. Am încercat să manevrez volanul, dar n-am putut evita răsturnarea mașinii. Mi-am dat seama că o să mă prăbușesc peste mașina lui nea Barbu. Am auzit doar un țipăt scurt. Apoi, liniște. Asta-i Olguța! Tabloul ce mi s-a înfățișat apoi în fața ochilor a fost groznic. Știu doar că am căzut și apoi m-am trezit aici, la spital. Pentru mine, vă dați seama, că viața de aici înainte nu mai are nici un sens...”

O întimplare ce s-a consumat în nici un minut, dar care a produs o schimbare radicală a cursului vieții unor oameni.

VICTOR BEDA ■

Tot felul

● Am primit la redacție o adresă din partea forurilor comerciale din orașul Cîmpulung Muscel prin care ni se comunică faptul că în urma „sesizării făcute de tovarășul Cornel Nistorescu la fila 29 a Jurnalului cumpărătorului de la restaurantul Voinea”, două persoane vinovate de incident au fost sancționate. Ni se mulțumește pentru sprijinul acordat. Cu plăcere, dar țîn să precizăm că niciodată n-am ajuns în acest oraș și cu altul mai mult, n-am putut scrie în acel jurnal. Poate că sancționații își vor lua astfel musca de pe căciulă ● Cu ocazia Festivalului de jazz de la Brașov, organizatorii au tipărit o admirabilă foaie volantă ● O volantă cu haz a avut și revelionul tineretului de la Pavilionul expozițiilor. Volanta s-a „invîrtit” în 6 mii de exemplare. ● Pe vremea ninsorii abundente din zilele premergătoare Anului Nou, stația autobuzului 331 și 131 din Capitală a fost mutată instantaneu din fața Magazinului Cocor în fața Pieței Sf. Gheorghe. Un om cu un țîgal anunța aceasta, fluierînd călătorii care așteptau și autobuzele care încercau să oprească. Călătorii s-au năpustit asupra bărbatului cu fluier, dar acesta zicea, nu eu am făcut-o. Directorul e de vină ● Un lucru frumos: Copiii de la școala generală nr. 1 din comuna Ghimpați știu o mulțime de colinde. Directoarea școlii, Lilianna Rădan, spune că elevii n-au cîntat niciodată o colindă în școală. De unde se vede că tradiția e o materie la care nu este nevoie de program școlar, ea fiind planificată de mult. ● Cetățeanul M. Constantin din București a primit de la I.T.B. o adresă cu nr. 3712 din 5 dec. 1984 prin care i se spune: „La sesizarea dv. înregistrată la I.T.B. sub nr. 3712/1984 vă comunicăm că tovarășul controlor Albăstroiu Ilie, de la cap de linie Clăbucet a fost sancționat conform Legii 1/1970”. Semnează directorul adjunct comercial. Ce să înțelegă din aceasta un cetățean care a fost bătut de „tovarășul controlor Albăstroiu”. ● Pe strada Piscului din Capitală se afla o sursă necunoscută de apă. Cam în fiecare săptămînă zeci de metri cubi deversează între trotuare și formează o baltă de-un genunchie. Umbrele blocurilor „peste unde stau culcate”. ● Lucruri mari și lucruri mici: În magazine nu se găsesc capace pentru cratițe. Deci nu le punem capace! ● Pentru că „n-a ieșit la interval”, după dorința oamenilor de la I.C.R.A.L., Anghel Dragnea din str. Miron Costin nr. 27 a fost lăsat cu folii de plastic în geamuri de cei care trebuiau să-i repare casa. Cea mai grea muncă rămîne tot munca cîntărită ● Bună ispravă au făcut reprezentanții A.R.I.A. invîntînd formația Shorts să cînte în România la sfîrșitul anului trecut. ● Mulțumiri tuturor instituțiilor și persoanelor care au adresat redacției felicitări cu prilejul Anului Nou. La mulți ani! ● De citit: În revista Viața studentescă, Gino Iorgulescu, combatînt în echipa națională și la Sportul studentesc, țîne o cronică de fotbal intitulată „Om la om”. Omul nu dă la picioare. ● Pe 20 decembrie a avut loc la Tulcea tragerea la sorți a buletinelor cîștigătoare pentru concursul intitulat „Familii sănătoase, copii sănătoși”, organizat de Comitetul județean al femeilor. A fost o reușită. ● Temporar îngreunat de unele lucrări de construcție efectuate în apropiere, accesul spre restaurantul Nord merită înfruntat cel puțin pentru noua formulă de organizare a localului, cu program artistic alcătuit din balet, muzică ușoară, numere de dans modern și acrobație, totul pe fondul muzical asigurat de formația Colunna și în organizarea unui responsabil care va însemna ceva în anii următori: Eugen Huțu. ● S-a modernizat călătoria cu Maxi-taxi. Șoferul nu vinde decît seturi de bilete. Cumpărătorii nu sint prăgățiți cu bani să cumpere un set. Așteaptă pînă se găsesc amatori. Cumpără de la șofer și apoi i le returnează ca să se composteze și pe urmă se caută posesorii. Totul se face din mină în mină, cu o operativitate de balamuc. Cine n-are 25 de lei rămîne pe jos. Dar cine are idei păguboase? ● În ziarul Viitorul din 11 decembrie 1984 citim următoarea știre de senzație: «După 20 de ani de la operația prin care avea să i se extirpe un rinichi, mehedințeanul I.C. s-a prezentat din nou la control, curios mai cu seamă de rezultatul regimului alimentar auster țînut în această perioadă. Nu mi-că i-a fost nedumerirea cînd medicul i-a zis: „Vezi-ți omule de treabă, dumnea-ta ai doi rinichi și ambii sănătoși”. „Tovarășe doctor, unul l-am scos acum 20 de ani la acest spital iar altul în loc nu mi-a fost transplantat”. A avut grijă natura să-l dezvolte pe al treilea în locul celui extirpat». Greu de crezut. Mai degrabă omul o fi inghițit unul din comerț și i-o fi mers la suflet.

CORNEL NISTORESCU ■

● Extinderea deșerturilor în plin deșert ● „Piraterie” în eter ●

Oazele în pericol

Căpătând demult și înțelesul de insule ale liniștii, bunăstării și fericirii într-un noian de greutate și necazuri, cîntate de poeți și visate de toți adolescenții, oazele, aceste mici zone din deșert în care prezența apei permite dezvoltarea vegetației, deci și traiul oamenilor, sînt cunoscute din cele mai vechi timpuri. În textele egiptene antice și la Herodot, prin oaze erau desemnate petecele de verdeață din deșertul Libiei, la vest de Nil. În zilele noastre, numele de oază este aplicat tuturor punctelor de pe planetă unde existența de pinze de apă freatică sau prezența apelor de suprafață aduse de torenții din munții mai mult sau mai puțin apropiați permit instalarea de populație sedentară și practicarea agriculturii în mijlocul sau la marginea zonelor aride. Apa în oaze poate curge natural, formînd piraie și lacuri, sau poate fi adusă la suprafață prin puțuri și pompe.

Iată însă că aceste petece de verdeață, așa de fragile în imensa ariditate ce le înconjoară, sînt din ce în ce mai amenințate, multe din ele dispărînd înghițite de pustiurile din jur. După cum sublinia profe-

sorul Michèle Malnguet de la Universitatea din Reims în cadrul unui seminar consacrat acestei probleme, avem de-a face cu o adevărată criză mondială a oazelor, definită ca o „extindere a deșerturilor în plin deșert”. Cu consecințe care depășesc problema propriuzisă a oazelor. Fiindcă populațiile nomade sau sedentare cărora oaze-

Comentariul săptămîinii

le le-au asigurat pînă în prezent subzistența sînt obligate să emigreze către regiunile mai fertile, contribuind la creșterea presiunii demografice și a pericolului potențial de degradare a solului și în alte regiuni.

Care sînt cauzele fenomenului semnalat mai sus? Pe de o parte, este vorba de cauze naturale. Și cu toate că aceste pricini nu sînt suficiente de definite și de studiate, știm deja că situația grea în care se află oazele de pe Pămînt poate fi imputată fluctuațiilor climatului, modificărilor bilanțului hidrologic, agravării mecanismelor geomorfo-

logice eoliene, schimbărilor în structura solurilor nisipoase, accelerării mecanismelor de salinizare. Pe de altă parte, este limpede că la dispariția oazelor contribuie în bună măsură și activitățile omului. Cum anume au influențat aceste activități deșertizarea de-a lungul secolelor este, de asemenea, nu în-deajuns de precizat. În ce mod s-a ajuns de la un Maghreb meridional grinar al Europei sub ocupația romană la regiunea semiaridă de astăzi, abia pusă în valoare? Cum se explică faptul că fișia de pămînt cuprinsă între poalele Andizilor și litoralul peruvian și chilian, unde fotografiile aeriene au relevat suprapunerea mai multor sisteme de irigații bine puse la punct, este astăzi un deșert? Iată întrebări care își așteaptă răspunsul.

În ceea ce privește efectul acțiunilor omului în zilele noastre, lucrurile sînt mai clare. Toate activitățile care produc perturbații în echilibrul ecologic al Terrei (exploziile nucleare, industrializarea excesivă, despăduririle ș.a.) pun fără îndoială în dificultate și oazele. Acestea sînt, de fapt, și secțiile în care se poate acționa, în sens ecologic, cu destul folos pentru menținerea în viață a oazelor.

ION D. GOIA ■

Cu ochii pe cablu

S-a început cu Satcom I, lansat în 1975 de către R.C.A. El este și deschizătorul de drumuri în programarea televiziunii prin cablu. În 1979, douăzeci de canale distribuiau deja programe către abonați, 24 de ore din 24. Lunar se adunau 14 400 ore de program. O mină ajută pe alta: satelitul a sporit numărul abonaților, pe scama acestei creșteri s-au putut instala antene mai puternice și, deci, s-a reușit extinderea registrului programelor oferite. S-a născut o întreagă vegetație metalică pe teritoriul S.U.A. Au trebuit, pentru început, bani mulți. Costul unei antene era de 75 000 dolari. Antenele mici utilizate acum nu depășesc 20 000—30 000 dolari. Sînt inventariate 2 000 de asemenea antene. Au fost introduse sisteme de captare paralela a altor 12 canale difuzate de Wester II. Nici acest teritoriu, nou și suav, n-a scăpat amatorilor de profituri. În 1979, un cunosător al treburilor — la curent deci cu dificultatea de a găsi o fereastră în orașul emisiunilor prin cablu de către amatorii dornici să-și plaseze propriile programe — cumpăra dreptul de folosință prin Satcom I. Costul: 250 000 dolari. Dar nu pentru mult timp. Il va revinde la „Warner Amex”, cîteva luni mai tirziu, la un preț de 22 ori mai ridicat.

Dar asta să fie acolo, la proprietarii de rețele și programe; dar contribuabilii de rînd, ce obțin, cu ce profit se alege din această teavatură, ei ce vîd? Există — și în acest colț de întimplări — clasamente, piramide, podiumuri de premiere. Prin gradul de audiență, primele locuri sînt deținute de „HBO”, „Showtime” și „Movie Channel”. Primul aparține grupului „Time-Life” și cuprinde 2 000 de rețele afiliate și 7 milioane de abonați. „Showtime” are 2 milioane de abonați și reprezintă filiala lui „Teleprompter” și „Viacom”. Ultimul aparține lui „Warner Amex” și are în evidență un milion de abonați. Toate prezintă aceeași specializare: difuzarea de filme, fără publicitate. Veniturile vin din abonamente: 9 dolari pe lună. De aici și aprecierea că rentabilitatea nu poate fi asigurată decît la o cifră de peste două milioane de abonați. Filmele se dau pe același canal de mai multe ori pe săptămîină, spre disperarea producătorilor din cinematografie, care consideră că nu li se plătește deajuns pentru pelicula lor. Este semnalată existența unui mare procent de neplătitori. Aproape un sfert din numărul abonaților. Pirateriile a fost creată și a luat amploare prin instalarea de antene particulare pentru alimentare directă de la satelit. Nu neapărat cu gîndul la ei, funcționează și canalele cu programe specializate produse de societăți independente. Gama rubricilor este largă — sport, informații generale sau specializate, muzică, politică, religie etc. Fiecare canal își duce zilele într-o chingă tematică precisă, adaptată la un anumit segment al publicului. Apare, în plus, publicitatea. Modestă e drept: 500 milioane dolari într-un an, cînd marile rețele de televiziune obișnuite încasau 11 miliarde. Dar nu televiziunea prin cablu tinjește după staful rețetelor mari. Fenomenul se derulează invers. Audiența la televizorul de toată ziua înregistrează scădere de 7,3 la sută, în 1982, față de 1976. Cel mai afectat — NBC, a cărei audiență a coborît de la 19,8 la sută, în 1975, la 15,5 la sută, în 1982. ABC, împreună cu grupul „Hearst”, au înființat o filială ce difuzează zilnic programe culturale. CBS a inaugurat, și el, în 1981, un program cultural, dar a fost nevoit în scurt timp să accepte suprimarea, din cauza deficitului bugetar înregistrat.

NEAGU UDROIU ■

De pe toate meridianele**Un „frate” al lui Mawgli**

Mawgli, cunoscutul erou al celebrei opere a lui Kipling „Cărțile junglei”, are mai bine de 50 de frați și surori din viața reală. Istoria a înregistrat cazurile unei felite hrănite de o gazelă, unui băiat crescut de un babuin, ale altor copii îngrijiiți de lupi, urși sau pantere. Unul din acești „frați” ai lui Mawgli este și „Victor din Averon”, despre care regizorul Truffaut a realizat un film. Acest copil a fost înțilnit de cîteva ori în pădurea din preajma localității Averon, unde își căuta hrana — rădăcini și diverse poame. Odată a fost prins și a locuit timp de o săptămîină la o familie, dar pe urmă a fugit. Acest contact cu oamenii a produs totuși asupra psihicului copilului o puternică impresie. El a început să hoinărească în jurul satelor și curînd s-a aciuat la o fermă. De aici, băiatul, care primise numele de Victor, a fost trimis la Paris, unde a fost examinat de cei mai vestiți medici ai timpului (era în 1901). Doctorul Pinel, o autoritate în psihologie, a dat un verdict implacabil: băiatul este surdomut, incapabil să gîndească și, prin urmare, medicina este, în ceea ce-l privește pe Victor, neputincioasă. Dar acest verdict a fost contestat de un confrate al lui Pinel, doctorul Ytard, specialist de vază în problemele auzului și vorbirii. El a început să se ocupe de băiat, în sensul adaptării lui la viața în societate, și și-a expus concluziile în două rapoarte medicale, publicate în 1901 și 1907. Aceste documente au stîrnit dispute aprige, cu un important câștig pentru știință. Căci cazul lui „Victor din Averon” a dat posibilitatea studierii unor probleme de însemnătate primordială pentru cunoașterea naturii umane. Pentru că Victor, considerat la început surd și mut, a învățat să facă o mulțime de lucruri și

a dovedit că auzea foarte bine, dar reacționa selectiv, numai la ceea ce-l interesa. Capacitatea lui de a raționa s-a dezvoltat foarte mult. Succesele lui au dovedit rolul prioritar al deprinderilor înșușite în procesul educării, în comparație cu cele înșucute. Totuși, Victor n-a învățat nici să vorbească, nici să scrie, fapt care demonstrează că primii ani de viață sînt hotărîtori.

Pentru protecția tigrilor

În sudul Chinei a luat ființă un centru de cercetări pentru protecția tigrilor, aflați, în această regiune, în pragul dispariției. Se apreciază că datorită vînătorii libere, precum și tăerii pădurilor, în prezent au mai rămas din această podoaă a naturii doar 40—80 de exemplare. Institutul va aparține de parcul Chouning, al cărui cercetători științifici au trecut începînd din anul 1978 la experiențe privind înmulțirea tigrului în captivitate. În anii care au trecut de atunci s-au obținut succese în 7 cazuri. Din cei 14 puși de tigr care s-au născut, au supraviețuit 13.

Motanul microbist

„E greu să găsești în toată lumea un microbist de fotbal sau de hochei mai infocat decît Băiatul” — susține Saken Uteev, locuitor al orașului Aktiubinsk (U.R.S.S.). Cine este Băiatul? Nu e vorba, după cum s-ar putea crede, de un copil, ci de un... motan. După chiar spusele lui Saken, imediat ce la televizor se aude vocea crainicului, motanul se instalează fără zăbavă în fața micului ecran. După ce se uită un timp la meci, se apropie și pișăie ecranul cu laba, de parcă ar vrea să încerce dacă nu cumva e posibil să se ducă și el pe teren și să participe la joc. Dar iată că familia Uteev și-a cumpărat televizor în culori. Ce-a făcut Băiatul? La început pur și simplu l-a ignorat, învîrîndu-se doar atunci cînd stăpînul punea înadins, cu titlu de experiment, în funcțiune televizorul alb-negru. Treptat, motanul s-a obișnuit și cu ecranul colorat. Cînd însă cele două televizoare funcționează concomitent, neobișnuitul microbist îl preferă fără să ezite pe cel vechi.

ION CODRU ■

O bilă și alte ciudățenii

Un tînăr englez de 22 de ani, component al echipei care a cîștigat nemaipomenitul trofeu cu care a fost dotat meciul de biliard dintre nemaiăuzitele orașe Kilhampton și Bude a înghițit, de bucurie, bila ultimului carambol. Albă, din plastic dur, cu diametrul de 5,7 cm, bila n-a ținut seama de starea de euforie a impulsului fericit și i s-a oprit direct în gît. Abia în urma unei intervenții chirurgicale, obiectul unei expansivități ce putea fi fatală a fost scos la lumină unde, se pare, îl așteaptă un destin aparte. Colectarii de obiecte marcate de istorie sau de năstrușnice întîmplări sînt interesați să-l cumpere. Oricum, nu la prețul care s-a oferit pe superba rochie de satin și muselină purtată de Marilyn Monroe în 1957 în filmul pe care, poate vă amintiți, l-am văzut și noi, „Prințul și dansatoarea”, unde diva evolua alături de un alt monstru sacru al ecranului, sir Laurence Olivier. Doar o rochie, chiar dacă ea a mingiait pielea „sex simbol”-ului american al anilor '50, s-a vîndut cu 18 700 dolari. E o sumă, nu glumă. Printre alte obiecte care au reținut atenția și banii cumpărătorilor s-au numărat o rochie purtată de Mae West în 1938 (10 173 dolari), altele aparținînd lui Judy Garland, Jean Harlow și lui Katharine Hepburn și, culmea, șorțul de satin negru cu auriu purtat de Silvester Stallone în „Rocky II”. Proprietarul acestor veșminte mirosind a artă și celebritate este un californian isteț, William Thomas, care, de-a lungul anilor, a adunat costumele purtate de actori în 130 de filme produse de 7 case hollywoodiene. Acum, după niște ani, care au adăugat un plus de valoare unor textile care în lipsa purtătoarelor și-au pierdut definitiv atracția, le-a scos de la naftalină și, cu concursul galeriilor Sotheby's, a încasat aproape 124 000 de dolari. O bilă albă pentru mister Thomas.

IOAN ROȘCA ■

DAVID ROKEAH (Israel)

Acolo cunoașterea deplină rodește: Nu-i loc de spovedanii

În depărtare, lovită de razele soarelui,

pe pămîntea Cale lactee aduni așchii de comete și incerci minera'ele rare. Dintr-odată, iubit-o suntem prezentul

cuzrăvit în chipul unui timp care vara înfloreste scacii

Suntem inzidiți în cuvinte, într-un alfabet al durerii. Aici, în șes, la fel ca pe mare se măsoară largul și durata iubirii

Încă un poem despre vară, încă un poem despre toamnă.

Cum să iei înapoi

Cum să iei înapoi, ce nu se poate lua înapoi. Vara, care s-a dus, toamna, care s-a dus. Cum te-ai putea întoarce fără să jeleşti, în orașele nîmicate: Pompei, Salamina și Avdat. Lasă rămășițele istoriei să urmeze focarul evenimentelor. Dune acoperindu-se singure: Legea stratificării.

Un cer de purpură

Un cer de purpură spune drumul spre mare.

Dacă vorbești cu o nouă tărie cuvintele își pierd vigoarea străveche

Mai tirziu

Părul tău albește domol. Refac în memorie hoinăreliile somnului. Hoinărerile mele spre pod, peste locuința bătrînului pianist. Mai tirziu aud geamătul scării de lemn. Pulsul friei mele.

Muzica

lui Bach.

În românește de PETRE STOICA ■

(După PANORAMA)

PARTICIPARE – DEZVOLTARE – PACE

De-a lungul anilor, axat pe ideea de bază, a acțiunii unite a tinerilor de pretutindeni pentru construirea unei lumi a păcii, independenței și progresului, țara noastră a fost autoarea a numeroase propuneri la Organizația Națiunilor Unite. Aceste inițiative au avut un larg și profund ecou în rândul stateelor membre, al tineretului de pretutindeni. Ele au culminat cu adoptarea de către Adunarea Generală a O.N.U., la 17 decembrie 1979, a proiectului de rezoluție intitulat „Anul Internațional al Tineretului: Participare, Dezvoltare, Pace”. La punctul 1 al rezoluției se spune: „(Adunarea Generală a O.N.U.) decide să desemneze 1985 ca An Internațional al Tineretului: Participare, Dezvoltare, Pace”.

Această deviză concentrează direcțiile principale în care tineretul din toate țările urmează să-și unească eforturile. Participarea implică o înregimentare activă, militantă a tineretului în procesul dezvoltării multilaterale a fiecărei țări, în întărirea colaborării și cooperării internaționale. Tineretul se formează și se afirmă ca o puternică forță socială și reclamă o participare activă atât la adoptarea deciziilor sociale, cât și la îndeplinirea lor. Este evident că o participare reală și eficientă a tineretului la viața națională și internațională presupune recunoașterea și garantarea unor drepturi fundamentale ca dreptul la muncă, la educație și formare profesională, la democrație și progres. În termenii Anului Internațional al Tineretului (A.I.T.), dezvoltarea se exprimă ca un proces de creștere generală a nivelului de viață material și spiritual, a progresului fiecărei națiuni și la nivelul comunității internaționale, în cadrul căreia tineretul își afirmă plener însele rezerve creatoare de care dispune. Participarea la dezvoltare implică asigurarea unor condiții optime de muncă și de viață ale tineretului, îmbunătățirea statutului său actual și de perspectivă. După cum s-a subliniat în documentele ale O.N.U., tineretul nu trebuie tratat ca un obiect special al dezvoltării. Participarea tineretului trebuie să fie considerată drept o parte integrantă a participării generale la procesul dezvoltării. Fără îndoială, aceasta nu înseamnă că nu ar fi nevoie de programe specifice pentru tineret. Participarea tineretului

la întreaga viață locală, națională și internațională trebuie să fie o parte a politicii și a programelor întregii societăți, iar politicile destinate tineretului să fie elaborate în așa fel încât să reflecte cerințele și aspirațiile reale ale tineretului generației. Pacea reprezintă o condiție esențială pentru însăși viața și viitorul tineretului. Pentru tinăra generație pacea exprimă, pe lângă cerința creșterii și educării sale în spiritul înaltelor idealuri pașnice și înțelegerii între popoare, valoarea supremă a afirmării și îndeplinirii menirii sale primordiale de veritabil factor al progresului uman. Tineretul se poate afirma plenar, pe plan național și internațional, numai în condițiile unei păci autentice și trainice, ale statornicirii unui climat de destindere, de înțelegere și colaborare rodnică între popoare.

Din 1979 și pînă în prezent, pregătirea și marcarea A.I.T. au fost cu regularitate înscrise pe ordinea de zi a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, acordându-i-se „un grad înalt de prioritate”, după cum se menționează în rezoluțiile adoptate în acest sens. Acest fapt constituie o confirmare deosebită a interesului general manifestat față de inițiativa României privind proclamarea Anului Internațional al Tineretului. Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat de asemenea „Programul concret de măsuri și activități ce urmează a fi întreprinse înaintea și în timpul Anului Internațional al Tineretului”, care cuprinde numeroase idei și teze formulate de România. S-au desfășurat cu succes cele cinci reuniuni regionale consacrate A.I.T.; reuniunea europeană a avut loc, în 1983, în țara noastră.

Tot în rezoluția din 17 decembrie 1979 a Adunării Generale a O.N.U. a fost prevăzută și înființarea Comitetului Consultativ al O.N.U. pentru A.I.T., organism alcătuit din reprezentanți a 24 de state, din toate zonele geografice. Acest Comitet a avut și are un rol important în pregătirile pentru Anul Internațional al Tineretului. În semn de înaltă recunoaștere a contribuției României la cauza păcii și colaborării internaționale, la promovarea intereselor vitale ale umanității, ale tineretului, ca președinte al Comitetului Consultativ al O.N.U. pentru A.I.T. a fost ales tovarășul Nicu Ceaușescu, prim-secretar al Comitetului

Central al Uniunii Tineretului Comunist din România.

De la înființarea sa, în septembrie 1981, ca unul din primele organisme de acest gen pe plan mondial, Comitetul Național Român pentru A.I.T. a desfășurat largi contacte și schimburi de vedere cu comitetele naționale de coordonare din alte țări. Tovarășul Nicu Ceaușescu, în calitate de președinte al Comitetului Consultativ al O.N.U. pentru A.I.T., a participat la toate cele cinci reuniuni regionale; la patru din acestea au luat parte, ca observatori, și delegații ale Comitetului Național Român pentru A.I.T. De asemenea, Comitetul Național Român a participat activ la pregătirea și organizarea reuniunii regionale pentru Europa, care a avut loc, după cum am menționat deja, în 1983, la Costinești. Delegații conduse de președintele Comitetului Național Român pentru A.I.T. au luat parte la o serie de manifestări internaționale consacrate problematicii A.I.T. Totodată, au fost larg și consecvent promovate și popularizate importante inițiative ale țării noastre legate de marcarea A.I.T., de viața tineretului: convocarea, sub egida O.N.U., a unei Conferințe Mondiale guvernamentale în

problemele tineretului; elaborarea unei Declarații privind drepturile și responsabilitățile tineretului, ca instrument internațional unitar, cuprinzător; crearea unui organism de legătură între O.N.U. și mișcarea de tineret; înființarea unui Centru internațional de cercetarea și documentarea asupra tineretului; lansarea unui deceniu al tineretului sau a altor acțiuni similare în scopul asigurării continuității preocupărilor și programelor în materie de tineret, al elaborării unei strategii pe termen lung în această problemă.

Anul Internațional al Tineretului a început. Fără îndoială că prin programele ce vor fi realizate la nivel local, național, regional și internațional, prin toate acțiunile pe care le va cuprinde, prin întreaga sa desfășurare, Anul Internațional al Tineretului va contribui la sporirea rolului tineretului generației în soluționarea marilor probleme ale lumii contemporane potrivit intereselor și aspirațiilor tuturor popoarelor, la stringerea legăturilor între tinerii de pretutindeni.

ION D. GOIA ■

Din inițiativa României

● Din inițiativa României, în 1979 Adunarea Generală a O.N.U. a hotărât proclamarea anului 1985 ca An Internațional al Tineretului sub deviza „Participare, Dezvoltare, Pace”;

● La sesiunile consecutive ale Adunării Generale a O.N.U. au fost adoptate rezoluții propuse de țara noastră pentru sporirea participării tineretului la viața națională și internațională;

● Ca urmare a ecoului pe care l-a avut hotărârea de a marca evenimentul din 1985, în peste 125 de state din lume au luat ființă comitete naționale pentru Anul Internațional al Tineretului;

● Potrivit consensului realizat în Comitetul Consultativ al O.N.U. pentru A.I.T., precum și largului sprijin realizat la sesiunea O.N.U. din 1984, anul acesta va avea loc Conferința Mondială a O.N.U. pentru Anul Internațional al Tineretului, prin alocarea unui număr corespunzător de sedințe plenare ale Adunării generale dezbaterii exclusive a problemelor tineretului generației.

Acțiuni în țara noastră, în 1984, consacrate A. I. T.

● Vizita de documentare a ziaristilor de la presa de tineret și studenților, realizată în contextul manifestărilor prilejuite de cea de-a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă (august);

● Reuniunea de experți în probleme ale cercetării științifice a tineretului (Costinești, septembrie);

● Intilnirea redactorilor-șefi de la publicațiile de știință și tehnică pentru tineret din țări socialiste (București, septembrie);

● Seminarul internațional cu tema „Tineretul și dezvoltarea” (Brașov, noiembrie);

● Intilnirea tineretului și studenților din Balcani (București, septembrie).

Înaltă apreciere a contribuției românești

Imi sînt apropiate preocupările președintelui Nicolae Ceaușescu pentru promovarea unei politici de pace, colaborare și progres, un loc distinct ocupându-l asigurarea unui viitor pașnic, prosper tineretului generației. Doresc să subliniez contribuția remarcabilă a României, a tineretului român a președintelui Comitetului Consultativ al O.N.U. pentru A.I.T., Nicu Ceaușescu, a cărui am-

plă activitate pentru buna reușită a manifestării din 1985 este bine cunoscută. În ce-i privește pe oamenii politici, într-adevăr, așa cum arată președintele României, ce alt dar ar putea face noilor generații decît asigurarea păcii, a dezarmării?

LETICIA SHAHANI
secretar general adjunct
al O.N.U.

La Națiunile Unite, ca și în cadrul UNESCO, România și-a cucerit un binemeritat prestigiu, ca unul din statele cele mai active în ceea ce privește domeniul tineretului. Contribuția României la realizarea programelor privind tinăra generație, în special în legătură cu promovarea păcii și buneii înțelegeri între tineri este remarcabilă.

PIERLUIGI VAGLIANI
șeful diviziei pentru tineret
a UNESCO

România participă activ la acțiunile de pregătire a A.I.T. Primim un sprijin permanent din partea guvernului român, a organizațiilor de tineret românești. România are numeroase preocupări pentru promovarea și integrarea tineretului în societate, pentru apărarea păcii pe planeta noastră.

ROBERT HUBER
membru al secretariatului
pentru Anul Internațional al
Tineretului,

Pe agenda A. I. T.

În contextul marcării Anului Internațional al Tineretului, pentru 1985 sînt propuse numeroase acțiuni, la O.N.U., UNESCO și în diferite țări ale lumii, cu participare regională și internațională.

În România

- Conferința Mondială a Comitetelor naționale de coordonare pentru A.I.T., intitulată „Tineretul anului 2000 — Participare, Dezvoltare, Pace”;
- Seminarul european al tinerilor ziaristi cu tema „Presa de tineret și studenții în slujba păcii, înțelegerii și colaborării între popoare”;
- Festival folcloric al tineretului și studenților din Balcani;
- Seminar balcanic al tinerilor parlamentari;
- Reuniunea internațională de experți în domeniul cercetării științifice a tineretului;
- Seminar internațional cu tema „Arhitectura, modalitate de exprimare a tineretului în spiritul păcii și civilizației”.

Peste hotare

- Cea de-a patra reuniune a Comitetului Consultativ al O.N.U. pentru A.I.T. (Viena);
- Cea de-a 40-a sesiune a Adunării Generale a

O.N.U.; Conferința Mondială a O.N.U. privind A.I.T. (New York);

● Conferința Internațională și Festivalul artelor, consacrate A.I.T. (Kingston, Jamaica);

● Cea de-a doua reuniune regională latino-americană pentru A.I.T. organizată de Comisia Economică a Națiunilor Unite pentru America Latină (Spania);

● Conferința regională a țărilor membre ale A.S.E.A.N. consacrată A.I.T. (Indonezia — Filipine);

● Congresul internațional privind tineretul și timpul liber (Brazilia);

● Conferința internațională-model a Națiunilor Unite (New York);

● Congresul mondial UNESCO privind tineretul (Barcelona);

● Reuniunea regională europeană de experți privind implicarea tineretului în viața productivă (Geneva);

● Reuniunea de experți privind tineretul și șomajul (Franța);

● Intilnirea tineretului latino-american „Participare, Dezvoltare, Pace” (Argentina);

● Săptămîna tineretului european „Viitorul tineretului” (Franța);

● Simpozionul internațional „Activități fizice și identitate culturală a copiilor și tineretului” (Franța);

● Ziua mondială a turismului „Turismul de tineret: moștenirea culturală, istorică și prietenia între tineri”;

● Cel de-al 40-lea Congres mondial „Cooperarea Nord-Sud prin intermediul tineretului”;

● Reuniunea regională pentru Asia și Pacific dedicată A.I.T. (Beijing).

Știința de a fi sănătos (4)

ADRIAN PĂUNESCU: Dialogul pe care cititorii noștri ar putea să-l citească, dacă sînt interesați, are loc în primele zile ale lunii ianuarie 1984, adică anul 1985, mai exact în ziua de 2 ianuarie. Oamenii se întorc încărcăți de greutatea zilelor de sărbătoare, au mîncat mult, au și băut. Toți, după obicei, am mîncat și am băut mai mult în aceste zile. Cel ce a inițiat acest dialog și este autorul acestor interviuri, Adrian Păunescu, mărturisește că și-a ținut promisiunea făcută în primul rînd sîsîi, în al doilea rînd cititorilor săi, de a fi testat pe propria răspundere și cu propriul său organism, timp de 75 de zile închinate, dieta cu crudități. Această dietă a determinat în 75 de zile o scădere ponderală de peste 20 de kilograme, o stare generală bună, dar nu încă foarte bună. Somnul întîrzie să apară, programul de muncă e suprîncercat și, așa cum recunoșc public efecte extrem de pozitive ale păstrării acestei conduite alimentare, trebuie să spun că ea singură nu rezolvă totul. Va trebui, probabil, în vremea viitoare, lîngă această dietă pe care o voi relua în curînd, să construiesc programul meu de viață în așa fel încît să respînd corespunzător, să dorm pe măsura efortului și să mă feresc, cum zice Valeriu Popa, de stress peste limita de toleranță, deși cred că veacul nostru este chiar asta — stress peste limita de toleranță. Oricum, exemplul personal îl dau nu pentru a mă lăuda cu ceva — nici nu e cine știe ce laudă în faptul că sîntem suferinzi și trebuie să păstrăm o anumită dietă pentru a ne echilibra — ci pentru a arăta cititorilor noștri ceea ce arată oricare inginer constructor cînd se duce primul sub nodul pe care l-a construit și l se încearcă rezistența și anume, că noi nu spunem din buze, ci din conștiință ceea ce știm.

Am primit zece și zece de scrisori în care oamenii ne cer să continuăm dialogul. Ei sînt interesați cum să se vindece sau cum să se ferească de boli. Ne-a scris și profesorul universitar Brad Segal de la Universitatea din Galați, un om care se ocupă de alimentație nu de azi, de ieri. Publicăm, de altfel, scrisoarea profesorului Brad Segal și un articol al domniei-sale, așa cum l-am publicat și în paginile Almanahului Flacăra, punctul său de vedere în legătură cu alimentația. Nu putem însă fi de acord cu cîteva lucruri spuse de profesorul Brad Segal. Cititorii vor înțelege singuri cu ce anume nu sîntem de acord. Înainte de toate profesorul Brad Segal observă că dieta prescrisă de Valeriu Popa este bună la bolnavi. Întrebarea mea: de ce nu este bine să ne protejăm?

— Preventiv, să nu ajungi să fii bolnav.

— Și înainte de asta, aș ruga pe profesorul Brad Segal să definească înțelesul noțiunii de om sănătos și să-mi arate un om care nu are nevoie de o reechilibrare. Doresc să văd un om pe de-a-n-tregul sănătos.

— Sînt întrebate deseori de ce am ales lucrarea doctorului Gînter pentru exemplificare.

— Tocmai, de ce?

— În primul rînd, pentru motivul că este doctor și a reușit să se desprîndă de formațiunea profesională, cînd putea foarte bine să-și practice meseria pe care a învățat-o. În al doilea rînd, este doctor într-o țară despre care am zis cînd am vizitat-o că așa aș dori să fie în toate țările lumii — nu observi diferența dintre sat și oraș.

— Să revenim la întrebare.

— Și totuși, în această țară, pentru cei ce doresc să vadă sau să se intereseze, mulți oameni din aceste locuri au trecut la o nutriție bazată pe crudități pentru a-și reechilibra organismele dezzechilibrate ieri printr-o nutriție foarte abundentă bazată pe un consum exagerat de carne și produse semifabricate și bine pregătite. Ei și-au creat restaurante specializate pe un asemenea gen de nutriție,

unde zilnic poți găsi meniuri proaspete, care să poată satisface toate gusturile celor care vor să-și păstreze echilibrul fizic și psihic.

— Dumneavoastră v-ați referit la meniuri de crudități?

— De crudități. Cînd spun aceste lucruri, am în față un set de fotografii în culori primite recent, prin amabilitatea unui prieten din țară, cărui l le-a trimis o cunoștință din Elveția.

— Descrieți-le. Ce se vede în ele?

— În una din fotografii se văd patru genuri de semințe încolțite. Pe spatele fotografiei spune textual: grîu, susan, floarea soarelui și ovăz, care se consumă cu untdelemn stors de noi din măsline și lămile. Totul crescut în grădină, fără îngrășăminte.

— Chlmice.

— Așa e modern aici.

— Așa zic ei. Modern e să fie tradițional! Descrieți, vă rog, altă poză. Noi o să încercăm și să reproducem pozele, deși nu o să aibă coloritul din realitate și pe care îl au în miinile inginerului Valeriu Popa.

— În altă fotografie apare imaginea unei mese pe care se găsesc amplasate...

— Ei, amplasate! Nu vă mai puteți desprînd de limbajul militar: amplasate rachete cu rază medie de acțiune. Legume cu rază medie de acțiune.

— Două, patru, șase, zece platouri cu diferite preparate. Pe verso fotografiei: așa arată o masă la intrarea în restaurantul nostru.

— Să nu mi se răspundă, că așa e comercial, fiindcă, în sistemul elvețian, de fapt sistemul cererii și al ofertei, de fapt nu se consumă banii pe ceea ce nu este cerut. Dacă e comercial înseamnă că este fatalmente și real.

— Dacă nu ar fi de calitate, cert că acest restaurant nu ar funcționa.

— Ar da un faliment carnivor. Stimate prietene, ce rugăminte am la dumneavoastră: să nu vă referiți doar la problema dietei din restaurante, ci și la conduita alimentară de acasă. Însă nu uitați motivele pentru care îl citați pe Gînter. Eu sînt dator să spun cititorilor că admirabilul gest al inginerului Valeriu Popa de a-l cita pe respectivul doctor nu este neapărat necesar decît pentru uzul discuției. Din cîte fin minte, dumneavoastră vă plăcea cartea respectivă pentru că era o sinteză într-adevăr europeană a unor experiențe din toate civilizațiile pămîntului.

— Aceasta o fac și din dorința ca unii medici nutriționiști din România, care sînt recunoscuți prin lucrările teoretice aflate în toate bibliotecile și care mi-au plăcut foarte mult și care m-au și ajutat, să înțeleagă că este frumos să scrii, dar este perfect convingător ceea ce scrii atunci cînd probezi celor interesați veridicitatea celor înscrise în lucrările pe care le publici.

— Spuneți mai precis, fără nume.

— Eu vreau să colaborăm cu aceștia, întrucît scopul urmărit de noi prin acest dialog nu este numai acela de a vindeca. Aceasta o facem pentru a veni în ajutorul celor suferinzi, însă scopul urmărit de noi prin acest dialog este și de a învăța generația tînără cum să-și apere sănătatea și să fie cit mai mult timp în echilibru, întrucît cei ce sînt într-o stare de boală, știu că în loc să se gîndească la treburile pe care le au de efectuat zilnic în societate, la locul de muncă și în familie, tot timpul se gîndesc la boală și la consecințele ei.

— Iată o pierdere totală a individului prin boală.

— Este ușor să spui că „Valeriu Popa ne învață cum să procedăm”. Eu nu vreau să dau nimănui învățăminte și sfaturi. Din experiența proprie am ajuns la această concluzie și găsesc că este — așa cum am arătat în precedentele dialoguri — că bine ar fi ca fiecare dintre noi care

avem experiențe care pot fi de folos semenilor noștri, să le oferim. Aceasta înseamnă umanitate, aceasta înseamnă umanism. Nu cum gîndesc unii că dacă ei știu, egoist, să-și păstreze doar pentru ei și de restul puțin ne interesează. Asta nu o mai poate face un semen care a ajuns să pretindă că se numește om.

Așteptăm propuneri de colaborare cu doctori nutriționiști și aș ruga ca, sub egida Ministerului Agriculturii, să încercăm inițierea unei colaborări prin care să devenim, așa cum poetul Adrian Păunescu spunea într-unul din dialoguri, promotori pe scară industrială ai acestei idei. Noi n-am intenționat să ne înscriem în discuția largă despre nutriția rațională. Întimplător cădem pe o problemă foarte actuală și sîntem felițiți că rațiunea le spune altora ceea ce ne spune și nouă — că nu este corespunzător speciei umane excesul. Un exemplu care poate nu place. Acum poate că mulți dintre dumneavoastră ați observat, mă rog, nu vreau să descurajez pe nimeni prin cele spuse, ci este o realitate certă. După sărbători, salvările nu pot face față solicitărilor ce le au din partea familiilor multor cazuri...

— De accidentați alimentar.

— Da, de accidentați alimentar, pentru că ei au păstrat o anumită regulă a jocului în timpul anului, însă în timpul sărbătorilor uită sau membrii familiei uită că oamenii sînt oameni și că toate au o limită și că mîncarea și băutura trebuie dozate de așa manieră încît să nu depășească limita de toleranță a organismului aducîndu-l în faza de a-l dezechilibra, fiind necesară intervenția cadrelor medicale sau a medicamentelor, care de multe ori nu mai au ce face și apare deznodămîntul fatal.

— Să ne întorcem la Gînter, nu înainte de a vă propune să suridem împreună de bancurile care s-au făcut cu privire la noi în aceste zile pe mai toate locurile: prin presă, televiziune.

— În legătură cu acesta, aș vrea să mai adaug o ultimă apreciere, aceea că, în calitate de doctor el discută importanța și pledează pentru prevenirea stărilor de dezzechilibru prin dietă și prin diminuarea și chiar eliminarea medicamentelor chimice. Aceasta consider că este foarte mult astăzi, cînd chimizarea și industrializarea au ajuns la un nivel foarte ridicat și nu totdeauna în beneficiul omului.

— Imi spuneți săptămîinile trecute că apreciați la elvețian tocmai sinteza pe care o reușește între moduri de alimentație contrarii și uneori greu acceptabile în Europa. Ceea ce unii consideră a fi exces, dumneavoastră considerați dimpotivă — a fi echilibrat și acceptabil.

— Acceptabil și foarte necesar pentru viitor în vederea echilibrării organismului uman, care în timp a fost foarte zbuchiat.

— Înainte de a continua dialogul în limitele interesului pe care l-am definit, vă rog să-mi spuneți dacă dezzechilibrele se moștensec genetic.

— Întrebarea pe care mi-ați pus-o, cu vreo oră înainte am discutat-o cu un student în anul I la medicina care cam tot de aceeași manieră mi-a pus-o.

— Înseamnă că am nivel.

— Răspunsul meu a fost acesta: ce seminii, aia culegi. De starea sănătății părinților în momentul concepției depinde în foarte mare măsură starea sănătății copiilor. I-am spus tînărului: dacă vrei să ai copii sănătoși, înainte de a concepe este bine să fii nutrit cit mai natural, cu produse nefierte, necoapte, neprăjite. Și să nu fii constipat cel puțin un an de zile și mama nici în timpul sarcinii.

— Nescoase din starea lor naturală.

— Căroru nu le-au fost distruse enzimele sau puterea de viață. S-a observat că de multe ori mamele înainte de a rămîne gravide erau bolnăvicioase. În timpul sarcinii refuză să mînce unele

alimente pregătite, preferînd prin poftă directă alimente, cit mai crude, de exemplu ceapă crudă, varză crudă, fructe. V-ați pus vreodată întrebarea de ce?

— Eu mi-am pus-o înainte de a se naște copiii mei.

— Acelea care au respectat această stare de poftă au dat naștere copii sănătoși. Cele care au înălțurat starea de vomă prin medicamente, au consumat alcool sau au fumat, însoțite toate acestea cu stressuri peste limita de toleranță, au adus la viață copii uneori malformați sau din start cu suferințe.

— Că e așa ne-o dovedește și această stare numită avort spontan.

— Avortul spontan este determinat, după părerea mea, în unele situații, de neascultarea acestei dorințe pe care unele mame o au prin poftă. Practic, de ce poftesc? Pentru că mamele nu au în sistem elementele necesare noului venit. Și dacă necesitatea noului venit este prea mult contrariată, noul venit ori nu poate să-și formeze organismul și atunci apare avortul spontan sau dacă este ținut cu forța, vine la viață malformat. Deci, atenție la poftă!

— În legătură cu moștenirea dezzechilibrelor, vreau să vă mai pun o întrebare: dacă se moștensec și dezzechilibrele apărute accidental?

— Știm că în accidente apare de multe ori un stress peste limita de toleranță. Implicit această formă stressică atrage după sine dezechilibrarea noului venit. Aș relata un caz întîlnit la Deva. O juristă, care era însărcinată, a avut un accident, căzînd cu mașina în apă. Am fost solicitat să văd copilul care s-a născut la vreme normală, însă handicapat, în sensul că se sufoca.

— Ce se întimplase?

— Starea pe care a trăit-o mamă l s-a transmis copilului, care a fost ținut în viață cu forța o perioadă de, după care deznodămîntul fatal a avut loc. Și exemple de genul acesta am întîlnit destule. Și dumneavoastră, cei ce citiți, ați întîlnit, dar nu v-ați gîndit poate la motivele pe care le-am relatat.

— Am să vă dau și eu un exemplu, dacă nu vă deranjează. Mie mi-a plăcut totdeauna fotbalul. Cînd eram foarte tînăr, visam să ajung fotbalist. Viața m-a pus în alte situații decît cele la care visam eu, dar am continuat să joc și conținui să joc și astăzi, spre echilibrarea mea nervoasă, fotbal. Jucam fotbal mai ales cu piciorul drept cînd, datorită faptului că între ceea ce voiam și ce puteam, se instalase o oarecare distanță, prin practicarea altor meserii decît fotbalul, am avut un accident la mușchii piciorului drept — ruptură gravă. Am căvîtat o oarecare teamă, după refacerea mușchiiului, și am continuat să joc fotbal, dar cu stîngul. Vreau să vă spun că băiatul meu, Andrei, ca și fetița mea, Ioana, dar mă refer la băiatul meu pentru că el joacă, așa cum joacă toți băieții fotbal, s-a născut stîngaci. Băiatul meu nu poate lovi mingea la fotbal decît cu stîngul. Eu am arătat aceasta, că se moștensec un dezzechilibru, pentru că era practic un dezzechilibru.

— În legătură cu atacurile la adresa noastră, pe mine mă amuză sincer. Însă cei ce citesc amuzați sau se uită la spectacole, în cazul cînd sînt bolnavi sau ușor sugestibili, sînt abătuti de la hotărîrea eventual luată și aceste glume pot ca pe unii să-i dezorienteze și să le facă un rău. De aceea, este bine ca glumele să se facă de așa manieră încît să nu afecteze pe cei decîși să practice o anumită conduită de viață.

— Gluma este bună, dar nu în legătură cu viața și moartea și nu în legătură cu amărîșii și dezmoștenii soartei.

— Eu n-am să fac o glumă, ci eu am să fac o glumă reală, trimițînd cîteva cazuri în stadiul deznodămîntului, pe care să le vadă și să le asculte și să le dea dovadă că au fost la ei cei care ne-au satirizat în „batjocorit”, să vadă și ei pe viu ce înseamnă suferința și poate atunci vor face glume cu cei care merită, de altă ma-

(Continuare în pag. 22)

ADRIAN PĂUNESCU

Flacăra, Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Scrisori-audiențe-anchete) — Răzvan Bărbulescu, Marga Nsdelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică-economie-știință) — Cornel Nistorescu, Ion D. Goia, Liviu Dorin — 25 66; PROBLEMELE CULTURII (Literatură-artă-învățămînt) — George Arion, Victor Niță — 14 57; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj-urgențe-sport) — Ovidiu Ioanitoaia, Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru. Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan — 21 28; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53; secretar responsabil de 21 24; redactor-șef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-Import presă F.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU